

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΓ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄**

**ΠΟΡΙΣΜΑ
ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ**

ΑΘΗΝΑ 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Διαδικαστικά θέματασελ. 1- 22

ΜΕΡΟΣ Β΄

Α. Εισαγωγή.....σελ. 23 - 36

Β. Έννοιες – Νομοθετικό Πλαίσιο.....σελ. 37 - 42

Γ. Τα αποτελέσματα της έρευνας ως προς τα πραγματικά περιστατικά.....σελ. 43 - 101

Δ. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν ως προς τα επιμέρους διερευνώμενα
ζητήματα της Επιτροπής και την πιθανή εμπλοκή πολιτικών προσώπων.....σελ.102 - 120

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Γνώμες μειοψηφίας.....σελ. 121-126

ΜΕΡΟΣ Δ΄

Έγκριση του Πορίσματος.....σελ. 247

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΓ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄
ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
«ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ
ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ»

ΠΟΡΙΣΜΑ

Της Εξεταστικής Επιτροπής
«για την πλήρη διερεύνηση της υπόθεσης των Ομολόγων»

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

I. Η Εξεταστική Επιτροπή συνεστήθη σύμφωνα με την, από 22 Ιουνίου 2010, ομόφωνη απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, η οποία έκανε δεκτή την πρόταση εκατόν είκοσι οκτώ Βουλευτών του Κόμματος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για τη σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής, με αντικείμενο την πλήρη διερεύνηση της υπόθεσης των Ομολόγων.

Σύμφωνα με την απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, η Επιτροπή αποτελείται από δεκαεννέα (19) μέλη και ορίσθηκε προθεσμία ολοκλήρωσης του έργου της – στο οποίο περιλαμβάνεται και η υποβολή του Πορίσματός της – μέχρι την 4η Οκτωβρίου 2010.

Μετά από αίτημα των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής, η Ολομέλεια της Βουλής ενέκρινε την παράταση της προθεσμίας λειτουργίας της μέχρι και την 30ή Νοεμβρίου 2010, προκειμένου να ολοκληρωθεί η εξέταση των μαρτύρων, να αξιολογηθούν τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί και να συνταχθεί το Πόρισμα.

II. Με την υπ' αριθμ. 9926/6666, από 30 Ιουνίου 2010, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, η Επιτροπή συγκροτήθηκε ως ακολούθως :

Από τους Βουλευτές του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος

(ΠΑ.ΣΟ.Κ.):

1. Αγάτσα Αριάδνη
2. Αντωνακόπουλο Παναγιώτη
3. Οικονόμου Αθανάσιο
4. Παναρίτη Έλενα
5. Παπαχρήστο Ευάγγελο
6. Πρωτόπαπα Χρήστο
7. Ρόβλια Κωνσταντίνο
8. Τιμοσίδη Μιχάλη
9. Τσιαούση Ελένη
10. Χάιδο Χρήστο

Από τους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας

(Ν.Δ.):

11. Κόλλια Κωνσταντίνο
12. Νικολόπουλο Νικόλαο
13. Παναγιωτόπουλο Νικόλαο
14. Παυλόπουλο Προκόπη
15. Τσουμάνη – Σπέντζα Ευγενία

Από την Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας

(Κ.Κ.Ε.):

16. Νικολαΐδου Βαρβάρα (Βέρα)

Από τον Βουλευτή του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού

(ΛΑ.Ο.Σ.):

17. Πολατίδη Ηλία

Από τον Βουλευτή του Συνασπισμού της Ριζοσπαστικής Αριστεράς

(ΣΥ.ΡΙΖ.Α.):

18. Μουλόπουλο Βασίλειο

Από τον Ανεξάρτητο Βουλευτή:

19. Τσούκαλη Νικόλαο

Η Επιτροπή συγκροτήθηκε σε Σώμα, κατά τις διαδικασίες του Κανονισμού της Βουλής, την 1η Ιουλίου 2010, με την εκλογή του Προεδρείου της.

Πρόεδρος εξελέγη ο κ. Κωνσταντίνος Ρόβλιας, **Αντιπρόεδρος** ο κ. Χρήστος Χάιδος και **Γραμματέας** η κ. Αριάδνη Αγάτσα.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, κ. Κωνσταντίνος Ρόβλιας, και ο Βουλευτής-μέλος της Επιτροπής, κ. Μιχάλης Τιμοσίδης, οι οποίοι ανέλαβαν υπουργικό αξίωμα, αντικαταστάθηκαν από τους Βουλευτές, κυρία Σοφία Γιαννακά και κ. Λάμπρο Μίχο, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 12347/8270, από 8 Σεπτεμβρίου 2010, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, ενώ κατά την ίδια απόφαση ο Βουλευτής-μέλος της Επιτροπής, κ. Ευάγγελος Παπαχρήστος, αντικαταστάθηκε από τον Βουλευτή, κ. Μιχάλη Τζελέπη.

Νέος Πρόεδρος εξελέγη, στις 9 Σεπτεμβρίου 2010, ο κ. Χρήστος Πρωτόπαπας.

III. Η Επιτροπή κατά τις δύο πρώτες συνεδριάσεις (6 και 12 Ιουλίου 2010) ασχολήθηκε με διαδικαστικά θέματα, όπως οι ημέρες και οι ώρες των συνεδριάσεων, η δημοσιότητα ή μη των συνεδριάσεων, η διάθεση των πρακτικών στον Τύπο, καθώς και ο κατάλογος των προς εξέταση μαρτύρων.

Οι συζητήσεις και οι αποφάσεις για τα διάφορα διαδικαστικά ζητήματα, καθώς και οι καταθέσεις των μαρτύρων περιλαμβάνονται στα τηρηθέντα στενογραφημένα πρακτικά, με σύνολο σελίδων επτά χιλιάδων τετρακοσίων τριάντα (7.430).

Στα μέλη της Επιτροπής απεστέλλοντο, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τα πρακτικά των συνεδριάσεων και εδίδοντο εγκαίρως φωτοαντίγραφα των εισερχομένων και κατατεθέντων εγγράφων του φακέλου της Επιτροπής. Η Επιτροπή αποφάσισε, επίσης, να αποστέλλονται, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, πρακτικά και στους κοινοβουλευτικούς συντάκτες.

IV. Κατόπιν σχετικών αιτημάτων των μελών της Επιτροπής για την αναζήτηση συγκεκριμένων στοιχείων και σε απάντηση σχετικών επιστολών του Προέδρου, στον σχηματισθέντα φάκελο της Επιτροπής περιελήφθησαν έγγραφα, κοινά και απόρρητα, αντίγραφα της ποινικής δικογραφίας, μαρτυρικές καταθέσεις, γνωμοδοτήσεις κ.ά.

Πέραν αυτών, κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων, κατετέθησαν από τους Βουλευτές-μέλη της Επιτροπής, καθώς και από τους εξεταζόμενους μάρτυρες, επιστολές, εκθέσεις, στοιχεία, υπομνήματα και δημοσιεύματα.

Τα ανωτέρω περιλαμβάνονται στους καταλόγους εισερχομένων και κατατεθέντων εγγράφων, που έχουν ως ακολούθως:

Κατάλογος εισερχομένων εγγράφων

Αρ. Πρωτ.	Θέμα εγγράφου
1/06.07.2010	Από 24.06.2010 επιστολή του κ. Nick D' Onofrio, Managing Partner και Chief Executive Officer της «NORTH ASSET MANAGEMENT», προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής, στην οποία επισυνάπτεται συνοδευτικό υλικό, με τίτλο «Το Δομημένο Ομόλογο της JP Morgan. Οι Ανακρίβειες & Οι Αυταπόδεικτες Αλήθειες»
2/13.07.2010	Κοινοποίηση της επιστολής του Διευθύνοντος την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών, κ. Ιωάννη Σακελλάκου, προς τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα, για διαβίβαση της ανακριτικής δικογραφίας προς την Επιτροπή
3/13.07.2010	Διαβίβαση αντιγράφων της ποινικής δικογραφίας κατά του Νικολάου Τσουράκη από τον Διευθύνοντα την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών, κ. Ιωάννη Σακελλάκο (σε απάντηση του υπ' αρ. 3/07.07.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
4/14.07.2010	Επιστολή του κ. Σάββα Τσιτουρίδη προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής
5/15.07.2010	Διαπίστευση του συντάκτη της εφημερίδας «Ο κόσμος του Επενδυτή», κ. Βαγγέλη Παπαδημητρίου, ως υπεύθυνου για τη δημοσιογραφική κάλυψη των εργασιών της Επιτροπής
6/15.07.2010	«Διαβίβαση αντιγράφων Εκθέσεων και προδικαστικού υλικού» από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, κ. Στέλιο Κ. Γκρόζο (σε απάντηση του υπ' αρ. 2/07.07.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
7/15.07.2010	Κοινοποίηση στοιχείων επικοινωνίας των διατελεσάντων Διευθυντών της Διεύθυνσης Εργασιών Δημοσίου της Τράπεζας της Ελλάδος κατά την περίοδο 2004-2007 από τον Διευθυντή Διοικητικού της Τράπεζας της Ελλάδος, κ. Βασίλειο Αλεξανδράκη (σε απάντηση του υπ' αρ. 5/14.07.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
8/16.07.2010	Διαπίστευση του συντάκτη της εφημερίδας «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», κ. Παναγιώτη Γαλιατσάτου, ως υπεύθυνου για τη δημοσιογραφική κάλυψη των εργασιών της Επιτροπής
9/19.07.2010	Έγγραφα με στοιχεία για τα δομημένα ομόλογα από τον Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, κ. Ιωάννη Παπαδάκη (σε απάντηση του υπ' αρ. 2/7.07.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
10/21.07.2010	Διαβίβαση αντιγράφων της εκκρεμούσας ανακριτικής δικογραφίας από τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα (σε απάντηση του υπ' αρ. 3/07.07.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
11/22.07.2010	Επιστολή της Πρωτοβουλίας Πολιτών «Υπηρεσία στον Πολίτη» προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου
12/22.07.2010	Διαβίβαση εγγράφων από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, κ. Ιωάννη Τέντε (σε απάντηση του υπ' αρ. 7/21.07.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
13/23.07.2010	«Αποστολή στοιχείων σχετικά με τις επενδύσεις των Ασφαλιστικών Οργανισμών αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε σύνθετα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου κυμαινόμενου επιτοκίου» από τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Διεύθυνση Οικονομικού (σε

	απάντηση του υπ' αρ. 2/07.07.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
14/23.07.2010	Μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της κυρίας Εβίτας Γιάννη προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής, με θέμα «North Asset Management, Το δομημένο ομόλογο της JP Morgan»
15/23.07.2010	Κοινοποίηση διαβίβασης του υπ' αρ. 7/21.07.10 εγγράφου της Επιτροπής από τον Διευθύνοντα την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών, κ. Ιωάννη Σακελλάκο, προς τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα
16/26.07.2010	Υπ' αρ. 3241/10 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τακτική-Εμπορικό) (σε απάντηση του υπ' αρ.4/13.07.10 εγγράφου της Επιτροπής)
17/26.07.2010	Διαβίβαση αντιγράφου της από 13.05.2008 έκθεσης του τότε Προέδρου της Εθνικής Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, κ. Γεωργίου Ζορμπά, από τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα (σε απάντηση του υπ' αρ.7/21.07.10 εγγράφου της Επιτροπής)
18/27.07.2010	Διαβίβαση αντιγράφων της αλληλογραφίας των Εισαγγελικών Αρχών με τον τότε Πρόεδρο της Εθνικής Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, κ. Γεώργιο Ζορμπά, από τον Διευθύνοντα την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών, κ. Ιωάννη Σακελλάκο, σε εκτέλεση της υπ' αρ. 3038/22.07.2010 παραγγελίας του κ. Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου, κατόπιν του υπ' αρ. 7/21.07.10 εγγράφου της Επιτροπής
19/02.08.2010	Απάντηση της Τράπεζας της Ελλάδος στο υπ' αρ. 16/29.07.2010 έγγραφο της Επιτροπής, σχετικά με την αποτίμηση των δομημένων ομολόγων
20/02.08.2010	Επιστολή της «ΤΡΩΪΛΟΣ ΚΕΠΕΥ» (διά του πληρεξουσίου δικηγόρου, κ. Β.Ν. Φαλαγκαράκη), με θέμα «Από 15 ^{ης} Ιουλίου 2010 έγγραφο της Επιτροπής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες προς την Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής για τη διαλεύκανση της Υπόθεσης των Ομολόγων»
21/03.08.2010	Απάντηση από την Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (Ε.Σ.Η.Ε.Α.) στο υπ' αρ. 15/29.07.10 έγγραφο της Επιτροπής για διαβίβαση αποσπάσματος των πρακτικών της υπ' αρ. 121 (03.04.07) συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Ενώσεως, κατά την οποία συζητήθηκε το θέμα του αγορασθέντος από το Τ.Σ.Π.Ε.Α.Θ. δομημένου ομολόγου των 130,000,000 €
22/09.08.2010	Απάντηση από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (Γενική Διεύθυνση Θησαυροφυλακίου και Προϋπολογισμού) στα υπ' αρ. 14/27.07.2010 και 18/29.07.2010 έγγραφα της Επιτροπής
23/23.08.2010	Κοινοποίηση επιστολής της Εισαγγελίας Εφετών προς τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα (σε απάντηση του υπ' αρ. 19/18.08.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
24/23.08.2010	Κοινοποίηση επιστολής του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου προς τον Διευθύνοντα την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών (σε απάντηση του υπ' αρ. 19/18.08.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
25/24.08.2010	Έγγραφο με θέμα «Επιδόσεις Δικογράφων» από τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής
26/24.08.2010	Επιστολή του κ. Γεωργίου Αποστολίδη προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής

27/24.08.2010	Διαβίβαση της από 20.03.07 ανώνυμης επιστολής εργαζομένου στην «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΥ» και παραγγελία για διεξαγωγή σχετικής έρευνας από τον τότε Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, κ. Γεώργιο Σανιδά, προς τον Διευθύνοντα την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών
28/24.08.2010	Απάντηση του Προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κ. Αναστάσιου Γαβριηλίδη, στο υπ' αρ. 11/23.07.2010 έγγραφο της Επιτροπής
29/25.08.2010	Απάντηση του Προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κ. Αναστάσιου Γαβριηλίδη, στην από 2/7.07.2010 επιστολή της Επιτροπής
30/27.08.2010	Αποστολή στοιχείων από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κ. Αναστάσιο Γαβριηλίδη, σε συνέχεια της από 25.08.2010 κατάθεσής του ενώπιον της Επιτροπής
31/31.08.2010	Διαβίβαση της ένορκης κατάθεσης του κ. Σάββα Ρομπόλη, καθώς και εγγράφων της «Financial Services Authority» (F.S.A.), από τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα
32/31.08.2010	Συμπληρωματικά έγγραφα ποινικής δικογραφίας από τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα
33/31.08.2010	Πίνακας με στοιχεία για δομημένα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου των οποίων θεματοφύλακας, για λογαριασμό των Ασφαλιστικών Ταμείων, είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, από τον Διευθυντή της Τράπεζας της Ελλάδος, κ. Βασίλειο Αλεξανδράκη
34/31.08.2010	Επιστολή του κ. Βασιλείου Βαβυλουσάκη, πρώην Προέδρου του Τ.Α.Ν.Π.Υ.
35/03.09.2010	Διαβίβαση του υπ' αρ. 20/01.09.2010 εγγράφου της Επιτροπής στη Διευθύνουσα την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών, από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, κ. Ιωάννη Τέντε
36/03.09.2010	Απάντηση του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, κ. Ιωάννη Τέντε, στο υπ' αρ.23/01.09.2010 έγγραφο της Επιτροπής
37/06.09.2010	Κοινοποίηση της κλήσης μάρτυρος προς τον κ. Γεώργιο Χαραλάμπους, από την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών-Τμήμα Εκδόσεων και Δικαστικών Συνδρομών
38/07.09.2010	Απάντηση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κ. Ανδρέα Λοβέρδου, στο υπ' αρ.17/29.07.2010 έγγραφο της Επιτροπής, με θέμα την αποστολή στοιχείων σχετικά με την επαναγορά των δομημένων ομολόγων με κωδικούς XS0286916027 και XS0260349492
39/08.09.2010	Έγγραφα αποσταλέντα από τον κ. Παναγιώτη Θωμόπουλο, μέλος του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής, σε συνέχεια της από 2.09.2010 κατάθεσής του
40/10.09.2010	Επιστολή του πρώην Προέδρου του Τ.Α.Ν.Π.Υ., κ. Βασιλείου Βαβυλουσάκη
41/13.09.2010	Απάντηση του Προέδρου της Επιτροπής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, κ. Παναγιώτη Νικολούδη, στο υπ' αρ. 22/01.09.2010 έγγραφο της Επιτροπής
42/14.09.2010	Απάντηση του Προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, κ. Γεωργίου Χαραλάμπους, στο υπ' αρ. 25/2.09.2010 έγγραφο της Επιτροπής
43/15.09.2010	Απάντηση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κ. Ανδρέα Λοβέρδου, στο υπ' αρ. 6/21-07-2010 έγγραφο της Επιτροπής, με θέμα τον διαγωνισμό για την παροχή υπηρεσιών

	αξιολόγησης των επενδύσεων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης σε δομημένα ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου και Τραπεζών
44/20.09.2010	Διαβίβαση του αποδεικτικού επίδοσης της κλήσης μάρτυρος στον κ. Γεώργιο Χαραλάμπους, από την Εισαγγελία Εφετών -Τμήμα Δικαστικών Συνδρομών και Εκδόσεων
45/21.09.2010	Υπ' αρ. 1759/2010 και 1901/2010 Βουλεύματα του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών, τα οποία εκδόθηκαν επί της προσφυγής του κ. Θεόδωρου Πρινωτάκη κατά της υπ' αρ. 34/2010 διάταξης (από τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα, σε απάντηση του υπ' αρ. 3/7.07.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
46/23.09.2010	Απάντηση της «J.P.Morgan» στο υπ' αρ. 29/22.09.2010 έγγραφο της Επιτροπής
47/23.09.2010	Αποδεικτικό επίδοσης της κλήσης μάρτυρος στον κ. Αβραάμ Σαββίδη, από την Αστυνομική Διεύθυνση Βορειοανατολικής Αττικής
48/24.09.2010	Αποδεικτικό επίδοσης της κλήσης μάρτυρος στον κ. Σοφοκλή Πρινωτάκη, από το Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού
49/24.09.2010	Αποδεικτικό επίδοσης της κλήσης μάρτυρος στον κ. Θεόδωρο Πρινωτάκη, από το Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού
50/24.09.2010	Αποδεικτικό επίδοσης της κλήσης μάρτυρος στον κ. Γεώργιο Αποστολίδη, από το Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού
51/24.09.2010	Επιστολή του κ. Γεωργίου Αποστολίδη προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής
52/27.09.2010	Απάντηση της Τράπεζας της Ελλάδος στο υπ' αρ. 33/22.09.2010 έγγραφο της Επιτροπής, με θέμα την υπ' αρ. 244/6/30.05.2007 απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων
53/29.09.2010	Αίτηση χορήγησης αντιγράφων των Πρακτικών της Επιτροπής από τον κ. Αγάπιο Σημαιοφορίδη
54/30.09.2010	Κοινοποίηση της διαβίβασης αιτήματος δικαστικής συνδρομής για τον κ. Χαράλαμπο Αδαμόπουλο, από την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών
55/30.09.2010	Κοινοποίηση της διαβίβασης αιτήματος δικαστικής συνδρομής για τον κ. Γεώργιο Παπαμαρκάκη, από την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών
56/05.10.2010	Αίτηση χορήγησης αντιγράφων των Πρακτικών της συνεδρίασεως της 22ας Σεπτεμβρίου 2010, από τον Επίτιμο Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, κ. Νικόλαο Γκαργκάνα
57/05.10.2010	Επιστολή του κ. Αλεξίου Κούγια, νομίμως εκπροσώπου του κ. Γεωργίου Αποστολίδη, προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής
58/05.10.2010	Επιστολή του Nick D' Onofrio, Managing Partner και Chief Executive Officer της «NORTH ASSET MANAGEMENT», και συνημμένο σχετικό υλικό
59/08.10.2010	Απάντηση του Προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κ. Αναστασίου Γαβριηλίδη, στο υπ' αρ. 46/05.10.2010 έγγραφο της Επιτροπής, με θέμα τις απαντήσεις των χρηματιστηριακών εταιριών που είναι θυγατρικές πιστωτικών ιδρυμάτων
60/11-10-2010	Απάντηση του Προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κ. Αναστασίου Γαβριηλίδη, στα υπ' αρ. 2/07.07.2010 και 28/15.09.2010 έγγραφα της Επιτροπής - συνημμένοι πίνακες με στοιχεία για τα Δομημένα Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου τα οποία διατέθηκαν με τη μεσολάβηση επενδυτικών οίκων που εποπτεύονται από τη Βρετανική Εποπτική Αρχή (Financial

	Services Authority)
61/13.10.2010	Επιστολή του κ. Ευγένιου Παπαδόπουλο προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής
62/14.10.2010	Αποδεικτικό επίδοσης της κλήσης μάρτυρος προς τον κ. Γεώργιο Αποστολίδη, από το Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού
63/14.10.2010	Επιστολή του Προέδρου του Χρηματιστηρίου Αθηνών, κ. Σπύρου Καπράλου, σε απάντηση του υπ' αρ. 58/14.10.2010 εγγράφου της Επιτροπής, σχετικά με τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της «Hitech SNT A.E.»
64/14.10.2010	Επιστολή του Προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κ. Αναστασίου Γαβριηλίδη, σε απάντηση του υπ' αρ. 57/14.10.2010 εγγράφου της Επιτροπής, σχετικά με τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της «Hitech SNT A.E.»
65/15.10.2010	Επιστολή του κ. Παναγιώτη Βασιλακόπουλου, συνηγόρου υπερασπίσεως του κ. Χάρη Αδαμόπουλου (σε απάντηση του υπ' αρ. 41/24.09.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
66/19.10.2010	Ιατρική γνωμάτευση από το Νοσοκομείο Κρατουμένων «Ο Άγιος Πάυλος» για τον κ. Γεώργιο Αποστολίδη
67/20.10.2010	Επιστολή του Προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κ. Αναστασίου Γαβριηλίδη (διευκρίνιση στο υπ' αρ. 29/25.08.2010 εισερχόμενο έγγραφο)
68/21.10.2010	Επιστολή της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ασφάλισης-Παροχών του Τομέα Ασφάλισης Ναυτικών και Τουριστικών Πρακτόρων, με θέμα την αγορά ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου με στοιχεία ISIN XS0223064139
69/22.10.2010	Αίτημα επαναπροσέλευσης για συμπληρωματική κατάθεση του κ. Σοφοκλή Πρινωτάκη
70/22.10.2010	Επιστολή του κ. Βασιλείου Βαβουλουσάκη, με συνημμένα στοιχεία για την αγορά ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου με στοιχεία ISIN XS0223064139
71/25.10.2010	Αποδεικτικό επίδοσης της κλήσης μάρτυρος προς τον κ. Σοφοκλή Πρινωτάκη, από το Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού
72/25.10.2010	Αποδεικτικό επίδοσης της κλήσης μάρτυρος προς τον κ. Γεώργιο Αποστολίδη, από το Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού
73/26.10.2010	Φάκελος με 38 συνημμένα έγγραφα από τον πρώην Αντιπρόεδρο – Εκπρόσωπο των Εργαζομένων στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εταιρειών (Τ.Ε.Α.Υ.Φ.Ε.), κ.Γεράσιμο Κονιδάρη
74/29.10.2010	Δήλωση του κ. Παναγιώτη Δεμέστιχα προς τα μέλη της Επιτροπής
75/29.10.2010	Επίδοση κλήσεως μάρτυρος στον κ. Γεώργιο Χαραλάμπους, από την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών-Τμήμα Εκδόσεων και Δικαστικών Συνδρομών
76/29.10.2010	«Δελτίο ενεργειών» και συνημμένα σχετικά έγγραφα, από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, κ. Παναγιώτη Νικολούδη (σε απάντηση του υπ' αρ. 45/30-9-2010 εγγράφου της Επιτροπής)
77/29.10.2010	Διαβίβαση συμπληρωματικού υλικού ανακριτικής δικογραφίας, από τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα (σε απάντηση του υπ' αρ. 3/07.07.10 εγγράφου της Επιτροπής)
78/01.11.2010	Αποδεικτικό επίδοσης της κλήσης μάρτυρος στον κ. Σοφοκλή Πρινωτάκη, από το Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού

79/11.11.2010	«Παροχή ενημέρωσης επί αιτημάτων Δικαστικής Συνδρομής του κ. Εισαγγελέως Εφετών Αθηνών - Τμήματος Εκδόσεων και Δικαστικών Συνδρομών για επίδοση κλήσεων στους μάρτυρες κ. Χαράλαμπο Αδαμόπουλο και κ. Γεώργιο Παπαμαρκάκη, κατοίκους Ηνωμένου Βασιλείου», από το Τμήμα Εκδόσεων & Δικαστικών Συνδρομών της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών
80/19.11.2010	Επιστολή του κ. Αγάπτιου Σημαιοφορίδη προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής, με συνημμένη Έγκληση του ίδιου ενώπιον του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών Αθηνών κατά του Γεωργίου Λαζάρου Αποστολίδη
81/25.11.2010	«Αποτελέσματα διενέργειας έρευνας σχετικά με την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίου ή παροχής επενδυτικών συμβουλών εκ μέρους ΑΕΠΕΥ προς Ασφαλιστικούς Οργανισμούς και συνημμένος πίνακας αντιστοιχών συμβάσεων», από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κ. Αναστάσιο Γαβριηλίδη (σε απάντηση του υπ' αρ.28/15.09.2010 εγγράφου της Επιτροπής)
82/25.11.2010	Επιστολή του κ. Πέτρου Δούκα προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής
83/29.11.2010	Επιστολή της κυρίας Δήμητρας Δόση, με θέμα «Εξέταση μάρτυρα Β. Βαβλουσάκη από την επιτροπή για την εξέταση των Ομολόγων», με συνημμένη επιστολή του κ. Άγγελου Καστάνη, πρώην Προέδρου του Ταμείου Ασφάλισης Ναυτικών Πρακτόρων και Υπαλλήλων Τ.Α.Ν.Π.Υ.
84/29.11.2010	Επιστολή του κ. Πέτρου Δούκα προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής
85/30.11.2010	Επιστολή του κ. Παύλου Περράτη προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής

**Κατάλογος κατατεθέντων εγγράφων κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της Επιτροπής
από μέλη της Επιτροπής και μάρτυρες**

Αρ. Πρωτ.	Θέμα εγγράφου
1/12.07.2010	Κατάλογος προτεινομένων από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. προς εξέταση από την Επιτροπή (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Χρήστο Πρωτόπαπα)
2/12.07.2010	Απάντηση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κ. Ανδρέα Λοβέρδου, προς τον Βουλευτή της Ν.Δ., κ. Νικόλαο Νικολόπουλο, με θέμα «Σχετικά με τις επενδύσεις των Ασφαλιστικών Οργανισμών αρμοδιότητας της Γ.Γ.Κ.Α. σε δομημένα ομόλογα» (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
3/20.07.2010	«Κατάσταση Χαρτοφυλακίου Χρεογράφων», Υπόλοιπο 30.03.07 και 28.02.07, από την Τράπεζα της Ελλάδος (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
4/20.07.2010	Από 20.04.2007 ανακοίνωση της «JP MORGAN» σχετικά με το Δομημένο Ομόλογο (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Ζορμπά)
5/27.07.2010	Από την ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια Wikipedia (http://en.wikipedia.org) - «Black model» (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
6/27.07.2010	«Δομημένο Ομόλογο», από το «Αρχείο Δελτίων Τύπου» της ιστοσελίδας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

	(http://www.hba.gr) (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
7/27.07.2010	Αποτίμηση του Ομολόγου 20Υ EUR GBP Quanto in EUR (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
8/27.07.2010	Συνέντευξη του κ. Λεωνίδα Ρομπόλη-δημοσίευμα από την εφημερίδα «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» (13.05.2007) (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
9/28.07.2010	Επιστολή Βουλευτών της Ν.Δ.- μελών της Επιτροπής προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής, με κοινοποίηση προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
10/29.07.2010	α) Offering Circular, The Hellenic Republic, Euro 130,000,000, Fixed to CMS Spread Linked Notes due 2026 β) Public Offer for the Subscription of the Bonds, "European Bank for Reconstruction and Development Callable Bonds Linked to CMS Rates Due 2017" γ) Information Sheet (Foglio Informativo) (κατετέθησαν από την Βουλευτή, κυρία Ελένη Παναρίτη)
11/29.07.2010	α) Πίνακες ομολογιακών δανείων β) Πίνακας με τεχνικές λεπτομέρειες ομολόγων (ταυτότητα Isin, εκδότης κ.ά.) γ) Κατάσταση δομημένων ομολόγων (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Σπύρο Παπανικολάου)
12/29.07.2010	Ενημερωτικό Σημείωμα (02.04.07) του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.) προς τον Υφυπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Πέτρο Δούκα, με θέμα «Ιδιωτικές τοποθετήσεις δομημένων ομολόγων» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Σπύρο Παπανικολάου)
13/29.07.2010	Πρωώθηση από τον κ. Mike Savvides προς τον κ. George Parapatakakis μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), με θέμα «Πρόταση για την έκδοση συνθέτου ομολόγου» και συνημμένα αρχεία τις συμφωνίες για το swap και το αντίστοιχο ομόλογο (πρωτότυπο αγγλικό κείμενο και ελληνική μετάφραση) (κατετέθησαν από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
14/29.07.2010	Δελτίο Τύπου (13.06.2007) του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.), με συνημμένη την από 13.06.2007 επιστολή του Γενικού Διευθυντή της «JP Morgan», κ. Jakob Storr, προς τον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων, κ. Θεόδωρο Σκρέκα (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Σπύρο Παπανικολάου)
15/29.07.2010	Έγγραφο της «Asset Management» προς το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εργασιών (Τ.Ε.Α.Υ.Φ.Ε.) (18.05.2006), με θέμα «Ειδική Έκδοση Ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου» (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
16/29.07.2010	Αποστολή τηλεομοιοτυπίας, με θέμα «Ειδική έκδοση 20ετούς ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου», από τον Τομέα Επενδύσεων Ασφαλιστικών Ταμείων της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
17/29.07.2010	Κατάλογος προτεινομένων από τη Ν.Δ. προς εξέταση από την Επιτροπή (κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
18/29.07.2010	Δημοσίευμα της εφημερίδας «ΤΑ ΝΕΑ» (22.07.2010)

	(κατετέθη από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
19/24.08.2010	Διαβίβαση της από 20.03.07 ανώνυμης επιστολής εργαζομένου στην «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΥ» και παραγγελία για διεξαγωγή σχετικής έρευνας από τον τότε Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, κ. Γεώργιο Σανιδά, προς τον Διευθύνοντα την Εισαγγελία Εφετών Αθηνών (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Σανιδά)
20/24.08.2010	Επιστολές, εκθέσεις, αποσπάσματα πρακτικών, δημοσιεύματα και λοιπά έγγραφα (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Σανιδά)
21/24.08.2010	Επιστολές, εκθέσεις, αποσπάσματα πρακτικών, δημοσιεύματα και λοιπά έγγραφα (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Σανιδά)
22/25.08.2010	Υπ' αρ. 3241/2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Αναστάσιο Γαβριηλίδη)
23/25.08.2010	α) Υπ' αρ. 1/423/18.04.2007 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, με θέμα «Ανάκληση της άδειας λειτουργίας της εταιρείας "ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΕΠΕΥ", κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 4 παρ. 5 περ. (γ) του ν. 1806/1988, θέση αυτής σε εκκαθάριση κατά τις διατάξεις του άρθρου 4 ^α του ν. 1806/1988 και ορισμός επόπτη εκκαθάρισης» β) Υπ' αρ. 424/2008 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών - Ακυρωτικός σχηματισμός (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Αναστάσιο Γαβριηλίδη)
24/31.08.2010	α) Αποτίμηση του Δομημένου Ομολόγου που εκδόθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο (ISIN XSO 286916027) κατά την έκδοσή του την 22.02.07 και την 20.02.09 (ελληνική μετάφραση) β) Αποτίμηση του Δομημένου Ομολόγου που εκδόθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο (ISIN XSO 286916027) κατά την έκδοσή του την 22.02.07 και την 20.02.09 (πρωτότυπο αγγλικό κείμενο) (κατετέθησαν από τον βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
25/31.08.2010	Γραφήματα (EUR Swap Curve) (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Κωνσταντίνο Τσιβεριώτη)
26/01.09.2010	Πίνακας υφισταμένων την 31.12.2007 δανείων και οφειλών σε ξένο νόμισμα (κατά την έκδοση των Ενόπλων Δυνάμεων) (κατετέθη από τον βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
27/01.09.2010	α) Συμφωνία έκδοσης χρεογράφου (πρωτότυπο αγγλικό κείμενο και ελληνική μετάφραση) β) Γνωμάτευση για τη σύμβαση του Ομολόγου, από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους προς τη «JP Morgan» γ) Από «JP Morgan»: Συμφωνία ανταλλαγής (SWAP) (πρωτότυπο αγγλικό κείμενο και ελληνική μετάφραση), από «ISDA» (International Swap Dealers Association): Κύρια συμφωνία (03.02.1998) (πρωτότυπο αγγλικό κείμενο και ελληνική μετάφραση) (κατετέθησαν από τον βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
28/01.09.2010	α) Προσφορά της «J.P. Morgan» για την έκδοση από το Ελληνικό Δημόσιο Schuldschein 280 εκατομμυρίων € (15.12.2006) β) Αναθεωρημένη προσφορά της «J.P. Morgan» για την έκδοση από το Ελληνικό Δημόσιο Ομολόγου 280 εκατομμυρίων €, αντί για Schuldschein (27.12.2006)

	γ) Αναθεωρημένη προσφορά της «J.P. Morgan» για την έκδοση από το Ελληνικό Δημόσιο Ομολόγου 280 εκατομμυρίων € και αντίστοιχου swap (26.1.2007) (κατετέθησαν από τον βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
29/01.09.2010	Κείμενα χωρίς ενδείξεις προέλευσης ("non-papers") (κατετέθησαν από τον βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
30/01.09.2010	Αίτημα προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής για κατάθεση της προσφυγής που έκανε η Α.Δ.Ε.Δ.Υ. προς την «Financial Services Authority» (F.S.A.) κατά της «J.P. Morgan» και της «North Asset Management» (N.A.M.) - συνημμένο σχετικό υλικό (κατετέθησαν από τον βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
31/02.09.2010	α) Επιστολή του Διευθυντή Εργασιών Δημοσίου της Τράπεζας της Ελλάδος, κ. Ν. Αλεξόπουλου, προς τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, με θέμα «Επενδύσεις Ασφαλιστικών Ταμείων» β) Επιστολή του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, κ. Πάνου Παναγιωτόπουλου, προς τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, με θέμα «Πρόταση της Τράπεζας της Ελλάδος για την υπαγωγή όλων των Ασφαλιστικών Φορέων στις ρυθμίσεις των άρθρων 40-44 του Ν. 2676/99» (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Παναγιώτη-Αριστέδη Θωμόπουλο)
32/02.09.2010	Δήλωση αποχώρησης των Βουλευτών της Ν.Δ. από την Επιτροπή (κατετέθη από τον βουλευτή, κ. Νικόλαο Νικολόπουλο)
33/02.09.2010	Δήλωση των Βουλευτών του ΠΑ.ΣΟ.Κ. - μελών της Επιτροπής, με αφορμή την αποχώρηση της Ν.Δ. (κατετέθη από τον βουλευτή, κ. Χρήστο Πρωτόπαπα)
34/02.09.2010	Απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, κ. Σάββα Τσιτουρίδη, με θέμα «Διάθεση Βιβλίου Κινητής και Ακίνητης Περιουσίας Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης Έτους 2006» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Νικόλαο Παπαδόπουλο)
35/02.09.2010	Επιστολή του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, κ. Σάββα Τσιτουρίδη, με θέμα την αποστολή αντιτύπου του βιβλίου και του αντίστοιχου CD «Κινητής και Ακίνητης Περιουσίας Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης Έτους 2006» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Νικόλαο Παπαδόπουλο)
36/09.09.2010	Πρακτικό Απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Αρωγής Αστυνομικών (Αριθμός Συνεδρίασης 18, Αριθμός Πρακτικού 6, 22.06.2005) (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Αναστάσιο Δημοσχάκη)
37/14.09.2010	Έγγραφο του Ταμείου Προνοίας & Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιπποδρομιών (ΤΑ.Π.Ε.Α.Π.Ι.), με θέμα «Αγορά 20ετούς Ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου λήξεως 06.07.2025» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Ηλία Ντάβαρη)
38α/14.09.2010	α) Υπόμνημα του μάρτυρος προς τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα β) Απολογία κατηγορουμένου ενώπιον του Ειδικού Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα γ) Έκθεση ανωμοτί εξέτασης του μάρτυρος ενώπιον του Αντεισαγγελέα Εφετών, κ. Αντωνίου Λιόγα δ) Έκθεση ένορκης εξέτασης του μάρτυρος

	(κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Κωνσταντίνο Χρηστίδη)
39/15.09.2010	Υπόμνημα του μάρτυρος προς τον Ειδικό Ανακριτή-Εφέτη Αθηνών, κ. Γεώργιο Λέκκα (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Παναγιώτη Δεμέστιχα)
40/15.09.2010	α) Απόσπασμα του Πρακτικού της υπ' αρ. 3753 (16.11.2006) συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Κλάδου Συντάξεως του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εργασιών (Τ.Ε.Α.Υ.Φ.Ε.) (αντίγραφο από τη Δικογραφία) β) Απόσπασμα Πρακτικών της υπ' αρ. 3753 (16.11.2006) συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Κλάδου Συντάξεως του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εργασιών (Τ.Ε.Α.Υ.Φ.Ε.) γ) Ένορκη εξέταση μάρτυρος, κ. Σοφοκλή Πρινωτάκη δ) Καρτέλα διαθέσιμων λογαριασμών του επενδυτή κ. Δεμέστιχα Παναγιώτη του Δημητρίου από το «Σύστημα Άυλων Τίτλων των Ελληνικών Χρηματιστηρίων Α.Ε.» (16.01.2008) (κατετέθησαν από τον βουλευτή, κ. Αθανάσιο Οικονόμου)
41/15.09.2010	Παρατηρήσεις επί της υπ' αρ. 3241/2010 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Αγάπιο Σημαιοφορίδη)
42α/15.09.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Οικονομόπουλο)
42β/15.09.2010	Βιογραφικό Σημείωμα (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Οικονομόπουλο)
43/16.09.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή και σχετικό συνημμένο υλικό (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Δημήτριο Καπράνο)
44/21.09.2010	Δελτίο Τύπου (19.03.2007) και Ανοικτή Επιστολή (29.03.2007) του Συνδέσμου Μελών Χρηματιστηρίου Αθηνών (Σ.ΜΕ.Χ.Α.) (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Αλέξανδρο Μωραϊτάκη)
45/21.09.2010	Πίνακας με παραδείγματα αποκλίσεων από τις τιμές Η.Δ.Α.Τ. Πράξεων Σταθερών Ομολόγων με Ασφαλιστικά Ταμεία (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Αλέξανδρο Μωραϊτάκη)
46/21.09.2010	Σημείωμα προς την Επιτροπή (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Αλέξανδρο Μωραϊτάκη)
47/22.09.2010	Φάκελος με δέκα (10) επισυναπτόμενα έγγραφα, υποστηρικτικά της κατάθεσης του μάρτυρος (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Βασίλειο Βαβουλουσάκη)
48/22.09.2010	Σύμβαση του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εργασιών (Τ.Ε.Α.Υ.Φ.Ε.) με «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΕ.Π.Ε.Υ.» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Γεράσιμο Κονιδάρη)
49/22.09.2010	Μήνυση-έγκληση του κ. Γεράσιμου Κονιδάρη κατά παντός υπευθύνου (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Γεράσιμο Κονιδάρη)
50/22.09.2010	Φάκελος εγγράφων σχετικών με την κατάθεση του μάρτυρος (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Γεράσιμο Κονιδάρη)
51/28.09.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Αβραάμ Σαββίδη)
52/28.09.2010	α) Σχέδιο ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ «North Asset Management» και «ΤΡΩΪΛΟΣ ΚΕ.Π.Ε.Υ.»,

	β) Σχέδιο ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ «North Asset Management International Limited» και «TROILLOS Securities Ltd» (αγγλικό και ελληνικό κείμενο) (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Νικόλαο Μπερετάνο)
53/28.09.2010	Από 21.03.2007 επιστολή της κυρίας Ζωής Μπασπανέλου, Γενικής Διευθύντριας της «TROILLOS Securities Ltd» προς το Τ.Σ.Π.Ε.Α.Θ., περιέχουσα πληροφορίες σχετικά με την πορεία του εικοσαετούς ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου που αγοράστηκε από το Ταμείο (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Νικόλαο Μπερετάνο)
54/28.09.2010	Από 07.02.2006 επιστολή της κυρίας Ζωής Μπασπανέλου, Γενικής Διευθύντριας «ΤΡΩΥΛΟΣ Κ.Ε.Π.Ε.Υ.» προς το Τ.Ε.Α.Υ.Φ.Ε., με θέμα «Αναδιάρθρωση Χαρτοφυλακίου» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Νικόλαο Μπερετάνο)
55/28.09.2010	Επιστολή του κ. Γεωργίου Χαραλάμπους, Προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, περιέχουσα το υπ' αρ. 30/2007 απόσπασμα του πρακτικού της από 23.04.07 συνεδρίασης της εν λόγω Επιτροπής, με θέμα «Επιτόπιος έλεγχος στην Κ.Ε.Π.Ε.Υ. 'Τρώυλος Κυπριακή Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών Λτδ'-Απάντηση στην κλήση σε παραστάσεις» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Νικόλαο Μπερετάνο)
56/29.09.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή (κατετέθη από την μάρτυρα, κυρία Παναγιώτα Καραδήμα)
57/29.09.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή, με θέμα «Αγορά Ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου από το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης & Κοινής Διανομής Πρατηριούχων Υγρών Καυσίμων, διάρκειας δεκαεννέα ετών, εκδόσεως 07.07.2005, λήξης 07.07.2024 και ονομαστικής αξίας € 4.000.000» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Βασίλειο Παπαχρήστο)
58/30.09.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή (κατετέθη από την μάρτυρα, κυρία Ζωή Μπασπανέλου)
59/30.09.2010	Φ.Ε.Κ. 41/19.02.1980, Προεδρικό Διάταγμα υπ' αρ. 145, περί του Οργανισμού του Ταμείου Προνοίας και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιπποδρομιών (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Αθανάσιο Αθανασίου)
60/30.09.2010	Φ.Ε.Κ. 74/02.04.2007, Προεδρικό Διάταγμα υπ' αρ. 63, περί του Οργανισμού του Ταμείου Προνοίας και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιπποδρομιών (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Αθανάσιο Αθανασίου)
61/30.09.2010	Επιστολή Προϊσταμένης του Τμήματος Γ' της Διεύθυνσης Οικονομικού της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κυρίας Αρτέμιδος Πανάγου, προς «Όλους τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων», σχετικά με την αναστολή εις το εξής της γνωστοποίησης σε μηνιαία βάση τυχόν μεταβολών στην κινητή και ακίνητη περιουσία των ταμείων (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Δημήτριο Μυρογιάννη)
62/30.09.2010	Φυλλάδιο επιμορφωτικής ημερίδας (29.11.2006), με θέμα «Ενίσχυση και αναβάθμιση του ρόλου των Διοικήσεων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Δημήτριο Μυρογιάννη)

63/30.09.2010	Από 06.11.2006 επιστολή του κ. Θεοδώρου Πρινωτάκη, Αντιπροέδρου Δ.Σ. της «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.», προς τον κ. Δημήτριο Μυρογιάννη, Πρόεδρο του Ταμείου Συντάξεων Εφημεριδοπωλών & Υπαλλήλων Πρακτορειών, περιέχουσα ενημερωτικά στοιχεία για την αγορά των ομολόγων και σχετική επενδυτική πρόταση (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Δημήτριο Μυρογιάννη)
64/05.10.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή (κατετέθη από την μάρτυρα, κ. Μαρία Διαμαντοπούλου)
65/06.10.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Σοφοκλή Πρινωτάκη)
66/06.10.2010	Επιστολή της «JP MORGAN SECURITIES LTD» προς τον κ. Γεώργιο Κουρή, Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών, παρέχουσα συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την έκδοση Ομολόγων (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Σοφοκλή Πρινωτάκη)
67/06.10.2010	Επιστολή του Τμήματος Διαχείρισης Τίτλων (Διεύθυνση Εργασιών Δημοσίου) της Τράπεζας της Ελλάδος προς όλες τις Χρηματιστηριακές Εταιρείες που είναι φορείς στο Σύστημα Παρακολούθησης Συναλλαγών επί τίτλων με Λογιστική Μορφή (Σ.Π.Σ.Τ.Λ.Μ.) (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Σοφοκλή Πρινωτάκη)
68/06.10.2010	Ενημερωτικό σημείωμα του κ. Μιχάλη Μιχαλόπουλου, Διευθυντή Εργασιών Δημοσίου της Τράπεζας της Ελλάδος, προς τον Υποδιοικητή, κ. Παναγιώτη Θωμόπουλο, με θέμα «Ακρόπολις ΑΧ.Ε.Π.Ε.Υ. - Ανάλυση ταμιακού υπολοίπου σε μετρητά» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Σοφοκλή Πρινωτάκη)
69/06.10.2010	Συμπληρωματικό υλικό (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Σοφοκλή Πρινωτάκη)
70/12.10.2010	Μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της «JP Morgan» προς την κυρία Παναγιώτα Σπυρουλοπούλου (κατετέθη από την βουλευτή, κυρία Σοφία Γιαννακά)
71/12.10.2010	Στατιστικά στοιχεία για τα ομόλογα κυμαινομένου επιτοκίου (Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας - Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, «Κινητή και ακίνητη περιουσία Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης 2006») (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά)
72/12.10.2010	Κατάσταση Λογιστικής Ενημέρωσης Ασφαλιστικών Οργανισμών (05.09.2006) (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά)
73/12.10.2010	Πρόσκληση σε συνάντηση εργασίας με τον Υπουργό, κ. Σάββα Τσιτουρίδη, από τον Γενικό Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά, προς τους Διοικητές & Υποδιοικητές, Προέδρους & Διευθυντές όλων των Ασφαλιστικών Οργανισμών Εποπτείας Γ.Γ.Κ.Α. (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά)
74/12.10.2010	Επιστολή του Γενικού Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά, υπ' όψιν των Προέδρων & Διοικητών όλων των Ασφαλιστικών Οργανισμών αρμοδιότητας Γ.Γ.Κ.Α., με θέμα «Αγοραπωλησία τίτλων ελληνικού δημοσίου» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά)
75/12.10.2010	Επιστολή του Γενικού Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά, προς όλους τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς αρμοδιότητας Γ.Γ.Κ.Α., με θέμα «Επενδύσεις

	Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης σε κινητές αξίες» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά)
76/12.10.2010	Επιστολή του Γενικού Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά, προς τους Προέδρους-Διοικητές και τους αρμόδιους Διευθυντές των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, με θέμα «Συμβάσεις για αναθέσεις παροχής υπηρεσιών από τράπεζες ή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά)
77/12.10.2010	Επιστολή του Γενικού Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά, προς την Ανώνυμο Εταιρία Διαχειρίσεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Α.Ε.Δ.Α.Κ.) Ασφαλιστικών Οργανισμών, με θέμα «Επενδύσεις σε δομημένα ομόλογα» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά)
78/12.10.2010	Ενδεικτικές περιπτώσεις ζημιογόνων για τα ταμεία αγοραπωλησιών Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου περιόδου 2000-2003 - πίνακες και στατιστικά στοιχεία (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Δημοσθένη Μαμμωνά)
79/14.10.2010	Ενδεικτικοί και τελικοί όροι εκδόσεως δομημένων ομολόγων και συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων (swap) (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Θεόδωρο Πρινιωτάκη)
80/14.10.2010	Απομαγνητοφώνηση της από 14.11.2006 Συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Ε.Α.Π.Ο.Κ.Α., με πρώτο θέμα ημερήσιας διάταξης «Ενημέρωση και συζήτηση επί της επενδυτικής πολιτικής του Ταμείου» (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Θεόδωρο Πρινιωτάκη)
81/14.10.2010	α) Επιστολή προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής β) ενημερωτικό υπόμνημα προς τα μέλη της Επιτροπής (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Κουρή)
82/14.10.2010	Περίληψη της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για παροχή υπηρεσιών αξιολόγησης επενδύσεων από Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης σε σύνθετα δομημένα ομόλογα (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Σάββα Τσιτουρίδη)
83/14.10.2010	Ενδεικτικές περιπτώσεις ζημιογόνων για τα ταμεία αγοραπωλησιών Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου περιόδου 2000-2003 (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Σάββα Τσιτουρίδη)
84/14.10.2010	Κατάσταση χαρτοφυλακίου χρεογράφων (υπόλοιπο της 30.03.2007) (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Σάββα Τσιτουρίδη)
85/14.10.2010	Δύο ψηφιακοί δίσκοι με περιεχόμενο «Κινητή και ακίνητη περιουσία Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης» ετών 2005 και 2006, αντιστοίχως (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Σάββα Τσιτουρίδη)
86/20.10.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Πέτρο Δούκα)
87/20.10.2010	Προτάσεις επί αγωγής του Ελληνικού Δημοσίου νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, κ. Πέτρο Δούκα, κατά του κ. Γεράσιμου Καραβία και της Ενώσεως Συντακτών Αθηναϊκού Τύπου (Ε.Σ.Α.Τ.) (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Πέτρο Δούκα)
88/20.10.2010	Πίνακας με παραδείγματα αποκλίσεων από τις τιμές Η.Δ.Α.Τ. πράξεων σταθερών ομολόγων με ασφαλιστικά ταμεία (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Πέτρο Δούκα)
89/20.10.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Αλογοσκούφη)

90/21.10.2010	Υπόμνημα προς την Επιτροπή και συνημμένο συνοδευτικό υλικό (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Ρούσσο)
91/25.10.2010	α) Χειρόγραφο υπόμνημα του κ. Γεωργίου Αποστολίδη ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών β) Συμπληρωματικό υπόμνημα προς την Επιτροπή γ) Πίνακας Ειδικών Λογαριασμών που διατηρήθηκαν με έκδοση υπουργικών αποφάσεων δ, ε) Αποφάσεις επιβολής προστίμων από Δ.Ο.Υ. Φ.Α.Ε.Ε. Αθηνών εις βάρος της «Ακρόπολις Χρηματοπιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ.» στ) Τέσσερις (4) υπεύθυνες δηλώσεις (άρθρο 8, παρ. 4, Ν. 1599/1986) του κ. Γεωργίου Αποστολίδη (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Σοφοκλή Πρινιωτάκη)
92/25.10.2010	Φάκελος με δεκαεπτά (17) έγγραφα (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Σοφοκλή Πρινιωτάκη)
93/25.10.2010	Φάκελος με πενήντα (50) έγγραφα: α) έξι (6) εκθέσεις εκτίμησης - γνωμοδοτήσεις, β) δώδεκα (12) μηνυτήριες αναφορές, αγωγές, καταγγελίες, αναφορές, γ) έξι (6) εξώδικες δηλώσεις, δ) δεκαεννέα (19) έγγραφα σχετικά με τα ομόλογα σταθερού επιτοκίου, ε) επτά (7) έγγραφα σχετικά με τα δομημένα ομόλογα (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Σοφοκλή Πρινιωτάκη)
94/25.10.2010	Εξώδικος δήλωση του κ. Δημητρίου Παπαδέλη, Δικηγόρου Αθηνών, προς τον κ. Γεώργιο Αποστολίδη (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Αποστολίδη)
95/25.10.2010	Αποτίμηση δομημένου ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου (ISIN XS0286916027), με ημερομηνία έκδοσης 22.02.2007 και 20.02.2009, από τον Α/Prof. Dr Christian-Oliver Ewald (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Γεώργιο Αποστολίδη)
96/1.11.2010	Αίτημα προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής για χορήγηση αντιγράφων του πρακτικού της Συνεδρίασης 25.10.2010 (κατετέθη από τον μάρτυρα, κ. Αγάπιο Σημαιοφορίδη)
97/1.11.2010	Είκοσι τρία (23) έγγραφα σχετικά με την κατάθεση του μάρτυρος (κατετέθησαν από τον μάρτυρα, κ. Σοφοκλή Πρινιωτάκη)
98/30.11.2010	Απόσπασμα από το πρακτικό της από 16.09.2010 συνεδρίασης της Επιτροπής (κατετέθη από τον Πρόεδρο της Επιτροπής, κ. Χρήστο Πρωτόπαπα)

V. Η Επιτροπή, για να υπάρξει πλήρης διερεύνηση της υπόθεσης, εξέτασε σε τριάντα τρεις (33), από τις συνολικά τριάντα οκτώ (38), συνεδριάσεις όλους τους χρήσιμους μάρτυρες - εβδομήντα δύο (72) τον αριθμό - που είναι οι ακόλουθοι, κατά τη σειρά της ημερομηνίας εξέτασής τους:

1.	Γεώργιος Ζορμπάς, πρώην Πρόεδρος της Εθνικής Αρχής για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας	20.07.2010
2.	Γρηγόριος Φλωράτος, Προϊστάμενος Τμήματος στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ασκεί χρέη Αναπληρωτού Διευθυντή στη Διεύθυνση Δημοσίου Χρέους)	26.07.2010

3.	Σάββας Ρομπόλης, Καθηγητής Οικονομικών και Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου Πανεπιστημίου - Επιστημονικός Διευθυντής Ινστιτούτου Γ.Σ.Ε.Ε. - Α.Δ.Ε.Δ.Υ.	27.07.2010
4.	Χρήστος Ντζιούνης, Προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους - Αντιπρόεδρος του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.)	27.07.2010
5.	Γεώργιος Στρατάκης, πρώην Διευθυντής της Διεύθυνσης Εργασιών του Δημοσίου της Τράπεζας της Ελλάδος	28.07.2010
6.	Νικόλαος Αλεξόπουλος, πρώην Διευθυντής της Διεύθυνσης Εργασιών Δημοσίου της Τράπεζας της Ελλάδος - πρώην Αναπληρωτής Πρόεδρος Επιτροπής άρθρου 42 Ν.2676/1999	28.07.2010
7.	Σπύρος Παπανικολάου, πρώην Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.)	29.07.2010
8.	Ιωάννης Ντάσκας, Δημοσιογράφος	29.07.2010
9.	Γεώργιος Σανιδάς, τέως Εισαγγελεύς του Αρείου Πάγου	24.08.2010
10.	Βασίλειος Αλεξανδράκης, Διευθυντής της Διεύθυνσης Εργασιών Δημοσίου της Τράπεζας της Ελλάδος	25.08.2010
11.	Στυλιανός Μαραβελάκης, Τμηματάρχης στη Διεύθυνση Δημοσίου Χρέους του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους	25.08.2010
12.	Αλέξιος Πιλάβιος, πρώην Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς	25.08.2010
13.	Αναστάσιος Γαβριηλίδης, Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς	25.08.2010
14.	Νικόλαος Τραυλός, Οικονομολόγος, πρώην Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιώς, Επιστημονικός Υπεύθυνος του ALBA Graduate Business School	31.08.2010
15.	Κωνσταντίνος Τσιβεριώτης, πρώην Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.)	31.08.2010
16.	Φραγκίσκος Δασίρας, Προϊστάμενος στο Τμήμα Δανεισμού στον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.)	31.08.2010
17.	Παναγιώτα Σπυρουλοπούλου, πρώην Διευθύντρια (2006 – 2007) της 23ης Διεύθυνσης Δημοσίου Χρέους του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους	1.09.2010
18.	Ελευθέριος Φούκας, πρώην Γενικός Διευθυντής Θησαυροφυλακίου και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους	1.09.2010
19.	Πέτρος Χριστοδούλου, Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.)	1.09.2010
20.	Δημήτριος Δρίτσας, Επίτιμος Γενικός Διευθυντής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους - πρώην Ειδικός	2.09.2010

	Γραμματέας της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους	
21.	Παναγιώτης - Αριστείδης Θωμόπουλος, Μέλος του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής, πρώην Υποδιοικήτης της Τράπεζας της Ελλάδος, πρώην Πρόεδρος της Επιτροπής άρθρου 42 ν.2676/1999	2.09.2010
22.	Νικόλαος Παπαδόπουλος, πρώην Προϊστάμενος Τμήματος Εσόδων και Περιουσίας της Διεύθυνσης Οικονομικού της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων	2.09.2010
23.	Αναστάσιος Δημοσχάκης, πρώην Αναπληρωτής Πρόεδρος του Ταμείου Αρωγής Αστυνομικών (Τ.Α.Α.Σ.)	9.09.2010
24.	Νικόλαος Μπλάνης, πρώην Πρόεδρος Επικουρικού Ταμείου Ελληνικής Χωροφυλακής (Ε.Τ.Ε.Χ.)	14.09.2010
25.	Ηλίας Ντάβαρης, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Προνοίας και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιπποδρομιών (ΤΑ.Π.Ε.Α.Π.Ι.)	14.09.2010
26.	Αγάπιος Σημαιοφορίδης, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Ε.Α.Δ.Υ.)	15.09.2010 1.11.2010
27.	Γεώργιος Οικονομόπουλος, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Εμπορικών Καταστημάτων (Τ.Ε.Α.Υ.Ε.Κ.)	15.09.2010
28.	Σταμάτης Βερυκοκίδης, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων (Τ.Ε.Α.Υ.Ε.Τ.)	16.09.2010
29.	Παύλος Περάτης, Πρόεδρος του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.)	16.09.2010
30.	Ελευθέριος Ιορδανόπουλος, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Ασφάλισης Ξενοδοχοϋπαλλήλων (Τ.Α.ΞΥ.)	21.09.2010
31.	Αλέξανδρος Μωραϊτάκης, Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Μελών Χρηματιστηρίου Αθηνών (Σ.ΜΕ.Χ.Α.)	21.09.2010
32.	Αλέξιος Αδαμόπουλος, πρώην Διευθυντής του Ταμείου Αρωγής Αστυνομικών (Τ.Α.Α.Σ.)	21.09.2010
33.	Γρηγόριος Χατζής, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού Ασφαλιστικής Εταιρείας «Η ΕΘΝΙΚΗ» (Τ.Α.Π.Α.Ε. «Η ΕΘΝΙΚΗ»)	22.09.2010
34.	Βασίλειος Βαβλουσάκης, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Ασφάλισης Ναυτικών Πρακτόρων και Υπαλλήλων (Τ.Α.Ν.Π.Υ.)	22.09.2010
35.	Νικόλαος Γκαργκάνας, Επίτιμος Διοικήτης της Τράπεζας της Ελλάδος	22.09.2010
36.	Γεράσιμος Κονιδάρης, πρώην Αντιπρόεδρος – Εκπρόσωπος Εργαζομένων στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εταιρειών (Τ.Ε.Α.Υ.Φ.Ε.)	22.09.2010
37.	Κλεάνθης Στυλιάρης, πρώην Διευθυντής του Επικουρικού Ταμείου Ελληνικής Χωροφυλακής (Ε.Τ.Ε.Χ.)	23.09.2010

38.	Ελευθερία Μπίκου, Εκπρόσωπος Εργαζομένων του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης (Τ.Σ.Π.Ε.Α.Θ.)	23.09.2010
39.	Μαρία Σαράκη, πρώην Κυβερνητική Επίτροπος του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης (Τ.Σ.Π.Ε.Α.Θ.)	23.09.2010
40.	Αβραάμ Σαββίδης, πρώην στέλεχος της «JP MORGAN»	28.09.2010
41.	Νικόλαος Μπερετάνος, πρώην Διευθύνων Σύμβουλος της «ΤΡΩΪΛΟΣ ΚΕΠΕΥ»	28.09.2010
42.	Νικόλαος Καλαϊτζίδης, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Συντάξεως και Αυτασφάλισης Υγειονομικών (Τ.Σ.Α.Υ.)	28.09.2010
43.	Ταξιάρχης Κόκορες, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων (Τ.Ε.Α.Υ.Ε.Τ.)	28.09.2010
44.	Ευάγγελος Περουτσέας, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Π.Δ.Υ.)	29.09.2010
45.	Κώστας Τσουπαρόπουλος, Πρόεδρος Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (Ε.Τ.Α.Π.- Μ.Μ.Ε.) - πρώην Πρόεδρος Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης (Τ.Σ.Π.Ε.Α.Θ.)	29.09.2010
46.	Αθανάσιος Αθανασίου, Υπάλληλος του Ταμείου Πρόνοιας και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιπποδρομιών (ΤΑ.Π.Ε.Α.Π.Ι.), Πρόεδρος του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (Ε.Τ.Ε.Α.Μ.)	30.09.2010
47.	Δημήτριος Μυρογιάννης, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Συντάξεων Εφημεριδοπωλών και Υπαλλήλων Πρακτορείων (Τ.Σ.Ε.Υ.Π.)	30.09.2010 2.11.2010
48.	Μαρία Διαμαντοπούλου, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Φορέων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς	5.10.2010
49.	Φωκίων Καραβίας, Γενικός Διευθυντής της Τράπεζας «Eurobank»	5.10.2010
50.	Σπυρίδων Φιλάρετος, Γενικός Διευθυντής της Τράπεζας «Alpha Bank»	5.10.2010
51.	Μαρία Κορδά, πρώην Εκπρόσωπος Εργαζομένων και νυν Διευθύντρια Οικονομικών Υπηρεσιών του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Ε.Α.Δ.Υ.)	6.10.2010
52.	Σοφοκλής Πρινωτάκης, πρώην Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ Χρηματοπιστηριακή»	6.10.2010 25.10.2010 1.11.2010
53.	Βασιλική Ρήγα, Προϊσταμένη Τμήματος της Διεύθυνσης Αναλογιστικών Μελετών στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων	7.10.2010
54.	Γεώργιος Φλωράτος, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ανωνύμων Εταιρειών Οινοποίησης, Ζυθοποίησης και Οινοπνευματοποίησης (Τ.Ε.Α.Π.Ο.Ζ.Ο.)	7.10.2010
55.	Γεώργιος Παπαμαρκάκης, Στέλεχος της «North Asset Management»	12.10.2010

56.	Δημοσθένης Μαμμωνάς, πρώην Γενικός Γραμματέας Κοινωνικών Ασφαλίσεων	12.10.2010
57.	Άννα Πουσκούρη, Managing Director, Country Head της «HypoVereinsbank»	13.10.2010
58.	Θεόδωρος Πρινιωτάκης, πρώην Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ Χρηματοπιστηριακή»	14.10.2010
59.	Γεώργιος Κουρής, πρώην Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Οικονομικών	14.10.2010
60.	Σάββας Τσιτουρίδης, πρώην Υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας	14.10.2010
61.	Ανδρέας Βγενόπουλος, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της «MARFIN BANK A.T.E.»	19.10.2010
62.	Νικόλαος Μπούγος, πρώην στέλεχος της «HypoVereinsbank»	20.10.2010
63.	Πέτρος Δούκας, πρώην Υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών	20.10.2010
64.	Γεώργιος Αλογοσκούφης, πρώην Υπουργός Οικονομικών	20.10.2010
65.	Γεώργιος Ρούσσοσ, Δικηγόρος - Δημοσιογράφος	21.10.2010
66.	Ευάγγελος Μείμαράκης, πρώην Υπουργός Εθνικής Άμυνας	21.10.2010
67.	Πάνος Παναγιωτόπουλος, πρώην Υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας	21.10.2010
68.	Γεώργιος Αποστολίδης, πρώην Πρόεδρος της εταιρείας «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ Χρηματοπιστηριακή»	25.10.2010
69.	Βασίλειος Μαγγίνας, πρώην Υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Εργασίας	26.10.2010
70.	Λεωνίδας Φραγκιαδάκης, Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Διαθεσίμων στην Εθνική Τράπεζα	26.10.2010
71.	Γεώργιος Κουτρομάνης, Αναπληρωτής Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	1.11.2010
72.	Ιωάννης Παλαιοκρασσάς, τέως Βουλευτής, πρώην Υπουργός	2.11.2010

Επίσης, εδήλωσαν ότι αδυνατούν να καταθέσουν ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής ενόρκως, ως μάρτυρες, κατ' εφαρμογή των οριζομένων στη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 223 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι νομίμως κληθέντες κ.κ. Κωνσταντίνος Χρηστίδης, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Α.Π.Ο.Κ.Α.), Παναγιώτης Δεμέστιχας, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εταιρειών (Τ.Ε.Α.Υ.Φ.Ε.), Δημήτριος Καπράνος, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης (Τ.Σ.Π.Ε.Α.Θ.), Νικόλαος Τσουράκης, πρώην Πρόεδρος του Ταμείου Ασφάλισης Ξενοδοχοϋπαλλήλων (Τ.Α.ΞΥ.), Παναγιώτα Καραδήμα, πρώην Διευθύντρια Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Ε.Α.Δ.Υ.), Βασίλειος Παπαχρήστος, πρώην Πρόεδρος Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Πρατηριούχων Υγρών Καυσίμων (Τ.Ε.Α.Π.Υ.Κ.),

Ζωή Μπασπανέλου, πρώην στέλεχος της «ΤΡΩΪΛΟΣ ΚΕΠΕΥ», και Δημήτριος Παστελάκος, πρώην στέλεχος της «ΤΡΩΪΛΟΣ ΚΕΠΕΥ».

VI. Η Εξεταστική Επιτροπή εργάστηκε με εντατικούς ρυθμούς, σε πολύωρες συνεδριάσεις (σύνολο ωρών 173), για να δυνηθεί να εξετάσει ενδελεχώς όλες τις πτυχές της υπόθεσης αυτής, μέσα στο σχετικά σύντομο διάστημα, που είχε καθορίσει η Ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων.

Οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας-μέλη της Επιτροπής, κ. Κωνσταντίνος Κόλλιας, κ. Νικόλαος Νικολόπουλος, κ. Νικόλαος Παναγιωτόπουλος, κ. Προκόπης Παυλόπουλος και η κυρία Ευγενία Τσουμάνη - Σπέντζα, κατά τη συνεδρίαση της Εξεταστικής Επιτροπής στις 2 Σεπτεμβρίου 2010, εδήλωσαν ότι αποχωρούν και απέχουν από τις εργασίες της.

Ύστερα από λεπτομερή μελέτη όλων των τεθέντων υπόψη της Επιτροπής στοιχείων, την αξιολόγηση των μαρτυρικών καταθέσεων και του αποδεικτικού υλικού, η Εξεταστική Επιτροπή κατέληξε στις διαπιστώσεις που ακολουθούν.

ΜΕΡΟΣ Β΄

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ:	29
A1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ:	29
A2. ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:	32
B. ΕΝΝΟΙΕΣ – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:	36
B2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΔΟΜΗΜΕΝΑ ΟΜΟΛΟΓΑ:	36
B2. ΤΙ ΠΡΟΕΒΛΕΠΕ Η ΤΟΤΕ ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ:	38
<i>N. 2672/1999 «ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ, ΟΦΕΙΛΕΣ ΙΚΑ & ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»</i>	38
<i>ΚΥΑ 155492/2002 «ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ»</i>	40
<i>ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Νο. 2538/11.02.04)</i>	41
<i>N. 3586/2007 «ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ» (ΝΟΜΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑ)</i>	42
<i>Ο ΚΑΝΟΝΑΣ «ΧΑΜΗΛΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ – ΣΙΓΟΥΡΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ»:</i>	43
<i>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:</i>	43
G1. ΟΙ ΥΠΟ ΕΡΕΥΝΑ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ:	44
G1α. ΟΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ – ΤΟ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ υπ’ αριθμ. 2/58747/0023^α της 25/10/04 του ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ: 44	
G1β. ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΔΔΗΧ:	46
• XS0223064139	46
• XS0223870907	48
• XS0224227313	49
• XS0251384904	50
• XS0255739350	50
• XS0256563429	51
• XS0260349492	52
G1γ. Η «ΥΒΡΙΔΙΚΗ» ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ:	53
• XS0260349492	54
ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ: ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ – ΑΝΕΞΗΓΗΤΗ ΑΠΟΥΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	56
ΤΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΤΗΣ JP MORGAN, ΟΙ ΡΗΤΕΣ ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΛΗΦΘΗΣΑΝ ΥΠΟΨΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ:	57
- Η ΠΡΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΗΤΑΝ ΓΝΩΣΤΗ ΣΤΟΥΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΥΣ ΗΔΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2006, 5 ΜΗΝΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ.	58
- ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ ΕΙΧΑΝ ΕΓΚΡΙΝΕΙ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΗΝΕΣ ΠΡΙΝ ΑΥΤΟ ΕΚΔΟΘΕΙ ΚΑΙ ΠΡΙΝ ΑΚΟΜΑ ΦΘΑΣΕΙ ΤΟ ΤΥΠΙΚΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΣΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΠΙΘΑΝΗ ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ	59

- ΉΤΑΝ Η ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΝ ΜΕ ΈΚΔΟΣΗ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΟΧΙ SCHULDSHCEIN ΑΠΟ ΤΗ Δ-23 / ΤΙ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΑΥΤΗ Η ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
- ΥΠΗΡΧΕ ΣΑΦΩΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΕΛΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.	63
- Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΠΡΟΧΩΡΗΣΕ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΠΑΡΑ ΤΙΣ ΡΗΤΕΣ ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ.	65
▶ ΕΙΔΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΙΟΧΕΙΡΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ Κ. ΚΟΥΡΗ ΣΤΟ ΑΠΟ 11/1/2007 ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	66
- Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΦΕΡΕΤΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΝΑ ΠΑΡΕΧΕΙ ΤΙΣ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ, ΑΛΛΑ ΝΑ ΕΜΠΛΕΚΕΤΑΙ ΕΝΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΈΚΔΟΣΗΣ, ΠΑΡΑ ΤΙΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ.	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
- ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΟΥ ΓΕΕΘΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΉΤΑΝ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ	68
Γ3. ΕΜΠΛΟΚΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ:	71
I. ΥΠΕΡΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΑΞΙΑ:	71
II. Η «ΑΤΥΠΗ» ΕΜΠΛΟΚΗ ΤΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ.....	72
III. ΟΛΙΓΩΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ, ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.....	72
ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ.....	72
ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ:	73
ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.....	74
IV. ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ:	74
Γ4. ΕΜΠΛΟΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ – Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΟΓΚΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ:	76
Γ3α. XS0260349492 – ΤΣΠΕΑΘ.....	76
Γ3β. XS0286916027 – Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΤΩΝ 280 ΕΚ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΑΥΤΟΥ:.....	79
▶ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΠΡΙΝΙΩΤΑΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ.....	81
▶ Ο ΡΟΛΟΣ ΔΕΜΕΣΤΙΧΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΥΡΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ:.....	83
▶ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ ΤΩΝ 4.800.000 ΠΟΥ ΔΙΑΚΙΝΗΘΗΚΑΝ ΜΕΣΩ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ:	85
Γ5. Η ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΕΛΙΚΟΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ ΤΩΝ ΔΟΜΗΜΕΝΩΝ:	87
▶ ΕΙΔΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΡΟΪΟΝ XS 0251384904 ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕ ΤΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΕΡΟΜΕΝΗ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΟΤΕ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.....	91
Γ6. ΠΛΗΜΜΕΛΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΗ ΠΑΡΟΧΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΔΟΜΗΜΕΝΩΝ ΟΕΔ:	92
ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΛΗΜΜΕΛΟΥΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ:.....	92
ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ:.....	93

Γ7. Η ΖΗΜΙΑ	96
ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΠΟΥ ΠΩΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ:	97
○ Για το δομημένο XS0260349492 που αγοράστηκε από το ΤΣΠΕΑΘ: 97	
○ Για το δομημένο XS0286916027 που αγοράστηκε από το ΤΕΑΔΥ, το ΤΕΑΠΟΚΑ, το ΤΕΑΥΦΕ και το ΤΣΕΥΠ:.....	97
ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΠΟΥ ΠΩΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ:	98
Δ1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ / ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ:	100
Δ2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ / ΕΛΕΓΧΟΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ:	101
Δ3. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ – ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ:	102
Δ4. ΜΑΥΡΟ ΧΡΗΜΑ:	105
Δ6. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ:	113
ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ:	115

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

A1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ:

Την τριετία 2005-2007 εκδόθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο οκτώ δομημένα προϊόντα, συνολικής ονομαστικής αξίας 1.800.000.000 ευρώ. Ανάδοχοι των εκδόσεων ήταν μεγάλες ξένες και ελληνικές τράπεζες, ενώ τα δομημένα προϊόντα πωλήθηκαν από τράπεζες και χρηματιστηριακές εταιρείες στην πρωτογενή αγορά σε Ασφαλιστικά Ταμεία, τα οποία σε 2 περιπτώσεις κάλυψαν το σύνολο της έκδοσης και στις υπόλοιπες μέρος αυτής. Θα πρέπει να τονιστεί, ότι τα περισσότερα ταμεία και ιδιαιτέρως το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων, ένα από τα μεγαλύτερα επικουρικά ταμεία της χώρας, είχαν ρευστοποιήσει μεγάλης αξίας ομόλογα σταθερού επιτοκίου, προκειμένου να επενδύσουν τα διαθέσιμά τους αυτά σε δομημένα προϊόντα. Από δημοσιονομική άποψη, ο δανεισμός αυτός του Δημοσίου μέσω τίτλων του που αγοράζονταν από τα Ασφαλιστικά Ταμεία δεν καταγράφεται στο Δημόσιο χρέος¹, ωστόσο στον κρατικό Προϋπολογισμό εγγράφονται κανονικά τα ποσά των τόκων που πρέπει να καταβάλει το Ελληνικό Δημόσιο για τις εκδόσεις αυτών των τίτλων. Ειδικά, όμως, στην περίπτωση των δομημένων, το Δημόσιο εξασφάλιζε μεν χαμηλά σχετικά επιτόκια από τις ανάδοχες Τράπεζες, μέσω της υπογραφής συνοδευτικών συμφωνιών ανταλλαγής επιτοκίων, το χαμηλό όμως αυτό κόστος δανεισμού αντισταθμιζόταν από σύνθετες δομήσεις πάνω στους τίτλους αυτούς, αλλά και από τις προκλητικές υπερτιμολογήσεις κατά την διοχέτευσή τους στα Ασφαλιστικά Ταμεία. Είναι, λοιπόν, φανερό ότι με αυτές τις μεθοδεύσεις ζημιώνονταν τα Ασφαλιστικά Ταμεία του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς αγόραζαν ομόλογα σε τιμές πολύ υψηλότερες της πραγματικής τους αξίας, τα οποία δεν μπορούσαν να ρευστοποιήσουν μέχρι τη λήξη τους και δεν διαπραγματεύονταν, παρά τον αντίθετο ρητό κανόνα επενδυτικής συμπεριφοράς των Ασφαλιστικών Ταμείων, στην οργανωμένη Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων του Δημοσίου.

¹ Ως Δημόσιο χρέος (χρέος της γενικής Κυβέρνησης είναι ο τεχνικός όρος) ορίζεται το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης (δηλαδή τα έντοκα γραμμάτια και τα ομόλογα που εκδίδει το Δημόσιο για να καλύψει τις δανειακές ανάγκες του) μείον το ενδοκυβερνητικό χρέος (πρόκειται για τα έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του Δημοσίου που κατέχουν τα ασφαλιστικά Ταμεία και άλλοι οργανισμοί του ευρύτερου δημόσιου τομέα). Προκειμένου το δημόσιο χρέος να εμφανίζεται όσο γίνεται μικρότερο, συμφέρει το Δημόσιο, τα ομόλογά του να αγοράζονται από τα ασφαλιστικά Ταμεία και οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Φυσικά, ανεξάρτητα από το ποιος κατέχει τα ομόλογα, το κράτος, μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, θα πρέπει να καταβάλει τα ποσά που απαιτούνται για τους τόκους και τα χρεολύσια (το μεγαλύτερο τμήμα των ποσών που εισπράττονται από τα ομόλογα που εκδίδονται κάθε χρόνο προορίζεται για την πληρωμή των τόκων και χρεολυσίων παλαιότερων δανείων)

Η πρώτη και βασικότερη, λοιπόν, διάσταση του σκανδάλου είναι αυτή που αφορά τις υπερτιμολογήσεις των δομημένων προϊόντων: όλα όσα διατέθηκαν την ίδια ημέρα της έκδοσης, δηλαδή στην πρωτογενή αγορά, πουλήθηκαν στα ταμεία στην ονομαστική τους αξία, που ήταν πολύ υψηλότερη της πραγματικής. Διότι, όπως διαπιστώθηκε και από την έρευνα της Εξεταστικής Επιτροπής, τα δομημένα προϊόντα πωλούνται σε ιδιώτες επενδυτές πάντα σε τιμή χαμηλότερη της ονομαστικής, καθώς στο συνολικό ποσό της έκδοσης ενσωματώνεται και η αμοιβή που λαμβάνει ο ανάδοχος.

Θα πρέπει να γίνει σαφές, ότι η αγορά δομημένων προϊόντων πράγματι δεν είναι εξ ορισμού επιζήμια: αν ένας επενδυτής γνωρίζει τι αγοράζει, το αγοράζει σε σωστή τιμή και το χρησιμοποιεί για να δημιουργεί ένα ισορροπημένο χαρτοφυλάκιο, όλα έχουν καλώς. Όμως, οι διοικήσεις των Ταμείων μας αγόραζαν τα προϊόντα σε υπερβολικές τιμές και δέσμευαν ένα μεγάλο μέρος της κινητής περιουσίας σε τίτλους μη διαπραγματεύσιμους σε οργανωμένη αγορά, τους οποίους, αν χρειαζόταν να πουλήσουν πριν τη λήξη τους για να εξασφαλίσουν ρευστότητα θα τους πωλούσαν σε τιμές χαμηλότερες της τιμής κτήσης, εγγράφοντας πραγματική ζημία. Κατ' αυτή την έννοια, λοιπόν, οι πωλήσεις δομημένων ομολόγων στα ασφαλιστικά Ταμεία, με τον τρόπο που έγιναν στην Ελλάδα, ήταν πράξεις διασπάθισης δημοσίου πλούτου, όχι ορθολογικές κινήσεις διαχείρισης αποθεματικών.

Επιπλέον, η διάθεση ομολόγων στα ασφαλιστικά Ταμεία με υπερτιμολογήσεις άφησε τεράστια κέρδη στους αναδόχους και στους ενδιάμεσους, που αναλάμβαναν να διαθέσουν τα προϊόντα στα ασφαλιστικά Ταμεία. Αυτά τα κέρδη αποκτήθηκαν αθέμιτα και, από την μέχρι σήμερα διερεύνηση του σκανδάλου, προκύπτουν σαφείς ενδείξεις για ορισμένες περιπτώσεις εμπλεκόμενων χρηματιστηριακών εταιρειών, ότι εν μέρει κατευθύνθηκαν σε μίζες εμπλεκόμενων και κατά μαρτυρίες ένα μέρος τους έφθασε σε πολιτικά πρόσωπα.

Ήδη από τον χρόνο αποκάλυψης του σκανδάλου, το 2007, δημιουργήθηκαν εύλογα ερωτήματα για τη στάση της τότε πολιτικής ηγεσίας που

- αφενός είχε την ευθύνη της έκδοσης και κυκλοφορίας στην αγορά των συγκεκριμένων δομημένων προϊόντων που σχεδιάστηκαν εξ αρχής με το σκοπό της ιδιωτικής τοποθέτησης και
- αφετέρου είχε την υποχρέωση εποπτείας των εμπλεκόμενων Ασφαλιστικών Οργανισμών, ιδιαίτερα ως προς την τήρηση της νομιμότητας στις αποφάσεις των διορισμένων από την τότε Κυβέρνηση Διοικήσεών τους σε σχέση με την διαχείριση των αποθεματικών τους.

Τα ερωτήματα αυτά επιτάθηκαν και από τον συνδυασμό συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, όπως:

- Η επιλογή του **χαρακτηριστικού της ιδιωτικής τοποθέτησης** (της έκδοσής τους δηλαδή με σκοπό να διατεθούν χωρίς δημόσια προσφορά σε μικρό κύκλο επιλεγμένων επενδυτών²) των συγκεκριμένων εκδόσεων του Δημοσίου
- Η **σχεδόν ταυτόχρονη απόφαση μεγάλου αριθμού ασφαλιστικών Ταμείων** να επενδύσουν σε ένα άγνωστο μέχρι τότε, νέο και ενέχον ιδιαίτερους κινδύνους προϊόν.
- Η **προηγούμενη αδρανοποίηση των υπαρχόντων και προβλεπόμενων από το νόμο ελεγκτικών μηχανισμών** που θα μπορούσαν να αποτρέψουν την υλοποίηση αυτού του σκανδάλου.
- **Αλλά και οι ιδιαίτερες μεθοδεύσεις** που συνόδευσαν ειδικά την έκδοση του τελευταίου δομημένου προϊόντος, του «**περιβόητου**» **δομημένου των 280.000.000 ευρώ** της JP Morgan, μέρος των υπέρογκων προμηθειών του οποίου αναλήφθηκε σε μετρητά και κατέληξε σε άγνωστους αποδέκτες.

Στα πλαίσια αυτά, η Ολομέλεια της Βουλής αποφάσισε ομόφωνα στις 22/6/2010 την σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής για την πλήρη διερεύνηση του σκανδάλου των δομημένων ομολόγων.

Η Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής συνεδρίασε εξέτασε συνολικά 72 μάρτυρες. Στις εργασίες της συμμετείχαν κατά την αναλογία που προβλέπει ο Κανονισμός της Βουλής όλα τα κόμματα, εκτός της Νέας Δημοκρατίας, που αποφάσισε να αποχωρήσει από τις εργασίες της παρά την εκ μέρους της υπερψήφιση της πρότασης σύστασης.

² <http://www.investopedia.com/terms/p/privateplacement.asp>

A2. ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

Με βάση την από 22/6/2010 εντολή της Ολομέλειας της Βουλής, η παρούσα Εξεταστική Επιτροπή διερεύνησε τις συνθήκες έκδοσης και πώλησης των δομημένων προϊόντων που εκδόθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο και διατέθηκαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία κατά την περίοδο 2005 - 2007, αναζητώντας τυχόν ύπαρξη ενδεχόμενων ευθυνών και εμπλοκής πολιτικών προσώπων.

Η παρούσα Επιτροπή, κυρίως επικεντρώθηκε:

- Στον **έλεγχο σκοπιμότητας των συγκεκριμένων εκδόσεων**, αλλά και των διαδικασιών **κάτω από τις οποίες έγιναν αυτές οι εκδόσεις**. Πέρα από το ζήτημα της καταγραφής του δανεισμού αυτού του 1.800.000.000 ευρώ ως δημοσιονομικά ουδέτερου ενδοκυβερνητικού χρέους, ερωτηματικά προκύπτουν ιδίως για το δομημένο των 280.000.000 ευρώ, το οποίο, αν και αρχικά αρνήθηκε να εκδώσει ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), καθώς δεν υπήρχαν δανειακές ανάγκες που να δικαιολογούσαν την περίοδο εκείνη την έκδοσή του, τελικά εκδόθηκε από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους με το αιτιολογικό της κάλυψης εξοπλιστικών δαπανών, χωρίς ωστόσο αυτές να έχουν αρμοδίως προσδιοριστεί. Ως προς τη διαδικασία, αναζητήθηκαν στοιχεία σχετικά με το ζήτημα της πληροφόρησης των εμπλεκόμενων για τις επικείμενες εκδόσεις μήνες πριν το χρόνο πραγματοποίησής τους, αλλά και για τις ασυνήθιστες επιλογές που έγιναν σε σχέση με την μορφή της έκδοσης (κυρίως ως προς το δομημένο των 280.000.000 ευρώ).

Κατά τις εργασίες, μάλιστα, της Επιτροπής, προέκυψε σημαντικό έγγραφο³ που επιβεβαιώνει ήδη από τον Οκτώβρη του 2004 την πρόθεση δανεισμού της τότε Κυβέρνησης μέσω των ασφαλιστικών Ταμείων για την καταγραφή του δανεισμού αυτού ως ενδοκυβερνητικού χρέους και την μέριμνά της να ενημερώνεται το Υπουργείο Οικονομικών λεπτομερώς για το περιεχόμενο και τις κινήσεις των χαρτοφυλακίων των Ασφαλιστικών Ταμείων, αν και ΔΕΝ φέρει καμία αρμοδιότητα εποπτείας τους.

- Στον **έλεγχο νομιμότητας της αγοράς τους από τα Ασφαλιστικά Ταμεία**, εφόσον πρόκειται για τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου που δεν αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ, όπως απαιτεί η σχετική ΚΥΑ 155492/2002

³ Το από 25/10/2004 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών – Γενικό Λογιστήριο του Κράτους που αναλύεται παρακάτω

- Στην **διερεύνηση της ζημίας που προκλήθηκε από την υπερτιμολόγησή τους** κατά το χρόνο της αγοράς τους από τα Ασφαλιστικά Ταμεία και άλλους φορείς του Δημοσίου (Τα δομημένα προϊόντα πωλούνται πάντα σε τιμή χαμηλότερη της ονομαστικής, καθώς στο συνολικό ποσό της έκδοσης ενσωματώνεται και η αξία της συνοδευτικής συμφωνίας ανταλλαγής επιτοκίων (swap) που όμως στην στις συγκεκριμένες περιπτώσεις δεν συμπεριλήφθηκε στην πώληση, καθώς και η αμοιβή που λαμβάνει ο ανάδοχος. Στην περίπτωση όμως των δομημένων αυτών τα Ασφαλιστικά Ταμεία τα αγόρασαν στο άρτιο)
- Στο **ζήτημα του υπερβολικού ύψους των προμηθειών** προς τους αναδόχους και κυρίως τους ενδιάμεσους, που αναλάμβαναν να διαθέσουν στα ασφαλιστικά Ταμεία τα προϊόντα αυτά. Αυτά τα κέρδη, που προέκυψαν από την πρακτική της κτήσης των προϊόντων αυτών με τιμές αγοράς (υπό το άρτιο) και στη συνέχεια της διάθεσής τους στα Ταμεία σε τιμές σημαντικά υψηλότερες (στο άρτιο).

Κατά τις εργασίες, μάλιστα, της Επιτροπής αυτής επιβεβαιώθηκαν, οι αναφορές του πορίσματος Ζορμπά, ότι σε κάποιες περιπτώσεις κατευθύνθηκαν και σε μίζες επιτηδείων και πιθανότατα ένα μέρος τους έφθασε και σε πολιτικό φορέα. Επιπλέον, διατυπώθηκαν και μαρτυρίες για χρηματισμό συγκεκριμένων προσώπων.

Συγκεντρωτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία που απεστάλησαν στην Επιτροπή από την Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων τα δομημένα προϊόντα που αποτέλεσαν το αντικείμενο της παρούσας Επιτροπής, καθώς κατά την περίοδο 2005 – 2007 εκδόθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο και διατέθηκαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία, παρουσιάζονται στον παρακάτω συγκεντρωτικό πίνακα:

Κωδικός (ISIN)	Έκδοση	Λήξη	Ονομαστική αξία (ΕΚ €)	Κόστος δανεισμού	Ανάδοχοι	Ασφαλιστικά Ταμεία / Αγοραστές και ποσά που επενδύθηκαν ανά προϊόν:	Π Ω Λ Η Τ Ε Σ
XS 0223064139	6/7/05	6/7/2 5	400	6m Euribor- 0,05% (fxd 3,649%)	BNP Paribas, EFG, NBG	ΤΑΞΥ: 42.348.000* ΤΑΠΕΑΠΙ (ΟΑΕΕ) : 787.000 Ναυτικών Πρακτόρων & Υπαλλήλων (ΟΑΕΕ) : 10.000.000 ΤΣΑΥ (Ασθενείας): 4.000.000 ΤΣΑΥ (Σύνταξης): 10.000.000 ΤΣΑΥ (Πρόνοιας): 1.000.000 ΤΕΑΠΟΤΕ: 15.000.000 ΕΤΕΑΜ: 1.463.000 ΤΕΑΥΕΚ: 4.000.000 ΤΕΑΥΕΤ: 6.000.000 ΤΕΑΠΟΖΟ: 8.000.000 ΤΕΑΠΟΚΑ: 8.000.000 ΤΕΑΕΧ: 2.000.000 ΤΠΑΣ: 6.000.000 ΤΑΠΕΑΠΙ: 750.000 ΤΠΔΥ: 10.000.000	NBG, EFG / Marfin
XS 0223870907	7/7/05	7/7/2 4	250	3m Euribor- 0,10% (fxd 3,6125%)	Alpha, Deutsche	ΤΑΞΥ: 43.000.000* ΤΕΑΚΔΠΥΚ: 4.000.000 ΤΣΑΥ (Ασθενείας): 2.000.000 ΤΣΑΥ (Σύνταξης): 5.000.000 ΤΣΑΥ (Πρόνοιας): 3.000.000 ΤΕΑΥΕΤ: 2.000.000 ΤΠΔΥ: 3.000.000	Alpha / Marfin
XS 0224227313	13/7/05	13/7/ 20	250	15ετές swap - 0,07% (fxd 3,493%)	HSBC, Morgan Stanley	ΤΑΞΥ: 64.000.000* ΤΣΑΥ (Ασθενείας): 2.000.000 ΤΣΑΥ (Σύνταξης): 5.000.000 ΤΣΑΥ (Πρόνοιας): 2.500.000 ΤΕΑΠΟΤΕ: 5.000.000 ΤΕΑΥΕΤ: 2.000.000	EFG
XS 0251384904	19/4/06	19/4/ 21	250	6m Euribor- 0,18%	Alpha, Morgan Stanley	ΤΣΑΥ (Ασθενείας): 10.000.000 ΤΕΑΥΕΤ: 3.000.000 ΤΕΑΠΟΚΑ: 2.000.000 ΜΤΠΥ: 10.000.000	Alpha
XS 0255739350	31/5/06	31/5/ 21	100	3m Euribor- 0,25%	Deutsche Bank	ΤΑΠ-ΟΤΕ: 25.000.000 ΤΕΑΥΕΤ: 6.000.000	EFG
XS 0256563429	9/6/06	9/6/2 1	150	6m Euribor- 0,16%	BNP Paribas, EFG, NBG	ΤΕΑΕΧ: 3.000.000 ΤΑΠΑΕ "Η ΕΘΝΙΚΗ": 2.000.000 ΤΕΑΠΕΡΤ: 1.000.000 ΤΕΑΠΟΤΕ: 5.000.000 ΤΕΑΥΕΤ: 3.000.000 ΤΕΑΠΟΖΟ: 500.000 ΤΕΑΕΧ: 3.000.000	NBG, EFG

Κωδικός (ISIN)	Έκδοση	Λήξη	Ονομαστική αξία (εκ€)	Κόστος δανεισμού	Ανάδοχοι	Ασφαλιστικά Ταμεία / Αγοραστές και ποσά που επενδύθηκαν ανά προϊόν:	Π Ω Λ Η Τ Ε Σ
----------------	--------	------	-----------------------	------------------	----------	---	---------------------------------

XS 0260349492	10/7/06	10/7/26	130	6m Euribor- 0,05%	Emporiki Bank (Credit Agricole)	ΤΣΠΕΑΘ: 130.000.000	TROILOS
XS 0286916027	22/2/07	22/2/19	280	12m Euribor- 0,16%	JP Morgan	ΤΕΑΔΥ: 100.000.000 ** ΤΕΑΥΦΕ: 55.000.000 ** ΤΕΑΠΟΚΑ: 80.000.000 ** ΤΣΕΥΠ: 45.000.000 **	ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

Σύνολο

1.810

* Επαναγοράστηκαν στις 1/6/07 από την Marfin Bank.

** Επαναγοράστηκαν στις 31/8/07 από την JPM με τις διατάξεις του αρ. 23 του ν. 3586/07 και καταβλήθηκε από τον Κρατικό Προϋπολογισμό συνολικό ποσό 3.067.762,48 ευρώ.

B. ΕΝΝΟΙΕΣ – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

B2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΔΟΜΗΜΕΝΑ ΟΜΟΛΟΓΑ:

Ουσιαστικά πρόκειται για δομημένα προϊόντα και όχι ομόλογα με την στενή έννοια του όρου. Η διάκρισή, στη διεθνή ορολογία, έχει ως εξής:

(α) **GGB – Greek Government Bonds** ονομάζονται τα ομόλογα σταθερού ή κυμαινόμενου επιτοκίου, τίτλοι που εκδίδονται από το Ελληνικό Δημόσιο για την κάλυψη των δανειακών του αναγκών. Φέρουν κωδικό ISIN με τα αρχικά GR και αποτιμώνται στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ).

(β) **SP – Structured Products**. Πρόκειται για σύνθετα (υβριδικά) χρηματοοικονομικά προϊόντα, καθώς **συνδυάζουν στοιχεία ομολόγων και στοιχεία «παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων»**. Πρακτικά δίνουν σταθερό επιτόκιο για μικρό χρονικό διάστημα (υψηλή απόδοση), και στη συνέχεια πληρώνουν με μεταβλητό κουπόνι που προκύπτει από μαθηματικές σχέσεις μεταβλητών τιμών της διατραπεζικής συνήθως αγοράς, όπως αυτές κυμαίνονται σε καθημερινή βάση. **Φέρουν κωδικό ISIN με τα αρχικά XS, DEN αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ και ο τελικός απολογισμός της επένδυσης σε αυτούς γίνεται ουσιαστικά μόνο κατά τη ρευστοποίησή τους.**

Στην περίπτωση που εξετάζουμε πάνω σε τίτλους που εξέδωσε το Ελληνικό Δημόσιο, ξένοι χρηματοπιστωτικοί οίκοι σε συνεννόηση με την τότε Κυβέρνηση δόμησαν⁴ τέτοια χρηματοπιστωτικά προϊόντα υψηλού ρίσκου και τα προώθησαν υπερτιμολογημένα και εκτός προβλεπόμενης στο νόμο διαδικασίας, στα Ασφαλιστικά Ταμεία με ενσωματωμένες – μάλιστα - υπέρογκες προμήθειες ενδιάμεσων τρίτων, μέρος των οποίων φέρεται να διακινήθηκε παρανόμως ως μαύρο χρήμα.

⁴ Παράδειγμα:

Το Ελληνικό Δημόσιο με έκδοση ομολόγων σταθερού επιτοκίου δανείζεται από την Τράπεζα W 100 ευρώ για 10 χρόνια. Η Τράπεζα, λοιπόν, προσδοκά να λάβει από το Ελληνικό Δημόσιο στο τέλος της 10ετίας το άθροισμα των 100 ευρώ και τον τόκων που θα καταβληθούν. Παράλληλα, η Τράπεζα W πάνω στους τίτλους αυτούς του Ελληνικού Δημοσίου δομεί ένα SP, το οποίο βάσει μαθηματικού τύπου δίνει κυμαινόμενη απόδοση σε όποιον το αγοράσει τέτοια που στο τέλος της 10ετίας, αυτός θα έχει λάβει λιγότερα από αυτά που η Τράπεζα θα έχει εισπράξει από το Ελληνικό Δημόσιο. Μάλιστα, η διαφορά αυτή αρκεί για να καλύψει εκτός από το κέδρος της Τράπεζας και το γεγονός της αρχικής πώλησης του SP σε τιμές υπό του αρτίου, χαμηλότερες δηλαδή της ονομαστικής του αξίας. Στην περίπτωση των δομημένων η υπερτιμολόγησή τους έγκειται στην πώλησή τους στο άρτιο ενάντια στην πρακτική της αγοράς.

Οι τότε Κυβερνήσεις ΝΔ επέμειναν αποκαλούν «ομόλογα» τα τοξικά δομημένα προϊόντα που προωθήθηκαν στα Ασφαλιστικά Ταμεία, επιδιώκοντας να δημιουργήσουν σύγχυση στο δημόσιο διάλογο σχετικά με το εάν αυτά εμπίπτουν ή όχι στις επενδύσεις που νομιμοποιούνταν να προβαίνουν ελεύθερα, με απόφαση των ΔΣ τους, οι Ασφαλιστικοί Οργανισμοί.

B2. ΤΙ ΠΡΟΕΒΛΕΠΕ Η ΤΟΤΕ ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ:

Ν. 2672/1999 «ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ, ΟΦΕΙΛΕΣ ΙΚΑ & ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

αρ. 40: Επενδύσεις Ασφαλιστικών Οργανισμών

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η πρόβλεψη του συγκεκριμένου άρθρου που θεσμοθετεί το όριο του ποσοστού 23% επί του αποθεματικού των Ασφαλιστικών Ταμείων μέχρι το οποίο και μόνο μπορούν να προβαίνουν σε συγκεκριμένου είδους επενδύσεις, όπως μετοχές, ακίνητα και μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων. Αν και οι τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου δεν υπάγονται σε αυτόν τον περιορισμό, προκύπτει σαφώς πως για να υπολογιστεί το 100% των αποθεματικών ενός Ταμείου από το οποίο θα προκύψει και αριθμητικά το παραπάνω 23%, πρέπει αναγκαστικά να αποτιμηθεί και το σύνολο του χαρτοφυλακίου του, συνεπώς και τα δομημένα προϊόντα που ενδεχομένως υπάρχουν σε αυτό. Κατά συνέπεια, εάν ένας Ασφαλιστικός Οργανισμός έχει στο χαρτοφυλάκιο του δομημένα προϊόντα οφείλει αυτά να μπορούν να αποτιμηθούν κατά τους όρους του νόμου, δηλαδή με αποτίμηση μέσω Ηλεκτρονικής Δευτερογενούς Αγοράς Τίτλων (ΗΔΑΤ), όχι μόνο γιατί έτσι προβλέπεται, αλλά και γιατί διαφορετικά, η αδυναμία υπολογισμού της αξίας των δομημένων ομολόγων που είναι μέρος της συνολικής περιουσίας ενός Ταμείου, συμπαρασύρει και σε αδυναμία υπολογισμού και ελέγχου της τήρησης του ορίου του 23%. Καθίσταται, λοιπόν, προφανές ότι η αγορά δομημένων προϊόντων από τα Ασφαλιστικά Ταμεία, εκτός από επισφαλής και μη σύννομη (αφού δεν αποτιμώνται αυτοί στην ΗΔΑΤ), δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα και για τον αριθμητικό υπολογισμό και την τήρηση του ορίου 23%⁵ του συνόλου του αποθεματικού τους, που ισχύει για άλλες κατηγορίες επενδύσεων.

αρ. 41: Στατιστικά Στοιχεία Επενδύσεων

Θεσμοθετείται υποχρέωση μηνιαίας υποβολής στη ΤτΕ στατιστικών στοιχείων για την επενδυτική του δραστηριότητα (υπόλοιπο λογαριασμών ταμειακής διαχείρισης και διαθεσίμων, σύνολο επενδύσεων τελευταίου μηνός, κλπ) από κάθε ασφαλιστικό φορέα που επενδύει τα κεφάλαια του σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου ΚΑΙ κοινοποίηση των στατιστικών αυτών στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Μάλιστα, προβλέπεται και διοικητική κύρωση από την Τράπεζα της Ελλάδος κατά των Διοικήσεων του Ταμείου που δεν συμμορφώνονται στην υποχρέωση αυτή.

⁵ Το ζήτημα αυτό αναδείχθηκε και κατά την από 25/8/2010 εξέταση του μάρτυρα κ. Βασιλείου Αλεξανδράκη, Διευθυντή Διοικητικού της Τράπεζας της Ελλάδος

αρ. 42: Σύσταση Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου και Εποπτείας της Διαχείρισης της Περιουσίας των Ασφαλιστικών Οργανισμών

Η σύσταση και λειτουργία αυτής της Επιτροπής, η οποία αυθαιρέτως αδρανοποιήθηκε από το 2004 και μετά, προβλέπεται ρητά στο νόμο. Και συνεπώς, η αδρανοποίησή της αποτελεί παράβασή του.

Επιπλέον, παρά τους αντίθετους ισχυρισμούς της προηγούμενης Κυβέρνησης, ΔΕΝ εξαιρείται από τις αρμοδιότητες της Επιτροπής ο έλεγχος τήρησης του κανόνα συνετούς διαχείρισης και στην περίπτωση επενδύσεων σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου, πόσο μάλλον όταν πρόκειται για σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα που έχουν δομηθεί πάνω σε τέτοιους τίτλους και δεν αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ . Το παραπάνω επιχείρημα περί δήθεν έλλειψης αρμοδιότητας, αντλείται από το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του αρ. 42, το οποίο έχει ως εξής:

«Το έργο της Επιτροπής συνίσταται: α. Στον έλεγχο των πάσης φύσεως επενδύσεων που πραγματοποιούν οι Ασφαλιστικοί Φορείς, με εξαίρεση αυτές που αφορούν τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου, ομόλογα Τραπεζών και μετοχές εταιρειών που ιδιωτικοποιούνται».

Όμως οι ρυθμίσεις το συγκεκριμένου άρθρου δεν εξαντλούνται στο παραπάνω εδάφιο. Επεκτείνονται και στην αρμοδιότητα της Επιτροπής να ελέγχει γενικά την τήρηση του ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΥ κανόνα συνετούς διαχείρισης. Σύμφωνα, λοιπόν, και με το **πόρισμα του Αντιεισαγγελέα Πεπόνη**, ΔΕΝ εξαιρείται από τις αρμοδιότητες της Επιτροπής ο έλεγχος τήρησης του κανόνα συνετούς διαχείρισης και στην περίπτωση επενδύσεων σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου.

«Δεν είναι ακριβώς και ορθόν το προβαλλόμενον ότι οι επενδύσεις σε ομόλογα ήσαν ελεύθερες και εξαιρούντο παντός ελέγχου, αφού είναι σαφές ότι οι επί ΟΕΔ επενδύσεις ήσαν ελεύθερες και εξαιρούντο των ορίων εφαρμογής του ποσοστού 23% που ίσχυε για άλλες κινητές αξίες, επ' ουδενί όμως δεν εξαιρούντο των λοιπών ελέγχων περί εφαρμογής, κατά τις επενδύσεις αυτές, της κείμενης νομοθεσίας και των κανόνων της επενδυτικής συμπεριφοράς, μεταξύ των οποίων πρωτεύουσα θέση κατέχει ο κανών της συνετούς διαχείρισης εφαρμοζόμενος και επί ΟΕΔ.»⁶

Το επιχείρημα αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο, όταν, όπως στις συγκεκριμένες υπό έρευνα περιπτώσεις, οι τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου δεν είναι τα κλασσικά ασφαλή ομόλογα σταθερού ή κυμαινόμενου επιτοκίου, αλλά νέα (μη ληφθέντα υπόψη από το νομοθέτη του 1999) σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα που έχουν δομηθεί πάνω σε τέτοιους τίτλους και δεν αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ .

Επιπλέον, συνολική (και όχι επιλεκτική ανάγνωση) του ν. 2676/1999, που ίσχυε εκείνη την εποχή (το 2007 μετά τον θόρυβο του σκανδάλου των δομημένων καταργήθηκε από το νόμο Πετραλιά, δηλαδή τον ν.3685/2007) αποκαλύπτει ότι το έργο της Επιτροπής συνίσταται ΚΑΙ:

⁶ Βλ, και από 12/6/2007 πορισματική έκθεση Αντιεισαγγελέα Εφετών Γ.Πεπόνη, σελ 58.

- «Στον τακτικό ή περιοδικό έλεγχο των στοιχείων στα οποία στηρίζονται οι επενδυτικές επιλογές των πάσης φύσεως διαχειριστών των ασφαλιστικών φορέων και της εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας» (αρ. 42 παρ. 3 β)
- «Στον καθορισμό των κανόνων επενδυτικής συμπεριφοράς για την αξιοποίηση της κινητής περιουσίας των ασφαλιστικών οργανισμών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων οι ανωτέρω κανόνες καθίστανται υποχρεωτικής εφαρμογής για τους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη Ειδική Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας της Διαχείρισης των Αποθεματικών των Ασφαλιστικών Οργανισμών, εφόσον λειτουργούσε και εφαρμόζοντας τις δύο παραπάνω αρμοδιότητές της που ρητά της απονέμονται, όφειλε προφανώς να διαγνώσει τις ιδιαιτερότητες των δομημένων προϊόντων, μέσω του ελέγχου των στοιχείων των επενδυτικών επιλογών των Ταμείων, να εντοπίσει την αδυναμία εκπλήρωσης της υποχρέωσης αποτίμησής τους μέσω ΗΔΑΤ, να εισηγηθεί ενδεχομένως την αποχή των Ταμείων από τέτοιου είδους επενδύσεις, που αδυνατούσαν να τις αξιολογήσουν λόγω της συνθετότητάς τους ή / και να προτείνει συγκεκριμένους κανόνες επενδυτικής συμπεριφοράς για τα προϊόντα αυτά.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, απαντήσεις οφείλονται και μόνο για το λόγο ότι η Επιτροπή αυτή, παρά την ρητή νομοθετική πρόβλεψη και την προηγούμενη λειτουργία της, είχε αδρανοποιηθεί από το 2004 και μετά.

ΚΥΑ 155492/2002 «ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ»

Η Κοινή αυτή Υπουργική Απόφαση⁷, που έθετε τότε το πλαίσιο επενδύσεων και τους κανόνες επενδυτικής συμπεριφοράς για τα Ασφαλιστικά Ταμεία προέβλεπε τα εξής:

Οι ασφαλιστικοί Φορείς αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επιτρεπόταν με αποφάσεις των ΔΣ τους να επενδύουν τα διαθέσιμα τους ελεύθερα σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου, όμως για αυτούς τους τίτλους θεσπίζει ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ κανόνα συνετής διαχείρισης που ως προς την αποτίμησή τους θέτει τον περιορισμό αυτοί οι τίτλοι να αποτιμώνται αποκλειστικά στην ΗΔΑΤ, την Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων. Αυτή η

⁷ Κοινή Υπουργική Απόφαση με αριθμό 155492/Β. 638, με θέμα «Καθορισμός Κανόνων Επενδυτικής Συμπεριφοράς για την αξιοποίηση της κινητής περιουσίας των Ασφαλιστικών Οργανισμών» (ΦΕΚ Β' 373/2002) που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του νόμου 2676/1999 («Οργανωτική και λειτουργική αναδιάρθρωση των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις»).

ρητή πρόβλεψη **εξαιρεί σαφώς και εκ της φύσεώς τους τα δομημένα προϊόντα, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές**. Μάλιστα η ΚΥΑ ρητώς συνδέει την υποχρέωση αυτής της αποτίμησης με την ανάγκη για «ακριβή, έγκυρη και έγκαιρη παρακολούθηση της επενδυτικής δραστηριότητας, καθώς και την προσέγγιση και ανάλυση στοιχείων για την διασφάλιση της ορθότητας στη λήψη των επενδυτικών αποφάσεων». Επιπλέον, στο κεφάλαιο «Κανόνες Επενδυτικής Συμπεριφοράς για την Αξιοποίηση της Κινητής Περιουσίας των Ασφαλιστικών Ταμείων» υιοθετούνται αρχές και μέθοδοι, που αποκλείου τα δομημένα προϊόντα, όπως η γενική αρχή της «συνετής διαχείρισης» στη λήψη των επενδυτικών αποφάσεων, η επιδίωξη της «ελαχιστοποίησης του αναλαμβανόμενου κινδύνου» και της «κατανόησης, ταυτοποίησης και μέτρησης των αναμενόμενων επιπέδων απόδοσης και κινδύνου», καθώς και η επιδεκτικότητα σε «συγκριτική αξιολόγηση».

Ουσιαστικά, με την απόφαση αυτή τέθηκαν συγκεκριμένοι κανόνες συνετούς επενδυτικής συμπεριφοράς και θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά διαδικασία καθημερινής αποτίμησης όλων των κινητών αξιών του χαρτοφυλακίου των Ασφαλιστικών Φορέων, η οποία ειδικά για τους τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου γίνεται αποκλειστικά μέσω ΗΔΑΤ, μη αφήνοντας κανένα ερμηνευτικό περιθώριο για συμπερίληψη σε αυτούς δομημένων προϊόντων.

ΣΗΜΕΙΩΤΕΟΝ, ότι ο Αντιεισαγγελέας Γ. Πεπόνης στο πόρισμά του χαρακτηρίζει την αγορά των συγκεκριμένων δομημένων προϊόντων ως «μη σύννομη».

«Από την παράθεση των προηγηθέντων σαφώς προκύπτει ότι τα «δομημένα» ομόλογα, να μεν είναι τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου, πλην όμως ούτε στην ΗΔΑΤ αποτιμώνται και υψηλής επικινδυνότητας τυγχάνουν, πληρούν δηλαδή μερικώς και μόνον τις προϋποθέσεις του νόμου για να καταστούν αντικείμενο της επενδυτικής δραστηριότητας των Ασφαλιστικών Φορέων. Ως εκ τούτου κακώς και μη συννόμως οι Ασφαλιστικοί Φορείς επεδίδοντο εις επενδύσεις διαθεσίμων επί των προϊόντων αυτών»⁸

ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Νο. 2538/11.02.04)

Η συγκεκριμένη Πράξη, που αναδείχθηκε κατά την εξέταση (25/8/2010) του μάρτυρα κ. Βασιλείου Αλεξανδράκη, Διευθυντή Διοικητικού της ΤτΕ, εξειδικεύει την διαδικασία διενέργειας ελέγχων από την Τράπεζα της Ελλάδος για την τήρηση, μεταξύ άλλων, και των κανόνων επενδυτικής συμπεριφοράς που έθεσε ο ν. 2676/99 και η ΚΥΑ 155492/2002 περί συνετούς διαχείρισης και υποχρέωσης αποτίμησης των ομολόγων μέσω ΗΔΑΤ.

Αναλυτικότερα μνημονεύει ρητά την ισχύουσα από 3.9.99 απόφαση του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας της Ελλάδος σύμφωνα με την οποία συστήνεται Υπηρεσία Συγκέντρωσης και

⁸ Βλ, και από 12/6/2007 πορισματική έκθεση Αντιεισαγγελέα Εφετών Γ.Πεπόνη, σελ 46.

Επεξεργασίας Στοιχείων Περιουσίας Ασφαλιστικών Φορέων η οποία παραλαμβάνει τα στατιστικά στοιχεία που υποβάλλουν μηνιαίως τα Ταμεία και ασχολείται με την «*ανάλυση των στοιχείων κατά Ασφαλιστικό Φορέα και παραπομπή των περιπτώσεων υπερβάσεως διατάξεων νόμων στην αρμόδια Επιτροπή ή στο Τμήμα Ελέγχων για διερεύνηση των υποθέσεων και σύνταξη σχετικών πορισμάτων*».

Σημειωτέον ότι η συγκεκριμένη Υπηρεσία Συγκέντρωσης και Επεξεργασίας Στοιχείων Περιουσίας Ασφαλιστικών Φορέων ΔΙΑΚΡΙΝΕΤΑΙ και ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ανεξάρτητα από την Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας της Διαχείρισης της Περιουσίας των Ασφαλιστικών Φορέων που είχε αδρανοποιήσει η τότε Κυβέρνηση της ΝΔ, καθώς και από την Υπηρεσία που την υποστηρίζει.

Ν. 3586/2007 «ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ» (ΝΟΜΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑ)

Αρ. 17: Αρχές επενδυτικής πολιτικής και διαχείρισης περιουσίας

Με τον νόμο αυτό που ήλθε ως πρωτοβουλία της τότε Κυβέρνησης στον απόηχο του σκανδάλου των δομημένων ομολόγων και ΔΕΝ ίσχυε κατά το χρόνο αγοράς τους από τα Ταμεία, θεσμοθετήθηκε εκ των υστέρων διαδικασία αποτίμησης και για τα δομημένα προϊόντα, που δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές, η οποία γίνεται με βάση την τιμή κτήσης. Πρόκειται για μια τυπική αποτίμηση που δεν ανταποκρίνεται, ομολογουμένως, στην πραγματική τιμή, και ουσιαστικά πρόκειται για έμμεση παραδοχή ότι το προηγούμενο θεσμικό πλαίσιο δεν κάλυπτε την αγορά δομημένων προϊόντων, εξαιτίας της αδυναμίας αποτίμησής τους μέσω ΗΔΑΤ

Αρ. 23: Ενσωματωμένη τροπολογία – ειδική νομοθετική ρύθμιση

Ρύθμιση προκειμένου να καλυφθούν από τον κρατικό προϋπολογισμό οι τόκοι που ζητούσαν τα Ταμεία και δεν δεχόταν να καταβάλει η JP Morgan για την επαναγορά του δομημένου προϊόντος των 280.000.000 ευρώ. Με την ρύθμισή αυτή καταβλήθηκε από τον προϋπολογισμό διπλός τόκος τουλάχιστον για το πρώτο τρίμηνο ζωής του ομολόγου αυτού (4,1 % που καταβάλει κανονικά το Δημόσιο στην ανάδοχο JP Morgan και 3,9% προς τα Ταμεία). Το επιπλέον ποσό που καταβλήθηκε από τον Κρατικό Προϋπολογισμό βάσει της παραπάνω διάταξης ανήλθε στο ποσό των 3.067.762,48 ευρώ.

Ο ΚΑΝΟΝΑΣ «ΧΑΜΗΛΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ – ΣΙΓΟΥΡΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ»:

Ενδεικτικό των πρακτικών που ακολουθούνταν μέχρι και το 2004 και της εφαρμογής των κανόνων συνετούς διαχείρισης είναι η από 27/7/10 μαρτυρία στην παρούσα Επιτροπή του Επιστημονικού Διευθυντή του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ καθηγητή κ. Σάββα Ρομπόλη, ο οποίος κατέθεσε πως ο βασικός κανόνας αξιοποίησης των αποθεματικών των Ταμείων συνοψιζόταν στο δίπτυχο «Χαμηλές Αποδόσεις – Σίγουρες Επενδύσεις», κανόνας που στην περίπτωση των δομημένων παραβιάστηκε.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Συνεπώς, τόσο η μέχρι τότε πρακτική, όσο και η τότε ισχύουσα νομοθεσία είχε διασφαλίσει ότι οι Ασφαλιστικοί Οργανισμοί θα επένδυαν με διαφάνεια τα αποθεματικά τους σε ομόλογα και μόνο σε τίτλους σταθερού ή κυμαινόμενου επιτοκίου για τους οποίους δίνονται επί καθημερινής βάσης τιμές από την Τράπεζα της Ελλάδος. Οι διοικήσεις των ασφαλιστικών οργανισμών, που όφειλαν να γνωρίζουν την κείμενη νομοθεσία για τις επενδύσεις των αποθεματικών τους, ευθέως παραβίασαν το νόμο, επενδύοντας σε προϊόντα εκ προοιμίου ευρισκόμενα εκτός θεσμικού πλαισίου επενδυτικής πολιτικής των Ταμείων.

Γ. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ:

Γ1. ΟΙ ΥΠΟ ΕΡΕΥΝΑ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ:

Γ1α. ΟΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ – ΤΟ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ υπ' αριθμ. 2/58747/0023^α της 25/10/04 του ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ:

Από τα έγγραφα που κατατέθηκαν στην παρούσα Επιτροπή ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται το υπ' αριθμ. 2/58747/0023^α της 25/10/04 του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Σύμφωνα με αυτό, το Υπουργείο Οικονομικών και συγκεκριμένα το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους στις 25/10/2004 δίνει εντολή προς όλα τα Ασφαλιστικά Ταμεία να του αποστέλλουν αναλυτική ενημέρωση για τους τίτλους Ελληνικού Δημοσίου που έχουν στα χαρτοφυλάκιά τους και για όλες τις αγορές νέων τέτοιων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στις οποίες θα προβούν. Επιβάλλει η ενημέρωση αυτή να γίνεται κάθε 15νθήμερο και σε κάθε περίπτωση να αποστέλλεται όλο το χαρτοφυλάκιο των Ταμείων στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους κάθε 6 μήνες.

Σημειώτεον ότι η συγκεκριμένη Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών ΔΕΝ φέρει αρμοδιότητα ελέγχου ή εποπτείας της διαχείρισης των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων. Λογικά έπεται ότι ο μόνος λόγος, για τον οποίο το Υπουργείο Οικονομικών να ενδιαφέρεται για τη δομή και τα ειδικότερα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου των Ασφαλιστικών Ταμείων σε σχέση με τους τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου που αυτά αγοράζουν είναι η παρακολούθηση του ενδοκυβερνητικού χρέους και η δυνατότητα περαιτέρω επέκτασής του, δηλαδή περαιτέρω δανεισμού του Δημοσίου από άλλους Δημόσιους φορείς.

Το συμπέρασμα μάλιστα αυτό ενισχύεται και από την παραδοχή του ίδιου του εγγράφου σχετικά με τους λόγους που ζητείται η συγκεκριμένη ενημέρωση:

«η Υπηρεσία μας έχει ξεκινήσει μια προσπάθεια τήρησης αρχείου των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στους οποίους επενδύουν φορείς του Δημοσίου και βάσει του οποίου μπορεί να προσδιοριστεί ένα μέρος του ενδοκυβερνητικού χρέους και του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης».

Διευκρινίζεται, δηλαδή, ρητά στο ίδιο το έγγραφο ότι το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους επιθυμεί να λαμβάνει γνώση των χαρτοφυλακίων των Ταμείων, ακριβώς για να μπορεί το Υπουργείο

Οικονομικών να «προσδιορίζει» το ενδοκυβερνητικό χρέος, το σύνολο δηλαδή των εντόκων γραμματίων και των ομολόγων του Δημοσίου που κατέχουν τα Ασφαλιστικά Ταμεία και άλλοι οργανισμοί του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα και το οποίο αφαιρείται από το χρέος της κεντρικής Κυβέρνησης, προκειμένου να υπολογιστεί τελικά το Δημόσιο χρέος. Η παραδοχή τους, λοιπόν, αυτή ότι η ενημέρωση ζητείται για τον προσδιορισμό *«του ενδοκυβερνητικού χρέους»*⁹ αποτυπώνει και το ενδιαφέρον του Υπουργείου Οικονομικών για την ταυτότητα των τελικών επενδυτών στους οποίους προωθούνταν τα ομόλογα που εξέδιδε. Το ενδιαφέρον αυτό του Υπουργείου Οικονομικών για τους τελικούς αποδέκτες των δομημένων προϊόντων ιδιωτικής τοποθέτησης, εκδόσεων, δηλαδή, απευθυνόμενων σε συγκεκριμένους πελάτες, επιβεβαιώνεται και από την κατάθεση του τότε Αντιπροέδρου του ΤΣΠΕΑΘ, κ. Κ. Τσουπαρόπουλου, στο οποίο αναφέρεται χαρακτηριστικά:

«Προσθέτει επίσης ο μάρτυς [...] ότι το Υπουργείο των Οικονομικών, που είχε την ευθύνη της μέσω του ΟΔΔΗΧ εκδόσεως αυτού του ομολόγου [δηλ. του ομολόγου που αγοράστηκε από το ΤΣΠΕΑΘ] στο πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής μειώσεως του δημοσίου χρέους, ήθελε να ελέγχει την διακίνηση των ομολόγων μέχρι του τελικού αγοραστή και την κατάληξή τους στα Ασφαλιστικά Ταμεία, και τούτο για να υπάρχει η βεβαιότητα στους αναδόχους, εκ των προτέρων, περί της ευκολίας διαθέσεως των τίτλων. Εκ τούτου, σαφής φέρεται η υπάρχουσα γνώση των παραγόντων του Υπουργείου Οικονομικών περί της εμπορικής διαδρομής του ομολόγου μέχρι του τελικού προορισμού σε Ασφαλιστικό Ταμείο.»

Το ζήτημα της υλοποίησης αυτού του τρόπου δημόσιου δανεισμού με δομημένα και όχι απλά ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, με τρόπο μη σύννομο και με υπέρογκες προμήθειες που ζημίωσαν τα Ασφαλιστικά Ταμεία και που σε κάποιες περιπτώσεις κατέληξαν να μεταφέρονται ως μαύρο χρήμα με βαλίτσες προς άγνωστες κατευθύνσεις, απασχόλησε ιδιαίτερα την παρούσα Επιτροπή και τα σχετικά ευρήματα της έρευνας παρατίθενται σε παρακάτω κεφάλαια

⁹ Ως Δημόσιο χρέος (χρέος της γενικής Κυβέρνησης είναι ο τεχνικός όρος) ορίζεται το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης (δηλαδή τα έντοκα γραμμάτια και τα ομόλογα που εκδίδει το Δημόσιο για να καλύψει τις δανειακές ανάγκες του) μείον το ενδοκυβερνητικό χρέος (πρόκειται για τα έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του Δημοσίου που κατέχουν τα ασφαλιστικά Ταμεία και άλλοι οργανισμοί του ευρύτερου δημόσιου τομέα). Προκειμένου το δημόσιο χρέος να εμφανίζεται όσο γίνεται μικρότερο, συμφέρει το Δημόσιο, τα ομόλογά του να αγοράζονται από τα ασφαλιστικά Ταμεία και οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Φυσικά, ανεξάρτητα από το ποιος κατέχει τα ομόλογα, το κράτος, μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, θα πρέπει να καταβάλει τα ποσά που απαιτούνται για τους τόκους και τα χρεολύσια (το μεγαλύτερο τμήμα των ποσών που εισπράττονται από τα ομόλογα που εκδίδονται κάθε χρόνο προορίζεται για την πληρωμή των τόκων και χρεολυσίων παλαιότερων δανείων)

Γ1β. ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΔΔΗΧ:

Σύμφωνα με τον ν. 2628/1998 ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) είναι αρμόδιος για την διαχείριση του Δημοσίου Χρέους και έχει την ιδιότητα του εντολοδόχου του Δημοσίου κατά τη διαχείριση και εκτέλεση του προγράμματος δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου.

Ο ΟΔΔΗΧ εποπτεύεται από τον Υπουργό Οικονομικών.

Στα πλαίσια των παραπάνω αρμοδιοτήτων του και με δεδομένη την σαφή πρόθεση της τότε Κυβέρνησης (όπως αυτή αναδεικνύεται από το παραπάνω από 25/10/2004 έγγραφο του Γενικού λογιστηρίου του Κράτους, αλλά και από τις μετέπειτα εκδόσεις δομημένων προϊόντων ιδιωτικής τοποθέτησης που κατευθύνθηκαν στα Ασφαλιστικά Ταμεία) για δανεισμό του Δημοσίου από άλλους Δημόσιους φορείς με στόχο την δημιουργία δημοσιονομικά ουδέτερου «ενδοκυβερνητικού χρέους», ο ΟΔΔΗΧ, την περίοδο 2005 – 2007, προχώρησε σε 7 συνολικά εκδόσεις δομημένων προϊόντων, που απασχόλησαν την παρούσα Επιτροπή.

Το σύνολο των εκδόσεων αυτών, όπως παραδέχθηκε στην από 29/7/2010 κατάθεσή του στην Επιτροπή ο τ. Γενικός Διευθυντής του ΟΔΔΗΧ κ. Σπύρος Παπανικολάου, έγιναν με ιδιωτική τοποθέτηση (private placement), απευθύνονται δηλαδή σε συγκεκριμένους πελάτες, έχουν γίνει με τις προδιαγραφές που έχουν ορίσει αυτοί οι συγκεκριμένοι πελάτες και για το λόγο αυτό έχουν μικρή εμπορευσιμότητα.

Τα δομημένα αυτά προϊόντα ιδιωτικής τοποθέτησης που εκδόθηκαν από τον ΟΔΔΗΧ και απασχόλησαν την παρούσα Επιτροπή είναι τα εξής:

- **XS0223064139**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 6/7/2005 με 20ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 400.000.000 ευρώ.

Ανάδοχες Τράπεζες ήταν η BNP Paribas, η EFG και η ETE.

Η απόδοση του ομολόγου ορίζεται το μεν πρώτο έτος στο 8% και τα δύο επόμενα έτη στο 6%. Από τον τέταρτο χρόνο η απόδοση είναι κυμαινόμενη και υπολογίζεται βάσει των παρακάτω μαθηματικών τύπων:

EITE:

$$4*(EUR\ 10Y\ CMS - EUR\ 2Y\ CMS)$$

όταν η διαφορά (EUR 10Y CMS – EUR 2Y CMS) είναι μικρότερη του 1% με ενδεχόμενη ελάχιστη τιμή το 0%

και 6μηνο Euribor + 2%

όταν η διαφορά (EUR 10Y CMS – EUR 2Y CMS) είναι μεγαλύτερη ή ίση του 1%

ΕΙΤΕ:

6μηνο Euribor + 0,50%

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap), βάσει της οποίας το κόστος δανεισμού για το Ελληνικό Δημόσιο ανερχόταν σε 6μηνο Euribor – 0.05% (fxd 3,649%).

Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από τις Τράπεζες ΕΤΕ και ΕΦΓ στα παρακάτω Ασφαλιστικά Ταμεία στην πρωτογενή αγορά ως εξής:

ΤΑΠΕΑΠΙ (ΟΑΕΕ) :	87.000
Ναυτικών Πρακτόρων & Υπαλλήλων (ΟΑΕΕ) :	10.000.000
ΤΣΑΥ (Ασθενείας):	4.000.000
ΤΣΑΥ (Σύνταξης):	10.000.000
ΤΣΑΥ (Πρόνοιας):	1.000.000
ΤΕΑΠΟΤΕ:	15.000.000
ΕΤΕΑΜ:	1.463.000
ΤΕΑΥΕΚ:	4.000.000
ΤΕΑΥΕΤ:	6.000.000
ΤΕΑΠΟΖΟ:	8.000.000
ΤΕΑΠΟΚΑ:	8.000.000
ΤΕΑΕΧ:	2.000.000
ΤΠΑΣ:	6.000.000
ΤΑΠΕΑΠΙ:	750.000
ΤΠΔΥ:	10.000.000

Επίσης πωλήθηκε από την Τράπεζα Marfin σε τιμή πάνω από το άρτιο στη δευτερογενή αγορά ως εξής:

ΤΑΞΥ:	42.348.000
-------	------------

Η Τράπεζα Marfin την 1/6/07 προχώρησε στην επαναγορά του συγκεκριμένου δομημένου προϊόντος στην τιμή πώλησης του.

- **XS0223870907**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 7/7/2005 με 19ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 250.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η Alpha Bank και η Deutsche Bank

Η απόδοση του ομολόγου ορίζεται το μεν πρώτο έτος στο 7% και το δεύτερο έτος στο 6%. Από τον τρίτο χρόνο η απόδοση είναι κυμαινόμενη και υπολογίζεται βάσει του παρακάτω μαθηματικού τύπου:

12μηνο Euribor + 1%

με μέγιστο 6*(EUR 10Y CMS – EUR 2Y CMS) και ελάχιστο 0%

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap), βάσει της οποίας το κόστος δανεισμού για το Ελληνικό Δημόσιο ανερχόταν σε 3μηνο Euribor – 0.10% (fxd 3,6125%).

Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε σχεδόν στην ονομαστική του αξία (100% και σε περιπτώσεις 99%) από την Τράπεζα Alpha στα παρακάτω Ασφαλιστικά Ταμεία στην πρωτογενή αγορά ως εξής:

ΤΕΑΚΔΠΥΚ:	4.000.000
ΤΣΑΥ (Ασθενείας):	2.000.000
ΤΣΑΥ (Σύνταξης):	5.000.000
ΤΣΑΥ (Πρόνοιας):	3.000.000
ΤΕΑΥΕΤ:	2.000.000
ΤΠΔΥ:	3.000.000

Επίσης πωλήθηκε από την Τράπεζα Marfin σε τιμή πάνω από το άρτιο στη δευτερογενή αγορά ως εξής:

ΤΑΞΥ:	43.000.000
-------	------------

Η Τράπεζα Marfin την 1/6/07 προχώρησε στην επαναγορά του συγκεκριμένου δομημένου προϊόντος στην τιμή πώλησης του.

- **XS0224227313**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 13/7/2005 με 15ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 250.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η HSBC και η Morgan Stanley.

Η απόδοση του ομολόγου ορίζεται το μεν πρώτο έτος στο 7% και το δεύτερο έτος στο 5%. Από τον τρίτο χρόνο η απόδοση είναι κυμαινόμενη και υπολογίζεται βάσει του παρακάτω μαθηματικού τύπου:

$$4*(EUR\ 10Y\ CMS - EUR\ 2Y\ CMS)$$

με μέγιστη τιμή 6% και ελάχιστη 0%

Ο εκδότης έχει το δικαίωμα (flip option) να αλλάξει άπαξ την πληρωμή του επιτοκίου, το οποίο σε αυτήν την περίπτωση θα ισούται με:

$$12\mu\eta\nu\o\ Euribor + 0,30\%$$

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap), βάσει της οποίας το κόστος δανεισμού για το Ελληνικό Δημόσιο ανερχόταν σε 15ετές swap – 0.07% (fxd 3,493%).

Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από την Τράπεζα EFG στα παρακάτω Ασφαλιστικά Ταμεία στην πρωτογενή αγορά ως εξής:

ΤΣΑΥ (Ασθενείας):	2.000.000
ΤΣΑΥ (Σύνταξης):	5.000.000
ΤΣΑΥ (Πρόνοιας):	2.500.000
ΤΕΑΠΟΤΕ:	5.000.000
ΤΕΑΥΕΤ:	2.000.000

Επίσης πωλήθηκε από την Τράπεζα Marfin σε τιμή πάνω από το άρτιο στη δευτερογενή αγορά ως εξής:

ΤΑΞΥ:	64.000.000
-------	------------

Η Τράπεζα Marfin την 1/6/07 προχώρησε στην επαναγορά του συγκεκριμένου δομημένου προϊόντος στην τιμή πώλησης του.

- **XS0251384904**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 19/4/2006 με 15ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 250.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η Alpha και η Morgan Stanley.

Η απόδοση του ομολόγου είναι κυμαινόμενη και υπολογίζεται βάσει του παρακάτω μαθηματικού τύπου:

$$(6\text{μηνο Euribor} + 1\% * N/M)$$

Όπου N = ο αριθμός των ημερών της τοκοφόρου περιόδου κατά τις οποίες

$$CMS10 - CMS2 \geq 0$$

Και M = ο συνολικός αριθμός της κάθε τοκοφόρου περιόδου

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap), βάσει της οποίας το κόστος δανεισμού για το Ελληνικό Δημόσιο ανερχόταν σε 6μηνο Euribor – 0,18%

Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από την Τράπεζα Alpha στα παρακάτω Ασφαλιστικά Ταμεία στην πρωτογενή αγορά ως εξής:

ΤΣΑΥ (Ασθενείας):	10.000.000
ΤΕΑΥΕΤ:	3.000.000
ΤΕΑΠΟΚΑ:	2.000.000
ΜΤΠΥ:	10.000.000

- **XS0255739350**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 31/5/2006 με 15ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 100.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η Deutsche Bank.

Η απόδοση του ομολόγου ορίζεται σταθερή τα δύο πρώτα έτη στο 6%. Από τον τρίτο χρόνο η απόδοση είναι κυμαινόμενη και ισούται με:

$$110\% * 10Y \text{ EUR CMS},$$

με μέγιστο 10* (EUR 10Y CMS – EUR 2Y CMS) και ελάχιστο 0%

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap), βάσει της οποίας το κόστος δανεισμού για το Ελληνικό Δημόσιο ανερχόταν σε 3μηνο Euribor – 0,25%

Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από την Τράπεζα EFG στα παρακάτω Ασφαλιστικά Ταμεία στην πρωτογενή αγορά ως εξής:

ΤΑΠ-ΟΤΕ:	25.000.000
ΤΕΑΥΕΤ:	6.000.000

- **XS0256563429**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 9/6/2006 με 15ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 150.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η BNP Paribas, η EFG και η ΕΤΕ.

Η απόδοση του ομολόγου ορίζεται σταθερή τα 2 πρώτα έτη στο 6%. Από τον τρίτο χρόνο η απόδοση είναι κυμαινόμενη και υπολογίζεται βάσει των παρακάτω μαθηματικών τύπων:

ΕΙΤΕ:

$$13*(USD\ 10Y\ CMS - USD\ 2Y\ CMS)$$

όταν η διαφορά (EUR 10Y CMS – EUR 2Y CMS) είναι μικρότερη του 7% με ενδεχόμενη ελάχιστη τιμή το 0%

ΕΙΤΕ:

$$6\text{μηνο Euribor} + 0,30\%$$

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap), βάσει της οποίας το κόστος δανεισμού για το Ελληνικό Δημόσιο ανερχόταν σε 6μηνο Euribor – 0.16%

Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από τις Τράπεζες ΕΤΕ και EFG στα παρακάτω Ασφαλιστικά Ταμεία στην πρωτογενή αγορά ως εξής:

ΤΕΑΕΧ:	3.000.000
ΤΑΠΑΕ "Η ΕΘΝΙΚΗ":	2.000.000
ΤΕΑΠΕΡΤ:	1.000.000
ΤΕΑΠΟΤΕ:	5.000.000

ΤΕΑΥΕΤ:	3.000.000
ΤΕΑΠΟΖΟ:	500.000
ΤΕΑΕΧ:	3.000.000

- **XS0260349492**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 10/7/2006 με 20ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 130.000.000 ευρώ.

Ανάδοχη Τράπεζα ήταν η Εμπορική Τράπεζας της Ελλάδος.

Η απόδοση του ομολόγου ορίζεται σταθερή τα 5 πρώτα έτη στο 6%. Από τον έκτο χρόνο η απόδοση είναι κυμαινόμενη και υπολογίζεται βάσει του παρακάτω μαθηματικού τύπου:

$$100\% * CMS10Y EUR$$

$$\text{με μέγιστη τιμή ίση με } [100\% * CMS10Y = 22 * (CMS10Y GBP - CMS10Y EUR)]$$

και ελάχιστη τιμή το 0%.

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap), βάσει της οποίας το κόστος δανεισμού για το Ελληνικό Δημόσιο ανερχόταν σε 6μηνο Euribor – 0.16%

Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από την εταιρεία ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ στην πρωτογενή αγορά με αγοραστή το ΤΣΠΕΑΘ για το σύνολο του ποσού της έκδοσης, δηλαδή 130.000.000 ευρώ.

► **ΠΑΣΧΕΙ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑΣ Η ΥΠ'ΑΡΙΘΜ. 1960/28-6-2006 ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΣ ΤΟΥ ΤΣΠΕΑΘ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΛΟΓΩ ΜΗ ΚΛΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ.**

Σύμφωνα με τα αποδεικτικά στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της Επιτροπής μας, αλλά και την από 23/9/2010 κατάθεση της τότε Κυβερνητικής Επιτροπής του ΤΣΠΕΑΘ κας Μαρίας Σαράκη, επιβεβαιώθηκε ότι η κα Σαράκη, αν και Κυβερνητική Επίτροπος, στις επίμαχες συνεδριάσεις του ΤΣΠΕΑΘ για την αγορά του παραπάνω δομημένου προϊόντος, ΔΕΝ συμμετείχε, γιατί ΔΕΝ είχε κληθεί.

Κατ' εφαρμογή, λοιπόν, των διατάξεων των αρ. 8 και 12 του Καταστατικού λειτουργίας του ΤΣΠΕΑΘ, εξαιτίας της μη κλήσης της Κυβερνητικής Επιτροπής στην επίμαχη συνεδρίαση, η απόφαση του ΔΣ του ΤΣΠΕΑΘ για την αγορά του συγκεκριμένου δομημένου πάσχει ακυρότητας.

Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται και η αναφορά της κας Σαράκη ότι, όταν σε μεταγενέστερο των αποκαλύψεων για το σκάνδαλο των δομημένων χρόνο, συναντήθηκε με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Απασχόλησης, κ. Μαρμώνα, όμως ο τελευταίος το μόνο που την ρώτησε ήταν η άποψή της για την επαναγορά του συγκεκριμένου δομημένου. Δεν ενδιαφέρθηκε, δηλαδή, παραδόξως να μάθει τα περί της παράτυπης και προκλητικής μη κλήσης στις επίμαχες συνεδριάσεις, εξαιτίας της οποίας πάσχει ακυρότητας και η σχετική απόφαση αγοράς του συγκεκριμένου δομημένου ομολόγου.. Και αυτό, παρά το γεγονός ότι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης, κατά παραδοχή του ίδιου του τότε Υπουργού κ. Τσιτουρίδη στην κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή οφείλει να ασκεί έλεγχο νομιμότητας στη λειτουργία των Ασφαλιστικών Φορέων.

Σημειωτέον, ότι το συγκεκριμένο δομημένο αποτελούσε την μία από τις δύο εκδόσεις δομημένων προϊόντων τις οποίες προώθησαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία χρηματοπιστηριακές εταιρείες και όχι Τράπεζες. Η άλλη είναι αφορά το δομημένο των 280.000.000 που εκδόθηκε από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και το οποίο παρουσιάζεται αμέσως παρακάτω. Λεπτομέρειες ως προς τις διαδοχικές αγοραπωλησίες, το ύψος και την κατανομή των υπέρογκων προμηθειών, καθώς και άλλα σχετικά στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα της Επιτροπής αναφέρονται στο ειδικό κεφάλαιο Γ3 του πορίσματος αυτού.

Γ1γ. Η «ΥΒΡΙΔΙΚΗ» ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ:

Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και συγκεκριμένα η Διεύθυνση Δημοσίου Χρέους (Δ-23) είναι, μεταξύ άλλων, αρμόδια βάσει των ισχυουσών διατάξεων και για τη σύναψη δανείων για την κάλυψη εξοπλιστικών δαπανών.

Η κάλυψη των δαπανών αυτών γίνεται με την σύναψη δανείων τύπου *Schuldschein*, τα οποία φέρουν δύο βασικά χαρακτηριστικά:

α. Είναι εμπιστευτικά, όπως απαιτεί η νομοθεσία ειδικά για τη χρηματοδότηση εξοπλιστικών αναγκών και δεν ανακοινώνονται ούτε αποτιμώνται σε καμία αγορά τίτλων γιατί δεν είναι τίτλοι, αλλά δανειακές συμβάσεις

β. ΔΕΝ μεταβιβάζονται με απλή παράδοση από επενδυτή σε επενδυτή όπως τα ομόλογα, αλλά, αντίθετα για να μεταβιβαστούν πρέπει να γίνει εκχώρηση της δανειακής σύμβασής, πρέπει, δηλαδή το Ελληνικό Δημόσιο, ως εκδότης και οφειλέτης, να λάβει γνώση και να υπογράψει τη μεταβίβαση.

Η Δ-23 για μία και μόνη φορά στην ιστορία της εξέδωσε δομημένο ομόλογο στις 6/2/2007 κατ' εφαρμογή της υπ' αριθμ. 2/8449/0023^Α/6-2-2007 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας.

Πρόκειται για το παρακάτω δομημένο προϊόν, που εκδόθηκε με προβληματικές διαδικασίες και παρά τις ρητές επιφυλάξεις των αρμοδίων υπηρεσιακών παραγόντων:

- **XS0260349492**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 6/2/2007 με 12ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 280.000.000 ευρώ.

Ανάδοχη Τράπεζα ήταν η JP Morgan.

Η απόδοση του ομολόγου ορίζεται σταθερή τα 2 πρώτα έτη στο 6,25%. Από τον τρίτο χρόνο η απόδοση είναι κυμαινόμενη και υπολογίζεται βάσει του παρακάτω μαθηματικού τύπου:

A.

$$\begin{aligned} & \text{μέγιστο } [5^* (10Y \text{ EUR CMS} - 2Y \text{ EUR CMS}), 0], \\ & \text{εάν } (10Y \text{ EUR CMS} - 2Y \text{ EUR CMS}) < 1\% \end{aligned}$$

B.

$$\begin{aligned} & 3\text{μηνο Euribor} + 1,5 \% \\ & \text{εάν } (10Y \text{ EUR CMS} - 2Y \text{ EUR CMS}) \geq 1\% \end{aligned}$$

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap), βάσει της οποίας το κόστος δανεισμού για το Ελληνικό Δημόσιο ανερχόταν σε 12μηνο Euribor – 0.16%

Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από την εταιρεία ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ στην πρωτογενή αγορά στα παρακάτω ασφαλιστικά Ταμεία ως εξής:

ΤΕΑΔΥ:	100.000.000
ΤΕΑΥΦΕ:	55.000.000
ΤΕΑΠΟΚΑ:	80.000.000
ΤΣΕΥΠ:	45.000.000

Μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου και υπό την πίεση του δημοσίου διαλόγου της προεκλογικής περιόδου του καλοκαιριού του 2007, το συγκεκριμένο δομημένο προϊόν επαναγοράστηκαν στις 31/8/07 από την JPM στην ονομαστική του αξία. Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 23 του ν. 3586/07 για την επαναγορά αυτή χωρίς καταβλήθηκε από τον Κρατικό Προϋπολογισμό συνολικό ποσό 3.067.762,48 ευρώ για την απόδοση τόκου περίπου 3,9% στα εμπλεκόμενα Ταμεία.

Σημειωτέον, ότι το συγκεκριμένο δομημένο αποτελούσε την δεύτερη κατά σειρά από τις δύο εκδόσεις δομημένων προϊόντων τις οποίες προώθησαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία χρηματιστηριακές εταιρείες και όχι Τράπεζες. Λεπτομέρειες ως προς τις διαδοχικές αγοραπωλησίες, το ύψος και την κατανομή των υπέρογκων προμηθειών, καθώς και άλλα σχετικά στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα της Επιτροπής αναφέρονται στο ειδικό κεφάλαιο Γ3 του πορίσματος αυτού.

ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ: ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ – ΑΝΕΞΗΓΗΤΗ ΑΠΟΥΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ήδη και μόνο από την παρουσίαση του ρυθμού των εκδόσεων αυτών και της κάλυψής του από τους τελικούς επενδυτές προκύπτουν τα εξής:

- Έχοντας ζητήσει και λάβει από τον Οκτώβρη του 2004 τα αναλυτικά στοιχεία των χαρτοφυλακίων των Ασφαλιστικών Οργανισμών για λόγους προσδιορισμού του δημοσίου χρέους, το Υπουργείο Οικονομίας τον Ιούλιο του 2005, σχεδόν ταυτόχρονα μέσα σε διάστημα 7 ημερών, προχωρά σε τρεις εκδόσεις δομημένων προϊόντων ιδιωτικής τοποθέτησης, συνολικής ονομαστικής αξίας 900.000.000 ευρώ με αναδόχους επτά (7) Τράπεζες. Τα δομημένα αυτά προϊόντα διατέθηκαν άμεσα στην πρωτογενή αγορά σε 20 Ασφαλιστικά Ταμεία σε τιμή ίση με την ονομαστική τους αξία, την ίδια στιγμή που σε τρίτους επενδυτές δίδονταν σε σημαντικά χαμηλότερες τιμές.
- Οι κερδοφόρες αυτές για τις Τράπεζες συναλλαγές σε δομημένα προϊόντα δεν ελεγχθήκαν, ως όφειλαν, από τις εποπτικές αρχές της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος. Ούτε όμως τα Υπουργεία Οικονομικών και Απασχόλησης, που ανά 15νήμερο και ανά μήνα αντιστοίχως, ελάμβαναν ενημέρωση από τα Ασφαλιστικά Ταμεία για την πορεία των επενδύσεών τους ανά τίτλο προέβησαν στην άσκηση του εκ του νόμου αναγκαίου ελέγχου νομιμότητας, ιδίως το εποπτεύον Υπουργείο Απασχόλησης, των μη σύνομων αυτών συναλλαγών. Επίσης, καμία αρμόδια ελεγκτική αρχή δεν ευαισθητοποιήθηκε από την προφανή υπερτιμολόγηση των προϊόντων αυτών προς όλα τα Ασφαλιστικά Ταμεία.
- Παρά την ενημέρωση που δίδονταν από τα Ταμεία και προς το Υπουργείο Απασχόλησης και προς το Υπουργείο Οικονομικών, όχι μόνο δεν ελήφθη κανένα μέτρο από πλευράς πολιτικής ηγεσίας και εποπτικών αρχών, το πρώτο εξάμηνο του 2006 ακολούθησε νέο «κύμα» εκδόσεων δομημένων προϊόντων από τον ΟΔΔΗΧ, συνολικής ονομαστικής αξίας 500.000.000 ευρώ με έξι (6) ανάδοχες Τράπεζες (τις ίδιες που είχαν εμπλακεί και στο προηγούμενο «κύμα» εκδόσεων) και με τελικούς επενδυτές Ασφαλιστικά Ταμεία που αγόραζαν και πάλι υπερτιμολογημένα τα συγκεκριμένα προϊόντα στο 100% της ονομαστικής τους αξίας, ενώ τρίτοι επενδυτές απολάμβαναν σαφώς χαμηλότερες τιμές.
- Τέλος, στις δύο επόμενες και τελευταίες (καθώς επακολούθησε η αποκάλυψη του σκανδάλου) εκδόσεις δομημένων του Ελληνικού Δημοσίου, εκ των οποίων η μία έγινε από τον ΟΔΔΗΧ και η άλλη από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, κοινό χαρακτηριστικά ήταν η εμπλοκή χρηματιστηριακών εταιρειών ως ενδιάμεσων, οι οποίες και έλαβαν υπέρογκες προμήθειες για την διαμεσολάβησή τους, που στην συνέχεια διακινήθηκαν εν μέρει τουλάχιστον ως μαύρο χρήμα. Στη διακίνηση αυτών των δύο

δομημένων προϊόντων καίριο ρόλο εμφανίζεται να διαδραματίζει η εταιρεία North Asset Management του Γ. Παπαμαρκάκη, η οποία αγόραζε απευθείας από τις αναδόχους και κατόπιν πωλούσε στις χρηματιστηριακές που συναλλάσσονταν με τα Ασφαλιστικά Ταμεία, εισπράττοντας σημαντικά ποσά από τη διαμεσολάβησή της αυτή.

- Σημειωτέον ότι η παρουσία της NAM, σύμφωνα με δημοσιεύματα του τύπου της εποχής, δεν περιοριζόταν στη διαμεσολάβησή της για τις υπό έρευνα συναλλαγές των Ασφαλιστικών Ταμείων, αλλά επεκτεινόταν και σε συναλλαγές επί δομημένων ομολόγων που έγιναν από τις διορισμένες από την Κυβέρνηση της ΝΔ Διοικήσεις της Αγροτικής Τράπεζας και του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου. Μάλιστα, ο τότε διορισμένος από τη ΝΔ Πρόεδρος του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου κος Τσουπίδης φέρεται να συμμετείχε στο ΔΣ ενός από τα αμοιβαία κεφάλαια της NAM.

ΤΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΤΗΣ JP MORGAN, ΟΙ ΡΗΤΕΣ ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΛΗΦΘΗΣΑΝ ΥΠΟΨΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ:

Σύμφωνα με τις καταθέσεις των μαρτύρων, η JP Morgan αρχικά στράφηκε στον ΟΔΔΗΧ για την έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου ομολόγου, όπου όμως η πρότασή της δεν έγινε δεκτή. Μετά την άρνηση αυτή και σύμφωνα με τα ίδια τα από 11/1/2007 και 6/2/2007 υπηρεσιακά Ενημερωτικά Σημειώματα του Υπουργείου Οικονομικών η JP Morgan υπέβαλε στη Δ-23 στις 15/12/2006 πρόταση σύναψης δανειακής σύμβασης τύπου Schuldschein, 12ετούς διάρκειας και του σχετικού swap επιτοκίου, ύψους 280.000.000 ευρώ. Η Δ-23 στις 18/12/2006 απάντησε ότι το δανειακό πρόγραμμα του 2006 είχε ολοκληρωθεί και ότι θα επανέλθουν στην συζήτηση της πρότασης της JP Morgan στις αρχές του 2007 με τους τρέχοντες όρους της αγοράς. Σε συνέχεια αυτού, η JP Morgan επανήλθε και με έγγραφο της στις 27/12/2006 ζητά όχι την έκδοση Schuldschein, αλλά την έκδοση ομολογιακού δανείου (notes), το οποίο όμως κατ' εξαίρεση δεν θα εισαγόταν σε χρηματιστήριο για διαπραγμάτευση αλλά θα ελάμβανε ISIN για να καταγραφεί στο σύστημα εκκαθάρισης ομολόγων.

Τα στοιχεία και οι μαρτυρίες που κατατέθηκαν στην παρούσα Επιτροπή για την πορεία έκδοσης του συγκεκριμένου δομημένου προϊόντος με την «υβριδική» μορφή του ομολόγου με «εμπιστευτικό» ISIN εγείρουν μια σειρά ζητημάτων, που ενέχουν σαφείς ενδείξεις εμπλοκής της τότε αρμόδιας πολιτικής ηγεσίας:

- **Η ΠΡΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΗΤΑΝ ΓΝΩΣΤΗ ΣΤΟΥΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΥΣ ΗΔΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2006, 5 ΜΗΝΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ.**

Σύμφωνα με σειρά καταθέσεων μαρτύρων¹⁰, η πρόθεση του Υπουργείου Οικονομικών να εκδώσει το συγκεκριμένο δομημένο προϊόν με την μορφή του ομολόγου και με τους συγκεκριμένους όρους είχε γνωστοποιηθεί σε συγκεκριμένα πρόσωπα ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2006. Μάλιστα, στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από το στέλεχος της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ κ. Θ. Πρινιωτάκη, καταδεικνύουν τη βεβαιότητα της εμπλεκόμενης ξένης τράπεζας JP Morgan όχι μόνο για την πραγματοποίηση της έκδοσης, αλλά και για τις λεπτομέρειές της. Πρόκειται για τα παρακάτω έγγραφα:

- Προφόρμα (μπροσούρα) συνταχθείσα από την εμπλεκόμενη εταιρεία North Asset Management στις αρχές Οκτωβρίου 2006 (έξι μήνες πριν την έκδοση), όπου αναφέρονται οι συγκεκριμένοι όροι του δομημένου προϊόντος που εκδόθηκε τελικά τον Φεβρουάριο του 2007.
- Την ίδια κατά περιεχόμενο προφόρμα (μπροσούρα) με τους ίδιους ακριβώς όρους να φέρει λίγο αργότερα το λογότυπο της JP Morgan και ημερομηνία 26/10/2006

Σύμφωνα με τον μάρτυρα, η JP Morgan, για να προστατέψει το αδιαμφισβήτητο κύρος της στην αγορά δεν θα έθετε ποτέ το λογότυπό της σε μια προφόρμα ομολόγου με ρητή μνεία ότι θα εκδοθεί από το Ελληνικό Δημόσιο, εάν δεν είχε ασφαλείς διαβεβαιώσεις από το αρμόδιο Υπουργείο Οικονομικών ότι η έκδοση αυτή θα πραγματοποιηθεί.¹¹

- την ίδια κατά περιεχόμενο προφόρμα (μπροσούρα) με τους ίδιους όρους να φέρει πλέον την υπογραφή του κ. Κουρή και να αποτελεί την επίσημη μπροσούρα του εκδοθέντος την 6/2/2007 δομημένου προϊόντος.

Το γεγονός ότι οι ίδιοι όροι εμφανίζονται απaráλλακτοι από τον Οκτώβρη του 2006 στη προφόρμα της NAM έως την τελική προφόρμα έκδοσης το αποδίδει ο μάρτυρας σε προφανή

¹⁰ Από 20/10/2010 κατάθεση του πρώην στελέχους της Hyrovereinsbank κου Μπούγου Νικόλαου, από 13/10/2010 κατάθεση πρώην στελέχους της Hyrovereinsbank κας Άννας Πούσκουρη, από 12/10/2010 κατάθεση επικεφαλής της North Asset Management κ. Γ. Παπαμαρκάκη, από 14/10/2010 κατάθεση στελέχους της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ κου Θ. Πρινιωτάκη.

¹¹ «ΜΑΡΤΥΣ (Θεόδωρος Πρινιωτάκης): [...] Η JP Morgan, αν θέλετε, στον οικονομικό χώρο αποτελεί «συμβόλαιο», δηλαδή δεν πρόκειται ποτέ κανείς να αμφισβητήσει ότι μια εταιρεία σαν την JP Morgan προσπαθεί να προωθήσει ένα προϊόν χωρίς να έχει εξασφαλίσει ήδη την έκδοσή του. [...] Αν δείτε τη δεύτερη μπροσούρα που σας έδωσα, δηλαδή αυτή της 26/10/2006, λέει ότι εκδότης είναι το Ελληνικό Δημόσιο. [...] Δύο μπορεί να είναι οι πιθανές απαντήσεις. Είτε η JP Morgan εξαπάτησε τους πάντες, βγάζοντας μία προφόρμα που έλεγε πάνω ότι θα εκδοθεί ένα ομόλογο με αυτούς τους όρους και με εκδότη το Ελληνικό Δημόσιο και επομένως η JP Morgan πρέπει να εκδιωχθεί με όλους τους τρόπους, γιατί εξαπάτησε όλη την αγορά – κάτι που προσωπικά εγώ το θεωρώ απίθανο – ή το δεύτερο σενάριο που κατά τη γνώμη μου είναι πιο πιθανό, είναι ότι η JP Morgan έκανε κάποιες συζητήσεις, τουλάχιστον προφορικές, με κάποιους – θεωρώ – στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, εξασφάλισε ότι θα υπάρξει ενδιαφέρον από το Ελληνικό Δημόσιο και στη συνέχεια έβγαλε μια προφόρμα, λέγοντας επάνω ότι εκδότης θα είναι το Ελληνικό Δημόσιο»

γνώση και συνεργασία από την αρχή της NAM με το Υπουργείο Οικονομίας και την αρμόδια πολιτική του ηγεσία.

Ως πηγή της ενημέρωσης αυτής υποδείχθηκε, μάλιστα, ο Γενικός Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών κ. Γ. Κουρής.

- **ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ ΕΙΧΑΝ ΕΓΚΡΙΝΕΙ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΗΝΕΣ ΠΡΙΝ ΑΥΤΟ ΕΚΔΟΘΕΙ ΚΑΙ ΠΡΙΝ ΑΚΟΜΑ ΦΘΑΣΕΙ ΤΟ ΤΥΠΙΚΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΣΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΠΙΘΑΝΗ ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ**

Όπως αποδεικνύεται από τις αποφάσεις των ΔΣ των 4 Ταμείων που αγόρασαν το συγκεκριμένο δομημένο προϊόν, τα Ασφαλιστικά Ταμεία είχαν αποφασίσει βάσει της προφόρμας (μπροσούρας) που είχε εκδώσει η JP Morgan, να προχωρήσουν στην αγορά του συγκεκριμένου δομημένου προϊόντος, με τη βεβαιότητα ότι αυτό θα εκδοθεί με τους αναφερόμενους σε αυτή όρους, από το Ελληνικό Δημόσιο, μήνες πριν η έκδοση πραγματοποιηθεί τελικά στις **6/2/2007** με απόφαση του τότε Υφυπουργού Οικονομικών κ. Π. Δούκα. Η απόφαση αυτή ελήφθη παρά τις ρητές επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων για ουσιώδη ζητήματα της συγκεκριμένης έκδοσης. .

Συγκεκριμένα:

- **ΤΕΑΔΥ:** Ήδη από τις **12/10/2006** το ΔΣ του ΤΕΑΔΥ αποφάσισε ομόφωνα και με τη συναίνεση του Κυβερνητικού Επιτρόπου, να κάνει δεκτή την προσφορά της **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ**, που είχε διατυπωθεί μόλις μία μέρα πριν, στις 11/10/2006 και να επενδύσει 100.000.000 ευρώ από τα αποθεματικά του στο συγκεκριμένο δομημένο ομόλογο. Η τιμή αγοράς ορίστηκε με την ίδια απόφαση στο 100% της ονομαστικής αξίας. Κρίσιμη για την παρούσα έρευνα είναι το απόσπασμα των Πρακτικών της 241/12-10-2006 συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου, όπου η Γενική Διευθύντρια του Ταμείου αναφέρει ότι «υπάρχει η πληροφόρηση ότι ένα τέτοιο ομόλογο σύνθετο πρόκειται σύντομα να εκδοθεί».
- **ΤΕΑΠΟΚΑ:** Αυθημερόν με την σχετική προσφορά της **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ** στις **14/11/2006** το ΔΣ του ΤΕΑΠΟΚΑ αποφάσισε και αυτό ομόφωνα, με τη σύμφωνη γνώμη της Κυβερνητικής Επιτρόπου, να προχωρήσει σε επένδυση 80.000.000 ευρώ στο συγκεκριμένο δομημένο προϊόν. Η τιμή αγοράς ορίστηκε με την ίδια απόφαση στο 100% της ονομαστικής αξίας.
- **ΤΕΑΥΦΕ:** Κατά τον ίδιο τρόπο στις **16/11/2006** το ΔΣ του ΤΕΑΥΦΕ αποφάσισε και αυτό ομόφωνα να προχωρήσει σε επένδυση 55.000.000 ευρώ στο ίδιο δομημένο

προϊόν. Προκειμένου να εξασφαλίσει το συγκεκριμένο ποσό από το αποθεματικό του προχώρησε στη ρευστοποίηση ίσης αξίας απλού και ασφαλούς ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου λήξεως 2037 με σταθερό επιτόκιο 4,5%. Ιδιαίτερα κρίσιμη κρίνεται η από 29/6/2007 κατάθεση του Αντιπροέδρου του ΤΕΑΥΦΕ κ. Γεράσιμου Κονιδάρη που αναφέρεται σε συζήτησή του με τον Πρόεδρο του Ταμείου κ. Παναγιώτη Δεμέστιχα, κατά την οποία ο τελευταίος πριν από τη λήψη της απόφασης του ΔΣ διαβεβαίωσε τον ίδιο και άλλα μέλη του ΔΣ ότι η συγκεκριμένη επένδυση ήταν σε γνώση του Υπουργείου Απασχόλησης και ότι αυτός ως Πρόεδρος δεν έκανε τίποτε εν αγνοία του Υπουργείου. Την κατάθεσή του αυτή ο κ. Κονιδάρης επιβεβαίωσε στην Επιτροπή, σημειώνοντας μάλιστα emphaticά την πεποίθηση που είχε επικρατήσει για τις καλές σχέσεις που είχε ο τότε Πρόεδρος του Ταμείου με τον Γενικό Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής κ. Γ. Κουρή.

- ΤΣΕΥΠ: Στις **6/12/2006** συνεδριάζει και το ΔΣ του ΤΣΕΥΠ, όπου επίσης ομόφωνα και με τη σύμφωνη γνώμη της Κυβερνητικής Επιτροπής αποφασίζεται η επένδυση 45.000.000 ευρώ από τα αποθεματικά του Ταμείου στο ίδιο δομημένο προϊόν.

Αν σε αυτούς τους χρόνους αντιπαρατεθούν οι χρόνοι κατά τους οποίους διατυπώθηκαν τυπικά τουλάχιστον τα αιτήματα της αναδόχου JP Morgan προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών προκύπτουν τα εξής:

Και τα 4 Ταμεία είχαν αποφασίσει βάσει της από 26/10/2006 προφοράς (μπροσούρας) της JP Morgan να αγοράσουν το συγκεκριμένο δομημένο ομόλογο πολύ πριν υποβληθεί έστω και το πρώτο τυπικό αίτημα της JP Morgan στις 15/12/2006 προς του αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Επιπλέον:

- Ενώ η προφορά (μπροσούρα) της JP Morgan κυκλοφορούσε ήδη από τις 26/10/2006 με σήμανση ότι το συγκεκριμένο δομημένο θα εκδοθεί από το Ελληνικό Δημόσιο, η πρώτη επαφή με τις αρμόδιες υπηρεσίες για την συγκεκριμένη έκδοση έγινε πολύ αργότερα. Κατά συνέπεια, η βεβαιότητα της JP Morgan και των λοιπών εμπλεκόμενων ήδη από τον Οκτώβρη του 2006, δεν μπορεί να προκύπτει από τους υπηρεσιακούς παράγοντες, αφήνοντας ως μόνη εναλλακτική εκδοχή αυτήν της πληροφόρησης μέσω της αρμόδιας και εποπτεύουσας τις υπηρεσίες πολιτικής ηγεσίας.
- Η κατά μαρτυρίες υπηρεσιακή άρνηση του ΟΔΔΗΧ να προβεί στην συγκεκριμένη έκδοση του δομημένου προϊόντος των 280 εκ ευρώ, δεν πτόησε του εμπλεκόμενους, που με τη βεβαιότητα της επικείμενης έκδοσης προχώρησαν τις διαπραγματεύσεις με τα Ταμεία. Ενισχύονται, συνεπώς, οι ενδείξεις ότι η βεβαιότητα των εμπλεκόμενων πήγαζε από ανώτερα κλιμάκια που είχαν τη δυνατότητα να βρουν τρόπο παράκαμψης του μη συναινούντος ΟΔΔΗΧ.

- Ιδιαίτερη εντύπωση και ερωτηματικά προκαλούνται από το γεγονός ότι ενώ η από 26/10/2006 προφορά (μπροσούρα) της JP Morgan, βάσει της οποίας είχαν λάβει την απόφαση αγοράς τα Ταμεία, αφορούσε δομημένο ομόλογο (note), το τυπικό αίτημα προς τη Δ-23 αφορούσε την έκδοσή Schuldschein. Είναι παράδοξο, η JP Morgan άλλης μορφής προϊόν να διαπραγματεύεται με τους τελικούς επενδυτές και άλλης μορφής προϊόν να επιθυμεί να εκδοθεί από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Η μόνη λογική εξήγηση είναι ότι μετά την άρνηση του ΟΔΔΗΧ, η πρόταση έκδοσης της JP Morgan προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, τροποποιήθηκε – παροδικά – σε πρόταση για την έκδοση Schuldschein, αφού μόνο τέτοιες εκδόσεις έκανε μέχρι τότε η Δ-23 και ήταν πιθανό μία πρόταση απευθείας για δομημένο ομόλογο (note) να είχε απορριφθεί άμεσα, χωρίς να γνωστοποιηθεί αυτό στην πολιτική ηγεσία. Ωστόσο, με την πρόταση για έκδοσή Schuldschein η JP Morgan και οι λοιποί εμπλεκόμενοι, που σημειωτέον, είχαν ήδη συμφωνήσει την πώληση του συγκεκριμένου δομημένου ομολόγου στα 4 Ασφαλιστικά Ταμεία, πέτυχαν την έναρξη της συζήτησης της πρότασής τους στη Δ-23 του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και η τυπική μεταφορά του αιτήματος από τους υπηρεσιακούς παράγοντες στην πολιτική ηγεσία. Φαίνεται πως ο τρόπος της μετέπειτα μετατροπής του Schuldschein σε δομημένο ομόλογο δεν τους προβλημάτιζε, αφού, σύμφωνα με μαρτυρίες, ήταν διασφαλισμένη η θετική στάση της πολιτικής ηγεσίας, γεγονός που αναδεικνύεται και από την υπογραφή της σχετικής υπουργικής απόφασης έκδοσης του δομημένου, παρά τις επιφυλάξεις των Υπηρεσιακών παραγόντων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ, είναι προφανές ότι υπήρχαν διαβεβαιώσεις όχι μόνο για την πραγματοποίηση, αλλά και για τις λεπτομέρειες της έκδοσης αυτής εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου, όπως καταδεικνύεται από τον χρόνο κυκλοφορίας της από 26/10/2006 προφοράς της JP Morgan, αλλά και από τους χρόνους λήψεως των αποφάσεων των 4 αγοραστών Ασφαλιστικών Ταμείων. Και είναι επίσης προφανές, ότι η βεβαιότητα των εμπλεκόμενων για την πραγματοποίηση της έκδοσης αυτής δεν μπορούσε να προκύπτει από τους υπηρεσιακούς παράγοντες, που άλλωστε, όπως προκύπτει από τα σχετικά έγγραφα, ενημερώθηκαν τελευταίοι, αλλά από την αρμόδια πολιτική ηγεσία που, σύμφωνα με μαρτυρίες, παρενέβαινε κάθε φορά που υπηρεσιακά εμφανίζονταν προσκόμματα για την συγκεκριμένη έκδοση. Όπως , άλλωστε, αναλυτικά περιγράφεται παρακάτω, η προηγούμενη φιλική σχέση ιδίως του κ. Αδαμόπουλο της JP Morgan με τον Γενικό Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών κ. Κουρή, παρουσιάζεται ως κρίσιμη, για την παρέμβαση του τελευταίου, προκειμένου να εκδοθεί τελικά το συγκεκριμένο δομημένο προϊόν από τη Δ-23 με μορφή κατάλληλη για να αγοραστεί

από τα Ασφαλιστικά Ταμεία, παρά την αρχική άρνηση του ΟΔΔΗΧ και παρά τις επιφυλάξεις των στελεχών της Δ-23¹².

- **ΉΤΑΝ Η ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΝ ΜΕ ΈΚΔΟΣΗ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΟΧΙ SCHULDSHCHEIN ΑΠΟ ΤΗ Δ-23 / ΤΙ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΑΥΤΗ Η ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ**

Σύμφωνα με τις παραδοχές των αρμοδίων υπηρεσιακών παραγόντων στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής¹³, αλλά και στη σχετική δικογραφία ήταν η πρώτη φορά που το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους προέβαινε σε δανεισμό για την κάλυψη εξοπλιστικών αναγκών με την μορφή δομημένου ομολόγου. Μέχρι τότε επιλεγόταν αποκλειστικά η μέθοδος δανεισμού τύπου Schuldshchein, η οποία ήταν και η μόνη μέθοδος ικανή να διασφαλίσει επαρκώς την νομοθετική υποχρέωση εμπιστευτικότητας για τη χρηματοδότηση εξοπλιστικών δαπανών.

Σύμφωνα μάλιστα με την πρώην Διευθύντρια Δημοσίου Χρέους κα Π. Σπυρουλοπούλου στον δανεισμό με την μέθοδο *Schuldschein* (πρόκειται για δανειακή σύμβαση και όχι για ομόλογο) η μεταβίβαση των δικαιωμάτων γίνεται με εκχώρηση της οποίας λαμβάνει γνώση ή το Δημόσιο ή ο πράκτορας πληρωμών ο οποίος μπορεί να ενημερώσει σχετικά το Δημόσιο.

Αντίθετα, στις εκδόσεις ομολόγων, αξιογράφων δηλαδή, η μεταβίβαση γίνεται με απλή παράδοση. Είναι, λοιπόν, προφανές ότι εάν επιλεγόταν η μέθοδος *Schuldschein* θα ήταν ουσιαστικά αδύνατο το συγκεκριμένο δομημένο να καταλήξει μετά από διαδοχικές μεταβιβάσεις υπερτιμολογημένο στα Ασφαλιστικά Ταμεία. Διότι εάν ακολουθούσαν τη μέθοδο *Schuldschein*, η αρμόδια πολιτική ηγεσία θα έπρεπε να συναινεί στην περαιτέρω εκχώρηση της σύμβασης δανεισμού και να την υπογράψει, με αποτέλεσμα να μην μπορεί εκ των υστέρων να ισχυριστεί άγνοια.

Το στοιχείο αυτό κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό

¹² Από 12/10/2010 κατάθεση κ. Γεωργίου Παπαμαρκακη:

[ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Όταν λέτε ότι η επαφή Αδαμόπουλου με Κουρή ήταν ο λόγος που εκδόθηκε, εξηγήστε μου πως μπορεί να έγινε αυτό.

ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Παπαμαρκακής): Κάποια στιγμή μου στάλθηκε ένα e-mail από τον Μάκη Σαββίδη, ο οποίος μου είπε ότι ο ΟΔΔΗΧ δεν μπορεί να εκδώσει το ομόλογο και άρα πρέπει να απευθυνθούν στον κ. Κουρή. Τις καλές σχέσεις με τον κ. Κουρή τις είχε ο κ. Αδαμόπουλος. Φαντάζομαι ότι συζήτησε με τον κ. Αδαμόπουλο – ξαναλέω ότι φαντάζομαι, δεν είναι συζητήσεις τις οποίες γνωρίζω – και του εξήγησε ότι αυτό είναι προς το συμφέρον του Ελληνικού Δημοσίου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Στην συνέχεια ο κ. Κουρής τι έκανε;

ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Παπαμαρκακής): Από ό,τι ξέρω, μετά κινήθηκαν οι διαδικασίες και εκδόθηκε το ομόλογο.]

Βλ. επίσης παρακάτω αποσπάσματα της από 29/9/2010 κατάθεσης κ. Αβραάμ Σαββίδη.

¹³ Από 26/7/2010 κατάθεση κ. Γρηγόρη Φλωράτου και από 1/9/2010 κατάθεση κας Π. Σπυρουλοπούλου

- ενόψει και της τεκμαιρόμενης (όπως αναλύεται παρακάτω) ουσιαστικής γνώσης της πολιτικής ηγεσίας για την ταυτότητα των τελικών επενδυτών και την τιμολόγηση του συγκεκριμένου δομημένου,
- αλλά και ενόψει του γεγονότος ότι ενώ υπήρχε ρητή νομοθετική υποχρέωση εμπιστευτικότητας, η πολιτική ηγεσία, παρά τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων επέλεξε τελικά το δομημένο ομόλογο έναντι του Schuldschein, γνωρίζοντας ότι το «εμπιστευτικό» ISIN δεν ήταν σε θέση να την διασφαλίσει στο βαθμό που θα τη διασφάλιζε η έκδοση Schuldschein.

Σημαντικό κρίνεται επίσης το στοιχείο που αναδείχθηκε κατά τις εργασίες της παρούσας Εξεταστικής Επιτροπής ότι, σε αντίθεση με την πρακτική που κανονικά ακολουθείται για τις εκδόσεις ομολόγων, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ΔΕΝ προέβη σε αναζήτηση προσφορών από άλλες Τράπεζες για να πραγματοποιήσει με καλύτερους όρους αυτόν τον δανεισμό¹⁴.

- **ΥΠΗΡΧΕ ΣΑΦΩΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΕΛΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.**

Από τα έγγραφα που κατατέθηκαν στην παρούσα Επιτροπή ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται το του Κράτους. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 2/58747/0023^α/25-10-04 έγγραφο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το Υπουργείο Οικονομικών και συγκεκριμένα το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους έχει ζητήσει και λαμβάνει αναλυτική ενημέρωση για τους τίτλους Ελληνικού Δημοσίου που έχουν στα χαρτοφυλάκιά τους και για όλες τις αγορές νέων τέτοιων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στις οποίες προβαίνουν, κάθε 15νθήμερο, ενώ σε κάθε περίπτωση αποστέλλεται όλο το χαρτοφυλάκιο των Ταμείων στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, στη Διεύθυνση Δ-23, κάθε 6 μήνες. Με δεδομένο ότι τα πρώτα Ταμεία ξεκίνησαν να αγοράζουν δομημένα προϊόντα του Ελληνικού Δημοσίου στις 6/7/2005, στα τέλη του 2006, όταν και ξεκίνησε η διαπραγμάτευση της JP Morgan με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για την έκδοση του δομημένου των

¹⁴ Αυτό παραδέχεται στην κατάθεσή του το στέλεχος της Δ-23 κ. Γρηγόρης Φλωράτος, ενώ το θέμα το έθιξε με επίταση και ο τραπεζίτης κ. Α.Βγενόπουλος στην από 19/10/2010 κατάθεσή του: *MARTYS (Ανδρέας Βγενόπουλος): ... Δηλαδή το γεγονός ότι έβγαλες ένα προϊόν πιο φθηνό λόγο της ιδιομορφίας του προϊόντος δεν σε απαλλάσει από την ευθύνη σου ότι θα έπρεπε να κάνεις ένα διαγωνισμό για να το βγάλεις ακόμα φθηνότερα. Απόδειξη αυτού που λέω, είδατε ποιο είναι το περιθώριο κερδών από την διαμεσολάβηση που έγινε στην περίπτωση της JP Morgan. Αν δεν απατώμαι το ποσό που διακινήθηκε ήταν της τάξης των 25 εκ ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι αν πήγαινες στην Goldman Sachs για παράδειγμα και τους έλεγε «θέλω τιμολόγηση, έχω 25 εκ, θέλω καλύτερα» θα σου έλεγε «20 εκ». Θα πήγαινε στη Morgan Stanley και θα σου έλεγε «έχω δεκαπέντε». Αν δεν τους έλεγε ότι δεν έχεις πρόβλημα και θα τα πάρουν τα Ταμεία...*

280.000.000 ευρώ, το Γενικό Λογιστήριο και μάλιστα η συγκεκριμένη Διεύθυνση Δ-23 είχε λάβει τα σχετικά στοιχεία άλλων Ασφαλιστικών Ταμείων και γνώριζε όχι μόνο ότι τα Ταμεία αγόραζαν τα δομημένα ομόλογα που εξέδιδε ο ΟΔΔΗΧ, αλλά και το ότι αυτά τα αγόραζαν στο 100%. Ιδιαίτερη σημασία φέρει το γεγονός ότι το παραπάνω έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών το υπογράφει η κα Π. Σπυρουλοπούλου.

Όταν, λοιπόν, στις 27/12/2006 οι κ.κ. Αδαμόπουλος και Σαββίδης αποστέλλουν στην κα Σπυρουλοπούλου επιστολή, με την οποία ζητούν το Schuldschein να μετατραπεί σε δομημένο ομόλογο (note) και σημειώνουν ότι:

«ο λόγος είναι ότι οι τελικοί επενδυτές μας διαβεβαίωσαν πως εξαιτίας εσωτερικών τους λόγων δεν είναι ικανοί να προβούν σε συναλλαγή με Schuldschein» -

«The reason for this is that our end investors have confirmed to us that due to internal reasons they are not able to transact a Schuldschein»

Είναι, λοιπόν, προφανές ότι η κα Π. Σπυρουλοπούλου και οι λοιποί υπηρεσιακοί παράγοντες της Δ-23, που ελάμβαναν τακτικά πληροφόρηση για τις επενδύσεις άλλων Ασφαλιστικών Ταμείων σε δομημένα προϊόντα και που γνώριζαν τα νομικά χαρακτηριστικά των εκδόσεων Schuldschein που τις καθιστούν ακατάλληλες για αγορά από τα Ασφαλιστικά Ταμεία, μπορούσαν ευχερώς να συνάγουν ποιοι είναι αυτοί οι «τελικοί επενδυτές» που για «εσωτερικούς λόγους» δεν μπορούν να αγοράσουν Schuldschein και επιθυμούν αντ' αυτού δομημένο ομόλογο.

Ίσως, άλλωστε, από τη γνώση τους αυτή να ενισχύθηκαν οι διακριτικά διατυπωμένες μεν, ισχυρές και επίμονες δε, επιφυλάξεις τους, που δεν ήρθαν ούτε την τελευταία στιγμή, ενάντια στην έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου ομολόγου.

Οι μαρτυρίες δε των κ.κ. Θεόδωρου και Σοφοκλή Πρινιωτάκη, Γεωργίου Παπαμαρκάκη και Μ. Σαββίδη ότι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών, τουλάχιστον σε επίπεδο Γενικού Γραμματέα παρενέβαινε προκειμένου να προχωρήσει η έκδοση, όπου υπηρεσιακά αντιμετωπίζονταν δυσκολίες, αλλά και η απόφαση των Υπουργών της τότε Κυβέρνησης κ.κ. Πέτρου Δούκα και Β. Μειμαράκη, αποτελούν ισχυρή ένδειξη ότι η πολιτική ηγεσία γνώριζε ίσως και νωρίτερα από τους υπηρεσιακούς παράγοντες το που κατευθυνόταν η συγκεκριμένη έκδοση.

- **Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΠΡΟΧΩΡΗΣΕ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΠΑΡΑ ΤΙΣ ΡΗΤΕΣ ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ.**

Σύμφωνα με το από 11/1/2007 Υπηρεσιακό Σημείωμα των αρμοδίων υπηρεσιακών στελεχών της Δ-23 διατυπώνονται διακριτικά μεν, σαφώς δε επιφυλάξεις για την συγκεκριμένη έκδοση. Οι επιφυλάξεις αυτές, παρά τα όσα υποστηρίχθηκαν από την τότε πολιτική ηγεσία κατά τις καταθέσεις των εκπροσώπων της στην παρούσα Εξεταστική, δεν αφορούσαν αποκλειστικά το θέμα της διασφάλισης της εμπιστευτικότητας στην έκδοση, αλλά αφορούσαν και την ουσία της επιλογής έκδοσης δομημένου ομολόγου και του συνήθους μέσου δανεισμού που μέχρι τότε εξέδιδε αποκλειστικά η συγκεκριμένη Διεύθυνση, δηλαδή της δανειακής σύμβασης τύπου Schuldshchein. Είναι χαρακτηριστική η αναφορά του παραπάνω Υπηρεσιακού Σημειώματος ότι η παράλληλη έκδοση ομολόγων από την Δ-23 και από τον ΟΔΔΗΧ πιθανό να δημιουργήσει *«προβλήματα στην τιμολόγηση ομολόγων, αφού το Ελληνικό Δημόσιο θα εμφανιστεί να εκδίδει την ίδια περίοδο ομολογιακά δάνεια με διαφορετικούς όρους»*.

Είναι, δε, χαρακτηριστικό, ότι στο επόμενο από 6/2/2007 Υπηρεσιακό Σημείωμά τους προς την πολιτική ηγεσία, τα στελέχη της Δ-23 μετά και τις διαπραγματεύσεις που στη συνέχεια έλαβαν χώρα μεταξύ της JP Morgan και στελεχών της Δ-23, οι οποίες κατέληξαν σε συμφωνία για επίλυση του ζητήματος της εμπιστευτικότητας με την απόδοση στο δομημένο των 280.000.000 εμπιστευτικού ISIN, εμμένουν στις επιφυλάξεις τους:

«Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις επιφυλάξεις που είχε αναφέρει στο από 11/1/2007 σημείωμά της όσον αφορά στην έκδοσή των ομολόγων»

Μάλιστα, η πρώην Διευθύντρια Δημοσίου Χρέους κα Σπυρουλοπούλου κατέθεσε για πρώτη φορά στην παρούσα Επιτροπή ότι πέρα από τα δύο παραπάνω σημειώματα, στις 6/2/2007

- η ίδια μαζί με τον τότε Γενικό Διευθυντή κο Φούκα είχαν συνάντηση στο γραφείο του τότε Γενικού Γραμματέα κου Κουρή, όπου ανέπτυξαν τις επιφυλάξεις τους για το δομημένο ομόλογο της JP Morgan,
- στη συνέχεια μετέβησαν στο γραφείο του κου Δούκα, στον οποίο επανέλαβαν τις επιφυλάξεις τους, αλλά αυτός είπε ότι το ομόλογο ήταν επωφελές και υπέγραψε την σχετική υπουργική απόφαση αυθημερόν.

► **ΕΙΔΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΙΟΧΕΙΡΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ Κ. ΚΟΥΡΗ ΣΤΟ ΑΠΟ 11/1/2007 ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ**

Πάνω στο σώμα του από 11/1/2007 Υπηρεσιακού Σημειώματος των επιφυλάξεων των υπηρεσιακών παραγόντων με αποδέκτες την αρμόδια πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών και συγκεκριμένα τους κ.κ. Γ. Κουρή και Π. Δούκαμ, ιδιοχείρως γράφει έχει σημειώσει «*Αυτό που μας ζητούν τώρα δεν είναι συμβατό με το γράμμα συμφωνίας που έχουμε κάνει*».

Η σημείωση αυτή προκαλεί μεγάλα ερωτηματικά, καθώς

- ο ίδιος ο κ. Γ. Κουρής ερωτηθείς από την παρούσα Επιτροπή δεν έδωσε ουσιαστικές διευκρινήσεις σε ποιο «*γράμμα συμφωνίας*» αναφερόταν
 - σύμφωνα με τις καταθέσεις του Προέδρου της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ κ. Σ. Πρινωτάκη μέρος των προμηθειών του συγκεκριμένου δομημένου, που αναλήφθηκε σε μετρητά και διακινήθηκε με βαλίτσες φέρεται να κατέληξε στο Πρόεδρο του ΤΕΑΥΦΕ κ. Π. Δεμέστιχα, ο οποίος το χρησιμοποίησε και για να «ξεμπλοκάρουν» η διαδικασία σε σχέση με το Υπουργείο Οικονομικών
 - Η NAM, αλλά και η JP Morgan πολύ πριν ενημερωθούν οι αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες και ήδη από τον Οκτώβρη του 2006 διακινούσε προφόρμα της συγκεκριμένης έκδοσης, όπου ρητά και με βεβαιότητα αποτυπωνόταν η πρότερη γνώση ότι η έκδοση θα γινόταν από το Ελληνικό Δημόσιο και ότι θα αφορούσε δομημένο ομόλογο (note) και όχι Schuldschein.
- **Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΦΕΡΕΤΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΝΑ ΠΑΡΕΧΕΙ ΤΙΣ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ, ΑΛΛΑ ΝΑ ΕΜΠΛΕΚΕΤΑΙ ΕΝΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΈΚΔΟΣΗΣ, ΠΑΡΑ ΤΙΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ.**

Ήδη παραπάνω αναλύθηκαν οι σαφείς ενδείξεις που προέκυψαν ότι η πληροφόρηση των εμπλεκομένων για την επικείμενη έκδοση και η βεβαιότητά τους ότι αυτή θα πραγματοποιηθεί με τους συγκεκριμένους όρους είχε πηγή την πολιτική ηγεσία και όχι τους υπηρεσιακούς παράγοντες. Πέρα από αυτό, σύμφωνα με τους πρωταγωνιστές της διαδικασίας έκδοσης και διοχέτευσης στα Ταμεία του συγκεκριμένου ομολόγου, αλλά και άλλους μάρτυρες¹⁵, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών όχι μόνο γνώριζε τους τελικούς επενδυτές, αλλά και έδρασε καταλυτικά για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης έκδοσης, ενώ βρισκόταν σε συνεννόηση και με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης. Άλλωστε, όπως σειρά μαρτύρων, ανέφερε στην Επιτροπή δεν είναι δυνατόν το Ελληνικό Δημόσιο σε μία έκδοση με ιδιωτική τοποθέτηση να μην ενδιαφέρεται να μάθει, για την προώθηση κυρίως των συμφερόντων του, ποιοι είναι αυτοί που θα χρηματοδοτήσουν τις εξοπλιστικές δαπάνες του Ελληνικού Κράτους¹⁶.

Επιπλέον:

- Επιβεβαιώθηκε η «πολύ καλή φιλική σχέση ή και επαγγελματική σχέση» του Προϊσταμένου του κ. Αδαμόπουλου με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών κ. Κουρή, αναφέρθηκε ότι αυτή ακριβώς η επαφή Κουρή – Αδαμόπουλου ήταν ο λόγος της εκδόθηκε το συγκεκριμένο δομημένο και τονίστηκε ότι λόγω αυτής της ιδιαίτερα καλής σχέσης και της διαρκούς επαφής μεταξύ Αδαμόπουλου και Κουρή, όποτε συναντούσε προσχώματα η JP Morgan ο κ. Κουρής συνέβαλε στην προσπάθεια να βρεθεί λύση.

¹⁵ Δηλαδή τους μάρτυρες Σοφοκλή και Θεόδωρο Πρινιωτάκη, Γεώργιο Παπαμαρκάκη, Γεράσιμο Κονιδάρη, Αβραάμ Σαββίδη, Ανδρέα Βγενόπουλου κ.α

¹⁶ Βλ και το σχετικό απόσπασμα της από 19/10/2010 κατάθεσης του Τραπεζίτη κ. Α. Βγενόπουλου: *MARTYΣ (Ανδρέας Βγενόπουλος): Δηλαδή δεν είναι δυνατόν να πιστεύεις ότι είσαι άνθρωπος, τόσο εμπειρος όπως είναι αυτοί του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι συνδιαλέγονται με διεθνείς Τράπεζες εκατό φορές το χρόνο ο καθένας και προεξέχοντα τον κ. Αλογοσκούφη που είχε ένα πολύ σημαντικό κομμάτι των σχέσεων με το διεθνές τραπεζικό σύστημα να εμφανίζει την JP Morgan η οποία είναι διατεθειμένη να πάρει 280 εκ και θεωρητικά να μην την ρωτήσεις «αυτό το ομόλογο που παίρνεις, το παίρνεις για τα βιβλία σου ή θα το διαθέσεις;». Αν σου πει θα το διαθέσω, να πεις «ωραία, που και πως θα το διαθέσεις;» Εδώ υπάρχει η κατάθεση ενός ανθρώπου που δούλευε στην JP Morgan, ο οποίος είχε φύγει από την JP Morgan γιατί προσπάθησε όλο το σύστημα να πει ότι αυτός φταίει, ο οποίος είπε ότι όλοι ήξεραν.»*

[...]

Τα Ταμεία δεν μπορεί να μην φοβούνται να παίρνουν τέτοιου είδους αποφάσεις. Θα έπρεπε κάπου να έχουν μιλήσει, κάπου να έχουν ρωτήσει, από κάπου να έχουν ενθαρρυνθεί. Και τελικώς βγαίνει αυτό το ομόλογο το οποίο με το που βγαίνει γίνεται ένα, δύο, τρία καταλήγει στα Ταμεία και βγαίνουν στην αγορά και βαλίτσες με μετρητά...»

MARTYΣ (Αβραάμ Σαββίδης): Υπήρχε διαρκής επαφή. Δηλαδή όταν κόλλαγε κάπου η διαδικασία, ο κ. Αδαμόπουλος μιλούσε με τον κ. Κουρή και προσπαθούσαν να βρουν λύση και εν συνεχεία εμείς λαμβάναμε οδηγίες από τον κ. Αδαμόπουλου.

MARTYΣ (Αβραάμ Σαββίδης): Ναι. Η ιδέα εκεί, ήταν ότι επειδή ο προϊστάμενός μου ο κ. Αδαμόπουλος είχε πολύ καλή σχέση και με τον κ. Κουρή, η ιδέα ήταν να βοηθήσει ώστε, μήπως μπορεί να μεταπειστεί ο ΟΔΔΗΧ... [...]

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Χρήστος Πρωτόπαπας): Πήγατε στη Δ23 όταν δεν μεταπήιστηκε.

MARTYΣ (Αβραάμ Σαββίδης): Όταν... Ναι, η πρώτη επαφή με το Γενικό Λογιστήριο έγινε μεταξύ του κ. Αδαμόπουλου και του κ. Κουρή.¹⁷

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Όταν λέτε ότι η επαφή Αδαμόπουλου με Κουρή ήταν ο λόγος που εκδόθηκε, εξηγήστε μου πως μπορεί να έγινε αυτό.

MARTYΣ (Γεώργιος Παπαμαρκάκης): Κάποια στιγμή μου στάλθηκε ένα e-mail από τον Μάκη Σαββίδη, ο οποίος μου είπε ότι ο ΟΔΔΗΧ δεν μπορεί να εκδώσει το ομόλογο και άρα πρέπει να απευθυνθούν στον κ. Κουρή. Τις καλές σχέσεις με τον κ. Κουρή τις είχε ο κ. Αδαμόπουλος.

Φαντάζομαι ότι συζήτησε με τον κ. Αδαμόπουλο – ξαναλέω ότι φαντάζομαι, δεν είναι συζητήσεις τις οποίες γνωρίζω – και του εξήγησε ότι αυτό είναι προς το συμφέρον του Ελληνικού Δημοσίου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Στην συνέχεια ο κ. Κουρήs τι έκανε;

MARTYΣ (Γεώργιος Παπαμαρκάκης): Από ό,τι ξέρω, μετά κινήθηκαν οι διαδικασίες και εκδόθηκε το ομόλογο.¹⁸

- Κατατέθηκε ότι ήταν τέτοιο το επίπεδο συνεργασίας της JP Morgan, της NAM και του Ελληνικού Δημοσίου που μαζί όρισαν την τιμή πρώτης πώλησης του ομολόγου στο 92,95%.

MARTYΣ (Αβραάμ Σαββίδης): Ναι. Η τιμή πώλησης στη NAM ήταν στο 92,95% και ορίστηκε εσωτερικά από την JP Morgan. Είχαμε λάβει εσωτερική έγκριση, μας είχαν πει σε ποια επίπεδα να κινηθούμε και η τιμή αυτή ήταν και προϊόν διαπραγματεύσεων και με τη NAM και με το ελληνικό Δημόσιο.

- **ΤΟ ΑΙΤΗΜΗ ΤΟΥ ΓΕΕΘΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΗΤΑΝ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ**

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, σύμφωνα με το νόμο, θεσπίζεται υποχρέωση εμπιστευτικότητας στο πεδίο της χρηματοδότησης εξοπλιστικών δαπανών. Στα πλαίσια αυτά,

- Οι σχετικές πράξεις δανεισμού γίνονται από την Δ-23 και όχι τον ΟΔΔΗΧ,
- Γίνονται με Schuldshcein και όχι με ομόλογα
- Και οι Υπουργικές αποφάσεις που τις αφορούν ΔΕΝ δημοσιεύονται στα ΦΕΚ.

¹⁷ Από 29/9/2010 κατάθεση πρώην στελέχους της JP Morgan κου Α. Σαββίδη

¹⁸ Από 12/10/2010 κατάθεση κου Γ. Παπαμαρκάκη, επικεφαλής της North Asset Management

Ωστόσο, στην περίπτωση του ομολόγου των 280 εκ ευρώ, η Δ-23 παρά τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων της, εξέδωσε, κατόπιν απόφασης της πολιτικής ηγεσίας, δομημένο ομόλογο αντί Schuldshcein. Το δομημένο αυτό ομόλογο έγινε απόπειρα να παραμείνει εμπιστευτικό παίρνοντας «εμπιστευτικό» ISIN, που όμως όπως παραδέχθηκε και ο ίδιος ο Υφυπουργός Οικονομικών στην από 21/10/2010 του κατάθεση στην Εξεταστική αυτό δεν αρκούσε για να διασφαλίσει την εμπιστευτικότητα του.

Το κυριότερο, όμως, ζήτημα που προέκυψε σε σχέση με την συγκεκριμένη έκδοση αφορούσε το εάν υπήρχε, τελικά, συγκεκριμένη πιεστική εξοπλιστική ανάγκη, η χρηματοδότηση της οποίας επέβαλε αυτό το δανεισμό, τον οποίο είχε αρνηθεί ο ΟΔΔΗΧ κρίνοντας ότι δεν συντρέχουν δανειακές ανάγκες από το πρόγραμμα δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου

Σύμφωνα με τα ευρήματα της Επιτροπής, η πρακτική που ακολουθείται σε τέτοιες περιπτώσεις έχει ως εξής: οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας αποστέλλουν εγγράφως κάθε τρίμηνο τις ανάγκες χρηματοδότησής τους για την κάλυψη εξοπλιστικών δαπανών και επ' αυτών το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους προβαίνει σε εκδόσεις δανεισμού. Ωστόσο, σε σχέση με το συγκεκριμένο δομημένο ομόλογο που εκδόθηκε με κοινή απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών κ. Π. Δούκα και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας κ. Β. Μείμαράκη για το πρώτο τρίμηνο του 2007 το αίτημα κάλυψης εξοπλιστικών δαπανών του ΓΕΕΘΑ διατυπώθηκε προς το Υπουργείο Οικονομικών στις 21/7/2007, δηλαδή 15 ολόκληρες μέρες μετά την υπογραφή της απόφασης και πολύ μεταγενέστερα της έναρξης των διαπραγματεύσεων για την έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου.

Κατά συνέπεια, δεν είχε αποσταλεί στο Υπουργείο Οικονομικών προηγούμενο αίτημα του ΓΕΕΘΑ που να δικαιολογεί την συγκεκριμένη έκδοση δομημένου ομολόγου από τη Δ-23.

Ο ίδιος ο τότε Υπουργός Εθνικής Άμυνας, κ. Β. Μείμαράκης, ερωτηθείς εάν υπήρξε συγκεκριμένη εξοπλιστική ανάγκη, η χρηματοδότηση της οποίας επέβαλε αυτό το δανεισμό και εάν είχε προηγηθεί τέτοια απαίτηση του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης για κάλυψη τέτοιας ανάγκης δήλωσε ουσιαστικά άγνοια, αναφέροντας ότι το θέμα αυτό είναι υπηρεσιακό και ότι το Υπουργείο του δεν είχε κάνει κάτι μεμπτό¹⁹.

¹⁹ ΜΑΡΤΥΣ (Ευάγγελος Μείμαράκης): Σας είπα ότι δεν το ξέρω. Νομίζω έχει στείλει. Ή υπάρχει προφορική...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Χρήστος Πρωτόπαπας): Έχει στείλει εκ των υστέρων. Είναι εκ των υστέρων.

ΜΑΡΤΥΣ (Ευάγγελος Μείμαράκης): Δεν μπορώ να σας το βεβαιώσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Χρήστος Πρωτόπαπας): Κι έρχεται το Υπουργείο Οικονομικών. Και βιάζεται και σου λέει «θέλω να σας δώσω 300 εκατομμύρια έναντι». Και του λέει η Υπηρεσία του – γι' αυτό γίνονται οι ερωτήσεις – «μη βιάζεσαι γιατί εκδίδει ομόλογα ο ΟΔΔΗΧ, δεν έχω χαρτί από το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης τώρα». Είναι έγγραφα αυτά. Να σας τα δώσω αν θέλετε. Του λέει δηλαδή ότι θα μπλεξουμε με τον ΟΔΔΗΧ αφού δεν έχουμε χαρτί από το ΥΠΕΘΑ. Και παρ' ότι δεν έχει χαρτί από το ΥΠΕΘΑ και παρ' ότι η υπηρεσία του λέει ότι «έχω επιφύλαξη», προχωράει και το βγάζει. Και ρωτώ: Υπήρχε πιεστική ανάγκη του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης που να γνωρίζετε στις 6/2; Αυτό είναι το ερώτημα και είναι πολύ συγκεκριμένο.

ΜΑΡΤΥΣ (Ευάγγελος Μείμαράκης): Αφού έχουμε στείλει τους κωδικούς και όταν αυτά πρέπει να πληρωθούν μέχρι τέλους Μαρτίου.;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Χρήστος Πρωτόπαπας): Αυτό το κάνατε στις 21, όχι στις 6.

ΜΑΡΤΥΣ (Ευάγγελος Μείμαράκης): Μα σας επαναλαμβάνω ότι και πριν γίνει αυτό, αν δεν υπάρχει του Γενάρη, υπάρχουν προφορικές συζητήσεις μεταξύ των δύο Διευθύνσεων. Και σας είπα ότι εν πάσει περιπτώσει και σ' αυτό το θέμα το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Χρήστος Πρωτόπαπας): Κάνει τα κουμάντα του.

ΜΑΡΤΥΣ (Ευάγγελος Μείμαράκης): ... δεν έχει κάτι μεμπτό. [...]

Γ3. ΕΜΠΛΟΚΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ:

Στο σύνολο των οκτώ (8) δομημένων ομολόγων που εκδόθηκαν κατά την περίοδο 2005 – 2007 από το Ελληνικό Δημόσιο και κατέληξαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία, με τα οποία ασχολήθηκε η παρούσα Εξεταστική Επιτροπή, έξι (6) από αυτά διακινήθηκαν από Τράπεζες και θυγατρικές αυτών χρηματιστηριακές εταιρείες. Πρόκειται για το δομημένα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου με ISIN XS0223064139, XS0223870907, XS0224227313, XS0251384904, XS0255739350 και XS0256563429, για τα οποία έχει γίνει αναλυτική παρουσίαση σε προηγούμενο κεφάλαιο του πορίσματος αυτού.

Από τα αποτελέσματα της σχετικής έρευνας σε σχέση με την συμμετοχή των Τραπεζών στις εκδόσεις αυτές προέκυψαν τα εξής:

I. ΥΠΕΡΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΑΞΙΑ:

Τα δομημένα αυτά προϊόντα αποτελούν «πακέτο» ενός δομημένου ομολόγου και μίας σύμβασης ανταλλαγής επιτοκίων (swap)²⁰. Η ονομαστική αξία κάθε ενός από αυτά, αφορούσε αθροιστικά τόσο το ομόλογο, όσο και την συνοδεύουσα αυτό σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων. Ο αποχωρισμός του ομολόγου από τη σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων που έλαβε χώρα προκειμένου τελικά να καταλήξουν στα Ασφαλιστικά Ταμεία μόνο τα ομόλογα χωρίς την σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων, επηρεάζει την τιμολόγησή τους καθιστώντας την εκ των πραγμάτων μικρότερη της ονομαστικής τους. Παρ' όλα αυτά πωλήθηκαν στα Ασφαλιστικά Ταμεία από εγχώριους τραπεζικούς ομίλους είτε στο 100%, είτε στο 99% της ονομαστικής τους αξίας.

Επιπροσθέτως, διαπιστώθηκαν σημαντικές διαφορές στην τιμολόγηση των συγκεκριμένων ομολόγων, που ενώ την ίδια μέρα σε άλλους επενδυτές πωλήθηκαν τιμολογημένα αρκετές ποσοστιαίες μονάδες κάτω από το άρτιο (το 100% δηλαδή), στα ασφαλιστικά Ταμεία τα αγόραζαν πολύ ακριβότερα, δηλαδή είτε στο 99%, είτε συχνότερα στο 100% της ονομαστικής τους αξίας. Αναλυτική παρουσίαση τέτοιων παραδειγμάτων ακολουθεί στο κεφάλαιο «ΖΗΜΙΑ».

²⁰ Βλ. από 31/8/2010 κατάθεση Καθηγητή Χρηματοοικονομικών κ. Τραυλού Νικόλαου και από 31/8/2010 κατάθεση πρώην Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή του ΟΔΔΗΧ κ. Κωνσταντίνου Τσιβεριώτη.

II. Η «ΑΤΥΠΗ» ΕΜΠΛΟΚΗ ΤΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Σύμφωνα με καταθέσεις²¹ πρώην Προέδρων των «αγοραστών» Ασφαλιστικών Ταμείων, ορισμένα τουλάχιστον από τα εμπλεκόμενα Ασφαλιστικά Ταμεία (ΤΑΝΠΥ, ΤΑΠΑΕ «Η ΕΘΝΙΚΗ» και ΤΑΑΣ) προχώρησαν στην αγορά των δομημένων ομολόγων μετά από προτροπή χρηματιστηριακών εταιρειών θυγατρικών των πωλητριών Τραπεζών, χωρίς διαπραγμάτευση στο 100% της ονομαστικής τους αξίας. Αναφέρθηκε, μάλιστα, ότι οι χρηματιστηριακές αυτές εταιρείες λειτουργούσαν ως «άτυποι» σύμβουλοι των Ταμείων, χωρίς να έχει συναφθεί μεταξύ τους η απαιτούμενη από το νόμο, σύμβαση παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών.

III. ΟΛΙΓΩΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ, ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Σύμφωνα με αναφορές μαρτύρων, αλλά και τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την παρούσα Εξεταστική Επιτροπή, η αρμόδια προς έλεγχο Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δεν προέβη στον απαιτούμενο έλεγχο των εμπλεκόμενων στις πωλήσεις δομημένων ομολόγων χρηματιστηριακών εταιρειών - θυγατρικών Τραπεζών, που είτε ενεπλάκησαν ευθέως, είτε, κατά ορισμένες μαρτυρίες, ατύπως.

Ευθύνες στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, αλλά και στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών απέδωσε και ο Πρόεδρος του ΣΜΕΧΑ κ. Α. Μωραϊτάκης στην από 21/9/2010 κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή, αλλά και άλλοι μάρτυρες. Πιο συγκεκριμένα:

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

- Είναι ιδιαίτερα κρίσιμο το γεγονός ότι ο ίδιος ο κ. Α. Πιλάβιος, τότε Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς είχε παραδεχθεί κατά την κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή ότι η ζημία των Ασφαλιστικών Ταμείων έγκειται στο γεγονός ότι αγόρασαν υπερτιμολογημένα τα συγκεκριμένα δομημένα προϊόντα. Με δεδομένο ότι και οι Τράπεζες πούλησαν στα Ασφαλιστικά Ταμεία, είτε απευθείας, είτε μέσω θυγατρικών τους χρηματιστηριακών εταιρειών δομημένα προϊόντα στο 99% ή το 100% της ονομαστικής τους αξίας, δηλαδή προφανώς υπερτιμολογημένα και ερωτηθείς για τον έλεγχο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς επί των ημερών του ως προς αυτές τις

²¹ Βλ. από 9/9/2010 κατάθεση κ Α. Δημοσχάκη και από 22/9/2010 καταθέσεις κ.κ. Γ. Χατζή και Β. Βαβυλουσάκη.

περιπτώσεις, ο κ. Πιλάβιος απάντησε ότι δεν είχε σχετική αρμοδιότητα ελέγχου σε Τράπεζες. Όμως, μετέπειτα καταθέσεις μαρτύρων επιβεβαίωσαν την εμπλοκή τραπεζικών χρηματοπιστηριακών εταιρειών²², για τις οποίες έχει αρμοδιότητα ελέγχου η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ενώ ο Πρόεδρος του ΣΜΕΧΑ²³ επέριψε ρητά ευθύνες στον τότε Πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς που δεν προχώρησε στον έλεγχο των εμπλεκόμενων εταιρειών θυγατρικών Τραπεζών, οι οποίες στο βαθμό που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

- Επιπλέον, παρά το γεγονός ότι ο τότε Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς παραδέχεται στην παρούσα Επιτροπή την υπερτιμολόγηση των συγκεκριμένων δομημένων κατά την πώλησή τους σε Ασφαλιστικά Ταμεία, όταν δημοσιοποιήθηκε το σκάνδαλο το 2007, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς υπό τον κ. Πιλάβιο έδωσε εντολή να διεξαχθεί έρευνα για τις αγοραπωλησίες ομολόγων σταθερού εισοδήματος μεταξύ των ετών 1999 -2004 σε Ασφαλιστικά Ταμεία, στρέφοντας την έρευνα μακριά από τα δομημένα προϊόντα και το χρόνο έκδοσής τους.

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ:

- Παρά το γεγονός ότι η Τράπεζα της Ελλάδος δεν φαίνεται να φέρει ευθύνη για την αδρανοποίηση της Επιτροπής του αρ. 42 του ν. 2676/99, καθώς η ηγεσία της είχε οχλήσει επίμονα την αρμόδια πολιτική ηγεσία για την επαναδραστηριοποίησή της, η ίδια η Τράπεζα ως θεματοφύλακας των Ασφαλιστικών Ταμείων λάμβανε πληροφόρηση για την αγορά από αυτά δομημένων προϊόντων με πωλητές εγχώριες Τράπεζες, ωστόσο δεν προέβη σε κανέναν σχετικό έλεγχο.
- Επιπλέον, σύμφωνα με την Νο.2538/11.2.04 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος συστήνεται Υπηρεσία Συγκέντρωσης και Επεξεργασίας Στοιχείων Περιουσίας Ασφαλιστικών Φορέων η οποία παραλαμβάνει τα στατιστικά στοιχεία που υποβάλλουν μηνιαίως τα Ταμεία και ασχολείται με την *«ανάλυση των στοιχείων κατά Ασφαλιστικό Φορέα και παραπομπή των περιπτώσεων υπερβάσεως διατάξεων νόμων στην αρμόδια Επιτροπή ή στο Τμήμα Ελέγχων για διερεύνηση των υποθέσεων και σύνταξη σχετικών πορισμάτων»*. Η συγκεκριμένη Υπηρεσία Συγκέντρωσης και Επεξεργασίας Στοιχείων Περιουσίας Ασφαλιστικών Φορέων διακρίνεται και λειτουργεί ανεξάρτητα από την Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας της Διαχείρισης της Περιουσίας των Ασφαλιστικών

²² Βλ. από 9/9/2010 κατάθεση κ Α. Δημοσχάκη και από 22/9/2010 καταθέσεις κ.κ. Γ. Χατζή και Β. Βαβυλουσάκη

²³ Βλ. από 21/9/2010 κατάθεση Αλ. Μωραϊτάκη

Φορέων που είχε αδρανοποιήσει η τότε Κυβέρνηση της ΝΔ, καθώς και από την Υπηρεσία που την υποστηρίζει. Ούτε αυτή η υπηρεσία προέβη σε σχετικό έλεγχο.

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

- Κρισιμότητα επίσης είναι η αποκάλυψη πως ο ΣΜΕΧΑ ζήτησε από τον τότε Υπουργό κ. Αλογοσκούφη να ελεγχθούν και οι χρηματιστηριακές των Τραπεζών που μεσολάβησαν στις συναλλαγές, αλλά το αίτημά αυτό ΔΕΝ ικανοποιήθηκε, ενώ οι ίδιες οι χρηματιστηριακές αποχώρησαν από τον ΣΜΕΧΑ.

IV. ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ:

Ήδη μετά τις πρώτες αναφορές μαρτύρων σε εμπλοκή τραπεζικών χρηματιστηριακών εταιρειών σε προφανώς υπερτιμολογημένες πωλήσεις δομημένων προϊόντων σε Ασφαλιστικά Ταμεία, αλλά και στις αναφορές περί «άτυπης» λειτουργίας τους ως επενδυτικών συμβούλων χωρίς την υπογραφή των απαιτούμενων από τον νόμο συμβάσεων, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε την αποστολή στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς του παρακάτω αιτήματος, το οποίο απεστάλη στις 15/9/2010.

«Προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

Αξιότιμοι κύριοι,

Κατά την εξέταση του στην Επιτροπή μας πρώην στέλεχος του ΟΔΔΗΧ κατέθεσε, αναφορικά με το σύνολο των δομημένων προϊόντων που πωλήθηκαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία, πως η ονομαστική αξία κάθε ενός από αυτά, αφορούσε αθροιστικά τόσο το ομόλογο, όσο και την συνοδεύουσα αυτό σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων. Ο αποχωρισμός του ομολόγου από τη σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων που έλαβε χώρα προκειμένου τελικά να καταλήξουν στα Ασφαλιστικά Ταμεία μόνο τα ομόλογα χωρίς την σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων, επηρεάζει την τιμολόγησή τους καθιστώντας την εκ των πραγμάτων μικρότερη της ονομαστικής τους αξίας.

Στο μέτρο που emπίπτει στις αρμοδιότητές σας ο έλεγχος κάθε εταιρείας η οποία λειτουργεί ως φορέας παροχής επενδυτικών υπηρεσιών στην Ελλάδα, όπως εν προκειμένω, οι Τράπεζες οι οποίες προέβησαν σε πωλήσεις δομημένων ομολόγων σε Ασφαλιστικά Ταμεία, σας καλούμε όπως προχωρήσετε σε έλεγχο για να διαπιστωθεί:

- ποιες ήταν, σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούν οι Τράπεζες, οι αποτιμήσεις όλων των δομημένων προϊόντων εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου που πωλήθηκαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία κατά το χρόνο διάθεσής τους από τις Τράπεζες.
- ποιο το ύψος των προμηθειών και λοιπών αμοιβών που έλαβαν οι Τράπεζες κατά τις διαδικασίες διάθεσης δομημένων προϊόντων του Ελληνικού Δημοσίου σε ασφαλιστικά Ταμεία

- εάν υπάρχει ζήτημα υπερβολικής τιμολόγησης εκ της οποίας ζημιώθηκαν οι τελικοί επενδυτές.

Επιπλέον, ενόψει πρόσφατης κατάθεσης στην Επιτροπή μας του τέως Προέδρου του Ταμείου Αρωγής Αστυνομικών περί **λειτουργίας χρηματιστηριακής εταιρείας θυγατρικής εγχώριας τράπεζας, ως «άτυπου» και χωρίς αμοιβή συμβούλου σε επένδυση που αφορούσε την πώληση δομημένου από την μητρική Τράπεζα** στο εν λόγω Ταμείο, σας καλούμε όπως διερευνήσετε

- σε ποιες περιπτώσεις χρηματιστηριακές εταιρείες, ανεξάρτητες ή θυγατρικές τραπεζικών ομίλων, παρείχαν υπηρεσίες διαχείρισης ή συμβουλευτικές σε Ασφαλιστικούς Οργανισμούς και
- εάν τηρήθηκαν σε αυτές τις περιπτώσεις τα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία»

Γ4. ΕΜΠΛΟΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ – Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΟΓΚΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ:

Οι δύο τελευταίες, πριν την αποκάλυψη του σκανδάλου, εκδόσεις δομημένων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου κατέληξαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία με τη διαμεσολάβηση ελληνικών και ξένων χρηματιστηριακών εταιρειών και χαρακτηρίστηκαν από ιδιαίτερα υψηλές υπερτιμολογήσεις. Από τις υπερτιμολογήσεις αυτές και στις δύο περιπτώσεις, προέκυψαν, είτε άμεσα, είτε έμμεσα με παράλληλες συμφωνίες μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιρειών, αδικαιολόγητα υψηλές προμήθειες εκατομμυρίων ευρώ, οι οποίες τελικά διακινήθηκαν μέσω μετρητών σε βαλίτσες και μέσα παράκτιων εταιρειών σε άγνωστους τελικούς αποδέκτες.

Ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των συνθηκών αγοράς από τα Ασφαλιστικά Ταμεία των δύο αυτών δομημένων ομολόγων και των αντίστοιχων διαδρομών των χρηματικών ποσών που προέκυψαν από τις υπερτιμολογήσεις, στο βαθμό που οι διαδρομές αυτές έχουν αποσαφηνιστεί.

Γ3α. XS0260349492 – ΤΣΠΕΑΘ

Το συγκεκριμένο δομημένο προϊόν εκδόθηκε, όπως και παραπάνω αναφέρεται, στις 10/7/2006 από το Ελληνικό Δημόσιο και συγκεκριμένα από τον ΟΔΔΗΧ. Ανάδοχος ήταν η Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία λειτούργησε με την ιδιότητά της ως βασικού διαπραγματευτή, προς εξυπηρέτηση του τελικού αναδόχου και σχεδιαστή του ομολόγου, δηλαδή της Calyon Corporate and Investment Bank, επενδυτικού βραχίονα του ομίλου της Credit Agricole στον οποίο συμμετέχει και η Εμπορική. Το δομημένο αυτό προϊόν πωλήθηκε τελικά αυθημερόν της έκδοσής τους, χωρίς το swap που το συνόδευε, στο ΤΣΠΕΑΘ στο σύνολό του και στην ονομαστική του αξία από την χρηματιστηριακή εταιρεία ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ. Η αγορά αυτή εκ μέρους του ΤΣΠΕΑΘ έγινε βάσει απόφασης που ελήφθη από το ΔΣ του Ταμείου στις 26/6/2006, η οποία πάσχει ακυρότητας λόγω της παράτυπης μη κλήσης στη συνεδρίαση της Κυβερνητικής Επιτροπής.

Μέσα στην ίδια μέρα, την 10/7/2006 και μέχρι να φθάσει τελικά υπερτιμολογημένο στο ΤΣΠΕΑΘ, το συγκεκριμένο δομημένο προϊόν μεταβιβάστηκε διαδοχικά στα παρακάτω εμπλεκόμενα νομικά πρόσωπα, ενώ συνοδεύτηκε από τις ακόλουθες προμήθειες:

10/7/2006

Η ΕμπΤΕ πωλεί το δομημένο προϊόν στην Calyon Corporate and Investment Bank, τελική ανάδοχο και σχεδιαστή του συγκεκριμένου ομολόγου στο 100% της ονομαστικής τους αξίας. Η εμπλοκή της ΕμπΤΕ (ανήκει και αυτή όπως και η Calyon στον τραπεζικό όμιλο Credit Agricole) ήταν τυπική, εξαιτίας της ιδιότητάς της ως βασικού διαπραγματευτή, ιδιότητα που εξέλιπε από την Calyon.

Η Calyon πωλεί το δομημένο αυθημερόν στην Max-Q Fund στο 97,10%. Η Max-Q Fund είναι εταιρεία αμοιβαίου κεφαλαίου που διαχειρίζεται ο Γ. Παπαμαρκάκης και διαχειρίζεται η εμπλεκόμενη και στο παρακάτω δομημένο των 280.000.000 ευρώ εταιρεία North Asset Management.

Η Max-Q Fund πωλεί το δομημένο αυτό στην PROTON BANK στο 97,12%.

Η Max-Q Fund κερδίζει από τη συναλλαγή αυτή 26.000 ευρώ.

Η PROTON BANK πωλεί το δομημένο αυτό στην χρηματιστηριακή εταιρεία ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ στο 100%.

Η PROTON BANK κερδίζει από τη συναλλαγή αυτή 3.744.000 ευρώ.

Η ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ πωλεί το δομημένο αυτό στο ΤΣΠΕΑΘ στο 100%.

Η μη λήψη προμήθειας από την ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ κρίνεται ιδιαίτερα ασυνήθιστη, ενώ ερωτηματικά προκαλεί και το γεγονός ότι η σύμβαση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών μεταξύ ΤΣΠΕΑΘ και ΤΡΩΥΛΟΣ εμφανίζεται μεν στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο του Ταμείου ως πρωτοκολληθείσα την 22/6/2006, αλλά δεν υπάρχει στο αρχείο του Ταμείου, σύμφωνα με καταθέσεις της Διευθύντριας του Ταμείου κας Μαρίας Καρατζά, αλλά και σύμφωνα με την έρευνα της Επιθεώρησης του Υπουργείου Απασχόλησης. Μάλιστα, προβληματίζει και η ημερομηνία της συγκεκριμένης σύμβασης, που είναι προγενέστερη της πρώτης τυπικής παρουσίας στο ΔΣ του ΤΣΠΕΑΘ την 23/6/2006 της ΤΡΩΥΛΟΣ, όπου υποτίθεται ότι για πρώτη φορά παρουσιάστηκε η πρότασή της για πώληση στο ΤΣΠΕΑΘ του συγκεκριμένου δομημένου. Συνδυαστικά και με το γεγονός της μη κλήσης την 28/6/2006 στο ΔΣ του Ταμείου μελών που εικαζόταν ότι θα διαφωνούσαν με την συγκεκριμένη επενδυτική κίνηση, δίνεται η ερμηνεία, από την έκθεση Ζορμπά, ότι επρόκειτο για μια προειλημμένη και προσχεδιασμένη βλαπτική απόφαση σε σχέση με την διαχείριση των αποθεματικών του Ταμείου.

Ως προς το ζήτημα της ασυνήθιστης μη λήψης προμήθειας από την ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ, η απάντηση φαίνεται να βρίσκεται σε προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ της North Asset Management (NAM) και της εταιρείας Crozana Investment Limited, συμφερόντων Δημητρίου Παστελάκου, μετόχου της ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ. Η πρώτη εξ αυτών συμφωνία αυτή που είχε συναφθεί την 7/7/2006, τρεις μέρες δηλαδή πριν την έκδοση του δομημένου ομολόγου και είχε ως αντικείμενο γενικώς την ανάπτυξη πελατειακών σχέσεων στον τομέα της διάθεσης στην αγορά επενδυτικών προϊόντων. Η δεύτερη εξ αυτών φέρει ημερομηνία 10/7/2006, εξειδικεύει την πρώτη αφορά στην μεσολάβηση της Crozana προς την NAM, στην οποία και συνέστησε την τελική ανάδοχο του δομημένου Calyon. Για τη σύσταση αυτή και τη διαμεσολάβηση η Crozana έλαβε από τη NAM **αμοιβή ύψους 6.500.000 ευρώ**.

Το ποσό αυτό, καθώς και ποσό 7.150.000 ευρώ που αφορούσε σε άλλη συναλλαγή του ΤΣΠΕΑΘ με αντικείμενο τραπεζικό δομημένο προϊόν, φέρεται, κατά τα ευρήματα του σχετικού πορίσματος Ζορμπά, αλλά και των αρμοδίων εθνικών γραφείων της Ευροποι που διενέργησαν έρευνες για νομιμοποίηση μαύρου χρήματος, να **μεταφέρθηκαν, κατά τα έτη 2006 – 2007 σε λογαριασμούς του κ. Δ. Παστελάκου στη Γενεύη**. Από εκεί διακινήθηκαν περαιτέρω σε προσωπικό λογαριασμό του ιδίου στην Τράπεζα Dresdner της Γενεύης, αλλά και σε άλλα πρόσωπα με τα οποία είχε αδιευκρίνιστες οικονομικές συναλλαγές. Μεταξύ αυτών και **οι κ.κ. Νικόλαος Δεσποτόπουλος και Δημήτριος Καπράνος**, δύο πρόσωπα που συνδέονταν με φιλική σχέση και που είχαν διοριστεί από την τότε Κυβέρνηση σε πλέον της μίας δημόσιες θέσεις, με τον κ. Καπράνο να διατελεί την επίμαχη περίοδο και Πρόεδρος του ΤΣΠΕΑΘ.

Συγκεκριμένα, λοιπόν, προκύπτει από τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της Επιτροπής, ότι ο Δημήτριος Παστελάκος από τηρούμενο στην Dresdner Bank λογαριασμό του απέστειλε την μεν 3-8- 2006 έμβασμα ποσού 150.000 ευρώ σε λογαριασμό της εταιρείας συμφερόντων του «Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή Α.Ε.», που τηρείται στην Proton Bank στην Αθήνα, κατά δε το διάστημα από 18-7-2006 έως 8-3-2007 απέστειλε πάλι μέσω της Dresdner Bank, εμβάσματα συνολικού ποσού 2.114.999 ευρώ σε λογαριασμό της εταιρείας «Viatsa S.A.» που τηρείται στην «Ελληνική Τράπεζα».

Προκύπτει επίσης η **ύπαρξη χρηματικών δοσοληψιών μεταξύ του κ. Ν. Δεσποτόπουλου και του κ. Δ. Καπράνου** και η μεταβίβαση σε λογαριασμούς του τελευταίου εμβασμάτων από λογαριασμούς του πρώτου στην Dresdner Bank, κατά το έτος 2006, συνολικού ποσού 270.000 ευρώ (την 20-7-2006 έμβασμα ποσού 40.000 ευρώ, την 28-7-2006 έμβασμα ποσού 90.000 ευρώ και την 1-8-2006 έμβασμα ποσού 140.000 ευρώ), .

Προκύπτει, επίσης, ότι την 2-7-2007 συνελήφθη επί Ελβετικού εδάφους ο φερόμενος ως ενεχόμενος στην απασχολούσα την Ελβετική Δικαιοσύνη υπόθεση διαδρομής και νομιμοποίησης εγκληματικών εσόδων, κ. **Ε. Γανουτζής, σε φορτηγό αυτοκίνητο του οποίου, ευρέθη ποσό 200.000 ευρώ, το οποίο μετέφερε στην Ελλάδα για λογαριασμό και κατόπιν εντολής του κ. Ν. Δεσποτόπουλου. Ο τελικός παραλήπτης του ποσού θα ήταν πρόσωπο που θα του υποδεικνυόταν τηλεφωνικά**, σύμφωνα με όσα κατέθεσε στις Ελβετικές Αρχές.

Συμπερασματικά, από τα παραπάνω στοιχεία, καθίσταται προφανώς ότι μέρος τουλάχιστον των υπέρογκων προμηθειών από τις υπερτιμολογήσεις του συγκεκριμένου δομημένου προϊόντος που εκδόθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο και εν φερόμενη γνώσει του Υπουργείου Οικονομικών κατέληξε υπερτιμολογημένο στο ΤΣΠΕΑΘ, κατέληξαν με τη μορφή μαύρων πληρωμών, σε εταιρείες και φυσικά πρόσωπα, μεταξύ των οποίων και ο ίδιος ο τότε Πρόεδρος του ΤΣΠΕΑΘ, υπό την Προεδρία του οποίου συμφωνήθηκε η αγορά του δομημένου αυτού από το συγκεκριμένο Ασφαλιστικό Ταμείο.

Γ3β. XS0286916027 – Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΤΩΝ 280 ΕΚ ΕΥΡΩ και ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΑΥΤΟΥ:

Το συγκεκριμένο «υβριδικό» δομημένο προϊόν εκδόθηκε, όπως παραπάνω αναλυτικά παρουσιάζεται, από τη Δ-23 βάσει της με ημερομηνία της ίδια μέρας Κοινής Απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών κ. Π. Δούκα και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας κ. Β. Μείμαράκη και αγοράστηκε από τα Ασφαλιστικά Ταμεία ΤΕΑΔΥ, ΤΕΑΠΟΚΑ, ΤΣΕΥΠ και ΤΕΑΥΦΕ, όπως επίσης αναλυτικά παρουσιάζεται παραπάνω, την 22/2/2007.

Μέσα στην ίδια μέρα και μέχρι να φθάσει τελικά υπερτιμολογημένο στο 4 εμπλεκόμενα Ασφαλιστικά Ταμεία, το συγκεκριμένο δομημένο προϊόν μεταβιβάστηκε διαδοχικά στα παρακάτω εμπλεκόμενα νομικά πρόσωπα, ενώ συνοδεύτηκε από τις ακόλουθες προμήθειες:

22/2/2007

Η JPM πωλεί το δομημένο στην εταιρεία North Asset Management συμφερόντων Γ. Παπαμαρκάκη στο 92,95%.

Εισπράττει περί τα 260.000.000 ευρώ.

Η NAM πωλεί το δομημένο αμέσως στην HYPOVEREINSBANK στο 99,90%.

Από τη συναλλαγή αυτή η NAM κερδίζει **19.400.000 ευρώ.**

Η Hypovereinsbank πωλεί το δομημένο αμέσως στην ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ στο 99,95%.

Από τη συναλλαγή αυτή η Hypovereinsbank κερδίζει **140.000 ευρώ.**

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ πωλεί στα Ασφαλιστικά Ταμεία στο 100%.

Από τη συναλλαγή αυτή η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ κερδίζει **140.000 ευρώ**.

Πέραν των 140.000 ευρώ που έλαβε η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ από τη διαφορά μεταξύ της τιμής που η ίδια αγόρασε το συγκεκριμένο δομημένο από την Hypovereinsbank και της τιμής που το πούλησε στην ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ, έλαβε επιπλέον 8.400.000 ευρώ από την North Asset Management σε εκτέλεση προηγούμενης συμφωνίας τους για την σύσταση πελατείας.

Σύμφωνα με τα ευρήματα του πορίσματος Ζορμπά, που επιβεβαιώθηκαν από τα στοιχεία και τις μαρτυρίες που τέθηκαν υπόψη της παρούσας Επιτροπής, το ποσό αυτό των 8.400.000 ευρώ διακινήθηκε από την North Principal Investments Fund Ltd (συμφερόντων ΠΑΠΑΜΑΡΚΑΚΗ) προς δύο εταιρείες συμφερόντων ΠΡΙΝΙΩΤΑΚΗ, ως εξής:

- 4.200.000 ευρώ με το από 13/2/2007 έμβασμα από την North Principal Investments Fund Ltd (ΠΑΠΑΜΑΡΚΑΚΗΣ) προς την Acropolis Participation Ltd (ΠΡΙΝΙΩΤΑΚΗΣ) σε λογαριασμό της στην Λαϊκή Τράπεζα στην Αθήνα (σύμφωνα με την από 12/2/2007 σύμβαση συστάσεως πελατείας). Εξ αυτών:
 - ο 500.000 ευρώ, σύμφωνα με το κατηγορητήριο Λέκκα, μεταφέρονται στην ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ στις 28/2/2007 στο ίδιο κατάστημα της Λαϊκής Τράπεζας.
 - ο 300.000 ευρώ φέρονται να μην διακινούνται περαιτέρω.
 - ο 3.400.000 ευρώ καταλήγουν στις 28/2/2007 με δύο τραπεζικές επιταγές (1.500.000 και 1.900.000 ευρώ αντίστοιχα) στον υπ' αριθμ. 080/658099-83 ατομικό λογαριασμό ταμιευτηρίου της Εθνικής Τράπεζας του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ. Το συνολικό αυτό ποσό, αφού μεταφέρθηκε σε προθεσμιακή κατάθεση, επαναπιστώθηκε στον παραπάνω λογαριασμό στις 1/3/2007 πλέον τόκων (3.400.298,35 ευρώ). Εξ αυτών:
 - 2.400.000 ευρώ αναλαμβάνει σε μετρητά ο Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ την 1/3/2007
 - 1.000.699,25 ευρώ (έχουν προστεθεί τόκοι) πιστώνονται στον προθεσμιακό λογαριασμό του ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ 080/041011-04.
- 4.200.000 ευρώ με το από 13/2/2007 έμβασμα από την North Principal Investments Fund Ltd (ΠΑΠΑΜΑΡΚΑΚΗΣ) προς την Forest Dove σε λογαριασμό της στην Τράπεζα Πειραιώς στην Αθήνα (σύμφωνα με την από 12/2/2007 σύμβαση συστάσεως πελατείας - υπογράφει επίσης ο Σ. ΠΡΙΝΙΩΤΑΚΗΣ). Το σύνολο αυτών, δηλαδή:
 - ο 4.200.000 ευρώ κατατίθεται με την από 6/3/2007 Τραπεζική επιταγή της Πειραιώς στον υπ' αριθμ. 16443457 της εταιρείας «κέλυφος» HITECH SNT ΑΕ στην Τράπεζα Κύπρου. Αιτιολογία της κατάθεσης είναι η κάλυψη από την Forest Dove ομολογιακού δανείου που έχει εκδώσει η HITECH SNT, το οποίο ωστόσο έχει χαρακτηριστεί από την ΥΠΕΕ ως εικονικό.

► ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΠΡΙΝΙΩΤΑΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ

Κατά τις καταθέσεις τους στην παρούσα Εξεταστική Επιτροπή, αλλά και κατά την κατ' αντιπαράσταση κοινή εξέτασή τους, οι επικεφαλής της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ κ.κ. Σ. Πρινιωτάκης και Γ. Αποστολίδης αποκάλυψαν για πρώτη φορά ότι η ανάληψη από τον κ. Γ. Αποστολίδη συνολικού ποσού 6.000.000 ευρώ (εκ των οποίων 4.200.000 είναι μέρος της προμήθειας της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ από την συμμετοχή της στην διοχέτευση του υπερτιμολογημένου δομημένου στα Ασφαλιστικά Ταμεία) από τραπεζικούς λογαριασμούς της εταιρείας διακινήθηκε περαιτέρω.

Σημειωτέον, ότι μέχρι πρόσφατα και παρά τις έρευνες της ποινικής δικαιοσύνης, το ποσό αυτό εμφανιζόταν να το παρακρατεί ο Γ. Αποστολίδης, χωρίς να αποκαλύπτεται κάποια περαιτέρω χρήση του. Ωστόσο, μετά τις καταθέσεις τους στην παρούσα Επιτροπή και παρά το γεγονός της διαφωνίας τους ως προς το ποιος από τους δυο διακίνησε και προς τα πού, το συγκεκριμένο ποσό **και οι δύο εμπλεκόμενοι επιβεβαιώνουν την χρήση του ποσού αυτού για μαύρες πληρωμές προκειμένου να διευκολυνθεί η συναλλαγή επί του δομημένου των 280.000.000 ευρώ.**

Συγκεκριμένα:

- Ο μεν κ. Γ. Αποστολίδης ισχυρίζεται ότι ποσό 6.000.000 ευρώ τοποθετήθηκε στο χρηματοκιβώτιο του Σ. Πρινιωτάκη και από εκεί διακινήθηκε περαιτέρω από τον Σ. Πρινιωτάκη προς τους 4 διορισμένους από την Κυβέρνηση της ΝΔ Διοικητές των εμπλεκόμενων Ασφαλιστικών Ταμείων (ΤΕΑΔΥ - Σημαιοφορίδης, ΤΕΑΥΦΕ - Δεμέστιχας, ΤΕΑΠΟΚΑ - Χριστίδης και ΤΣΕΥΠ - Μυρογιάννης). Ανέφερε, επίσης, ότι η έκδοση του δομημένου των 280.000.000 ευρώ έγινε **λόγω των επαφών που είχε ο κ. Γ. Παπαμαρκάκης στο Υπουργείο Οικονομικών και μέσω αυτών κατάφερε να το προωθήσει** ενώ τόνισε ότι ήταν επιλογή της ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών να αναμειχθεί η Δ-23 στην έκδοση, αναφέροντας χαρακτηριστικά:

«ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Αποστολίδης): «Πως είναι δυνατόν, λοιπόν, να αναμειχθεί μια υπηρεσία του δημοσίου, η οποία δεν εκδίδει – λόγω των νομοθετικών περιορισμών – τίτλους, μη διαπραγματεύσιμους, όπως το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, ώστε να εκδοθεί ένας τίτλος για επενδυτές, που έπρεπε να τον διαπραγματεύεται στην αγορά; Εκεί είναι το τρελό του πράγματος.»

- Ο δε κ. Σ. Πρινωτάκης ισχυρίζεται ότι από αυτά τα 6.000.000 ευρώ ο κ. Αποστολίδης προέβη σε μαύρες πληρωμές μόνο προς τον τότε Πρόεδρο του ΤΕΑΥΦΕ κ. Παναγιώτη Δεμέστιχα, προκειμένου να

(α) **ενεργοποιηθούν αφενός οι προσβάσεις του στο Υπουργείο Απασχόλησης** προκειμένου να διασφαλιστεί η προθυμία και των 4 Ασφαλιστικών Ταμείων για να καλυφθεί το σύνολο της έκδοσης ύψους 280.000.000 ευρώ

(β) **και αφετέρου στο Υπουργείο Οικονομίας** για να προχωρήσει η έκδοση του ομολόγου που είχε συναντήσει δυσκολίες²⁴.

«ΜΑΡΤΥΣ (Σοφοκλής Πρινωτάκης): Μου είπε [ο Γ. Αποστολίδης]: «Πως νομίζεις ότι γίνονται οι δουλειές; Με την επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος; Για να πάμε στα 280 εκ μας βοήθησε ο Παναγιώτης Δεμέστιχας», ο οποίος είχε καλές προσβάσεις στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και από εκεί φάνηκε η προθυμία – εννοείται – των Ταμείων να έλθουν να καλύψουν το μεγάλο ποσό.

Επίσης πρόσθετη βοήθεια μας παρέσχε μετά όταν μπλοκαρίστηκε το ομόλογο στο Υπουργείο Οικονομικών και ήταν να βγει ή να μην βγει κλπ, πάλι είχε βοηθήσει και εκεί αποτελεσματικά.»

Περαιτέρω ο κ. Σ. Πρινωτάκης προκειμένου να υποστηρίξει τον ισχυρισμό του ότι τα μετρητά που αναλήφθηκαν από τον κ. Γ. Αποστολίδη κατευθύνθηκαν προς τον κ. Δεμέστιχα με σκοπό ακριβώς τη διευκόλυνση της συναλλαγής²⁵ τόσο αναφορικά με τη διαδικασία έκδοσης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομίας, όσο και αναφορικά με την κάλυψη του συνολικού ποσού από Ασφαλιστικά Ταμεία, που εποπτεύονταν από το Υπουργείο Απασχόλησης:

- Προσκόμισε σχέδιο της από 3/11/2006 πρότασης της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ προς το ΤΕΑΥΦΕ για ρευστοποίηση σταθερών ομολόγων προκειμένου να αγοραστεί το δομημένο των 280 εκ ευρώ με σημειωμένες πάνω στο έγγραφο χειρόγραφες διορθώσεις του κ. Π. Δεμέστιχα, ο οποίος, βάσει του εγγράφου αυτού, φέρεται να εμπλέκεται ενεργά στις διαδικασίες προώθησης του δομημένου ομολόγου που αργότερα αγόρασε το Ταμείο που διοικούσε.
- Προσκόμισε υπεύθυνες δηλώσεις του Γ. Αποστολίδη ότι ο τελευταίος έχει αναλάβει το σύνολο των 4.200.000 ευρώ, που αποτελεί το μισό της προμήθειας της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ από την North Asset Management για το δομημένο των 280 εκ ευρώ και τα επιπλέον

²⁴ Υπενθυμίζουμε ότι σύμφωνα με τα στοιχεία και τις μαρτυρίες που τέθηκαν υπόψιν της παρούσας Επιτροπής ο ΟΔΔΗΧ είχε αρνηθεί να εκδώσει το συγκεκριμένο δομημένο με το αιτιολογικό ότι είχαν ήδη καλυφθεί οι δανειακές ανάγκες του Δημοσίου. Γι' αυτό και η έκδοση επιδιώχθηκε και έγινε από την Δ-23 του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, η οποία ασχολείται με δάνεια για εξοπλισμούς και δεν εκδίδει δομημένα, αλλά Schuldshein. Και το πρόβλημα αυτό ξεπεράστηκε και η Δ-23 εξέδωσε δομημένο, που παρά τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων, υπέγραψαν οι Δούκας και Κουρής.

χρήματα από τους λογαριασμούς της εταιρείας. Η ανάληψη έγινε με το αιτιολογικό να εξυπηρετηθούν οι σκοποί της εταιρείας και συγκεκριμένα **ο σκοπός της ίδρυσης τράπεζας με την επωνυμία Synergy Bank και Πρόεδρο τον Γ. Παλαιοκρασσά, τ. βουλευτή και Υπουργού της ΝΔ. Το επιχειρηματικό αυτό σχέδιο εξυπηρετούσαν και οι παλιοί γνώριμοι Αποστολίδης και Δεμέστιχας** (πρώην Πρόεδρος του ΤΕΑΥΦΕ που είχε από 14/4/99 χαρτοφυλάκιο στην ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ, το οποίο διαχειριζόταν αποκλειστικά ο Αποστολίδης – επίσης Δεμέστιχας και Αποστολίδης είχαν συνυπάρξει ως συνεργάτες στο γραφείο του Γ. Παλαιοκρασσά), όμως αυτό μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου των ομολόγων ΔΕΝ προχώρησε.

Την πρόθεση ίδρυσης της Τράπεζας αυτής επιβεβαίωσε στην από 2/11/2010 κατάθεσή του ο ίδιος ο κ. Παλαιοκρασσάς, ο οποίος αναφέρθηκε σε συνάντηση που είχε ήδη από τον Απρίλιο του 2006 με τους κ.κ. Δεμέστιχα και Αποστολίδη για την υπό ίδρυση Τράπεζα στην οποία θα συμμετείχαν και οι τρεις με διαφορετικούς ρόλους.

Μάλιστα, σύμφωνα με την έκθεση Ζορμπά, όσο και με την κατάθεση του πρώην Αντιπροέδρου του ΤΕΑΥΦΕ κ. Κονιδάρη στην Εξεταστική, ο κ. Δεμέστιχας είχε κοινωνική γνωριμία με τους κ.κ. Μαμμωνά και Παπαδόπουλου, τότε Γενικό και Ειδικό Γραμματέα του Υπουργείου Απασχόλησης αντίστοιχα, αλλά και με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών κ. Γ. Κουρή. Επιπλέον, επί των ημερών του άλλαξε άρδην η συντηρητική επενδυτική πολιτική του Ταμείου και το 70% των διαθεσίμων του τοποθετήθηκε σε δομημένα, ενώ στην προσπάθειά του να επιβάλλει στο ΔΣ τις επενδυτικές επιλογές των δομημένων, ο κ. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ φέρεται να επικαλούνταν σταθερά ότι όλες αυτές τελούν σε γνώση και γίνονται με τη συμφωνία της αρμόδιας πολιτικής ηγεσίας της Κυβέρνησης Καραμανλή. Τέλος, ο κ. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ συναντιόταν συγκεκριμένα κάθε Τετάρτη με την τότε πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εργασίας, συναντήσεις στις οποίες φέρεται να γινόταν αναλυτική ενημέρωση για τις επενδύσεις του Ταμείου σε δομημένα

► Ο ΡΟΛΟΣ ΔΕΜΕΣΤΙΧΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΥΡΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ:

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ, από συνδυασμό καταθέσεων και στοιχείων προκύπτει ότι:

- Υπήρχε σταθερή σχέση και συνεργασία μεταξύ των κ.κ. Δεμέστιχα και Αποστολίδη.

- Ο κ. Δεμέστιχας είχε, όπως ο ίδιος έχει αναφέρει²⁶, αλλά και σειρά μαρτύρων επιβεβαιώνουν, κοινωνική γνωριμία με τον Γενικό και Ειδικό Γραμματέα του Υπουργείου Απασχόλησης, κ.κ. Δ. Μαμμωνά και Ε. Παπαδόπουλο, αλλά και με τον Γενικό Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών την επίμαχη περίοδο.
- Ο κ. Δεμέστιχας με τον κ. Αποστολίδη τον Απρίλιο του 2006 συναντήθηκαν με τον πρώην Υπουργό Οικονομικών της ΝΔ κ. Γιάννη Παλαιοκρασσά και συζήτησαν πρότασή τους για την ίδρυση Τράπεζας με την επωνυμία Synergy Bank, με συμμετοχή και των τριών.
- 3 μήνες μετά ο κ. Δεμέστιχας διορίζεται από την Κυβέρνηση της ΝΔ Πρόεδρος στο ΤΕΑΥΦΕ με απόφαση του τότε Υπουργού Απασχόλησης κ. Σάββα Τσιτουρίδη
- Το ΤΕΑΥΦΕ αγοράζει επί της Προεδρίας του μέρος του δομημένου των 280.000.000 μετά από επενδυτική πρόταση της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ, την σύνταξη της οποίας φέρεται να είχε επιμεληθεί και ο ίδιος, καθώς σε σχέδιο της εμφανίζονται χειρόγραφες σημειώσεις που αποδίδονται σε αυτόν.
- Μέρος των κερδών της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ από το συγκεκριμένο δομημένο προορίζονται να επενδυθούν στην υπό ίδρυση Synergy Bank.
- Επίσης κατατέθηκε στην παρούσα Επιτροπή από τον κ. Γ. Κονιδάρη Σύμβαση Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών μεταξύ του ΤΕΑΥΦΕ και της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ στην οποία εμφανίζεται μεν ο ίδιος ως υπογράφων με ημερομηνία σύνταξης 4/6/2003, αλλά η σύμβασή αυτή φέρεται να είναι πλαστή με την τεθείσα υπογραφή να αποδίδεται στον κ. Π. Δεμέστιχα, πλαστότητα για την οποία ο κ. Γ. Κονιδάρης έχει ήδη υποβάλλει, όπως ανέφερε, σχετική μήνυση, την οποία κατέθεσε και στην παρούσα Επιτροπή. Παραποίηση εγγράφων απέδωσε ο κ. Γ. Κονιδάρης στον κ. Π. Δεμέστιχα και αναφορικά με αποφάσεις ΔΣ και πρακτικά που σχετίζονται με την υπόθεση της επένδυσης των 55.000.000 ευρώ εκ μέρους του ΤΕΑΥΦΕ στο συγκεκριμένο δομημένο ομόλογο.
- Τόσο ο κ. Γ. Αποστολίδης, όσο και ο κ. Σ. Πρινιωτάκη παρουσιάζουν τον κ. Δεμέστιχα ως αποδέκτη μαύρων πληρωμών που συνδέονται με τις υπέρογκες προμήθειες που έλαβε η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ λόγω της υπερτιμολογημένης πώλησης του δομημένου των 280.000.000 ευρώ στα Ασφαλιστικά Ταμεία. Σύμφωνα με τον κ. Σ. Πρινιωτάκη, ο κ. Δεμέστιχας είναι ο αποκλειστικός αποδέκτης των χρημάτων αυτών, με τα οποία διασφαλίστηκε η ενεργητική ευνοϊκή στάση των Υπουργείων Απασχόλησης και Οικονομίας, προκειμένου να ολοκληρωθούν κατά τις επιθυμίες και τους ειδικότερους όρους των εμπλεκόμενων οι συναλλαγές των 4 Ασφαλιστικών Ταμείων ως προς το

²⁶ Από 4/2/2008 κατάθεση Π. Δεμέστιχα στην Εθνική Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.

συγκεκριμένο δομημένο προϊόν. Σύμφωνα με τον κ. Γ. Αποστολίδη, ο κ. Δεμέστιχας είναι ένας από τους 4 αποδέκτες των χρημάτων αυτών, με τους άλλους τρεις να προσδιορίζονται στα πρόσωπα των Προέδρων των άλλων 3 Ταμείων. Ωστόσο, και ο κ. Αποστολίδης σημειώνει στην κατάθεση του την καταλυτική εμπλοκή του Υπουργείου Οικονομικών προκειμένου να ολοκληρωθεί η έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου με τους συγκεκριμένους όρους.

Επιβάλλεται, συνεπώς, η περαιτέρω διερεύνηση, υπό το πρίσμα των νέων στοιχείων και μαρτυριών των κ.κ. Πρινωτάκη και Αποστολίδη, προκειμένου να προσδιοριστούν οι τελικοί αποδέκτες των μαύρων πληρωμών που διενεργήθηκαν μέσω των προμηθειών της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ.

► ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ ΤΩΝ 4.800.000 ΠΟΥ ΔΙΑΚΙΝΗΘΗΚΑΝ ΜΕΣΩ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ:

Πέρα από το ζήτημα της διακίνησης μαύρου χρήματος με μετρητά, που αναλυτικά παρουσιάστηκε παραπάνω, η παρούσα Επιτροπή δρομολόγησε τη μη πραγματοποιηθείσα εδώ και 4 χρόνια έκδοση αιτήματος δικαστικής συνδρομής, παρά το σχετικό αίτημα Ζορμπά, για τα φυσικά πρόσωπα που κρύβονται πίσω από τις ύποπτες διαδρομές των υπολοίπων 4.81200.000 ευρώ. Τα χρήματα αυτά, που αποτελούν το έτερο ήμισυ της προμήθειας της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ από το δομημένο των 280.000.000 ευρώ διακινήθηκαν μέσω παράκτιων εταιρειών και δεν έχουν ακόμα διακριβωθεί οι τελικοί αποδέκτες τους. Το σχετικό αίτημα που διατυπώθηκε στις 26/7/2010 έχει ως εξής:

«Την μη πραγματοποιηθείσα εδώ και μέρους της Δικαιοσύνης, ζητά άμεσα η Επιτροπή από τη Δικαιοσύνη, μετά από πρωτοβουλία του ΠΑΣΟΚ για να διερευνηθεί επιτέλους η ταυτότητα των πραγματικών ιδιοκτητών της Forest Dove. Της εταιρείας μέσω της οποίας διακινήθηκε σημαντικό μέρος (4.200.000 ευρώ) των χρημάτων που παράχθηκαν από τις υπερτιμολογημένες πωλήσεις του δομημένου XS0286916027 με ανάδοχο την JP Morgan, πωλητή την Acropolis Χρηματοπιστηριακή και αγοραστής τα ασφαλιστικά Ταμεία ΤΕΑΔΥ, ΤΕΑΥΦΕ, ΤΕΑΠΟΚΑ, ΤΣΕΥΠ. Τα χρήματα αυτά, που φέρεται να κέρδισε ο Παπαμαρκάκης από την πώληση στο 99,90% του επίμαχου ομολόγου, το οποίο είχε νωρίτερα αγοράσει στο 92,95%, κατέληξαν περιέργως στην ουσιαστικά ανενεργή το 2007 εταιρεία HITECH SNT για την κάλυψη ομολογιακού δανείου, το οποίο η τελευταία εξέδωσε και η FOREST DOVE έσπευσε να καλύψει. Ποτέ, ωστόσο, δεν εμφανίστηκε εκπρόσωπος της FOREST DOVE να λάβει από τα γραφεία της HITECH SNT τις

ομολογίες, που θα αποτελούσαν και τη μόνη εξασφάλιση της FOREST DOVE για το τεράστιο ποσό χρημάτων, που αυτή εμφανίζεται να επενδύει στην HITECH SNT μια αμφιβόλου βιωσιμότητας εταιρεία. Άγνοια για τους εκπροσώπους της FOREST DOVE δήλωσαν και οι ιδιοκτήτες της HITECH SNT, ενώ η Βρετανική Αρχή SOCA στην από 2/4/2007 απαντητική της επιστολή προς την Αρχή Ζορμπά δηλώνει αδυναμία να φθάσει στην ταυτότητα των φυσικών προσώπων (έρευνα των αρχείων της για μία Λιβεριανή εταιρεία, την DELINA INVESTMENTS, που εμφανίζεται ως μέτοχος της FOREST DOVE, υπήρξε αρνητική), καθώς δεν έχει υπάρξει αίτημα Δικαστικής Συνδρομής εκ μέρους της Ελληνικής πλευράς που θα βοηθούσε την SOCA να πιέσει για την αποκάλυψη περαιτέρω πληροφοριών.»

Γ5. Η ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΕΛΙΚΟΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ ΤΩΝ ΔΟΜΗΜΕΝΩΝ:

Σύμφωνα με τα όσα αναλυτικά αναφέρθηκαν παραπάνω, το Υπουργείο Οικονομικών:

- Όπως αποτυπώνεται στο υπ' αριθμ. 2/58747/0023^α της 25/10/04, το Υπουργείο Οικονομικών και συγκεκριμένα το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ζητούσε και ελάμβανε αναλυτική ενημέρωση για τους τίτλους Ελληνικού Δημοσίου που έχουν στα χαρτοφυλάκιά τους τα Ασφαλιστικά Ταμεία και για όλες τις αγορές νέων τέτοιων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στις οποίες θα προβούν. Η ενημέρωση αυτή γινόταν κάθε 15νθήμερο και σε κάθε περίπτωση αποστέλλοταν όλο το χαρτοφυλάκιο των Ταμείων στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους κάθε 6 μήνες.

Την ενημέρωση αυτή το Υπουργείο Οικονομικών σχετικά με τα αποθεματικά των Ταμείων και τις επενδύσεις αυτών σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου την αξιοποιούσε για τον προσδιορισμό του δημοσίου χρέους και συγκεκριμένο του δανεισμού του δημοσίου από άλλους δημόσιους φορείς, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο ίδιο υπ' αριθμ. 2/58747/0023^α της 25/10/04 έγγραφο.

«η Υπηρεσία μας έχει ξεκινήσει μια προσπάθεια τήρησης αρχείου των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στους οποίους επενδύουν φορείς του Δημοσίου και βάσει του οποίου μπορεί να προσδιοριστεί ένα μέρος του ενδοκυβερνητικού χρέους και του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης».

Προκύπτει, λοιπόν, σαφώς ότι **το Υπουργείο Οικονομικών ελάμβανε ενημέρωση και αντίγραφο των χαρτοφυλακίων των Ασφαλιστικών Ταμείων τουλάχιστον ήδη από το τέλος του 2004**, προκειμένου να γνωρίζει τη διάρθρωση των χαρτοφυλακίων των Ασφαλιστικών Ταμείων και συνεπώς να μπορεί να χαράσσει ανάλογα την πολιτική του σε σχέση με τις εκδόσεις τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου που μπορούν να διοχετευθούν στα Ταμεία αυτά. στα Ασφαλιστικά Ταμεία.

- Έχοντας αυτήν την πληροφόρηση και την σαφή εικόνα των χαρτοφυλακίων των Ασφαλιστικών Ταμείων, ακολουθήθηκε από το 2005 και μετά εκ μέρους του Υπουργείου Οικονομικών **πολιτική έκδοσης δομημένων ομολόγων ιδιωτικής τοποθέτησης, δηλαδή με χαρακτηριστικά που απευθύνονται σε συγκεκριμένους προκαθορισμένους τελικούς επενδυτές** και δεν προορίζονται να πουληθούν με δημόσια προσφορά. Η χάραξη των πολιτικών δανεισμού ενός Κράτους, στις οποίες σαφώς εντάσσεται και η πολιτική απόφαση έκδοσης δομημένων ομολόγων με χαμηλά σχετικά επιτόκια τα οποία καλύπτονται από την σύνθετη δόμησή τους και την

υπερτιμολογημένη διοχέτευση τους σε άλλους φορείς του Δημοσίου, αποτελεί αρμοδιότητα και ευθύνη της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών και τελεί σε γνώση όχι βέβαια μόνο του αρμοδίου Υφυπουργού, αλλά και του Υπουργού Οικονομικών.

- Η έκδοση δομημένων προϊόντων από τον ΟΔΔΗΧ, τα οποία διατίθεντο τελικά υπερτιμολογημένα σε Ασφαλιστικά Ταμεία, την ίδια στιγμή που άλλοι επενδυτές αγόραζαν τα ίδια προϊόντα σε σαφώς χαμηλότερες τιμές, έλαβε χώρα σε δύο φάσεις. Η πρώτη, τον Ιούλιο του 2005, όπου σχεδόν ταυτόχρονα μέσα σε διάστημα 7 ημερών, το Υπουργείο Οικονομικών προχωρά σε τρεις εκδόσεις δομημένων προϊόντων ιδιωτικής τοποθέτησης, συνολικής ονομαστικής αξίας 900.000.000 ευρώ με αναδόχους επτά (7) Τράπεζες. Και η δεύτερη το πρώτο εξάμηνο του 2006, όπου το Υπουργείο Οικονομικών εκδίδει τρία ακόμα δομημένα προϊόντα συνολικής ονομαστικής αξίας 500.000.000 ευρώ με έξι (6) ανάδοχες Τράπεζες (τις ίδιες που είχαν εμπλακεί και στο προηγούμενο «κύμα» εκδόσεων).
- Μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης φάσης είναι προφανές ότι μέσω της παρακολούθησης της πορείας των επενδύσεων των Ασφαλιστικών Οργανισμών που το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους είχε ζητήσει να λαμβάνει ανά 15νήμερο, υπήρχε πλήρης ενημέρωση του Υπουργείου Οικονομικών για το που και με τι τιμή καταλήγουν τα δομημένα προϊόντα που εκδίδει ο ΟΔΔΗΧ. Ωστόσο, καμία ελεγκτική αρχή στη σφαίρα της εποπτείας του Υπουργείου Οικονομικών δεν προέβη στους απαιτούμενους ελέγχους για τις μη σύννομες και προκλητικά υπερτιμολογημένες αυτές επενδύσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων, ενώ το αρμόδια για έλεγχο νομιμότητας Υπουργείο Απασχόλησης απείχε περιέργως από οποιαδήποτε ελεγκτική πράξη σχετικά, με αποτέλεσμα η δεύτερη φάση να εξελιχθεί κατά τον ίδια ζημιογόνο τρόπο για τα Ασφαλιστικά Ταμεία.
- Ειδικά ως προς το τελευταίο δομημένο προϊόν που εκδόθηκε, το XS0286916027 συνολικής ονομαστικής αξίας 280.000.000 ευρώ, όχι μόνο υπήρχε προηγούμενη πληροφόρηση των εμπλεκόμενων, αλλά 6 μήνες πριν την πραγματοποίηση της έκδοσης κυκλοφορούσε η προφορά του συγκεκριμένου ομολόγου με το λογότυπο της JP Morgan, γεγονός που καταδεικνύει βεβαιότητα του Τραπεζικού κολοσσού για την επικείμενη έκδοση. Ας σημειωθεί ότι τα 4 εμπλεκόμενα Ταμεία εξέδωσαν αποφάσεις των ΔΣ τους για την αγορά 2 έως 4 μήνες (η τελευταία χρονικά απόφαση ελήφθη στις 6/12/2006 από το ΤΣΕΥΠ) πριν από την πραγματοποίηση της έκδοσης. Παρ' όλα αυτά το τυπικό αίτημα της JP Morgan προς τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες έλαβε χώρα στις 15/12/2006, ενώ η πρώτη φορά που η JP Morgan έκανε λόγο για το συγκεκριμένο προϊόν που είχαν προαποφασίσει να αγοράσουν και τα 4 Ταμεία, δηλαδή

για δομημένο ομόλογο (note) και όχι Schuldschein ήταν στις 27/12/2006. Κατά συνέπεια, **η βεβαιότητα της JP Morgan ήδη από τον Οκτώβριο του 2006 για την επικείμενη έκδοση δεν μπορεί να πηγάζει από τους υπηρεσιακούς παράγοντες, αφήνοντας ως μόνη πιθανή πηγή την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών.**

- Όπως αναλυτικά αναφέρεται στις σελίδες 33 επ, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της έκδοσης και οι λεπτομέρειες της διαδικασίας αυτής για το δομημένο ομόλογο των 280.000.000 ευρώ, φανερώνουν ενεργή συμμετοχή της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι:
 - Παρά το γεγονός ότι ο μόνος αρμόδιος να εκδίδει κρατικά ομόλογα (notes) **ΟΔΔΗΧ αρνήθηκε** να πραγματοποιήσει την συγκεκριμένη έκδοση, η διαδικασία δεν ματαιώθηκε, αλλά η έκδοση πραγματοποιήθηκε τελικά από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.
 - Ενώ το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους **εκδίδει αποκλειστικά Schuldschein** για την κάλυψη εξοπλιστικών δαπανών, στην περίπτωση αυτή εξέδωσε **ένα «υβριδικό» δομημένο ομόλογο με εμπιστευτικό ISIN.**
 - Η έκδοση αυτή πραγματοποιήθηκε με απόφαση της πολιτικής ηγεσίας και συγκεκριμένα του Γενικού Γραμματέα κ. Γ. Κουρή και του αρμοδίου Υφυπουργού κ. Π. Δούκα, **παρά τις ρητές και άκαμπτες επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων** τόσο ως προς τα προβλήματα τιμολόγησης που θα δημιουργούσε η έκδοση ομολόγου από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ταυτόχρονα με τον ΟΔΔΗΧ, όσο και η μη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας, που δεν είναι εφικτή παρά μόνο με Schuldschein και η οποία απαιτείται στις περιπτώσεις δανεισμού για κάλυψη εξοπλιστικών δαπανών. Οι συμμετέχοντες στις συσκέψεις υπηρεσιακοί παράγοντες κατέθεσαν στην παρούσα Επιτροπή ότι επέμειναν στις επιφυλάξεις τους, οι οποίες αποτυπώνονται και γραπτά στα από 11/1/2007 και 6/2/2007 Υπηρεσιακά Σημειώματα, και προφορικά μέχρι τελευταία στιγμή σε σύσκεψη που έλαβε χώρα με τους κ.κ. Γ. Κουρή και Π. Δούκα, ωστόσο η σχετική υπουργική απόφαση υπεγράφη.
 - Το **αίτημα του ΓΕΕΘΑ** για χρηματοδότηση φέρει ημερομηνία 21/2/2007 και υπήρξε **μεταγενέστερο της υπογραφής της από 6/2/2007 Υπουργικής Απόφασης** για την έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου, που ουσιαστικά εμφανίζεται να εκδίδεται για να καλύψει ανάγκες που κατά το χρόνο έκδοσης δεν είχαν προκύψει ως αίτημα.
 - Προβληματίζει ιδιαίτερα το ιδιόχειρο σημείωμα του τότε Γενικού Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής κ. Γ. Κουρή επί του από 11/1/2007 υπηρεσιακού

σημειώματος, με το οποίο γίνεται μνεία σε προηγούμενο «γράμμα συμφωνίας» μεταξύ του Υπουργείου και ενδεχομένως της JP Morgan. Περισσότερα στοιχεία για αυτό δεν έδωσε ο κ. Γ. Κουρής στην παρούσα Επιτροπή, αν και ρωτήθηκε σχετικά.

Ιδιαίτερα κρίσιμη κρίνεται και η αναφορά του κ. Α. Σαββίδη, πρώην στελέχους της JP Morgan, ο οποίος στις 29/9/2010 κατέθεσε στην παρούσα Επιτροπή ότι ήταν τέτοια η συνεργασία **μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών, της North Asset Management του κ. Παπαμαρκάκη και της JP Morgan που μαζί όρισαν την τιμή πρώτης πώλησης του ομολόγου στο 92,5%**²⁷. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι το Υπουργείο Οικονομικών είχε ακριβή γνώση της πραγματικής αξίας του συγκεκριμένου δομημένου, που τελικά κατέληξε υπερτιμολογημένο στα Ασφαλιστικά Ταμεία, κίνηση για την οποία ΕΠΙΣΗΣ είχε ζητήσει να ενημερώνεται απευθείας από τα Ταμεία το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Επίσης, περαιτέρω διερεύνησης χρήζει και η μαρτυρία του Δημοσιογράφου κ. Τζώρτζη Ρούσσου στις 21/10/2010 στην παρούσα Επιτροπή, ο οποίος κατέθεσε ότι ως δημοσιογράφος είχε την πληροφόρηση από υψηλά ιστάμενα πρόσωπα της ιεραρχίας του Υπουργείου Απασχόλησης ότι υπήρχε **η κατεύθυνση από την πολιτική ηγεσία να αγνοηθούν τα όποια τυπικά προσκόμματα και να προχωρήσουν γιατί αυτή είναι η βούληση του Υπουργείου Οικονομικών**

Τέλος, αναφορικά με το ζήτημα της γνώσης του Υπουργείου Οικονομικών της προώθησης των συγκεκριμένων εκδόσεων σε Ασφαλιστικούς Φορείς, πρέπει να επισημανθεί, όπως μάρτυρας²⁸ κατέθεσε στην παρούσα Επιτροπή, ότι, όταν το θέμα πήρε διαστάσεις, **το Υπουργείο Οικονομικών μπορούσε να επέμβει και να επανορθώσει την κατάσταση, κάνοντας ανάκληση αυτών των προϊόντων**, καθώς η δυνατότητα του Δημοσίου για ανάκληση αναφέρεται σαφώς στους όρους έκδοσης των δομημένων. Όμως δεν το έκανε, γιατί ενδεχομένως να ερχόταν αντιμέτωπο με την απάντηση των αναδόχων Τραπεζών ότι οι τελικοί επενδυτές ήταν γνωστοί στο Δημόσιο από την αρχή.

²⁷ ΜΑΡΤΥΣ (Αβραάμ Σαββίδης): *Ναι. Η τιμή πώλησης στη NAM ήταν στο 92,95% και ορίστηκε εσωτερικά από την JP Morgan. Είχαμε λάβει εσωτερική έγκριση, μας είχαν πει σε ποια επίπεδα να κινηθούμε και η τιμή αυτή ήταν και προϊόν διαπραγματεύσεων και με τη NAM και με το ελληνικό Δημόσιο.*

²⁸ ΜΑΡΤΥΣ (Ανδρέας Βγενόπουλος): *Αυτό είχε τη δυνατότητα να το κάνει το Δημόσιο και να επανορθώσει την κατάσταση, αλλά δεν το έκανε. Και το ερωτηματικό είναι γιατί δεν το έκανε. Η μόνη απάντηση που μπορεί να υπάρξει που και πάλι όμως καταθέτω ότι είναι υποθετική, είναι ότι εάν πήγαινε σε μία Τράπεζα που ήταν ανάδοχος και της έλεγε «Επειδή, αντελήφθην, ότι αυτά πάνε στο Ταμείο, θέλω αναστροφή και θέλω τις προμήθειές σου» πιθανότατα θα έπαιρνε την απάντηση από την Τράπεζα «τι είναι αυτά που μου λες: Δεν το ήξερες.»*

Πέραν των ανωτέρω στοιχείων, σειρά καταθέσεων μαρτύρων υπογραμμίζει:

Ότι είναι αδιανόητο, βάσει της κοινής λογικής, αλλά και της πρακτικής που ακολουθείται στους κρατικούς δανεισμούς, το Υπουργείο Οικονομικών να μην γνωρίζει ποιοι θα είναι οι τελικοί επενδυτές που θα χρηματοδοτούσαν τις δανειακές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου.²⁹

Ότι το Υπουργείο Οικονομικών όχι μόνο γνώριζε, αλλά είχε εκφράσει και ρητά τη βούλησή του τα συγκεκριμένα δομημένα να διοχετευθούν με τον τρόπο που διοχετεύθηκαν, παρά το όποια νομικά προσκόμματα, στα Ασφαλιστικά Ταμεία, βούληση που είχε κοινοποιηθεί και στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης, καθώς ήταν αναγκαίος ο συντονισμός των δύο αυτών Υπουργείων για την επιτυχή ολοκλήρωση των επίμαχων συναλλαγών³⁰.

► ΕΙΔΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΡΟΪΟΝ XS 0251384904 ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕ ΤΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΕΡΟΜΕΝΗ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΟΤΕ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.

Στην από 16/9/2010 κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή ο τ. Πρόεδρος του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων κ. Παύλος Περάτης δήλωσε πως για την αγορά του συγκεκριμένου δομημένου ομολόγου, το οποίο αγοράστηκε υπερτιμολογημένο στο 100% της ονομαστικής του αξίας, **ο τότε Υπουργός Οικονομικών κ. Π. Δούκας**, που επόπτευε το συγκεκριμένο Ταμείο Υπαλλήλων του Υπουργείου του, όχι μόνο γνώριζε, αλλά είχε δώσει και την έγκρισή του.

«ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ: Κύριε Περάτη, να σας ρωτήσω κάτι; Άρα ο κ. Υπουργός ήταν εν γνώσει και ενέκρινε την επένδυση αυτή;

ΜΑΡΤΥΣ: Γνώστης τι εννοείτε, για να καταλάβω;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Την ξέρει δηλαδή;

ΜΑΡΤΥΣ: Εγώ την έστειλα στο Υπουργείο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ: Και την ενέκρινε;

ΜΑΡΤΥΣ: Αφού υπογράφει ο Υπουργός; Δεν θα μπορούσε να περπατήσει διαφορετικά.

....

ΜΑΡΤΥΣ: Δεν περπατάει καμία επένδυση, εάν δεν μεταβιβαστεί στο εποπτεύον Υπουργείο.»

²⁹ Καταθέσεις Α. Βγενόπουλου (14/10/2010), Γ. Παπαμαρκάκη (12/10/2010), Αβραάμ Σαββίδη (29/9/2010), Σοφοκλή Πρινωτάκη (6/10/2010, 25/10/2010 και 1/11/2010), Θεόδωρος Πρινωτάκης (14/10/2010) και Γ. ΑΠοστολίδης (25/10/2010).

³⁰ Βλέπε εκτός από τις υπό σημ. 26 αναφερόμενες και τις καταθέσεις Γεράσιμου Κονιδάρη (22/9/2010), Κώστα Τσουπαρόπουλου (29/9/2010) Τζώρτζη Ρούσσου (21/10/2010)

Γ6. ΠΛΗΜΜΕΛΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΗ ΠΑΡΟΧΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΔΟΜΗΜΕΝΩΝ ΟΕΔ:

Σύμφωνα με τα στοιχεία και τις καταθέσεις που τέθηκαν υπόψη της παρούσας Επιτροπής, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης:

- Αφενός επέδειξε σοβαρές πλημμέλειες κατά την εποπτεία των Ασφαλιστικών Ταμείων και των έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των Διοικήσεών τους, παρά το γεγονός.
- Αφετέρου φέρεται να παρότρυνε τις διορισμένες από αυτήν Διοικήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων να επενδύσουν τα αποθεματικά τους στα δομημένα ομόλογα που εξέδιδε το Ελληνικό Δημόσιο, παρά το γεγονός ότι μια τέτοια επενδυτική κίνηση δεν είναι σύνηθες.

Αναλυτικότερα:

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΛΗΜΜΕΛΟΥΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ:

- Όπως εκτενώς έχει αναλυθεί παραπάνω³¹ ιδιαίτερα κρίσιμο για την εξέλιξη του συγκεκριμένου σκανδάλου υπήρξε το γεγονός της αδρανοποίησης από το 2004 και μετά της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου και Εποπτείας της Διαχείρισης των Αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων του αρ. 42 του ν. 2676/1999, η οποία εάν λειτουργούσε και ασκούσε το σύνολο των αρμοδιοτήτων της, ελέγχοντας «τα στοιχεία των επενδυτικών επιλογών των διαχειριστών των ασφαλιστικών φορέων»³² θα είχε αντιληφθεί πως προκύπτει μείζον ζήτημα από την επιλογή επένδυσης σε νέους δομημένους τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου, που, αντίθετα με τις ρητές προβλέψεις του νόμου, ΔΕΝ αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ. Αντιλαμβανόμενη, δε, το μη σύνηθες των συγκεκριμένων επενδύσεων θα είχε εισηγηθεί την άρση τέτοιων πρακτικών ή έστω τη ρύθμισή τους με τρόπο που να διασφαλίζεται η προστασία των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων. Ωστόσο, η συγκεκριμένη Επιτροπή δεν ενεργοποιήθηκε με ευθύνη της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Απασχόλησης, παρά το γεγονός ότι η ανάγκη συγκρότησής της είχε γίνει αντικείμενο συζήτησης μεταξύ του κ. Τσιτουρίδη και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, όπως παραδέχεται ο ίδιος ο πρώην Γενικός

³¹ Σελ. 14 επόμενα

³² Η αρμοδιότητα αυτή της Επιτροπής προκύπτει από το αρ. 42 παρ. 3 (β) του ν. 2676/99 και αναλύεται στο Κεφάλαιο Β2 (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ) σελ. 10 του παρόντος.

Γραμματέας του Υπουργείου Απασχόλησης κ. Δ. Μαμμωνά στην από 12-10-2010 κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή.

ΜΑΡΤΥΣ (Δημοσθένης Μαμμωνάς): Σας είπα ότι είχε γίνει αντικείμενο – αν θέλετε – συζήτησης με τον κύριο Υπουργό. Ο κύριος Υπουργός είπε ότι είχε συζητήσει το θέμα με τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Χρήστος Πρωτόπαπας): Ο κ. Τσιτουρίδης ήταν;

ΜΑΡΤΥΣ (Δημοσθένης Μαμμωνάς): Ο κ. Τσιτουρίδης.

Μάλιστα, την ύπαρξη επίμονων της Τράπεζας της Ελλάδος δια του κ. Θωμόπουλου προς την τότε αρμόδια πολιτική ηγεσία επιβεβαιώνει και ο πρώην Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Νικόλαος Γκαργκάνας στην από 22/9/2010 κατάθεσή του, αλλά και ο τ. Γενικός Διευθυντής της Διεύθυνσης Εργασιών Δημοσίου της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Ν. Αλεξόπουλος στην από 28/7/2010 κατάθεσή του. Παρά, όμως, τις οχλήσεις αυτές ο τότε Υπουργός Απασχόλησης κ. Τσιτουρίδης, δεν προέβη, ως όφειλε, στο διορισμό των μελών της Επιτροπής αυτής, προκειμένου να επαναλειτουργήσει.

- Εκτός από το ζήτημα της εποπτείας στη διαχείριση των αποθεματικών σοβαρές πλημμέλειες εκ μέρους του Υπουργείου Απασχόλησης παρατηρούνται και ως προς το ζήτημα του ελέγχου νομιμότητας των αποφάσεων των ΔΣ των Ασφαλιστικών Ταμείων, που ασκείται από το Υπουργείο δια μέσου των Κυβερνητικών Επιτρόπων που αυτό ορίζει, αλλά και τελικά των διορισμένων από αυτό Διοικήσεων.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ:

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι εκδόσεις δομημένων ομολόγων εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου ξεκίνησαν με δύο «κύματα» μαζικών εκδόσεων, μεταξύ των οποίων μεσολάβησε ικανό διάστημα, ώστε, τόσο το Υπουργείο Οικονομικών, όσο και το Υπουργείο Απασχόλησης, να πληροφορηθούν δια της μηνιαίας ενημέρωσης που ελάμβαναν από τα Ταμεία, για την μη σύννομη αυτή επένδυση των Ασφαλιστικών Ταμείων. Όμως, ούτε το διάστημα αυτό, ούτε αργότερα, μέχρι την δια του Τύπου αποκάλυψη του σκανδάλου, δεν ελήφθη κανένα μέτρο από καμία αρμόδια Αρχή, ενώ το Υπουργείο Απασχόλησης, αν και βαρύνεται με την ευθύνη του ελέγχου νομιμότητας των Ασφαλιστικών Οργανισμών, δεν προέβη στον έλεγχο αυτόν.

Σύμφωνα, μάλιστα, με την κατάθεση του Επιστημονικού Διευθυντή ΓΣΕΕ κ. Σάββα Ρομπόλη στις 27/7/2010 «προβληματίζει πως και τα 13 Ταμεία επένδυσαν μέσα στην ίδια χρονική περίοδο στα συγκεκριμένα δομημένα προϊόντα». Την πεποίθησή ότι το Υπουργείο Απασχόλησης όχι μόνο γνώριζε, αλλά ενδεχομένως και κατεύθυνε τις Διοικήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων στις συγκεκριμένες αγορές δομημένων ομολόγων εξέφρασε σειρά μαρτύρων³³, με τον ισχυρισμό ότι δεν είναι διαφορετικά ερμηνεύσιμη η προκλητικά πλημμελής εποπτεία των Ασφαλιστικών Φορέων με τις συναφείς αποφάσεις 13 Διοικήσεων να επενδύσουν σε ένα νέο και άγνωστο μέχρι τότε προϊόν.

Την πεποίθηση αυτή ενισχύει το γεγονός της μη κλήσης της κας Μαρίας Σαράκη, πρώην Κυβερνητικής Επιτρόπου στο ΤΣΠΕΑΘ στις επίμαχες συνεδριάσεις του ΤΣΠΕΑΘ, που για το λόγο αυτό κατέστησαν άκυρες. Μάλιστα, η κα Σαράκη κατέθεσε στην παρούσα Επιτροπή ότι μετά την επίμαχη αγορά συναντήθηκε με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Απασχόλησης, κ. Μαρμωνά, όμως ο τελευταίος το μόνο που την ρώτησε ήταν η άποψή της για την επαναγορά του συγκεκριμένου δομημένου. Δεν ενδιαφέρθηκε, δηλαδή, να μάθει ο Γενικός Γραμματέας τα περί της παράτυπης και προκλητικής μη κλήσης στις επίμαχες συνεδριάσεις του προσώπου που η ίδια η Κυβέρνησή του είχε διορίσει ως Επίτροπο στο ΤΣΠΕΑΘ.

Σε επαφή μάλιστα με τους τότε Γενικούς Γραμματείς κ. Ε. Παπαδόπουλο και Δ. Μαρμωνά για θέματα του ΤΕΑΔΥ κατέθεσε ότι βρισκόταν και ο Πρόεδρος του ΤΕΑΔΥ κ Α. Σημαιοφορίδης, αλλά, κατά την εξέτασή του από την παρούσα Επιτροπή, δεν θέλησε να αιτιολογήσει την ομολογουμένως περιεργή χρονική σύμπτωση της εντολής του Γ.Γ. Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Μαρμωνά προς τον ίδιο να του παραδώσει την 23/2/2007 (μία μέρα μετά την 22/2/2007 που εκδόθηκε το επίμαχο δομημένο) και ώρα 10:00 φάκελο με όλα τα στοιχεία που αφορούσαν σε επενδύσεις του ΤΕΑΔΥ σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου.

Τα περισσότερα όμως ερωτηματικά προκαλεί η κατάθεσή στην παρούσα Επιτροπή του κ. Α. Βγενόπουλου και συγκεκριμένα τα στοιχεία που προσκόμισε σχετικά με την από 10-10-2006 απάντηση του κ. Τσιτουρίδη σε ερώτηση του βουλευτή του ΠΑΣΟΚ κ. Χ. Βερελή σχετικά με την επένδυση του ΤΑΞΥ σε «τραπεζικό» ομόλογο με την οποία ζητάει να ενημερωθεί για τα

³³ ΜΑΡΤΥΣ (Ανδρέας Βγενόπουλος): [...] Εμένα, λοιπόν, η εκτίμησή μου – για να μην παρεξηγηθώ – είναι ότι το Υπουργείο Απασχόλησης [...] του κ. Τσιτουρίδη γνώριζε πλήρως που επενδύοντο τα αποθεματικά του ταμείου και ενδεχομένως να υπήρχε και κάποια κατεύθυνση. Και γιατί το λέω αυτό; Όταν μιλάμε για ένα προϊόν το οποίο είναι εξωτικό αντιλαμβάνεσθε ότι ο Πρόεδρος ενός Ταμείου και δη αν είναι και λίγο αδαής – όπως φαινόταν ότι η συντριπτική πλειοψηφία αυτών ήταν αδαείς – δεν μπορεί να μην έχει φόβο για το τι κάνει. Αυτόν το φόβο κάποιος πρέπει να του τον βγάλει για να μπορέσει να προχωρήσει.

επενδύόμενα ποσά και τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν. Σύμφωνα με τον κ. Βγενόπουλο, από την απάντησή του κ. Υπουργού προκύπτει:

1. ότι ο πρώην Υπουργός, ακόμα και αν δεν ήξερε μέχρι τότε τι συνέβαινε με τις αγορές των δομημένων από ασφαλιστικά Ταμεία, ενημερώθηκε ήδη από τον Οκτώβρη του 2006 προκειμένου να απαντήσει στην ερώτηση.
2. ότι ο πρώην Υπουργός στην απάντησή του ψευδώς έκανε λόγο για ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, αποκρύβοντας ότι πρόκειται για δομημένα προϊόντα.
3. ότι ο πρώην Υπουργός επίσης ψευδώς ανέφερε ότι οι συγκεκριμένες τοποθετήσεις έγιναν «χωρίς την ανάληψη επενδυτικού κινδύνου»

«MARTYS (Ανδρέας Βγενόπουλος): Είναι δύο τα ψέματα. Το πρώτο ψέμα είναι ότι είναι ομόλογα, ενώ είναι δομημένα ομόλογα. Και το δεύτερο είναι ότι έγινε χωρίς την ανάληψη επενδυτικού κινδύνου.

[...] ... εάν υποτεθεί πως θα μπορούσε να ισχυρισθεί [Σημείωση: ο πρώην Υπουργός κ. Τσιτουρίδης] οποιαδήποτε άγνοια διότι οι Πρόεδροι που έβαλε αυτός δεν τον ενημέρωναν, διότι οι Κυβερνητικοί εκπρόσωποι που έβαλε αυτός δεν τον ενημέρωναν, διότι στις συσκέψεις πήγαιναν και συζητούσαν μόνο για ποδόσφαιρο και όχι για τα χρήματα των ταμείων, εν πάσει περιπτώσει στην ημερομηνία αυτή, στις 10 Οκτωβρίου που απάντησε, είχε γνώση ότι κάτι συμβαίνει.»

Τέλος, οι ενδείξεις περί συντονισμού επιτείνονται:

- από την αποκάλυψη στην παρούσα Επιτροπή του πρώην Προέδρου του ΤΣΕΥΠ κ. Δ. Μυρογιάννη στην από 2/11/2010 κατάθεσή του ότι συγκληθεί συνάντηση των Προέδρων των Ασφαλιστικών Ταμείων υπό τον πρώην Υπουργό Απασχόλησης κ. Τσιτουρίδη στην οποία εκπρόσωποι του Υπουργείου νουθέτησαν τους Προέδρους των Ταμείων να μην αφήνουν τα αποθεματικά των Ταμείων να «κάθονται», αλλά πρέπει να τα επενδύουν σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου για να «βοηθούν το Κράτος»
- από την τοποθέτηση του Προέδρου του ΤΕΑΠΟΚΑ κ. Χριστίδη, στην από 14/11/2006 συνεδρίασης του ΔΣ του Ταμείου, όπου ο κ. Χριστίδης εμφανίζεται να γνωρίζει ότι το δομημένο των 280.000.000 ευρώ προωθείται ταυτόχρονα σε περισσότερα του ενός Ασφαλιστικά Ταμεία προκειμένου να «ενισχυθεί» το Ελληνικό Δημόσιο.

«Χριστίδης: Είπε ο κ. Πρινιωτάκης ότι ανάλογα με τη ζήτηση και με το ποσό θα εκδοθεί τελικά, υπάρχει περιεχόμενο να περιοριστεί από το ποσό. Εγώ έχω μιλήσει με δύο Ταμεία που έχουν πάρει 100.000.000 ευρώ.

Κωνσταντόπουλος: Ποια είναι τα δύο Ταμεία.

Χριστίδης: Μου είπαν να μην το πω. Το ένα πάντως είναι μεγαλύτερο από εμάς. Θα ήθελα να πάει πολύ καλά αυτή η έκδοση γιατί στο κάτω κάτω ενισχύουμε και το Ελληνικό Δημόσιο»

Γ7. Η ΖΗΜΙΑ

Η ζημία των Ταμείων από την υπερτιμολόγηση των συγκεκριμένων δομημένων έγκειται σε γενικές γραμμές:

(α) στο ότι αγόρασαν τα προϊόντα αυτά (ανεξαρτήτως του τι απόδοση θα έδιναν εάν εξοφλούνταν στη λήξη τους) προκλητικά υπερτιμολογημένα. Γενική αρχή ορίζει ότι όταν η απόδοση, δηλαδή το κόστος του ομολόγου για την εκδίδουσα αρχή, το Ελληνικό Δημόσιο δηλαδή πέφτει (πράγμα που σαφώς συμβαίνει όταν συμφωνούνται σχετικά χαμηλά επιτόκια δανεισμού) η τιμή στην οποία αυτό διατίθεται στην αγορά μειώνεται υπό το άρτιο.

(β) στο ότι αντικατέστησαν ομόλογα σταθερού επιτοκίου από την εποχή της σύγκλισης (όταν οι αποδόσεις ήταν υψηλές) τα οποία είχαν πολύ μεγαλύτερη αξία αγοράς από τα υψηλού ρίσκου (και για το λόγο αυτό χαμηλής τιμής) δομημένα προϊόντα³⁴

(γ) στο ότι επένδυσαν τα αποθεματικά τους σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα περιορισμένης εμπορευσιμότητας, μη εύκολα ρευστοποιήσιμα, που η ενδεχόμενη ανάγκη ρευστοποίησής του νωρίτερα από τη λήξη τους για πιθανή κάλυψη έκτακτων αναγκών των Ταμείων, που δεν μπορούσε εκ των προτέρων να αποκλειστεί, θα σήμαινε ενδεχομένως τεράστια ζημία των Ταμείων και απώλεια ακόμα και του κεφαλαίου που επενδύθηκε.

Από τις παραπάνω επιμέρους αιτίες ζημίας των Ασφαλιστικών Ταμείων, ευχερώς προσδιορίσιμη με τα μέσα που διαθέτει η παρούσα Επιτροπή είναι κυρίως η πρώτη. Και μόνο αυτή όμως σαφώς **υπερβαίνει ανά Ταμείο το ποσό των 150.000 ευρώ που θέτει ο νόμος ως όριο για τον προσδιορισμό των κακουρηγηματικών πράξεων**, υπολογισμό στον οποίο συμφωνεί δια της απαγγελίας κακουρηγηματικών κατηγοριών και η Δικαιοσύνη. Αναλυτικότερα:

³⁴ Νίκος Χριστοδουλάκης, Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων 29/3/07.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΠΟΥ ΠΩΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ:

Στην περίπτωση αυτή άμεση ζημία προκύπτει ευθέως από την υπερτιμολόγηση και ισούται με το ποσό που ωφελήθηκαν οι εμπλεκόμενοι από την διαφορά ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ της πρώτης τιμής πώλησης του κάθε δομημένου ομολόγου και της τιμής που αγόρασαν τελικά το δομημένο αυτό τα Ασφαλιστικά Ταμεία. Μάλιστα, εμπειρογνώμονες που κατέθεσαν στην Επιτροπή υπολογίζουν αυτή τη ζημία ακόμα μεγαλύτερη, καθώς ως βάση υπολογισμού της θέτουν όχι την τιμή πρώτης πώλησης των δομημένων, αλλά την πραγματική τους αξία. Συγκεκριμένα:

- **Για το δομημένο XS0260349492 που αγοράστηκε από το ΤΣΠΕΑΘ:**

Η διαφορά μεταξύ της τιμής πρώτης πώλησης στην MaxQ Fund, συμφερόντων Γ. Παπαμαρκάκη, στο 97,10% και τελικής πώλησής του στο ΤΣΠΕΑΘ στο 100% της ονομαστικής του αξίας προσδιορίζει κατ' αρχήν το ύψος της ζημίας για το ΤΣΠΕΑΘ στα 3.770.000 ευρώ. Το γεγονός όμως ότι η παράλληλη συμφωνία σύστασης πελατείας που είχε υπογραφεί μεταξύ της North Asset Management του κ. Γ. Παπαμαρκάκη και παράκτιας εταιρείας με την επωνυμία Crozana Investment Limited συμφερόντων του κ. Παστελάκου, μετόχου της ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ για την συναλλαγή του συγκεκριμένου δομημένου όριζε ως προμήθεια το ποσό των 6.5000.000 ευρώ, μαρτυρά ότι το κέρδος των εμπλεκόμενων και η αντίστοιχη ζημία του ΤΣΠΕΑΘ υπερέβαινε σαφώς το ποσό των 3.770.000 που προκύπτει από την διαφορά μεταξύ τιμής πρώτης και τελευταίας πώλησης. Συνεπώς, ενισχύεται από το γεγονός αυτό η εκτίμηση του Επιστημονικού Διευθυντή της ΓΣΕΕ κ. Σάββα Ρομπόλη που στην από 27/7/2010 κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή προσδιόρισε την πραγματική αξία του συγκεκριμένου δομημένου στο 81,2% της ονομαστικής αξίας του και την αντίστοιχη ζημία του ΤΣΠΕΑΘ στα 25.000.000 ευρώ.

- **Για το δομημένο XS0286916027 που αγοράστηκε από το ΤΕΑΔΥ, το ΤΕΑΠΟΚΑ, το ΤΕΑΥΦΕ και το ΤΣΕΥΠ:**

Η διαφορά μεταξύ της τιμής πρώτης πώλησης στην North Asset Management, συμφερόντων Γ. Παπαμαρκάκη, στο 92,5% και τελικής πώλησής του στα 4 Ασφαλιστικά Ταμεία στο 100% της ονομαστικής του αξίας προσδιορίζει κατ' αρχήν το ύψος της ζημίας για των τελικών αγοραστών – Ασφαλιστικών Ταμείων στα 19.680.000 ευρώ. Και στην περίπτωση αυτή όμως, εμπειρογνώμονες που κατέθεσαν στην παρούσα Επιτροπή υπολογίζουν τη ζημία σημαντικά μεγαλύτερη, με τον κ. Κωνσταντίνο Τσιβεριώτη, πρώην Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή του ΟΔΔΗΧ να καταθέτει στις 31/8/2010 ότι η πραγματική αξία του συγκεκριμένου δομημένου δεν

υπερβαίνει το 86% της ονομαστικής του αξίας και την αντίστοιχη ζημία των εμπλεκόμενων Ταμείων στα 39.200.000 ευρώ. Παράλληλα, το ίδιο το κατηγορητήριο της ποινικής δικαιοσύνης, υπολογίζει την ζημία στα 42.000.000 ευρώ, θεωρώντας ότι η πραγματική αξία του συγκεκριμένου δομημένου κυμαινόταν στο 85% της ονομαστικής του αξίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΠΟΥ ΠΩΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ:

Όπως αναλυτικά αναφέρεται παραπάνω, τα 8 δομημένα προϊόντα που εκδόθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο και διερευνήθηκαν από την παρούσα Επιτροπή αποτελούν «πακέτο» ενός δομημένου ομολόγου και μίας σύμβασης ανταλλαγής επιτοκίων (swap) και η ονομαστική αξία αφορά στο σύνολο του «πακέτου» αυτού³⁵. Η πώληση των ομολόγων αυτών στα Ασφαλιστικά Ταμεία, χωρίς το συνοδευτικό swap, επηρεάζει αυτόματα την τιμολόγησή τους, καθιστώντας την μειωμένη κατά το ύψος της αξίας του swap και άρα ήδη μικρότερη του 100% της ονομαστικής «πακέτου». Παρ' όλα αυτά και τα έξι (6) δομημένα ομόλογα που εκδόθηκαν από τον ΟΔΔΗΧ και πωλήθηκαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία από εγχώριους τραπεζικούς ομίλους, τιμολογήθηκαν είτε στο 100%, είτε στο 99% της ονομαστικής τους αξίας.

Επιπροσθέτως, διαπιστώθηκαν σημαντικές διαφορές στην τιμολόγηση των συγκεκριμένων ομολόγων, που, ενώ την ίδια μέρα σε άλλους επενδυτές πωλήθηκαν τιμολογημένα αρκετές ποσοστιαίες μονάδες κάτω από το άρτιο (το 100% δηλαδή), στα ασφαλιστικά Ταμεία τα αγόραζαν πολύ ακριβότερα, δηλαδή είτε στο 99%, είτε συχνότερα στο 100% της ονομαστικής τους αξίας.

Σύμφωνα με στοιχεία που αναδείχθηκαν στην παρούσα Επιτροπή, οι **διαφορές αγοράς και πώλησης** των δομημένων αυτών προϊόντων από τις Τράπεζες προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία εισέφεραν, σε ορισμένες τουλάχιστον περιπτώσεις, **σημαντικά κέρδη στις πρώτες με αντίστοιχη ζημία των τελευταίων**. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με έγγραφο της δικογραφίας:

- ο Στις 7/7/2005 διατέθηκε, από μία εκ των Τραπεζών, ΟΕΔ με ISIN XS0223870907 σε δύο Ταμεία, το ΤΠΔΥ και το ΤΣΑΥ, **ονομαστικής αξίας 13 εκ ευρώ** στην τιμή 99%, ενώ αυθημερόν είχαν διατεθεί σε τρίτους ίδια ΟΕΔ σε τιμές 98,55% για ποσό 10 εκ ευρώ και στο 98,60% για ποσό 60 εκ ευρώ. **Η προκύπτουσα διαφορά σε βάρος των Ταμείων ανέρχεται σε 67.000 ευρώ**. Ενώ, βάσει της τιμής αγοράς των ΟΕΔ αυτών από την Deutsche Bank με τιμή

³⁵ Βλ. από 31/8/2010 κατάθεση Καθηγητή Χρηματοοικονομικών κ. Τραυλού Νικόλαου και από 31/8/2010 κατάθεση πρώην Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή του ΟΔΔΗΧ κ. Κωνσταντίνου Τσιβεριώτη.

98,35%, η Τράπεζα μόνο από τα εν λόγω Ταμεία αποκόμισε κέρδος 84.500 ευρώ.

- ο Στις 19/4/2006 διατέθηκε, από μία εκ των Τραπεζών, ΟΕΔ με ISIN XS0251384904 σε δύο Ταμεία, ΜΤΠΥ και ΤΕΑΠΟΚΑ, **ονομαστικής αξίας 12 εκ ευρώ** στην τιμή έκδοσης 100%, ενώ αυθημερόν είχαν διατεθεί σε τρίτους τα ίδια ΟΕΔ σε τιμές 97,15% για ποσό 25 εκ ευρώ. **Η προκύπτουσα διαφορά σε βάρος των Ταμείων ανέρχεται σε 342.000 ευρώ.** Ενώ, βάσει της τιμής αγοράς των ΟΕΔ αυτών από την Morgan Stanley στο 96,60 %, η Τράπεζα μόνο από τα εν λόγω Ταμεία αποκόμισε κέρδος 372.000 ευρώ.

Δ. ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΕΡΕΥΝΩΜΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΙΘΑΝΗ ΕΜΠΛΟΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ:

Δ1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ / ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ:

Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την παρούσα Επιτροπή προκύπτει πως η έκδοση των 8 δομημένων ομολόγων κατά τα έτη 2005-2007, τα 7 πρώτα από τον ΟΔΔΗΧ και το τελευταίο από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, αποτελούν κατ' αρχήν μέρος μιας πολιτικής απόφασης διαχείρισης του δημόσιου χρέους με συγκεκριμένο τρόπο. Από δημοσιονομική άποψη ο δανεισμός μέσω τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου που περαιτέρω αγοράζονται από τα Ασφαλιστικά Ταμεία δεν καταγράφεται στο Δημόσιο χρέος³⁶, ωστόσο στο κρατικό Προϋπολογισμό εγγράφονται κανονικά τα ποσά των τόκων που πρέπει να καταβάλει το Ελληνικό Δημόσιο για τις εκδόσεις αυτών των τίτλων. **Στην περίπτωση δομημένων, οι τόκοι αυτοί ήταν σχετικά χαμηλοί για το Ελληνικό Δημόσιο, οι ανάδοχοι όμως Τράπεζες για να προσφέρουν αυτά τα ευνοϊκά σχετικά επιτόκια, τα αντισταθμιζόταν από σύνθετες δομήσεις πάνω στους τίτλους αυτούς, αλλά και από τις προκλητικές υπερτιμολογήσεις κατά την διοχέτευσή τους στα Ασφαλιστικά Ταμεία.** Είναι, λοιπόν, φανερό ότι με αυτές τις μεθοδεύσεις ζημιώνονταν τα Ασφαλιστικά Ταμεία του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς προέβαιναν μη συννόμως στην αγορά τίτλων χαμηλής εμπορευσιμότητας, που δεν διαπραγματεύονται στην ΗΔΑΤ και μάλιστα σε τιμές πολύ υψηλότερες της πραγματικής τους αξίας. Μάλιστα, ένα εξ αυτών των δομημένων προϊόντων εκδόσεως ΟΔΔΗΧ ύψους 130.000.000 με αγοραστή το ΤΣΠΕΑΘ χαρακτηρίστηκε από συγκριτικά υπέρογκες προμήθειες, που διοχετεύθηκαν εν μέρει ως μαύρο πολιτικό χρήμα και σε άγνωστους αποδέκτες

Ειδικά για το δομημένο ομόλογο των 280.000.000 ευρώ παρατηρείται ότι κατά τη στιγμή της έκδοσής του, ο σχετικός δανεισμός με το αιτιολογικό της κάλυψης εξοπλιστικών δαπανών δεν

³⁶ Ως Δημόσιο χρέος (χρέος της γενικής Κυβέρνησης είναι ο τεχνικός όρος) ορίζεται το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης (δηλαδή τα έντοκα γραμμάτια και τα ομόλογα που εκδίδει το Δημόσιο για να καλύψει τις δανειακές ανάγκες του) μείον το ενδοκυβερνητικό χρέος (πρόκειται για τα έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του Δημοσίου που κατέχουν τα ασφαλιστικά Ταμεία και άλλοι οργανισμοί του ευρύτερου δημόσιου τομέα). Προκειμένου το δημόσιο χρέος να εμφανίζεται όσο γίνεται μικρότερο, συμφέρει το Δημόσιο, τα ομόλογά του να αγοράζονται από τα ασφαλιστικά Ταμεία και οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Φυσικά, ανεξάρτητα από το ποιος κατέχει τα ομόλογα, το κράτος, μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, θα πρέπει να καταβάλει τα ποσά που απαιτούνται για τους τόκους και τα χρεολύσια (το μεγαλύτερο τμήμα των ποσών που εισπράττονται από τα ομόλογα που εκδίδονται κάθε χρόνο προορίζεται για την πληρωμή των τόκων και χρεολυσίων παλαιότερων δανείων)

έβρισκε έρεισμα σε συγκεκριμένο αίτημα χρηματοδότησης του ΓΕΕΘΑ, ενώ, παρά τις αντιρρήσεις των αρμοδίων υπηρεσιακών παραγόντων, κατέληξε στην έκδοση **ενός «υβριδικού» προϊόντος**, ουσιωδώς διαφορετικού από τα δάνεια τύπου *Schuldschein* που εξέδιδε μέχρι τότε η Δ-23, το οποίο δεν κάλυπτε τις αυξημένες ανάγκες εμπιστευτικότητας που επιτάσσει η χρηματοδότηση εξοπλιστικών δαπανών. Και αυτό αγοράστηκε υπερτιμολογημένο από ασφαλιστικά Ταμεία και **χαρακτηρίστηκε από υπέρογκες προμήθειες, που διοχετεύθηκαν εν μέρει ως μαύρο πολιτικό χρήμα σε άγνωστους αποδέκτες**

Δ2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ / ΕΛΕΓΧΟΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ:

Με τα μέχρι τώρα στοιχεία και μαρτυρίες που έχουν τεθεί υπόψη της Επιτροπής προκύπτει ότι η αγορά δομημένων προϊόντων από τα Ασφαλιστικά Ταμεία:

- Έγινε **με τρόπο μη σύννομο** και εκτός των θεσμοθετημένων κανόνων επενδυτικής συμπεριφοράς των Ασφαλιστικών Ταμείων, καθώς ούτε αποτιμώμενα στην ΗΔΑΤ είναι τα συγκεκριμένα προϊόντα, ούτε πληρούν τις προϋποθέσεις της συνετούς διαχείρισης των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων
- Κατέστη δυνατή λόγω και της αδρανοποίησης της Ειδικής Επιτροπής του αρ. 42 του ν. 2676/1999 για τον Έλεγχο και την Εποπτεία της Διαχείρισης των Αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων, αδρανοποίηση για την οποία ευθύνεται η αρμόδια πολιτική ηγεσία που **αρνήθηκε να προβεί στην νόμιμη συγκρότηση της Επιτροπής**, παρά την σχετική πρόβλεψη του νόμου και παρά τις επίμονες οχλήσεις της ηγεσίας της Τράπεζας της Ελλάδος για τη συγκρότησή της.
- **Αν και μη σύννομες, οι επενδύσεις αυτές έγιναν με την συναίνεση των διορισμένων από την πολιτική ηγεσία Κυβερνητικών Επιτρόπων** των Ταμείων, που φέρουν την **αρμοδιότητα του ελέγχου της νομιμότητας** των επενδυτικών αποφάσεων των Ταμείων. Σε μία δε περίπτωση, το ΤΣΠΕΑΘ προέβη στη λήψη σχετικής επενδυτικής απόφασης χωρίς να καλέσει, ως ώφειλε, την αρμόδια Κυβερνητική Επίτροπο στην σχετική συνεδρίαση, η οποία για τον λόγο αυτό πάσχει ακυρότητας, όπως και η σχετική απόφαση αγοράς του δομημένου των 130.000.000 ευρώ.

Έγιναν **κατόπιν φερόμενης οδηγίας του Υπουργείου Εργασίας προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία**, να επενδύουν τα διαθέσιμα τους στους εκδιδόμενους τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου³⁷.

³⁷ Βλ. από 2/11/2010 κατάθεση του πρώην Προέδρου του ΤΣΕΥΠ κ. Δ. Μυρογιάννη ότι είχε συγκληθεί συνάντηση των Προέδρων των Ασφαλιστικών Ταμείων υπό τον πρώην Υπουργό Απασχόλησης κ.

Δ3. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ – ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ:

Η επιτυχής προώθηση των συγκεκριμένων δομημένων ομολόγων προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία απαιτούσε την ταυτόχρονη συνδρομή δράσεων, παραλείψεων και συνθηκών που αφορούσαν στο πεδίο ελέγχου και αρμοδιοτήτων περισσότερων του ενός Υπουργείων.

- Έχοντας ζητήσει και λάβει από τον Οκτώβρη του 2004 τα αναλυτικά στοιχεία των χαρτοφυλακίων των Ασφαλιστικών Οργανισμών για λόγους προσδιορισμού του δημοσίου χρέους, **το Υπουργείο Οικονομίας προχωρά στην έκδοσή δομημένων προϊόντων σε δύο κύματα, ένα τον Ιούλιο του 2005 και άλλο ένα το πρώτο εξάμηνο του 2006.** Και στις δύο περιπτώσεις τα δομημένα αυτά προϊόντα πωλούνται από τραπεζικούς ομίλους υπερτιμολογημένα στα Ασφαλιστικά Ταμεία, ενώ σε τρίτους επενδυτές πωλούνται με σαφώς χαμηλότερη τιμολόγηση. **Μεταξύ των δύο αυτών «κυμάτων» δομημένων, τόσο το Υπουργείο Απασχόλησης (βάσει νόμου, αλλά και μέσω των διορισμένων Διοικήσεων και Κυβερνητικών Επιτρόπων), όσο και το Υπουργείο Οικονομικών (βάσει της από 25/10/2004 αιτήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους) λαμβάνουν αναλυτική ενημέρωση για τα χαρτοφυλάκια των Ταμείων.** Την ίδια ενημέρωση λαμβάνει και η Τράπεζα της Ελλάδος ως θεματοφύλακας. Ουδείς όμως ασχολείται με τις μη σύννομες αυτές επενδύσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων και τις προφανείς υπερτιμολογήσεις.
- Μετά από αυτά τα δύο «κύματα» εκδόσεων δομημένων που διακινούνται από Τραπεζικούς ομίλους, ακολουθούν οι δύο επόμενες και τελευταίες (καθώς επακολούθησε η αποκάλυψη του σκανδάλου) εκδόσεις δομημένων του Ελληνικού Δημοσίου, εκ των οποίων η μία έγινε από τον ΟΔΔΗΧ και η άλλη από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους με κοινό χαρακτηριστικό την εμπλοκή χρηματιστηριακών εταιρειών ως ενδιάμεσων, οι οποίες και έλαβαν υπέρογκες προμήθειες για την διαμεσολάβησή τους, που στην συνέχεια διακινήθηκαν εν μέρει τουλάχιστον ως μαύρο χρήμα. **Στη διακίνηση αυτών των δύο δομημένων προϊόντων καίριο ρόλο εμφανίζεται να διαδραματίζει η εταιρεία North Asset Management του Γ. Παπαμαρκάκη,** η οποία αγόραζε απευθείας από τις αναδόχους και κατόπιν πωλούσε στις χρηματιστηριακές που συναλλάσσονταν με τα Ασφαλιστικά Ταμεία, εισπράττοντας σημαντικά ποσά από τη διαμεσολάβησή της αυτή.

Τσιπουρίδη στην οποία εκπρόσωποι του Υπουργείου νουθέτησαν τους Προέδρους των Ταμείων να μην αφήνουν τα αποθεματικά των Ταμείων να «κάθονται», αλλά πρέπει να τα επενδύουν σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου για να «βοηθούν το Κράτος»

- Η NAM εμφανίζεται να έχει σαφή πληροφόρηση για τις προθέσεις του Υπουργείου Οικονομικών να προχωρήσει στην έκδοση του δομημένου των 280.000.000 ευρώ. Η ίδια εταιρεία φέρεται να εμπλέκεται και σε συναλλαγές επί δομημένων ομολόγων που έγιναν από τις διορισμένες από την Κυβέρνηση της ΝΔ Διοικήσεις της Αγροτικής Τράπεζας και του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου. Μάλιστα, ο τότε διορισμένος από τη ΝΔ Πρόεδρος του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου κος Τσουπίδης φέρεται να συμμετείχε στο ΔΣ ενός από τα αμοιβαία κεφάλαια της NAM.
- Οι εκδόσεις δομημένων προϊόντων του Υπουργείου Οικονομικών είναι **ιδιωτικής τοποθέτησης με διασφαλισμένους δηλαδή τελικούς επενδυτές**. Η ενεργή συμμετοχή του Υπουργείου Οικονομικών, προκειμένου το εκδιδόμενο προϊόν να είναι «κατάλληλο» προς αγορά από τους συγκεκριμένους τελικούς επενδυτές, δηλαδή τα Ασφαλιστικά Ταμεία, είναι γίνεται εμφανής στην περίπτωση του δομημένου των 280.000.000 ευρώ που εκδόθηκε από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Στην περίπτωση αυτή η **πολιτική ηγεσία φέρεται όχι μόνο να παρέχει διαβεβαιώσεις για την επικείμενη έκδοσή, αλλά και να παρακάμπτει τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων**, προκειμένου ο δανεισμός να γίνει με τέτοια μορφή (note και όχι schuldschein) που να μπορεί να προωθηθεί από χρηματιστηριακές εταιρείες σε Ασφαλιστικά Ταμεία.
- **Αποφάσεις Διοικητικών Συμβουλίων** του συνόλου των Ασφαλιστικών Ταμείων να επενδύσουν τα αποθεματικά τους στα συγκεκριμένα νέα και σχετικά άγνωστα προϊόντα ελήφθησαν **μετά από εισηγήσεις των διορισμένων από την τότε Κυβέρνηση Προέδρων τους**.
- Στο σύνολο (με την εξαίρεση του ΤΣΠΕΑΘ) των παραπάνω Ταμείων οι αποφάσεις ελήφθησαν **με τη σύμφωνη γνώμη των Κυβερνητικών Επιτροπών**, παρά το γεγονός ότι οι Κυβερνητικοί Επίτροποι διορίζονται από το Υπουργείο Απασχόλησης, ακριβώς για να συνδράμουν στην άσκηση ελέγχου νομιμότητας για λογαριασμό του εποπτεύοντος Υπουργείου. **Επιπλέον, στην μία και μοναδική περίπτωση, αυτή του ΤΣΠΕΑΘ, που δεν είχε διασφαλιστεί η συμφωνία της Κυβερνητικής Επιτροπής, αυτή δεν κλήθηκε, αλλά παρά την ακυρότητα που επέφερε η μη κλήση της στη συνεδρίαση και την απόφαση που ελήφθη σε αυτές, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης περιέργως κώφευσε και αδράνησε.**
- Όταν στην περίπτωση του δομημένου των 280.000.000 ευρώ, το Υπουργείο Οικονομικών δεν μπορούσε να δικαιολογήσει την έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου προϊόντος από τις εκκρεμείς δανειακές ανάγκες, διασφαλίστηκε η συνδρομή του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, ώστε η έκδοση να γίνει για την κάλυψη εξοπλιστικών δαπανών. **Ήταν η πρώτη φορά που τέτοιου είδους δαπάνες καλύπτονται με**

δομημένο ομόλογο και όχι schuldschein. Επιπροσθέτως, εντύπωση προκαλεί ότι **το απαιτούμενο αίτημα χρηματοδότησης του ΓΕΕΘΑ φέρει ημερομηνία μεταγενέστερη** όχι μόνο της έναρξης των διαπραγματεύσεων έκδοσης του δομημένου, αλλά ακόμα και της τελικής απόφασης έκδοσης..

- **Ο κυρίως αρμόδιος φορέας ελέγχου,** η Επιτροπή του αρ. 42 του ν. 2676/1999 για τον Έλεγχο και την Εποπτεία της Διαχείρισης της Περιουσίας των Ασφαλιστικών Οργανισμών **είχε αδρανοποιηθεί** και τα συναρμόδια Υπουργεία αρνούνται να προχωρήσουν στην ενεργοποίησή της παρά τις οχλήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος.
- **Τόσο η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, όσο και η Τράπεζα της Ελλάδος,** που λαμβάνει πληροφόρηση, αφού είναι θεματοφύλακας των Ασφαλιστικών Ταμείων, **απέχουν από ελέγχους** των συναλλαγών των Τραπεζών με τα Ασφαλιστικά Ταμεία παρά τις υπερτιμολογημένες πωλήσεις των δομημένων προϊόντων
- **Ο τότε Υπουργός κ. Σ. Τσιτουρίδης,** αφού έχουν ήδη εκδοθεί και προωθηθεί σε Ασφαλιστικά Ταμεία 7 από τα 8 δομημένα προϊόντα, απαντώντας στις 10/10/2006 σε ερώτηση του βουλευτή του ΠΑΣΟΚ κ. Χ. Βερελή σχετικά με την επένδυση Ασφαλιστικού Ταμείου σε συγκεκριμένο ομόλογο, **αποκρύπτει από τη Βουλή το γεγονός των διενεργούμενων τότε επενδύσεων Ασφαλιστικών Φορέων** σε δομημένα ομόλογα υψηλού ρίσκου και παρέχει διαβεβαιώσεις για τοποθετήσεις των αποθεματικών των Ταμείων σε επενδύσεις «χωρίς ανάληψη επενδυτικού κινδύνου».

Μετά, δε, την αποκάλυψη του σκανδάλου, παρατηρείται ένας συντονισμός αδράνειας και δράσεων από μια σειρά φορέων με κοινή συνέπεια τη συγκάλυψη:

- Το Υπουργείο Οικονομίας φέρεται **να μην μεριμνά, παρά το ρητό αίτημα του ΣΜΕΧΑ, για τον έλεγχο των τραπεζικών χρηματιστηριακών εταιρειών** που εμπλέκονται στην υπόθεση, έλεγχος που έπρεπε να διενεργηθεί, αλλά δεν διενεργήθηκε από την **Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.** δε Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, περιέργως, μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου, με πρωτοβουλία του τότε Προέδρου της κ. Πιλάβιου διενεργεί έλεγχο για αγοραπωλησίες ομολόγων, αλλά **αφήνει εκτός του ελέγχου και το αντικείμενο (δομημένα προϊόντα) και το χρόνο (2004 και μετά)** που διενεργήθηκαν οι ζημιογόνες αγοραπωλησίες των δομημένων ομολόγων.
- Το Υπουργείο Οικονομικών επιλέγει **να μην προβεί στην ανάκληση των συγκεκριμένων δομημένων,** πράγμα που είχε δικαίωμα να κάνει, εάν πράγματι, εν αγνοία του, αυτά προωθήθηκαν σε Ασφαλιστικούς Φορείς κατά τρόπο μη σύνομο.

- Το Υπουργείο Οικονομικών αρνείται επίμονα να παράσχει στη Βουλή στοιχεία για το σύνολο των ομολόγων που εκδόθηκαν και των Ταμείων που τα αγόρασαν, παρά τα επίμονα αιτήματα της αντιπολίτευσης στη Βουλή.
- Ο πρώην Πρόεδρος της Ανεξάρτητης Αρχής για την Καταπολέμηση Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες κατατομείται και η κατατόμησή του αυτή αποδίδεται από το σύνολο σχεδόν της κοινής γνώμης αποδόθηκε στις εκθέσεις του ίδιου περί μαύρου πολιτικού χρήματος σε δύο περιπτώσεις δομημένων ομολόγων, οι οποίες δεν ελήφθησαν, εκείνο τον καιρό, αυθαιρέτως υπόψιν από τη Δικαιοσύνη.

Δ4. ΜΑΥΡΟ ΧΡΗΜΑ:

Ιδιαίτερα μνεία γίνεται από την παρούσα Επιτροπή στην ανάγκη περαιτέρω διερεύνησης των μαρτυριών και στοιχείων που τέθηκαν υπόψιν μας σχετικά:

- Με την πρόθεση επένδυσης εκ μέρους της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ μέρους των προμηθειών που έλαβε από την πώληση του δομημένου των 280.000.000 σε ίδρυσης τράπεζα με την επωνυμία Synergy Bank, Πρόεδρο τον Γ. Παλαιοκρασσά, τ. βουλευτή και Υπουργού της ΝΔ, στη διοίκηση της οποίας θα συμμετείχε και ο Γ. Αποστολίδης, αλλά θα αξιοποιούνταν και ο παλαιός γνώριμός του κ. Π. Δεμέστιχας. Επιπλέον, ότι ο διορισμός του κ. Π. Δεμέστιχα στην θέση του Προέδρου του ΤΕΑΥΦΕ ήλθε 3 μήνες μετά την έναρξη των διαπραγματεύσεων για την ίδρυση της ανωτέρω Τράπεζας, στις οποίες ήταν παρών.
- Με την πορεία του μαύρου χρήματος που παρήχθη από τις προμήθειες των δομημένων XS0260349492 ύψους 280.000.000 ευρώ και XS0286916027 ύψους 130.000.000 ευρώ αντίστοιχα, ιδίως ενόψει των αποκαλύψεων των κ.κ. Πρινιωτάκη και Αποστολίδη, ότι μέρος των χρημάτων αυτών καταβλήθηκε για να δωροδοκηθούν είτε οι Διοικήσεις των εμπλεκόμενων Ασφαλιστικών Ταμείων, είτε για να διασφαλιστεί η συνδρομή των Υπουργείων Απασχόλησης και Οικονομίας σε σχέση με την διακίνηση του συγκεκριμένου δομημένου.

Δ5. ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΥΘΥΝΩΝ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ / ΑΝΑΓΚΗ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ:

Πέρα από τις επιμέρους ενέργειες ή παραλείψεις Υπουργών και Υφυπουργών που συνετέλεσαν στην πραγματοποίηση των μη σύννομων και ζημιογόνων για τα Ασφαλιστικά Ταμεία συναλλαγών σε δομημένα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, εκ των οποίων παρήχθη συν τοις άλλοις μαύρο χρήμα, **καίριο ρόλο τόσο στη σφαίρα ευθυνών και αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Οικονομίας, όσο και στην αντίστοιχη του Υπουργείου Απασχόλησης διαδραμάτισαν οι Γενικοί Γραμματείς, πρόσωπα εμπιστοσύνης των αρμοδίων Υπουργών και διορισμένοι από αυτούς με πολιτικά κριτήρια.**

Κρισιμότερος όλων είναι ο ρόλος του **Γενικού Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής Γ. Κουρή**, ο οποίος:

- Είχε πλήρη έλεγχο και γνώση των λεπτομερειών των εκδόσεων αυτών, αλλά και της προώθησής τους τελικά στα Ασφαλιστικά Ταμεία, αφού ήταν ο ίδιος Πρόεδρος του Οργανισμού Δημοσίου Χρέους, ενώ στη Γενική Γραμματεία του υπάγεται το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, το οποίο είχε ζητήσει και λάμβανε από τον Οκτώβρη του 2004 αναλυτική περιοδική ενημέρωση για τα χαρτοφυλάκια των Ασφαλιστικών Οργανισμών και της επενδύσεις αυτών σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου.
- Σύμφωνα με μαρτυρίες³⁸, φέρεται να έχει πολύ καλές σχέσεις με τον κ. Αδαμόπουλο της JP Morgan και να συμβάλλει προσωπικά για την άρση των προσκομμάτων που εμφανίζονταν από τις υπηρεσίες κατά την έκδοση του δομημένου των 280.000.000 ευρώ.
- Θεωρείται³⁹ επίσης ότι ήταν αυτός που διαδραμάτισε συντονιστικό ρόλο μεταξύ των συναρμοδίων Υπουργείων στην όλη διαδικασία έκδοσης και διοχέτευσης του συγκεκριμένου δομημένου στα Ασφαλιστικά Ταμεία, ενώ παρουσιάζεται ως η βασική πηγή της πληροφόρησης από την οποία η JP Morgan ήδη από τον Οκτώβρη του 2006 αντλούσε τη βεβαιότητα για την επικείμενη έκδοση του συγκεκριμένου τίτλου με τους συγκεκριμένους όρους από το Ελληνικό Δημόσιο.

³⁸ Καταθέσεις Α. Σαββίδη 29.9.2010, Γ. Παπαμαρκάκη 12.10.10,

³⁹ Καταθέση Κ. Τσουπαρόπουλου 29.9.2010

- Φέρεται, επίσης, σύμφωνα με καταθέσεις μαρτύρων⁴⁰, να έχει κοινωνική γνωριμία με τον Πρόεδρο του ΤΕΑΥΦΕ κ. Π. Δεμέστιχα, ο οποίος κατά τον κ. Σ. Πρινωτάκη, ήταν ο αποδέκτης των μαύρων πληρωμών που σκοπό είχαν να διασφαλίσουν την προθυμία των αρμοδίων φορέων και Υπουργείων για την έκδοση του δομημένου των 280.000.000 ευρώ και την διοχέτευσή του στην ονομαστική του αξία στα Ασφαλιστικά Ταμεία.
- Ήταν, ακόμα, ο κ. Γ. Κουρής αυτός, που μαζί με τον Υφυπουργό κ. Δούκα, παρά τις έγγραφες και προφορικές επιφυλάξεις των αρμοδίων υπηρεσιακών παραγόντων για την έκδοση του δομημένου των 280.000.000 από τη Διεύθυνση Δ-23, αποφάσισαν να προχωρήσουν στην έκδοση με τον αρμόδιο Υφυπουργό να υπογράψει την σχετική απόφαση.
- Τέλος, ζήτημα προκύπτει και από την ιδίόχειρη σημείωση του κ. Γ. Κουρή πάνω στο από 11/1/2007 Υπηρεσιακό Σημείωμα με τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων «Αυτό που μας ζητούν τώρα δεν είναι συμβατό με το γράμμα συμφωνίας που έχουμε κάνει», καθώς δεν έχει διευκρινιστεί σε ποια προηγούμενη συμφωνία αναφερόταν⁴¹.

Κεντρικό ρόλο στην υπόθεση φέρεται να διαδραματίζει και ο **Γενικός Γραμματέας Κοινωνικών Ασφαλίσεων Δ. Μαμμωνάς**, ο οποίος:

- Έχει την ευθύνη του ελέγχου νομιμότητας των αποφάσεων των Ασφαλιστικών Ταμείων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι αποφάσεις για μη σύννομες επενδύσεις σε δομημένα προϊόντα. Μάλιστα, η Γενική Γραμματεία της οποίας προϊστάτο ελάμβανε μηνιαίως και την ενημέρωση που προβλέπεται στο αρ. 41 του ν. 2676/1999 σχετικά με τις επενδύσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων.
- Είχε εβδομαδιαίες συναντήσεις με τους Προέδρους των Ασφαλιστικών Ταμείων, στις οποίες φέρεται να γινόταν αναλυτική ενημέρωση και για τις επενδύσεις των Ταμείων⁴²
- Ιδίως⁴³ σχετικά με την περίπτωση του δομημένου των 280.000.000 ευρώ, φέρεται στις 23.2.2010 μία μέρα μετά την ημερομηνία έκδοσής του (22.2.2007) να ζητά από το Πρόεδρο του ΤΕΑΔΥ να του παραδώσει φάκελο με όλα τα στοιχεία που αφορούν στις επενδύσεις του Ταμείου σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου

⁴⁰ Καταθέσεις Σ. Πρινωτάκη και Γ. Κονιδάρη 22.9.2010, από 4/2/2008 κατάθεση Π. Δεμέστιχα στην Εθνική Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.

⁴¹ Βλ. και σελ. 49 παραπάνω.

⁴² Κατάθεση Γ. Κονιδάρη 22.9.2010

⁴³ Κατάθεση Α. Σημαιοφορίδη 15.9.2010

- Ζήτημα δημιουργείται και από την κατάθεση στην παρούσα Επιτροπή της πρώην Κυβερνητικής Επιτροπής του ΤΣΠΕΑΘ κ. Μ. Σαράκη, κατά την οποία, όταν σε μεταγενέστερο των αποκαλύψεων για το σκάνδαλο των δομημένων χρόνο, συναντήθηκε με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Απασχόλησης, κ. Μαμμωνά, ο τελευταίος το μόνο που την ρώτησε ήταν η άποψή της για την επαναγορά του συγκεκριμένου δομημένου. Δεν ενδιαφέρθηκε, δηλαδή, παραδόξως να μάθει τα περί της παράτυπης και προκλητικής μη κλήσης στις επίμαχες συνεδριάσεις, εξαιτίας της οποίας πάσχει ακυρότητας και η σχετική απόφαση αγοράς του συγκεκριμένου δομημένου ομολόγου. Και αυτό, παρά το γεγονός ότι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης, κατά παραδοχή του ίδιου του τότε Υπουργού κ. Τσιτουρίδη στην κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή οφείλει να ασκεί έλεγχο νομιμότητας στη λειτουργία των Ασφαλιστικών Φορέων.

Πέρα των παραπάνω, σύμφωνα με το σύνολο των γεγονότων που τέθηκαν υπόψη της παρούσας Επιτροπής, ευθύνες προκύπτουν για τα παρακάτω πρόσωπα, που την κρίσιμη περίοδο, διατέλεσαν Υπουργοί και Υφυπουργοί.

ΔΟΥΚΑΣ ΠΕΤΡΟΣ:

Από την έρευνα της παρούσας Επιτροπής προκύπτουν ενδείξεις ότι ο τότε Υφυπουργός Οικονομικών κ. Π. Δούκας

- Στο πλαίσιο της διαχείρισης εκ μέρους του Υπουργείου Οικονομικών του δημοσίου χρέους και ειδικότερα του ενδοκυβερνητικού, δηλαδή του δανεισμού του Δημοσίου με ομόλογα που αγοράζονται από άλλους δημόσιους φορείς αποφάσισε την έκδοση από το Ελληνικό Δημόσιο δομημένων ομολόγων ιδιωτικής τοποθέτησης με εκ των προτέρων προσδιορισμένους τελικούς επενδυτές τα Ασφαλιστικά Ταμεία, τα οποία θα κάλυπταν το κόστος του σχετικά φθηνού δανεισμού του Δημοσίου με δική τους ζημία, η οποία αντιστοιχεί στην υπερτιμολόγηση και στον κίνδυνο της σύνθετης δόμησης και της χαμηλής εμπορευσιμότητας των συγκεκριμένων δομημένων εκδόσεων. Είναι σαφές ότι το Υπουργείο Οικονομικών, ήδη από τον Οκτώβρη του 2004, όπως αποτυπώνεται και στο υπ' αριθμ. 2/58747/0023^α της 25/10/04 του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία, είχε την πρόθεση πραγματοποίησης τέτοιου είδους δανεισμού και για το λόγο αυτό ζητά και λαμβάνει αναλυτική περιοδική ενημέρωση ειδικά για τα χαρτοφυλάκια των Ασφαλιστικών Φορέων και τις επενδύσεις τους σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου.

- Από κοινού με τον τότε Υπουργό Απασχόλησης κ. Σ. Τσιτουρίδη διασφάλισαν και με την διατύπωση οδηγιών προς τις Διοικήσεις των Ταμείων, αλλά και με σειρά παραλείψεων οφειλομένων ενεργειών ελέγχου, ότι τα Ασφαλιστικά Ταμεία θα προχωρήσουν, πολλές φορές ρευστοποιώντας ασφαλή ομόλογα σταθερής απόδοσης, στην αγορά αυτών των δομημένων προϊόντων σε τιμές προφανώς ασύμφορες και ασυνήθιστα υψηλές, ενώ ήταν αυξημένου κινδύνου και ακατάλληλα για τα Ασφαλιστικά Ταμεία. Η αγορά τέτοιων δομημένων προϊόντων από τα Ασφαλιστικά Ταμεία ήταν μη σύννομη, καθώς οι τίτλοι αυτοί δεν αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ και η επένδυση αυτή δεν πληροί τα κριτήρια της συνετής διαχείρισης του ισχύοντος τότε κανονιστικού πλαισίου για την επενδυτική συμπεριφορά των Ασφαλιστικών Οργανισμών (ΚΥΑ 155492/2002). Από την πράξη αυτή τα Ταμεία υπέστησαν ζημία, η οποία υπερβαίνει για το καθένα, αλλά και συνολικά, το ποσό των 150.000 ευρώ, είναι δε ιδιαίτερα μεγάλης αξίας. Αν και ο ίδιος το αρνείται, αυτή η ζημία που προκλήθηκε με τον τρόπο αυτόν στην περιουσία των Ταμείων φέρεται να ήταν σε γνώση του τότε Υφυπουργού κ. Δούκα και σε κάθε περίπτωση περιήλθε σε γνώση του, το αργότερο μετά την ολοκλήρωση της πρώτης περιόδου μαζικής έκδοσης τέτοιων δομημένων προϊόντων το καλοκαίρι του 2005.
- Ειδικά στην περίπτωση του δομημένου ομολόγου των 280.000.000 εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου με ανάδοχο την JP Morgan και τελικούς αγοραστές τα Ταμεία ΤΕΑΔΥ, ΤΕΑΠΟΚΑ, ΤΕΑΥΦΕ και ΤΣΕΥΠ:
 - Προσυννεοήθηκε ευθέως και μέσω του Γενικού Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών κ. Γ. Κουρή για την επικείμενη έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου προϊόντος με τα εμπλεκόμενα πρόσωπα εκ μέρους της JP Morgan και της NAM, προσυνεννόηση που οδήγησε την JP Morgan στη βεβαιότητα για την επικείμενη έκδοση, η οποία (βεβαιότητα) που αποτυπώθηκε και στην κυκλοφορία σχετικής προφόρμας (μπροσούρας) με το λογότυπο της τελευταίας ήδη από τον Οκτώβρη του 2006.
 - Επέτρεψε, ενδεχομένως και συντόνισε, τις ενέργειες των κ.κ. Κουρή, Αδαμόπουλου και Παπαμαρκάκη για την για την παράκαμψη, στη σφαίρα αρμοδιοτήτων και ευθύνης, των προσκομμάτων που εμφανίστηκαν κατά την έκδοσή του δομημένου των 280.000.000 ευρώ αναφορικά τόσο με την σκοπιμότητα έκδοσής του, όσο και με την μορφή που τελικά έλαβε ο δανεισμός αυτός.
 - Συνυπέγραψε την απόφαση έκδοσης του δομημένου ομολόγου από κοινού με τον Υπουργό Άμυνας κ. Ε. Μείμαράκη, παρά την έλλειψη κατά το χρόνο εκείνο ρητού αιτήματος κάλυψης εξοπλιστικών δαπανών του ΓΕΕΘΑ και παρά τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων.

Από την πράξη αυτή τα εν λόγω Ταμεία υπέστησαν ζημία, η οποία υπερβαίνει το ποσό των 150.000 ευρώ, είναι δε ιδιαίτερα μεγάλης αξίας. Αν και ο ίδιος το αρνείται, εμφανίζεται, με βάση τις μαρτυρίες και τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της Επιτροπής μας, να τελεί ο τότε Υφυπουργός Οικονομικών σε γνώση της ζημίας που προκλήθηκε με τον τρόπο αυτόν στην περιουσία των Ασφαλιστικών Ταμείων.

- Επιπλέον, σε μία συγκεκριμένη περίπτωση, φέρεται να έχει ο ίδιος εγκρίνει την αγορά δομημένου προϊόντος στην ονομαστική του αξία, δηλαδή υπερτιμολογημένο, από Ασφαλιστικό Ταμείο και συγκεκριμένα το Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων, που ευρισκόταν στην σφαίρα της εποπτείας του.

Τέλος και μετά από συνδυασμό στοιχείων και μαρτυριών που τέθηκαν υπόψη της Επιτροπής μας με τις αποκαλύψεις των κ.κ. Πρινωτάκη και Αποστολίδη για την πραγματοποίηση μαύρων πληρωμών με ποσά που προήλθαν από την υπερτιμολόγηση του δομημένου ομολόγου των 280.000.000 ευρώ, χρήζει περαιτέρω διερεύνησης η εμπλοκή και η δυνατότητα γνώσης του τότε Υφυπουργού στα επιμέρους σχετικά γεγονότα: Ειδικότερα, αφού ο τότε Υφυπουργός υπέγραψε την απόφαση έκδοσης του δομημένου ομολόγου των 280.000.000 ευρώ παρά τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων και την έλλειψη σαφώς προσδιορισμένης ανάγκης κάλυψης εξοπλιστικών δαπανών, περαιτέρω ελέγχου χρήζει τυχόν εμπλοκή του στην φερόμενη συνεννόηση μεταξύ της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου του, της NAM και της JP Morgan, προκειμένου η NAM να αγοράσει από την JP Morgan το ομόλογο στο 92,5% της αξίας του, στη συνέχεια δε να το πουλήσει στα Ασφαλιστικά Ταμεία ΤΕΑΔΥ, ΤΕΑΠΟΚΑ, ΤΣΕΥΠ και ΤΕΑΥΦΕ στο 100% της αξίας του. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίστηκε από την NAM κέρδος ύψους 19.400.000 ευρώ, εκ των οποίων ποσό 8.400.000 κατεβλήθη σε λογαριασμούς της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ. Μέρος αυτού του ποσού φέρεται να κατεβλήθη περαιτέρω σε έναν ή περισσότερους Προέδρους των ανωτέρω Ταμείων, προκειμένου να προβούν αυτοί στην αγορά του συγκεκριμένου δομημένου κατά παράβαση των καθηκόντων τους ή / και να χρησιμοποιηθούν τα χρήματα αυτά περαιτέρω για να διασφαλιστεί η συνεργασία των εμπλεκόμενων στην υπόθεση Υπουργείων Οικονομικών και Απασχόλησης.

ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΗΣ ΣΑΒΒΑΣ:

Σύμφωνα το σύνολο των στοιχείων που τέθηκαν υπόψη της παρούσας Επιτροπής, ο κ. Τσιτουρίδης, αν και είχε σαφείς σχετικές ευθύνες και αρμοδιότητες, παρέλειψε:

- να συγκροτήσει την Επιτροπή Εποπτείας της Διαχείρισης των Αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων, παρά τις οχλήσεις της ηγεσίας της Τράπεζας της Ελλάδος
- αλλά και να ασκήσει έλεγχο νομιμότητας, όπως οφείλει δια των Κυβερνητικών Επιτρόπων, στις μη σύνομες επενδύσεις των Ταμείων σε δομημένα που δεν αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ.

Επιπλέον, διορισμένες διοικήσεις με ενεργό ρόλο όχι μόνο στην λήψη απόφασης για την επένδυση αλλά και στον σχεδιασμό των δομημένων ομολόγων, όπως ο κ. Π. Δεμέστιχας, αλλά και ο κ. Σημαιοφορίδης, του οποίου λογαριασμοί ελέγχονται για ύποπτες εισροές χρηματικών ποσών, σύμφωνα με την έκθεση Ζορμπά, ήταν επιλογή του. Προέκυψαν, δε, σοβαρές ενδείξεις για την γνώση του περί των επενδύσεων των Ασφαλιστικών Φορέων, αφού διενεργούσε εβδομαδιαίες συναντήσεις δια του Γενικού Γραμματέα του, στις οποίες κάποτε παρίστατο, με τις Διοικήσεις των Ταμείων, στις οποίες γινόταν ενημέρωση για την επενδυτική πολιτική των Ταμείων αυτών και τις επενδυτικές κινήσεις στις οποίες προέβαιναν. Μάλιστα, τουλάχιστον σε μία από αυτές τις συναντήσεις με το σύνολο των Προέδρων των Ασφαλιστικών Ταμείων φέρεται να γίνεται ρητή υπόμνηση, από ανώτερα στελέχη του Υπουργείου του προς τις Διοικήσεις των Ταμείων να επενδύουν τα αποθεματικά τους σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, με το αιτιολογικό της «βοήθειας» προς το Κράτος.

Συγκεκριμένα, από την έρευνα της παρούσας Επιτροπής προκύπτουν ενδείξεις ότι ο τότε Υπουργός Απασχόλησης:

- Από κοινού με τον τότε Υφυπουργό Οικονομικών κ. Π. Δούκα διασφάλισαν και με την διατύπωση οδηγιών προς τις Διοικήσεις των Ταμείων, αλλά και με σειρά παραλείψεων οφειλομένων ενεργειών ελέγχου, ότι τα Ασφαλιστικά Ταμεία θα προχωρήσουν, πολλές φορές ρευστοποιώντας ασφαλή ομόλογα σταθερής απόδοσης, στην αγορά αυτών των δομημένων προϊόντων σε τιμές προφανώς ασύμφορες και ασυνήθιστα υψηλές, ενώ ήταν αυξημένου κινδύνου και ακατάλληλα για τα Ασφαλιστικά Ταμεία. Η αγορά τέτοιων δομημένων προϊόντων από τα Ασφαλιστικά Ταμεία ήταν μη σύνομη, καθώς οι τίτλοι αυτοί δεν αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ και η επένδυση αυτή δεν πληροί τα κριτήρια της συνετής διαχείρισης του ισχύοντος τότε κανονιστικού πλαισίου για την επενδυτική συμπεριφορά των Ασφαλιστικών Οργανισμών (ΚΥΑ 155492/2002). Από την πράξη αυτή τα Ταμεία υπέστησαν ζημία, η οποία υπερβαίνει για το καθένα, αλλά και συνολικά, το ποσό των 150.000 ευρώ, είναι δε ιδιαίτερα μεγάλης αξίας. Ο ίδιος παραδέχθηκε στην Επιτροπή ότι έφερε την ευθύνη του ελέγχου νομιμότητας των αποφάσεων των Ασφαλιστικών Οργανισμών, στις οποίες σαφώς περιλαμβάνονται και οι αποφάσεις

διαχείρισης των αποθεματικών τους. Αν και ο ίδιος το αρνείται, αυτή η ζημία που προκλήθηκε με τον τρόπο αυτόν στην περιουσία των Ταμείων ήταν ή τουλάχιστον όφειλε να είναι σε γνώση του τότε Υπουργού Απασχόλησης.

- Ειδικότερα, προκειμένου να καταστήσει δυνατή την αγορά των δομημένων ομολόγων από τους εκπροσώπους των ταμείων, παρέλειψε να συγκροτήσει την Επιτροπή Διαχείρισης των Αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων, αν και είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση προς τούτο, όντας Υπουργός Κοινωνικών Ασφαλίσεων αρμόδιος για τη σύγκληση της Επιτροπής αυτής. Δια της παραλείψεώς του αυτής κατέστησε αδύνατη τη λειτουργία της προαναφερόμενης Επιτροπής, δια της οποίας θα αποτρεπόταν η αγορά των ανωτέρω δομημένων ομολόγων.

Δ6. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ:

Τέλος, βάσει των πραγματικών περιστατικών που αναδείχθηκαν από τα στοιχεία και της μαρτυρίες που τέθηκαν εις γνώση της Επιτροπής αυτής, πολιτικές ευθύνες βαρύνουν και τα παρακάτω πολιτικά πρόσωπα:

ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ:

Ευθύνεται για την κεντρική πολιτική απόφαση της διαχείρισης του δημοσίου χρέους με συγκεκριμένο τρόπο δανεισμού, δηλαδή με την δομημένων ομολόγων ιδιωτικής τοποθέτησης με εκ των προτέρων προσδιορισμένους τελικούς επενδυτές τα Ασφαλιστικά Ταμεία που θα κάλυπτα με δική τους ζημία τα κόστος του φθηνού δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου. Την ευθύνη αυτή την φέρει ως καθ' ύλην αρμόδιος για την διαχείριση του δημοσίου χρέους και την κατάρτιση του Π/Υ Υπουργός, αν και τις επιμέρους αρμοδιότητες σχετικά με την εποπτεία του ΟΔΔΗΧ και του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους τις έχει απονεμίει στον Υφυπουργό αυτού κ. Π. Δούκα βάσει της υπ' αριθμ. 14650/ΔΙΟΕ 85 απόφασης των τότε Πρωθυπουργού και Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (ΦΕΚ Β 519/17.3.04). Τυχόν, περαιτέρω ενδείξεις, εφόσον προκύψουν, προσωπικής εμπλοκής του κ. Γ. Αλογοσκούφη, πέραν των αρμοδιοτήτων που σύμφωνα με την παραπάνω απόφαση ανάθεσης αρμοδιοτήτων είχαν παραμείνει στον ίδιο ως Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, στις επιμέρους ενέργειες έκδοσης και διοχέτευσης δομημένων ομολόγων στα Ασφαλιστικά Ταμεία με υπερτιμολογήσεις από τις οποίες προέκυψαν μαύρες πληρωμές, θα διερευνηθούν από τις αρμόδιες αρχές.

Επιπλέον, μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου των δομημένων, δεν προέβη στην ανάκλησή αυτών, γεγονός που ενδεχομένως μαρτυρά είτε πρόθεση συγκάλυψης, είτε αδυναμία επίκλησης άγνοιας της ταυτότητας των τελικών επενδυτών. Διότι, όπως υποστηρίχθηκε από μάρτυρες, κατά τις εργασίες της παρούσας Επιτροπής, εάν πράγματι το Υπουργείο Οικονομικών δεν γνώριζε εκ των προτέρων ότι τα δομημένα προϊόντα που εξέδιδε θα κατέληγαν μη συννόμως σε Ασφαλιστικά Ταμεία, τότε θα μπορούσε αμέσως αφότου λάβει γνώση της διάθεσής τους με τρόπο μη σύννομο, να ζητήσει από τις αναδόχους την ανάκλησή τους.

Τέλος, αν και του ζητήθηκε να ενεργήσει εκ μέρους του ΣΜΕΧΑ, δεν έλαβε καμία πρωτοβουλία για την διενέργεια ελέγχου εκ μέρους της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αναφορικά με τις συναλλαγές χρηματιστηριακών τραπεζικών ομίλων επί δομημένων ομολόγων που κατέληξαν προφανώς υπερτιμολογημένα σε Ασφαλιστικά Ταμεία. Μάλιστα, μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου, ενθάρρυνε, τουλάχιστον δια της ανοχής και απραξίας του, τον παραπάνω

αναφερόμενο επιλεκτικό έλεγχο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σε άσχετο με το σκάνδαλο των δομημένων χρόνο και αντικείμενο. Η ίδια ολιγωρία άσκησης ελέγχου παρατηρείται και από την Τράπεζα της Ελλάδος αναφορικά με την εμπλοκή εγχώριων Τραπεζών. Η άρνηση και υπόνοια συγκάλυψης παρατηρείται και στη γενικότερη στάση του τότε Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών απέναντι στο αίτημα της τότε αντιπολίτευσης να δωθούν στη Βουλή το σύνολο των συμβάσεων και των στοιχείων που αφορούσαν στα συγκεκριμένα δομημένα προϊόντα.

ΜΕΙΜΑΡΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ:

Συνυπέγραψε την ΚΥΑ έκδοσης του δομημένου των 280.000.000 ευρώ, αφού η συγκεκριμένη έκδοση από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους όφειλε να αφορά στην κάλυψη εξοπλιστικών δαπανών, αλλά δεν έχει διακριβωθεί εάν είχε γνώση των λεπτομερειών της έκδοσης και των τελικών επενδυτών αυτής.

Ο Βουλευτής-μέλος της Επιτροπής, κ. Λάμπρος Μίχος, διατύπωσε την άποψη ότι για λόγους νομικής ορθότητας εξαιτίας της συνυπογραφής της Υπουργικής Απόφασης δημιουργείται η ανάγκη να γίνει περαιτέρω διερεύνηση τυχόν ποινικής ευθύνης του τότε Υπουργού Εθνικής Άμυνας, αν και δεν έχει απόλυτη βεβαιότητα ότι ο κ. Μείμαράκης γνώριζε το ζήτημα.

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ:

ΕΤΕΧ	Επικουρικό Ταμείο Ελλην. Χωροφυλακής
ΤΑΑΣ	Ταμείο Αρωγής Αστυνομικών,
ΤΑΞΥ	Ταμείο Ασφάλισης Ξενοδοχοϋπαλλήλων
ΤΕΑΥΕΚ	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Εμπορικών Καταστημάτων
ΤΑΠΕΑΠΙ	Ταμείο Πρόνοιας & Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιπποδρομιών
ΤΠΔΥ	Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων,
ΤΑΝΠΥ	Ταμείο Ασφάλισης Ναυτικών Πρακτόρων και Υπαλλήλων
ΤΕΑΠΟΖΟ	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ανωνύμων Εταιρειών Οινοποίησης, Ζυθοποίησης και Οινοπνευματοποίησης
ΤΣΑΥ	Ταμείο Συντάξεως & Αυτασφάλισης Υγειονομικών
ΤΕΑΥΕΤ	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Εμπορείας Τροφίμων
ΤΑΡΠ-ΟΤΕ	Ταμείο Αρωγής Προσωπικού ΟΤΕ
ΤΕΑΠΟΚΑ	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης
ΤΕΑΠΥΚ (ή ΤΕΑΚΔΠΥΚ)	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Πρατηριούχων Υγρών Καυσίμων (ή Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Κοινής Διανομής Πρατηριούχων Υγρών Καυσίμων)
ΜΤΠΥ	Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων

ΤΑΠΑΕ «Η ΕΘΝΙΚΗ»	Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Ασφαλιστικής Εταιρείας «Η ΕΘΝΙΚΗ»
ΤΣΠΕΑΘ	Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης
ΤΕΑΥΦΕ	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εταιρειών
ΤΣΕΥΠ	Ταμείο Εφημεριδοπωλών και Υπαλλήλων Πρακτορείων

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΓΝΩΜΕΣ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

**ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (Ν.Δ.)
ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΛΛΙΑ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ,
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΠΡΟΚΟΠΗ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ
ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΣΟΥΜΑΝΗ – ΣΠΕΝΤΖΑ**

«Επί τρία χρόνια η Δικαιοσύνη ερευνά την υπόθεση των ομολόγων. Τρείς, τουλάχιστον, δικαστές δεν έχουν ανακαλύψει ούτε μαύρο πολιτικό χρήμα, ούτε εμπλοκή πολιτικών προσώπων. Θα τους βρουν οι βουλευτές του ΠΑ.ΣΟ.Κ.;

Από την πρώτη ημέρα η Ν.Δ. ζήτησε να διερευνηθεί η υπόθεση των ομολόγων από το 1997, με έμφαση στην επίμαχη σύμβαση με την Goldman Sachs. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ., όμως, αρνείται συστηματικά. Γιατί;

Από την πρώτη ημέρα η Ν.Δ. ξεκαθάρισε πως τάσσεται υπέρ της διαφάνειας. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ., αντιθέτως, ακολούθησε συστηματικά την τακτική των εκβιασμών και της τρομοκράτησης μαρτύρων. Πρώτα, διά του κ. Παπαχρήστου, εν συνεχεία διά του κ. Πρωτόπαπα. Δυστυχώς, αντίστοιχα φαινόμενα παρατηρήθηκαν και πάλι. Είχαμε προειδοποιήσει ότι τέτοιες συμπεριφορές δεν θα τις ανεχτούμε.

Από την πρώτη ημέρα λειτουργίας της Επιτροπής, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. αμφισβητεί εμπειρογνώμονες και ενυπόγραφα έγγραφα και στηρίζεται σε ανυπόγραφα ή και ανώνυμα κείμενα. Γιατί;

Τον Απρίλιο του 2007, η Α.Δ.Ε.Δ.Υ., θεσμικός φορέας, απέστειλε προς την Αγγλική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (Financial Services Authority), επίσημη διαμαρτυρία - καταγγελία διά της οποίας ζητούσε τη διεξαγωγή έρευνας εναντίον της JP Morgan και NAM και την επιβολή των αντίστοιχων κυρώσεων, ακόμη και την έναρξη ποινικών διώξεων, για όλα τα σχετικά αδικήματα, εκμετάλλευση αγοράς, παραπλάνηση πελατών, ξέπλυμα χρήματος, παραβίαση αρχών και κανόνων, παραβίαση κώδικα, με βάση το ιστορικό και τα δεδομένα της υποθέσεως του δομημένου ομολόγου των 280 εκ. ευρώ. Η F.S.A. ανταποκρινόμενη στην καταγγελία της Α.Δ.Ε.Δ.Υ. προέβη στη διερεύνηση της υπόθεσης το 2007. Το πόρισμα της εν λόγω έρευνας ουδέποτε περιήλθε σε γνώση των μελών της Επιτροπής, παρότι αφορά το κεντρικό πυρήνα της υπόθεσης του δομημένου ομολόγου.

Είναι προφανές ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει βγάλει πόρισμα. Έχει δικάσει και καταδικάσει. Έχει προαποφασίσει για ενόχους, χωρίς στοιχεία. Χωρίς ούτε μία μαρτυρία. Αποδείχθηκε άνθρακες ο θησαυρός.

Η Ν.Δ. εξαρχής υπηρέτησε το δημόσιο συμφέρον, τη διαφάνεια, δίχως σκοπιμότητες και υπεκφυγές. Κατόπιν αυτών, με αίσθημα ευθύνης, αποχωρούμε από την Εξεταστική Επιτροπή. Μία Επιτροπή που το ΠΑ.ΣΟ.Κ. μετέτρεψε σε πολιτική αρένα με τάσεις "ανθρωποφαγίας". Δεν ψάχνουν την αλήθεια. Παραπληροφορούν, συκοφαντούν και κυρίως, επιχειρούν να αποπροσανατολίσουν την κοινή γνώμη, καθηλωμένοι στο μνημόνιο τους. Τους παραδίδουμε στην κρίση του Ελληνικού λαού.»

**ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (Κ.Κ.Ε.)
ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΒΑΡΒΑΡΑΣ (ΒΕΡΑΣ) ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΤΩΝ	
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ – Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε.	σελ. 3
B. ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΤΩΝ «ΔΟΜΗΜΕΝΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ».....	σελ. 5
1. Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ	
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ.....	σελ.5
2. ΤΑ «ΔΟΜΗΜΕΝΑ» ΟΜΟΛΟΓΑ ΩΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	
ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.....	σελ.7
IIα. Σχετικά με το υπ' αριθ. ISIN XS0286916027	
«σύνθετο» ομόλογο.....	σελ. 9
IIβ. Σχετικά με το υπ' αριθ. ISIN XS0260349492	
«σύνθετο» ομόλογο.....	σελ. 15
Γ. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ.....	σελ. 18
1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ.....	σελ. 22
2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	σελ.24
ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	σελ. 27

**ΠΟΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΒΕΡΑΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε.
ΣΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ «ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ
ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ»**

**Α. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ
ΤΑΜΕΙΩΝ – Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε.**

Για το Κ.Κ.Ε. η διερεύνηση της υπόθεσης των «δομημένων ομολόγων» δεν μπορεί να προσεγγιστεί αποκομμένα από το συνολικότερο ζήτημα της διαχείρισης των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων και της ανάγκης για την ανάδειξη των συγκεκριμένων διαχρονικών ευθυνών των κομμάτων της πλουτοκρατίας για την αφαίμαξη δισεκατομμυρίων ευρώ από τις τσέπες των εργαζομένων και των συνταξιούχων, προς όφελος των μεγάλων επιχειρήσεων, του μεγάλου κεφαλαίου. Ούτε μπορεί να προσεγγιστεί μόνο στα στενά πλαίσια μίας τυποποιημένης «νομικής - θεσμικής» διαδικασίας, που θα αφήνει στο απυρόβλητο τις γενικότερες πολιτικές υπονόμησης των ασφαλιστικών – συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των εργαζόμενων, τις οποίες με συνέπεια και αποφασιστικότητα υπηρετούν διαχρονικά οι κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Ν.Δ. Αντιθέτως, για το Κ.Κ.Ε. η υπόθεση των «δομημένων ομολόγων», πέραν των όποιων ειδικότερων διαστάσεων της, οι οποίες θα αναδειχθούν διεξοδικότερα κατωτέρω, δεν μπορεί παρά να αποτελεί μία χαρακτηριστική εκδήλωση ενός συνολικότερου σκανδάλου που σχετίζεται με την ολομέτωπη επίθεση στο βιοτικό επίπεδο των λαϊκών στρωμάτων, με την αμφισβήτηση του δικαιώματος στην εργασία και τη σταθερή απασχόληση, την κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, αλλά και με τη λήψη μίας σειράς μέτρων που στοχεύουν στο ξεθεμελίωμα ασφαλιστικών δικαιωμάτων μέσα από την αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης, την αύξηση του χρόνου εργασίας, τη μείωση των συντάξιμων αποδοχών. Με άλλα λόγια σκάνδαλο είναι η, σε κάθε περίπτωση, στρατηγική στόχευση των δυνάμεων της πλουτοκρατίας να διαμορφώσουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός κατάλληλου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, που θα ενισχύει την ανταγωνιστικότητα και την κερδοφορία του μεγάλου κεφαλαίου μέσα από την περιστολή των δικαιωμάτων των εργαζομένων και την μείωση της τιμής της εργατικής δύναμης.

Απέναντι σε όλες αυτές τις αντιλαϊκές μεθοδεύσεις των πολιτικών εκπροσώπων της πλουτοκρατίας, όπως αυτές κλιμακώνονται σήμερα, το Κ.Κ.Ε. στάθηκε και στέκεται σταθερά και αταλάντευτα στο πλευρό των εργαζομένων και των συνταξιούχων,

προβάλλοντας την ολοκληρωμένη του πρόταση για ένα σύστημα δημόσιας και καθολικής ασφάλισης. Με την πρότασή του αυτή, η οποία εξειδικεύτηκε με τη μορφή Πρότασης Νόμου για τη διασφάλιση των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων και τη διεύρυνση των ασφαλιστικών – συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των εργαζομένων που κατατέθηκε και συζητήθηκε στη Βουλή, το Κ.Κ.Ε. προβάλλει την ανάγκη συνολικής αντιμετώπισης των ζητημάτων της κοινωνικής ασφάλισης, μακριά και έξω από λογικές συμψηφισμών και παραγραφών και με σαφή καταδίκη εκείνων των πολιτικών που ενίσχυσαν πλουσιοπάροχα το μεγάλο κεφάλαιο μέσω της εισφοροδιαφυγής, των «νομίμων» απαλλαγών και της καταλήστευσης των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων. Πιο συγκεκριμένα, η Πρόταση Νόμου του Κ.Κ.Ε. κινείται στους κάτωθι άξονες:

- Επιστροφή όλων των απωλειών των ασφαλιστικών ταμείων από το 1950 μέχρι σήμερα.
- Κατάργηση κάθε διάταξης που επιτρέπει το τζογάρισμα των αποθεματικών σε μετοχές και άλλα χρηματοοικονομικά προϊόντα.
- Αξιοποίηση των αποθεματικών των ταμείων με την τοποθέτησή τους μόνο σε τίτλους του Δημοσίου, με εγγυημένη απόδοση που θα υπερκαλύπτει τον πληθωρισμό και με επιτόκιο το ύψος του ανώτατου επιτοκίου δανεισμού του Δημοσίου, χωρίς τη μεσολάβηση τρίτων.
- Μείωση των ορίων συνταξιοδότησης στα 60 για τους άνδρες και στα 55 για τις γυναίκες και για όσους εργάζονται στα βαριά και ανθυγιεινά στα 55 και στα 50 αντίστοιχα. Πλήρης σύνταξη ανεξαρτήτως ηλικίας με τη συμπλήρωση 30 χρονών εργασίας ή 9.000 ένημα. Θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος με 4.050 ημέρες ασφάλισης.
- Σύνταξη στο 80% των συνολικών αποδοχών του τελευταίου μήνα πριν τη συνταξιοδότηση. Κατώτερος βασικός μισθός τα 1.400 ευρώ και κατώτερη σύνταξη τα 1.120 ευρώ.
- Καμία πρόσθετη επιβάρυνση στους ασφαλισμένους, με προοπτική απαλλαγής τους από τις ασφαλιστικές εισφορές.
- Απαλλαγή των εργαζομένων από την εισφορά για τον κλάδο της υγείας και πρόνοιας.

Φυσικά, το κόστος υλοποίησης της πρότασης του Κ.Κ.Ε. δεν μπορεί παρά να βαρύνει το κράτος, κυρίως δε το μεγάλο κεφάλαιο, το οποίο όλα αυτά τα χρόνια έχει κερδίσει ασύλληπτα ποσά από την αφαίμαξη των αποθεματικών και την εν γένει χρηματοδότησή του μέσα από το ασφαλιστικό σύστημα. Σε κάθε περίπτωση, είναι

ανάγκη να γίνει αντιληπτό από τους εργαζόμενους ότι η ουσιαστική κατοχύρωση και διασφάλιση των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων και η διεύρυνση των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών τους δικαιωμάτων περνά αναγκαστικά μέσα από μία διαδικασία ρήξης και αντιπαράθεσης με τον καπιταλιστικό δρόμο ανάπτυξης και τις κυρίαρχες πολιτικές, όπως αυτές εκφράζονται από τις κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Ν.Δ. και την Ευρωπαϊκή Ένωση, με προοπτική τον άλλο δρόμο ανάπτυξης που προτείνει το Κ.Κ.Ε., δηλαδή τη λαϊκή εξουσία και τη λαϊκή οικονομία.

B. ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΤΩΝ «ΔΟΜΗΜΕΝΩΝ» ΟΜΟΛΟΓΩΝ

Η Εξεταστική Επιτροπή «για τη πλήρη διερεύνηση της υπόθεσης των Ομολόγων» συγκροτήθηκε, σύμφωνα με τις προβλέψεις των αρ. 68 του Συντάγματος και 144 επ. του Κανονισμού της Βουλής, με σκοπό τη διερεύνηση της συγκεκριμένης υπόθεσης στα πλαίσια σχετικής εντολής που παρασχέθηκε από την Ολομέλεια της Βουλής κατά τη συνεδρίαση της 22 Ιουνίου 2010, με βάση την από 17-12-2009 Πρόταση για τη σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία υπογράφεται από 128 Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ.

Το Κ.Κ.Ε. από την αρχή είχε υποστηρίξει την ανάγκη διερεύνησης του σκανδάλου των «δομημένων» ομολόγων, χωρίς να τρέφει αυταπάτες για την πραγματική πρόθεση των εκπροσώπων των δυνάμεων του δικομματισμού να προχωρήσουν στην ουσιαστική διερεύνηση της υπόθεσης, καθώς κάτι τέτοιο προϋποθέτει την ουσιαστική αμφισβήτηση του πυρήνα της πολιτικής που με συνέπεια υπηρετούν διαχρονικά και εκδηλώνεται στην προκειμένη περίπτωση με τη στενή σύμφυση παραγόντων του τραπεζικού και χρηματοοικονομικού κεφαλαίου με το ελληνικό δημόσιο, επικαθορίζοντας σε μεγάλο βαθμό και την πολιτική δανεισμού του κράτους. Σήμερα, μετά την ολοκλήρωση των εργασιών της Επιτροπής, και για τους λόγους που θα εκθέσουμε αναλυτικότερα κατωτέρω, εκτιμούμε ότι η συγκεκριμένη αυτή θέση επιβεβαιώνεται πλήρως.

1. Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Όπως έχει ήδη επισημανθεί, για το Κ.Κ.Ε. η υπόθεση των «δομημένων» ομολόγων δεν μπορεί να προσεγγιστεί αποκομμένα από το γενικότερο ζήτημα της διαχείρισης των οικονομικών και ειδικότερα των αποθεματικών των Ασφαλιστικών

Ταμείων, ζήτημα το οποίο με τη σειρά του σχετίζεται με τη γενικότερη ασφαλιστική και συνταξιοδοτική πολιτική που ακολουθείται και εφαρμόζεται. Ως εκ τούτου, ο τρόπος με τον οποίο η κάθε πολιτική δύναμη τοποθετείται γύρω από τα ζητήματα αυτά και, συνακόλουθα, του νομοθετικού πλαισίου που τα διέπει, καθορίζει σε τελική ανάλυση και τα όρια του «σκανδάλου».

Ήδη από το 1950 με τον Α.Ν. 1611, τα αποθεματικά των Ασφαλιστικών Ταμείων, μέσω της δέσμευσής τους στην Τράπεζα της Ελλάδος, με επιτόκια υπολειπόμενα του επισήμου πληθωρισμού και με πρόσχημα την ανάπτυξη, χρησιμοποιήθηκαν κατά κύριο λόγο ως κίνητρα για την ενίσχυση των μεγάλων επιχειρήσεων, με απώλειες που μόνο κατά το διάστημα 1951-1975 υπολογίζονται σε 58 δις ευρώ.

Εν συνεχεία, και με κομβικό σημείο τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, παρατηρείται το ξεδίπλωμα μίας σειράς πολιτικών επιλογών, μεταξύ άλλων και στον τομέα της διαχείρισης των αποθεματικών των Ταμείων, με αντικειμενικό στόχο την εκμετάλλευση τους προς όφελος του κεφαλαίου. Έτσι, με το Ν. 2076/1992 παρεχόταν η δυνατότητα τοποθέτησης από τα Ταμεία μέχρι και του ποσοστού 20% των αποθεματικών τους στο Χρηματιστήριο, ενώ με το Ν. 2676/1999 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε σε 23%, εξαιρώντας μάλιστα τα ομόλογα από το συγκεκριμένο περιορισμό. Περαιτέρω δε, με το Ν. 2992/2002 και πάλι της κυβέρνησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ, επιτράπηκαν οι επενδύσεις σε παράγωγα του χρηματιστηρίου, ανοίγοντας κατ' αυτόν τον τρόπο ο δρόμος για τις επενδύσεις και σε σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα, όπως είναι τα δομημένα ομόλογα.

Από όλα τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι με διαχρονική ευθύνη των κυβερνήσεων των δύο κομμάτων, ΠΑ.ΣΟ.Κ. και Ν.Δ., διαμορφώθηκε και εκσυγχρονίστηκε το θεσμικό πλαίσιο που επιτρέπει το «τζογάρισμα» των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων με όλους τους κινδύνους που αυτό συνεπάγεται και μέσα στα πλαίσια αυτών των πολιτικών επιλογών εκδηλώθηκε και το σκάνδαλο με τα «δομημένα» ομόλογα. Οι αρνητικές αυτές για τους εργαζομένους αλλαγές συμβαδίζουν με την απαλλαγή της εργοδοσίας και του κράτους από τις υποχρεώσεις, την μετάθεση της ευθύνης για την εξεύρεση πόρων στις πλάτες των Ασφαλιστικών Ταμείων και των περιορισμό των παροχών στους ασφαλισμένους τόσο στις συντάξεις όσο και στον κλάδο υγείας.

2. ΤΑ «ΔΟΜΗΜΕΝΑ» ΟΜΟΛΟΓΑ ΩΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η ίδια η βάση επί της οποίας εδράζεται η διερεύνηση της υπόθεσης του «σκανδάλου των δομημένων ομολόγων», δηλαδή η Πρόταση των Βουλευτών του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι δηλωτική για το πώς το ΠΑ.ΣΟ.Κ. αντιλαμβάνεται την έννοια του «σκανδάλου», καθορίζοντας ταυτόχρονα και τα «στενά» όρια, χρονικά και ουσιαστικά, εντός των οποίων οφείλει να κινηθεί η Επιτροπή. Έτσι, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. περιορίζει καταρχήν τη χρονική διάρκεια διερεύνησης της υπόθεσης μόνο για το διάστημα 2004-2007, δηλαδή κατά το χρονικό διάστημα διακυβέρνησης της Ν.Δ., ενώ σε ότι αφορά το είδος των επενδύσεων περιορίζεται μόνο στην περίπτωση των «δομημένων» ομολόγων. Ανεξάρτητα από τις όποιες πολιτικές ή και ποινικές ευθύνες πολιτικών προσώπων της Ν.Δ. οι οποίες ούτως ή άλλως είναι αναγκαίο να διερευνηθούν, αυτή η επιλογή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. συνιστά ευθεία πρόθεση συγκάλυψης αφενός μεν των ευθυνών της δικής του ασκούμενης πολιτικής σε βάρος των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων κατά το χρονικό διάστημα 1999-2002 με το τζογάρισμα στο Χρηματιστήριο, αφετέρου δε της ενιαίας εξέτασης της ληστείας των αποθεματικών των Ταμείων ήδη από το 1950, όταν δηλαδή τα αποθεματικά των Ταμείων ήταν δεσμευμένα στην Τράπεζα της Ελλάδος με επιτόκια κάτω από τον πληθωρισμό, τα οποία και δίνονταν ως κίνητρα για την ενίσχυση του μεγάλου κεφαλαίου.

Με δεδομένο την εγγενή υπονόμηση της Εξεταστικής Επιτροπής, μέσω του χρονικού και ουσιαστικού περιορισμού του αντικειμένου διερεύνησης, οι εργασίες της περιορίστηκαν στην αναζήτηση τυχόν πολιτικών ευθυνών των κυβερνητικών παραγόντων της περιόδου 2004-2007 «που σχεδίασαν, υλοποίησαν ή ανέχτηκαν το σκάνδαλο των ομολόγων». Στα πλαίσια της συγκεκριμένης διαδικασίας το Κ.Κ.Ε., συμμετείχε ουσιαστικά, καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια, προκειμένου να διερευνηθεί σε όλη της την ουσία και το βάθος η συγκεκριμένη υπόθεση. Σε σχέση με τα αποτελέσματα της διερεύνησης αυτής και ανεξάρτητα από τον επιμερισμό των όποιων πολιτικών ευθυνών, επιβεβαιώθηκαν πλήρως οι εκτιμήσεις του Κόμματος μας, περί προσπάθειας αποπροσανατολισμού της κοινής γνώμης από τα ουσιαστικά ζητήματα της διαχείρισης των αποθεματικών και της κοινωνικής ασφάλισης εν γένει. Με ευθύνη και των δύο δυνάμεων του δικομματισμού, η Εξεταστική Επιτροπή μετατράπηκε σε αρένα μικροκομματικών μεταξύ τους αντιπαραθέσεων, οι οποίες επενδύθηκαν με

ενέργειες επικοινωνιακού χαρακτήρα, όπως ήταν η κυκλοφορία «non-papers», η προσχεδιασμένη «πανηγυρική» αποχώρηση της Ν.Δ. κ.λ.π.

Σε σχέση με την ειδικότερα ζητήματα που προέκυψαν από τη διερεύνηση της υπόθεσης των «δομημένων» ομολόγων επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

I. Σε γενικές γραμμές η συγκεκριμένη υπόθεση σχετίζεται με «σύνθετα» (δομημένα) ομόλογα, τα οποία εκδόθηκαν, ως επί το πλείστον, από το ελληνικό δημόσιο, με τελικό αποδέκτη τα Ασφαλιστικά Ταμεία, κατόπιν επανειλημμένων μεταβιβάσεων και διαμεσολαβήσεων από παράγοντες της αγοράς. Πρέπει εξ αρχής να επισημανθεί ότι η προσέγγιση της λειτουργίας των «σύνθετων» ομολόγων εμφανίζει ιδιαίτερες δυσκολίες που σχετίζονται με τη φύση τους ως ειδικής μορφής χρηματοοικονομικών προϊόντων. Πρόκειται για «ομόλογα» των οποίων η απόδοση εξαρτάται από τη διαφορά μεταξύ των μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων επιτοκίων, ως εκ τούτου δεν είναι σταθερή, αλλά κυμαινόμενη, διεπόμενη από τη μελλοντική διαμόρφωση της καμπύλης επιτοκίων, όπως αυτή διαμορφώνεται κάθε φορά στις αγορές. Η αποτίμηση των αποδόσεων αυτών είναι μία πολύπλοκη διαδικασία, η οποία επικαθορίζει σε τελική ανάλυση και το μέγεθος του ρίσκου που αναλαμβάνεται κατά τη διαπραγμάτευση του «σύνθετου» ομολόγου στη δευτερογενή αγορά. Συνήθως τα «ομόλογα» αυτά συνοδεύονται και από μία σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων (swap) με την οποία, το ρίσκο του κυμαινόμενου επιτοκίου που βαρύνει τον εκδότη, μετατρέπεται σε υποχρέωση απόδοσης σταθερού επιτοκίου στον ανάδοχο, ο δε ανάδοχος, που συνήθως είναι Τράπεζα, αναλαμβάνει την υποχρέωση να καλύψει την κυμαινόμενη απόδοση. Μέσω αυτής της διαδικασίας ο μεν εκδότης απαλλάσσεται από το ρίσκο μίας κυμαινόμενης απόδοσης, μετατρέποντάς τη σε σταθερή, ο δε ανάδοχος στοχεύει στην κερδοσκοπία, μέσω της ανάληψης του ρίσκου μίας ευνοϊκής για τον ίδιο μελλοντικής διαμόρφωσης της καμπύλης επιτοκίων.

Γίνεται ευκόλως αντιληπτό από τα προηγούμενα, ότι η επένδυση σε τέτοιου είδους χρηματοοικονομικά προϊόντα συνιστά μία επιλογή που ενέχει υψηλό ρίσκο. Ο υψηλός επιτοκιακός κίνδυνος είναι που καθιστά και το συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό προϊόν ελκυστικό ως μέσο κερδοσκοπίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μαρτύρων που κατέθεσαν στην Επιτροπή δεν μπόρεσαν παρά να συνομολογήσουν το υψηλό ρίσκο που ενέχει μία τέτοιου είδους επένδυση, ανεξάρτητα από την προέλευσή τους (χρηματιστές, τραπεζίτες, υπηρεσιακοί παράγοντες κλπ) και της γενικότερης άποψής τους για τα συγκεκριμένα προϊόντα.

II. Από το σύνολο των «σύνθετων» ομολόγων τις εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής τις απασχόλησε, ως επί το πλείστον, η διερεύνηση δύο «σύνθετων» ομολόγων και δη του υπ' αριθ. ISIN XS0286916027 (ποσού 280.000.000 ευρώ) και του υπ' αριθ. ISIN XS0260349492 (ποσού 130.000.000 ευρώ), κυρίως λόγω της εμπλοκής της Επιτροπής «Ζορμπά» και της σύνταξης των σχετικών Πορισμάτων, από τη διερεύνηση των οποίων κατέστη δυνατόν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με την εμπλοκή πολιτικών προσώπων.. Σε σχέση με τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τη διαδικασία σχεδίασης, έκδοσης και κυκλοφορίας των συγκεκριμένων ομολόγων επαγόμαστε τα ακόλουθα:

α) Σχετικά με το υπ' αριθ. ISIN XS0286916027 «σύνθετο» ομόλογο

Την 21-2-2007 υπογράφηκε η σύμβαση δανεισμού μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου (συγκεκριμένα του Γενικού Λογιστηρίου και δη της Δ-23 που είναι η αρμόδια υπηρεσία για το δανεισμό που αφορά την κάλυψη αμυντικών δαπανών), ως εκδότη, της Deutsche Bank ως πληρώτριας και της JP MORGAN, ως αναδόχου, δυνάμει σχετικής κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Αμύνης. Σε σχέση με τους ειδικότερους όρους του συγκεκριμένου ομολόγου επισημαίνουμε συνοπτικά ότι είχε 12ετή διάρκεια, με σταθερό επιτόκιο 6,25% για τα δύο πρώτα έτη και κυμαινόμενο επιτόκιο για το τρίτο έως το δωδέκατο έτος, όπως αυτό θα διαμορφωνόταν από τη διαφορά μεταξύ του διατραπεζικού επιτοκίου σε ευρώ (EURIBOR) δέκα (10) ετών και του διατραπεζικού επιτοκίου σε ευρώ (EURIBOR) δύο (2) ετών. Έτσι, αν η διαφορά αυτή θα ήταν μεγαλύτερη ή ίση με 1%, τότε το επιτόκιο (κουπόνι) θα ήταν ίσο με το διατραπεζικό επιτόκιο σε ευρώ (EURIBOR) τριών μηνών αυξημένο κατά 1,5%, ενώ αντίθετα, αν η διαφορά αυτή ήταν μικρότερη του 1%, τότε το επιτόκιο θα ήταν ίσο με το πενταπλάσιό της.

Την 22-2-2007 η JP MORGAN πούλησε το εκδοθέν ομόλογο στη εταιρεία NORTH ASSET MANAGEMENT (NAM), διαχειρίστρια του αμοιβαίου κεφαλαίου NORTH PRINCIPAL INVESTMENT (NPI), συμφερόντων Παπαμαρκάκη, στο 92,95% της ονομαστικής αξίας και εισέπραξε περί τα 260.000.000 ευρώ. Η NAM πούλησε αμέσως τον τίτλο στην τράπεζα γερμανικών συμφερόντων HYPO VEREINSBANK στο 99,90% της ονομαστικής αξίας με κέρδος 19.400.000 ευρώ, η δε γερμανική τράπεζα πούλησε τον τίτλο στην εταιρεία «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών» στο 99,95% της ονομαστικής αξίας με κέρδος 140.000 ευρώ, η οποία με τη σειρά της πωλεί το ομόλογο σε τέσσερα Ασφαλιστικά

Ταμεία στο άρτιο και δη στο ΤΕΑΔΥ (100.000.000 ευρώ), στο ΤΕΑΠΟΚΑ (80.000.000 ευρώ), στο ΤΕΑΦΥΕ (55.000.000 ευρώ) και στο ΤΣΕΥΠ (45.000.000 ευρώ), αποκομίζοντας άμεσο κέρδος 140.000 ευρώ.

Σε σχέση με την «ποιότητα» του συγκεκριμένου «σύνθετου» ομολόγου πρέπει να επισημανθεί ότι επί της ουσίας επρόκειτο για ένα «υβριδικού» τύπου χρηματοοικονομικό προϊόν, το οποίο δεν είχε ξαναχρησιμοποιηθεί στην ελληνική αγορά και εμφάνιζε την ιδιαιτερότητα ότι μολονότι είχε τα τυπικά χαρακτηριστικά «σύνθετου» ομολόγου, εντούτοις, σε αντίθεση με τα κοινά «δομημένα», εμφάνιζε στοιχεία «εμπιστευτικότητας» (εμπιστευτικό ISIN), δηλαδή δεν εμφανιζόταν στους διάφορους δείκτες διαπραγμάτευσης («no listing» - «no Bloomberg»). Σημειωτέον ότι, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, προκειμένου να γίνει δανεισμός για την κάλυψη εξοπλιστικών προγραμμάτων μέσω της Δ-23 είναι αναγκαίος ο αποκλεισμός της δημοσιότητας, προς διασφάλιση ακριβώς του εμπιστευτικού χαρακτήρα της συγκεκριμένης χρηματοδότησης. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο, μέχρι τη στιγμή εκείνη, σε αντίστοιχες συμβάσεις, επιλεγόταν ο σύμφωνος με τη γερμανική νομοθεσία τύπος δανεισμού «Schuldschein Darlehen», με τον οποίο, πλέον της εμπιστευτικότητας, εξασφαλιζόταν η γνώση και ενημέρωση του εκδότη σε κάθε περαιτέρω εκχώρηση του τίτλου.

Πρέπει στο σημείο αυτό να σημειωθεί ότι η συγκεκριμένη διαδικασία δανεισμού έλαβε χώρα με τη μορφή της ιδιωτικής τοποθέτησης (private placement), δηλαδή την πρωτοβουλία για την έκδοση του συγκεκριμένου «σύνθετου» ομολόγου δεν την είχε το ελληνικό δημόσιο, αλλά ιδιώτης επενδυτής, ο οποίος και διαμορφώνει τους όρους του ομολόγου. Επιπλέον, η αγοραπωλησία του σύνθετου ομολόγου έλαβε χώρα εκτός οργανωμένης αγοράς, δηλαδή η αποτίμηση κάθε φορά της αξίας του ομολόγου δεν γινόταν με βάση την τιμή που διαμορφώνεται έστω και ενδεικτικά σε κάποιο πίνακα (π.χ. ΗΔΑΤ), αλλά ελευθέρως στα πλαίσια της προσφοράς και της ζήτησης.

Σε σχέση με τις ειδικότερες μεθοδεύσεις που ακολουθήθηκαν γύρω από τη διαδικασία σχεδίασης, έκδοσης και κυκλοφορίας του επίμαχου «σύνθετου» ομολόγου μπορούν να επισημανθούν τα ακόλουθα:

Από το σύνολο των μαρτυρικών καταθέσεων, αλλά και το πλήθος του αποδεικτικού υλικού που συγκεντρώθηκε τόσο στο επίπεδο της δικαστικής διερευνήσεως της υπόθεσης, όσο και στο επίπεδο λειτουργίας της Εξεταστικής Επιτροπής δεν υπάρχει η οποιαδήποτε αμφιβολία ότι πρόκειται για σκάνδαλο, το

οποίο, και ανεξάρτητα από την οποιαδήποτε εμπλοκή πολιτικών προσώπων, συναρτάται με τη σύμφυση του ελληνικού δημοσίου και δη του τομέα του κρατικού δανεισμού με χρηματιστηριακούς, τραπεζικούς και επιχειρηματικούς παράγοντες, με αποτέλεσμα την κερδοσκοπία των τελευταίων σε βάρος των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων, σε βάρος των χρημάτων δηλαδή του ελληνικού λαού.

Αποδείχθηκε, κατά τη γνώμη μας με πλήρη επάρκεια, ότι με πρόσχημα την κάλυψη αναγκών δανεισμού του ελληνικού δημοσίου στήθηκε ένα κερδοσκοπικό παιχνίδι, με στόχο τα αποθεματικά των Ασφαλιστικών Ταμείων, στο οποίο πρωταγωνιστικό ρόλο είχαν τόσο χρηματιστηριακοί, τραπεζικοί και επιχειρηματικοί παράγοντες που κινούνταν στην αγορά των «δομημένων» ομολόγων, όσο και υπηρεσιακοί παράγοντες (Πρόεδροι Ταμείων). Οι παράγοντες αυτοί, εκμεταλλεόμενοι αφενός μεν το δεδομένο νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο διαμορφώθηκε από κοινού από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η Ν.Δ., και το οποίο επέτρεπε, σε κάθε περίπτωση, το τζογάρισμα των αποθεματικών, αφετέρου δε την αβελτηρία θεσμικών και υπηρεσιακών παραγόντων (ΤτΕ, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων Οικονομίας και Απασχόλησης κλπ), οι οποίοι, με πράξεις ή παραλείψεις τους, διευκόλυναν αντικειμενικά την επίτευξη των όποιων μεθοδεύσεων, απέσπασαν υπέρμετρες υπεραξίες εκατομμυρίων ευρώ, μέσω της εμπορικής διακίνησης του συγκεκριμένου προϊόντος, με βλάβη της περιουσίας των Ασφαλιστικών Ταμείων.

Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται ότι την πρωτοβουλία για την έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου την ανέλαβαν, καταρχήν, παράγοντες της αγοράς και δη η «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ», συμφερόντων Σοφοκλή Πρινιωτάκη και Αποστολίδη, και η ΝΑΜ, συμφερόντων Παπαμαρκάκη, στα πλαίσια δε αυτά απαιτήθηκε η συνδρομή τραπεζικών ιδρυμάτων και πιο συγκεκριμένα της JP MORGAN κυρίως, δευτερευόντως και της HYPO VEREINSBANK. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία πρέπει να αναπτύχθηκε το καλοκαίρι του 2006, ίσως και νωρίτερα, οπότε και ενεργοποιήθηκε η σχέση μεταξύ της ΝΑΜ και της JP MORGAN. Πιο συγκεκριμένα, ο Παπαμαρκάκης, στα πλαίσια των καλών σχέσεων που διατηρούσε με παράγοντες της JP MORGAN, ζήτησε από την τελευταία να του φτιάξει ένα «δομημένο» ομόλογο με όρους που θα ήταν ελκυστικοί για το ελληνικό δημόσιο. Πράγματι η JP MORGAN (Σαββίδης) διαμόρφωσε σε συνεργασία με τον Παπαμαρκάκη τους συγκεκριμένους όρους του επίμαχου ομολόγου, που εξασφάλιζε υψηλή απόδοση για τα δύο πρώτα χρόνια και κυμαινόμενη για τα επόμενα. Σε αυτό το σημείο πρέπει να επισημανθεί ότι η εμπλοκή της JP

MORGAN στη διαδικασία δανεισμού ήταν αναγκαία, δεδομένου ότι ανήκε σε εκείνο το κλειστό club εγχώριων και αλλοδαπών τραπεζικών ιδρυμάτων που, βάσει του υπάρχοντος πλαισίου, ήταν οι βασικοί ανάδοχοι για το δανεισμό του Ελληνικού Δημοσίου. Από τη στιγμή επομένως που εξασφαλίστηκε η συμμετοχή της JP MORGAN, με τη διαμόρφωση μίας ελκυστικής επενδυτικής πρότασης («σύνθετο» ομόλογο) ήταν δυνατή πλέον η ενεργοποίηση του λοιπού συνεταιίρου και δη της «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ». Πράγματι, η «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ» εκμεταλλεούμενη το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο για το τζογάρισμα των αποθεματικών, που επέβαλε επί της ουσίας τις χρηματιστηριακές στα Δ.Σ. των Ασφαλιστικών Ταμείων προσέγγισε τις Διοικήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων, έχοντας το πλεονέκτημα ότι με ορισμένα από αυτά είχε αναπτύξει πολυετή (ήδη από το 1999) συνεργασία στον τομέα των ομολόγων. Έτσι, πέτυχε αποφάσεις Δ.Σ. και δη του ΤΕΑΔΥ (12-10-2006) για επένδυση 100.000.000 ευρώ, του ΤΕΑΠΟΚΑ (14-11-2006) για επένδυση 80.000.000 ευρώ, του ΤΕΑΥΦΕ (16-11-2006) για επένδυση 55.000.000 ευρώ και του ΤΣΕΥΠ (6-12-2006) για επένδυση 45.000.000 ευρώ. Στην προσέγγιση αυτή φαίνεται να υπήρξε συνεπικουρία Προέδρων και μελών Δ.Σ. Ασφαλιστικών Ταμείων (π.χ. Σημαιοφορίδης, Δεμέστιχας κ.λ.π.), ενώ χρήζει περαιτέρω διερεύνησης η καταγγελία εκπροσώπων της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ (Πρινιωτάκης, Αποστολίδης) για δωροδοκία τους, προκειμένου να ασκήσουν τη δέουσα επιρροή στα «ανίδια» μέλη των Δ.Σ., προς «εκμείωση» των τελικών αποφάσεων περί των συγκεκριμένων επενδύσεων. Στη συγκεκριμένη διαδικασία υπήρχε μία περιρρέουσα ατμόσφαιρα περί της ανάγκης επενδύσεων των αποθεματικών, η οποία καλλιεργήθηκε τουλάχιστον με την ανοχή κυβερνητικών και υπηρεσιακών παραγόντων. Σημειωτέον ότι οι αποφάσεις των διοικήσεων των Ταμείων για την αγορά του ομολόγου με τους όρους που τελικά εκδόθηκε έλαβαν χώρα τέσσερις και πλέον μήνες πριν την τελική έκδοση του ομολόγου, πράγμα που σημαίνει ότι οι εμπνευστές του σχεδίου πρέπει να είχαν απόλυτη βεβαιότητα για την έκδοσή του, με άλλα λόγια δηλαδή είναι πιθανό να στηρίζονταν σε κυβερνητικές διαβεβαιώσεις.

Από τη στιγμή λοιπόν που εξασφαλίστηκε ο «τελικός» επενδυτής ενεργοποιήθηκε ξανά ο Παπαμαρκάκης, ο οποίος έδωσε το πράσινο φως στη JP MORGAN να ξεκινήσει τις διαπραγματεύσεις με το ελληνικό δημόσιο. Πράγματι, η JP MORGAN ήδη από το Δεκέμβριο του 2006 αρχίζει να διαπραγματεύεται με το Ελληνικό Δημόσιο. Αρχικά απευθύνεται στον ΟΔΔΗΧ που είναι η αρμόδια υπηρεσία για το

δανεισμό του ελληνικού δημοσίου, η οποία όμως δεν μπόρεσε να προχωρήσει στην έκδοση, δεδομένου ότι το δανειακό πρόγραμμα του ελληνικού κράτους για το τρέχον έτος είχε κλείσει. Κατόπιν τούτου, και με παρότρυνση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών κ. Κουρή η JP MORGAN απευθύνθηκε στη Δ-23, η οποία, όπως έχει ήδη αναφερθεί, είναι αρμόδια για το δανεισμό για αμυντικούς λόγους. Οι εκπρόσωποι της JP MORGAN άσκησαν πίεση για την έκδοση του συγκεκριμένου «σύνθετου» ομολόγου, μολονότι, ο δανεισμός για εξοπλιστικούς λόγους, σύμφωνα και με τα αναλυτικώς προαναφερόμενα, θα έπρεπε να διέπεται από το καθεστώς της εμπιστευτικότητας. Τελικά, όπως έχει ήδη αναφερθεί, προκρίθηκε η μεθόδευση της έκδοσης του «υβριδικού» ομολόγου με εμπιστευτικό ISIN (μέσω του συστήματος EUROCLEAR), με τους ήδη διαμορφωμένους όρους, ενώ παράλληλα πρότεινε τη σύναψη σύμβασης ανταλλαγής επιτοκίων (swap) με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους για το ελληνικό δημόσιο, προκειμένου να αρθούν οι όποιες τυχόν επιφυλάξεις. Τελικά την 6-2-2007 η JP MORGAN διετύπωσε προς το Υπουργείο Οικονομικών τους όρους της 12ετούς δανειστικής σύμβασης ως και της σύμβασης SWAP και αυθημερόν ενημερώθηκαν ο Υφυπουργός Δούκας και ο Γεν. Γραμματέας Κουρής ο οποίος και ενέκρινε. Την ίδια ημέρα (6-2-2007) εκδίδεται σχετική υπουργική απόφαση με την οποία αποφασίζεται και εγκρίνεται η έκδοση ομολογιακού δανείου του ελληνικού δημοσίου με ιδιωτική τοποθέτηση με την JP MORGAN με σκοπό την χρηματοδότηση προγραμμάτων του ΥΠΕΘΑ, ακολούθως, την 21-2-2007, υπογράφεται η δανειακή σύμβαση των 280.000.000 ευρώ, κατόπιν δε της εκδόσεώς του ακολουθήθηκε η, κατά τα προαναφερόμενα πορεία, με τελικό αποδέκτη τα Ασφαλιστικά Ταμεία.

Σε σχέση με τη βλάβη που υπέστησαν τα Ασφαλιστικά Ταμεία από τη συγκεκριμένη διαδικασία, η Ν.Δ. επιχείρησε, για ευνόητους λόγους, να συσκοτίσει την πραγματικότητα, με το επιχείρημα ότι αφενός μεν το Ελληνικό Δημόσιο δεν ζημιώθηκε, δεδομένου ότι τη δεδομένη χρονική στιγμή εξασφαλίστηκε φθηνός δανεισμός, αφετέρου δε το δομημένο «ομόλογο» αγοράστηκε στο άρτιο και όχι υπερτιμολογημένο και το εάν τα Ασφαλιστικά Ταμεία είχαν ζημιά από την απόδοση των συγκεκριμένων «δομημένων» ομολόγων θα μπορούσε να κριθεί αποκλειστικά και μόνο κατά τη λήξη τους, η δε εκ των υστέρων επαναγορά του συγκεκριμένου ομολόγου από τη JP MORGAN δεν επέτρεψε την ολοκλήρωση της πορείας του συγκεκριμένου «ομολόγου», εν πάση δε περιπτώσει το ρίσκο που αναλήφθηκε από τις επενδύσεις σε «δομημένα» ομόλογα δεν ήταν μεγαλύτερο από το ρίσκο και την εν γένει ζημιά που υπέστησαν τα αποθεματικά των

Ταμείων από την επένδυση σε μετοχές κατά την περίοδο 1999-2002. Η συγκεκριμένη προσέγγιση της Ν.Δ. εκτός του ότι κινείται σε μία λογική συμψηφισμού, σε κάθε περίπτωση παραγνωρίζει το αντικειμενικό γεγονός ότι πρόκειται για αποθεματικά Ασφαλιστικών Ταμείων, δηλαδή για χρήματα του ελληνικού λαού, τα οποία διατίθενται για την κάλυψη συνταξιοδοτικών αναγκών και ως εκ τούτου δεν είναι δυνατόν να εντάσσονται σε μία επενδυτική λογική τζογαρίσματος. Περαιτέρω, μπορεί το ελληνικό δημόσιο να εμφάνιζε κέρδος, δεδομένου ότι το ομόλογο διαπραγματευόταν στην αλλοδαπή σε τιμές χαμηλότερες της ονομαστικής του αξίας, εντούτοις, η ζημία των Ασφαλιστικών Ταμείων ήταν δεδομένη κατά τη στιγμή αγοράς του συγκεκριμένου «ομολόγου» (και όχι κατά τη λήξη του), καθώς το «ομόλογο» αγοράστηκε μεν στο άρτιο, στην τιμή της ονομαστικής του δηλαδή αξίας (280.000.000 ευρώ ή 100% της ονομαστικής του αξίας), αλλά στην πραγματικότητα η πραγματική του αξία ήταν κατά πολύ μικρότερη, εξαιτίας της ταυτόχρονης σύναψης της σύμβασης ανταλλαγής επιτοκίων (swap), όπως άλλωστε σε κάθε περίπτωση πιστοποιείται από τη διαδρομή του στη δευτερογενή αγορά και την υπέρμετρη κερδοφορία των ενδιάμεσων μεσαζόντων. Έχει ήδη αναφερθεί ότι αυτός καθεαυτός ο τρόπος δόμησης του συγκεκριμένου ομολόγου, με υψηλή απόδοση κατά την πρώτη διετία, που εξασφαλίζει την προσέλκυση του πιθανού επενδυτή, και κυμαινόμενη απόδοση κατά τα λοιπά δέκα έτη, συνεπάγεται ότι η απόδοση του ομολόγου θα είναι νομοτελειακά κάτω από το άρτιο (δηλ. το 100%), δεδομένης της προεξόφλησης των μελλοντικών προσόδων από το ομόλογο.

Στο σημείο αυτό, και για την κατανόηση του κερδοσκοπικού χαρακτήρα της συγκεκριμένης διαδικασίας που ακολουθήθηκε είναι χρήσιμη η επισήμανση των κερδών που αποκόμισαν οι διαμεσολαβούσες εταιρείες. Πιο συγκεκριμένα:

- **JP MORGAN:** Μπορεί να φαίνεται ότι έχει απώλειες, δεδομένου ότι αγοράζει στο άρτιο και μεταπωλεί στο 92,95%, εντούτοις με τη σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων (swap), την οποία και διατηρεί, όχι μόνο αντισταθμίζει τις απώλειες, αλλά εμφανίζει και κέρδος, δεδομένου ότι η πραγματική αξία του «ομολόγου» δεν φαίνεται να υπερέβαινε κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή το 87% της ονομαστικής αξίας, στοιχείο που η JP MORGAN είχε τη δυνατότητα να προεκτιμήσει τεχνικά.
- **NAM (Παπαμαρκάκης):** Τα κέρδη της ανέρχονται σε 19.400.000 ευρώ.
- **HVB:** Η προμήθειά της για υπηρεσίες θεματοφυλακής και διαμεσολάβησης ανέρχονται στο ποσό των 140.000 ευρώ

- **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ:** Εκτός της αμοιβής του 0,05% της μεταπώλησης, η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ έλαβε χρήματα και από τον Παπαμαρκάκη ως προμήθεια «σύστασης πελατείας», η οποία ανέρχεται στο ποσό των 8.400.000 ευρώ!

β) Σχετικά με το υπ' αριθ. ISIN XS0260349492 «σύνθετο» ομόλογο

Η ίδια περίπτωση μεθόδευση ακολουθήθηκε και με την έκδοση του συγκεκριμένου «δομημένου» ομολόγου. Πιο συγκεκριμένα, η έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου έλαβε χώρα την 10-7-2006, με εκδότη το Ελληνικό Δημόσιο (ΟΔΔΗΧ) και αρχική ανάδοχο την Εμπορική Τράπεζα, η οποία και συνήψε τη σχετική από 7-7-2006 σύμβαση αναδοχής με το Ελληνικό Δημόσιο, αναλαμβάνοντας την υποχρέωση αγοράς του 100% της ονομαστικής αξίας του και τα έξοδα έκδοσης. Η Εμπορική Τράπεζα ενήργησε στη συγκεκριμένη περίπτωση με την ιδιότητα του βασικού διαπραγματευτή προς εξυπηρέτηση του διαδόχου της Credit Agricole, η οποία δια του επενδυτικού της βραχίονα Calyon Corporate προσχεδίασε τους όρους του ομολόγου. Σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους του ομολόγου η ονομαστική του αξία ήταν 130.000.000 ευρώ, είχε εικοσαετή διάρκεια με σταθερό επιτόκιο 6% για τα πρώτα πέντε έτη και κυμαινόμενο για τα επόμενο, με επιτόκιο που διαμορφωνόταν σύμφωνα με το 10ετές ευρωπαϊκό επιτόκιο ανταλλαγής, το οποίο ισούται με την διαφορά απόδοσης του 10ετούς αγγλικού επιτοκίου ανταλλαγής μείον το 10ετές ευρωπαϊκό επιτόκιο ανταλλαγής πολλαπλασιαζόμενη επί 22 φορές. Η ανάδοχος εταιρεία Calyon, την ίδια ημέρα, πωλεί το «ομόλογο» στην εταιρεία Μαχα (συμφερόντων Παπαμαρκάκη) στο 97,10% της αξίας του τίτλου, που πωλείται ακολούθως στην PROTON BANK στο 97,12% και ακολούθως στην κυπριακή χρηματιστηριακή-επενδυτική εταιρεία ΤΡΩΥΛΟΣ Κ.Ε.Π.Ε.Υ. στο 100%, την ίδια δε ημέρα στο ΤΣΠΕΑΘ στην ίδια τιμή, οπότε και γίνεται η εκκαθάριση από την Τράπεζα της Ελλάδας. Τα κέρδη που αποκομίζονται για τις διαμεσολαβούσες εταιρείες είναι για την μεν Μαχα 26.000 ευρώ, για τη δε PROTON 3.744.000 ευρώ.

Οι ομοιότητες με τη διαδικασία σχεδίασης, έκδοσης και κυκλοφορίας των δύο ομολόγων είναι κάτι παραπάνω από εμφανείς. Πράγματι, και σε αυτή την περίπτωση έχουμε την έκδοση ενός «σύνθετου» χρηματοοικονομικού προϊόντος, το οποίο ενώ αρχικά εμφανίζει υψηλή σταθερή απόδοση (6% για τα πέντε πρώτα χρόνια), εν συνεχεία μετατρέπεται σε κυμαινόμενη με υψηλό επιτοκιακό κίνδυνο. Περαιτέρω, και στην περίπτωση αυτή παρατηρείται η εμπλοκή μίας αναδόχου Τράπεζας (Εμπορική), η οποία λειτουργεί ουσιαστικά για λογαριασμό της διαδόχου της Credit Agricole, που

προσχεδίασε τους όρους του «ομολόγου», δια του επενδυτικού της βραχίονα Calyon Corporate, ενώ υφίσταται και εμπλοκή διαμεσολαβούντων τραπεζικών (PROTON), χρηματιστηριακών (ΤΡΩΥΛΟΣ), επιχειρηματικών (MaxQ, συμφερόντων του εμπλεκόμενου και σε αυτή την περίπτωση Παπαμαρκάκη) εταιρειών, οι οποίες κερδίζουν χρηματικά ποσά. Καταλήγει δε σε Ασφαλιστικό Ταμείο (ΤΣΠΕΑΘ), το Δ.Σ. του οποίου έλαβε, και σε αυτή την περίπτωση, τη σχετική επενδυτική απόφαση σε χρόνο προγενέστερο της έκδοσης του ομολόγου!

Σε σχέση με την ειδικότερη διαδικασία σχεδίασης, έκδοσης και κυκλοφορίας του συγκεκριμένου «ομολόγου» επισημαίνεται ότι βασική εμπλοκή φαίνεται να έχει και στην περίπτωση αυτή ο Παπαμαρκάκης, ο οποίος σε συνεργασία με την εταιρεία ΤΡΩΥΛΟΣ και την ουσιαστική συνδρομή της PROTON και της CALYON (CREDIT AGRICOLE) διαμόρφωσε, εξέδωσε και εν συνεχεία διοχέτευσε το συγκεκριμένο ομόλογο στο ΤΣΠΕΑΘ. Πιο συγκεκριμένα, σε ανύποπτο χρόνο, ήδη από τον Απρίλιο του 2006 ο Παπαμαρκάκης εξασφάλισε τη συνεργασία της PROTON BANK, η οποία μέσω του Κωνσταντίνου Κυριακόπουλου του παρέδωσε προσχέδιο όρων σύνθετου ομολόγου, όμοιων με εκείνο που τελικά εκδόθηκε. Εν συνεχεία, ενεργοποιήθηκε η ΤΡΩΥΛΟΣ Κ.Ε.Π.Ε.Υ., προς άγραν «θεσμικού» επενδυτή. Σημειωτέον ότι η συγκεκριμένη εταιρεία ανήκει στην εταιρεία VIATSA S.A., στην οποία μέτοχοι είναι εξ ημισείας οι Δημήτριος Παστελάκος και Ζωή Μπασπανέλου. Πράγματι, η Μπασπανέλου κατόρθωσε τον Ιούνιο του 2006 να έρθει σε επαφή με τον Πρόεδρο του ΤΣΠΕΑΘ Δημήτριο Καπράνο, μέσω του πρώην Προέδρου του Γεώργιου Κατσανεβάκη, γνωριμία που δρομολόγησε την λήψη σχετικής απόφασης από το Δ.Σ. του Ταμείου. Κατά την αρχική σύγκληση του Δ.Σ. του ΤΣΠΕΑΘ στις 23-6-2006, οπότε και αναμένετο η παρουσίαση του ως άνω προϊόντος, δεν αναγράφονταν στα Πρακτικά οι όροι του ομολόγου, στη συνέχεια όμως και πιο συγκεκριμένα στις 28-6-2006 συνεδρίασε εκ νέου το διοικητικό συμβούλιο του Ταμείου, στο οποίο αφενός μεν δεν παραστάθηκε η Κυβερνητική Επιτροπος, το οποίο πέρα των γενικότερων θεμάτων που προκύπτουν, εγείρει και ζήτημα τυπικής νομιμότητας της συγκεκριμένης απόφασης, αφετέρου δε δεν κλήθηκαν οι εκπρόσωποι των εργαζομένων και των συνταξιούχων. Σε αυτό το Δ.Σ. αποφασίστηκε, με εισήγηση του Προέδρου, η επένδυση 130.000.000 ευρώ στο συγκεκριμένο ομόλογο, με την αιτιολογία του επείγοντος, χωρίς όμως κάτι τέτοιο να αιτιολογείται επαρκώς. Την 4-7-2006 η εταιρεία ΤΡΩΥΛΟΣ με επιστολή της στο Ταμείο ανακοινώνει ότι προέβη στην αγορά του ομολόγου με τα ως άνω χαρακτηριστικά, την επομένη δε ημέρα δίνεται από

το Ταμείο εντολή πληρωμής του ομολόγου και τα σχετικά χρήματα μεταφέρονται σε λογαριασμό της ΤΡΩΥΛΟΣ που τηρείτο στην Bayerische Hypo. Σημειωτέον ότι το ομόλογο εξεδόθη τελικώς την 10-7-2006, στοιχείο δηλωτικό του γεγονότος ότι κατά τη στιγμή λήψης απόφασης από το Δ.Σ. του Ταμείου και των παρεπόμενων ενεργειών δεν είχε εκδοθεί το «ομόλογο».

Σε σχέση με το επίμαχο ομόλογο πρέπει να επισημανθεί μία σειρά στοιχείων που συνελέγησαν κατά την έρευνα που διενήργησε η Επιτροπή «Ζορμπά» και τέθηκαν στη διάθεση των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής. Έτσι, στα πλαίσια συνεργασίας με τις διωκτικές αρχές της Ελβετίας προέκυψε ότι την 7-7-2006, τρεις δηλαδή ημέρες πριν την έκδοση του επιμάχου ομολόγου φέρεται να έχει συναφθεί σύμβαση μεταξύ της NAM International (συμφερόντων Παπαμαρκάκη) και της Crozana Investment Limited (συμφερόντων Παστελάκου, μετόχου της ΤΡΩΥΛΟΣ) με αντικείμενο την ανάπτυξη επενδυτικών προϊόντων, την δε 10-7-2006 φέρεται συναφθείσα ειδικότερη συμφωνία μεταξύ των ίδιων εταιρειών, δυνάμει της οποίας η Crozana έλαβε ως αμοιβή για υπηρεσίες διαμεσολάβησης που προσέφερε στη NAM, και πιο συγκεκριμένα για το γεγονός ότι συνέστησε στη NAM την εταιρεία CALYON, η οποία ήταν και η ανάδοχος του επίμαχου ομολόγου, το ποσό των 6.500.000 ευρώ. Επί της ουσίας, δηλαδή, η αμοιβή της μεσολάβησης φέρεται να είναι κατά πολύ μεγαλύτερη από το κέρδος που αποκόμισε η NAM από την κύρια σύμβαση, το οποίο και ανερχόταν στο ποσό των 26.000 ευρώ! Το ποσό αυτό μεταφέρθηκε σε τραπεζικούς λογαριασμούς του Παστελάκου στην Ελβετία και κατά τη διαδικασία ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής δεν κατέστη δυνατό να διακριβωθεί το που τελικά κατέληξε. Παράλληλα, από την ίδια έρευνα φαίνεται να προκύπτει ιδιαίτερη σχέση μεταξύ των Κυριακόπουλου, Παπαμαρκάκη, Παστελάκου κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα Μάρτιο-Ιούνιο του 2006, ενώ τον Ιούλιο του 2006 φέρεται να έχουν ανοιχθεί λογαριασμοί στην Ελβετία στο όνομα του Καπράνου, περαιτέρω έχουν προκύψει οικονομικές δοσοληψίες μεταξύ εμπλεκόμενων προσώπων για τις οποίες, εν πάση περιπτώσει, δεν έχουν δοθεί επαρκείς εξηγήσεις στην Εξεταστική Επιτροπή. Εξ όλων των αμέσως προαναφερομένων, θα μπορούσε ευλόγως να γίνει η εκτίμηση ότι οι ανωτέρω ενέργειες μπορούν υπό προϋποθέσεις να συνδέονται με το επίμαχο ομόλογο.

Σε ότι αφορά τη βλάβη που υπέστη το συγκεκριμένο Ασφαλιστικό Ταμείο από την αγορά του επίμαχου ομολόγου και σε αυτή την περίπτωση σχετίζεται άμεσα με το γεγονός ότι η πραγματική αξία του ομολόγου, κατά το επίδικο χρονικό διάστημα της

αγοράς του, ήταν κατά πολύ μικρότερη από την ονομαστική του αξία, σε ποσοστό που, σύμφωνα με ορισμένες μαρτυρικές καταθέσεις, ανέρχεται περί το 81% της ονομαστικής του αξίας, ίσως και λιγότερο, στοιχείο που επέτρεπε τη δημιουργία υπεραξιών κατά τη διακίνησή του. Ακριβώς, η δημιουργία υπεραξιών που αποκόμισαν οι διαμεσολαβούντες είναι δυνατόν, κατά τη γνώμη μας, να παράσχει και μία επαρκή εξήγηση για την ύπαρξη αμοιβής ύψους 6.500.000 ευρώ για τη διαμεσολάβηση σε μία αγοραπωλησία που το φαινομενικό κέρδος φαίνεται να είναι μόλις 26.000 ευρώ, ενώ στην πραγματικότητα το πραγματικό κέρδος από την υπερτιμολόγηση του ομολόγου πρέπει να ήταν κατά πολύ μεγαλύτερο. Το ίδιο ισχύει και για την εταιρεία ΤΡΩΥΛΟΣ, η οποία κατά παρέκκλιση από τη συνήθη πρακτική φέρεται να μην έχει λάβει την οιαδήποτε αμοιβή ως προμήθεια για τη μεσολάβησή της στη συγκεκριμένη διαδικασία. Άλλωστε δηλωτικό των μεθοδεύσεων που ακολουθήθηκαν είναι το γεγονός ότι, μετά τον ντόρο που δημιουργήθηκε εκ του γεγονότος ότι το ομόλογο χαρακτηρίστηκε ως «επικίνδυνο», η PROTON BANK δέχτηκε να επαναγοράσει το επίμαχο ομόλογο αντί του ποσού των 133.100.000 ευρώ.

Γ. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Από την ως άνω αναλυτικά εκτιθέμενη διαδικασία σχεδίασης, έκδοσης και κυκλοφορίας των επίμαχων σύνθετων ομολόγων γίνονται ευκόλως αντιληπτές οι μεθοδεύσεις που ακολουθήθηκαν από συγκεκριμένους παράγοντες, προκειμένου, δια της κυκλοφορίας σύνθετων χρηματοοικονομικών προϊόντων, τα οποία διοχετεύτηκαν στα Ασφαλιστικά Ταμεία, να εξασφαλίσουν μεγάλα χρηματικά ποσά, μέσω της δημιουργίας υπεραξιών κατά τη διακίνησή τους. Όλη αυτή η μεθόδευση ασφαλώς και δεν θα είχε αποτέλεσμα χωρίς τη συνδρομή υπηρεσιακών παραγόντων και δη Διοικήσεων Ταμείων. Και φυσικά δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθούν ως βάσιμοι οι όποιοι ισχυρισμοί των εμπλεκόμενων, οι οποίοι στην απέλπιδα προσπάθειά τους να αποσείσουν τις όποιες ευθύνες τους επιχειρούν να μετακυλήσουν την ευθύνη στους λοιπούς εμπλεκόμενους. Έτσι, οι μεν Πρόεδροι των Ταμείων ισχυρίζονται, τουλάχιστον στην πλειοψηφία τους, ότι ήταν «ανίδεοι» σε σχέση με τα σύνθετα ομόλογα, τα οποία ουσιαστικά τους τα επέβαλαν οι χρηματιστές, οι δε τελευταίοι υποστηρίζουν ότι την πρωτοβουλία για την επένδυση σε τέτοιου είδους προϊόντα την είχαν οι ίδιες οι Διοικήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων.

Σε κάθε περίπτωση καθίσταται ιδιαίτερος εύλογος ο προβληματισμός εάν όλη αυτή η κατά τα προαναφερόμενα μεθόδευση θα ήταν δυνατή, δίχως την ουσιαστική εμπλοκή πολιτικών παραγόντων, οι οποίοι με πράξεις ή παραλείψεις τους συνέβαλαν στην προώθηση όλου αυτού του κερδοσκοπικού παιχνιδιού σε βάρος των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων. Πολύ περισσότερο από τη στιγμή που κυβερνητικοί παράγοντες, ως εκ της θέσεώς τους, εμπλέκονται τόσο στη διαδικασία δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου, δια της έκδοσης των επίμαχων «σύνθετων» ομολόγων, όσο και στον έλεγχο της εν γένει δραστηριότητας των Ασφαλιστικών Ταμείων.

Σε ένα γενικότερο επίπεδο και σύμφωνα με τα αρχικώς προαναφερόμενα, για το Κ.Κ.Ε., και ανεξάρτητα από τις όποιες ειδικότερες ευθύνες συγκεκριμένων κυβερνητικών παραγόντων, υφίσταται αντικειμενική πολιτική ευθύνη, η οποία είναι διαχρονική και την φέρνουν οι κυβερνήσεις τόσο της Ν.Δ. όσο και του ΠΑ.ΣΟ.Κ. γιατί με την πολιτική τους όλα τα προηγούμενα χρόνια διαμόρφωσαν εκείνο το πλαίσιο, το οποίο επέτρεψε το τζογάρισμα των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων και συνακόλουθα την εμπλοκή τραπεζικών, χρηματιστηριακών και εν γένει επιχειρηματικών ομίλων. Και περαιτέρω, φέρουν την διαχρονική πολιτική ευθύνη για την ακολουθούμενη πολιτική στον τομέα της Κοινωνικής Ασφάλισης, για την περιστολή των εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων, την αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης και του χρόνου εργασίας, τη μείωση των συντάξιμων αποδοχών. Και όλα αυτά στο βωμό της εξυπηρέτησης των συμφερόντων του μεγάλου κεφαλαίου.

Από εκεί και πέρα στο ειδικότερο ζήτημα που έχει κληθεί να εξετάσει η Εξεταστική Επιτροπή και αφορά την ανάδειξη των πολιτικών ευθυνών κυβερνητικών παραγόντων της Ν.Δ. κατά το χρονικό διάστημα 2004-2007 κατά τη σχεδίαση, υλοποίηση ή ανοχή του σκανδάλου των ομολόγων, είναι αναγκαία πριν από οτιδήποτε άλλο η επισήμανση εκείνων των ερωτημάτων που προκύπτουν αβίαστα από όλη αυτή τη διαδικασία, η απάντηση επί των οποίων επικαθορίζει και το βαθμό που ήταν απαραίτητη και η πολιτική «διαμεσολάβηση». Πιο συγκεκριμένα, επισημαίνουμε συνοπτικά:

- Πώς προσέγγιζαν γενικά ως επενδυτική πρόταση τα «δομημένα» ομόλογα οι αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες;

- Από πού αντλούσαν οι εμπλεκόμενοι χρηματιστηριακοί, τραπεζικοί και επιχειρηματικοί παράγοντες την βεβαιότητα για την έκδοση των ομολόγων, με τους συγκεκριμένους μάλιστα όρους;
- Πώς εξηγείται ότι οι αποφάσεις των Δ.Σ. των Ασφαλιστικών Ταμείων λήφθηκαν προγενέστερα του χρόνου έκδοσης των ομολόγων;
- Εάν πράγματι οι Πρόεδροι των Ασφαλιστικών Ταμείων ήταν «ανίδεοι» σχετικά με τα σύνθετα αυτά προϊόντα γιατί δεν ζητούσαν πληροφορίες από τα προϊστάμενα κυβερνητικά όργανα ή λοιπούς αρμόδιους φορείς (π.χ. ΤτΕ);
- Πώς εξηγείται η έλλειψη του οποιοδήποτε συντονισμού μεταξύ των δύο υπηρεσιακών φορέων δανεισμού του ελληνικού δημοσίου (ΟΔΔΗΧ/Δ-23);
- Από πού αντλούσαν το δικαίωμα οι διάφοροι χρηματιστηριακοί παράγοντες να «συνδιοικούν» εν τοις πράγμασι τα Ασφαλιστικά Ταμεία;
- Από πού αντλούσαν το δικαίωμα οι διάφοροι χρηματιστηριακοί παράγοντες να διαχειρίζονται «εν λευκώ» τα αποθεματικά των Ταμείων;
- Ποιος ήταν ο ρόλος των κυβερνητικών επιτρόπων στα διάφορα Δ.Σ. των Ταμείων;
- Με ποιο τρόπο άλλοι αρμόδιοι φορείς (ΤτΕ, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς) επενέβησαν (ή όχι) για τη διασφάλιση των αποθεματικών των Ταμείων;
- Είναι συμπτωματικό το γεγονός ότι σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο σύνθετα ομόλογα κατέληξαν σχεδόν αποκλειστικά σε Ασφαλιστικά Ταμεία;
- Είναι συμπτωματικό το γεγονός ότι οι επενδύσεις από το Δημόσιο και τραπεζικούς οργανισμούς σε δομημένα ομόλογα στον ελληνικό χώρο ανερχόταν κατά την επίμαχη χρονική περίοδο σε ποσοστό 10% περίπου επί του συνόλου των ευρωπαϊκών εκδόσεων;
- Πώς εξηγείται η κατά παρέκκλιση της συνήθους διαδικασίας δανεισμού για εξοπλιστικούς λόγους (σύμβαση τύπου schuldschein) έκδοση του ομολόγου των 280.000.000 ευρώ, μέσω έκδοσης με εμπιστευτικό ISIN;
- Εν πάση περιπτώσει πώς αντιμετώπισαν οι αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες του Υπουργείου Οικονομίας την επιμονή των εκπροσώπων της JP MORGAN να εκδοθεί το συγκεκριμένο ομόλογο, μολοντί ο χρόνος δανεισμού (αρχές του 2007), αλλά και αυτές καθεαυτές οι δανειακές ανάγκες δεν δικαιολογούν τον χαρακτήρα του κατεπείγοντος;
- Ποια ήταν η αντιμετώπιση από την ηγεσία του Υπουργείου Οικονομίας των επιφυλάξεων που διατύπωσαν υπηρεσιακοί παράγοντες του Γενικού Λογιστηρίου σε σχέση με την πλήρωση των όρων της «εμπιστευτικότητας», αλλά και του ουσιαστικού τρόπου δανεισμού;

- Γιατί προκρίθηκε η διαδικασία της ιδιωτικής τοποθέτησης, με πρωτοβουλία δηλαδή των ίδιων των αναδόχων, με όρους μάλιστα που οι ίδιοι διαμόρφωναν, ενώ θα μπορούσε ευχερώς το Ελληνικό Δημόσιο να διαμορφώσει το ίδιο τους συμφέροντες γι' αυτό όρους δανεισμού και εν συνεχεία να αναζητήσει επενδυτές;
- Πώς εξηγείται η παντελής έλλειψη επικοινωνίας (ή μήπως τελικά υπήρχε) μεταξύ των εμπλεκόμενων Υπουργείων Απασχόλησης και Οικονομίας, δεδομένου ότι, όπως αποδείχτηκε, από τη μία υπήρχε ανάγκη δανεισμού, από την άλλη ανάγκη επένδυσης των αποθεματικών;
- Σε τι εξυπηρετεί η «ανεξήγητη» και έξω από τα διδάγματα της κοινής λογικής και της εμπειρίας εμμονή της ηγεσίας του Υπουργείου Απασχόλησης περί της ελλείψεως της οποιαδήποτε γνώσης γύρω από τις επενδύσεις των Ταμείων, όταν από μαρτυρικές καταθέσεις φαίνεται ότι βασικοί υπηρεσιακοί παράγοντες του Υπουργείου γνώριζαν για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα;
- Πώς εξηγείται η έλλειψη της οποιαδήποτε ενέργειας εκ μέρους των συναρμόδιων Υπουργείων (δευτερευόντως δε και της ΤτΕ) προς ενημέρωση των Ασφαλιστικών Ταμείων σχετικά με τους κινδύνους που εγκυμονεί η επένδυση σε τέτοιου είδους χρηματοοικονομικά προϊόντα;
- Στα ίδια ως άνω πλαίσια, πώς εξηγούνται, αντιθέτως, οι μαρτυρικές καταθέσεις μελών των Διοικήσεων των Ταμείων (Κονιδάρης), που αφήνουν να εννοηθεί ότι υφίστατο «γνώση» κυβερνητικών παραγόντων σχετικά με την αγορά ομολόγων;
- Είχε συμφέρον το Ελληνικό Δημόσιο να προσδοκά την τελική διοχέτευση των επίμαχων ομολόγων στα Ασφαλιστικά Ταμεία, στα πλαίσια της γενικότερης οικονομικής πολιτικής μείωσης του δημοσίου χρέους;
- Πού πήγαν τα χρηματικά ποσά που η μέχρι σήμερα έρευνα δεν αποσαφήνισε;

Τα ως άνω υποβληθέντα ερωτήματα είναι μέρος μόνο μίας σειράς ζητημάτων που προέκυψαν και απασχόλησαν την Εξεταστική Επιτροπή και στα οποία είτε δεν δόθηκαν καθόλου ή εν πάση περιπτώσει οι όποιες απαντήσεις δόθηκαν κρίνονται, κατά τη γνώμη μας, ως ανεπαρκείς. **Από το πλήθος ακριβώς των ερωτημάτων που προκλήθηκαν κατά την εξέταση της υπόθεσης, σε συνδυασμό με μία σειρά πραγματικών γεγονότων που αποδεδειγμένα έλαβαν χώρα, αλλά και από το σύνολο του ανακριτικού και λοιπού υλικού που τέθηκε επ' όψιν μας προκύπτουν σαφώς προσδιορισμένες πολιτικές ευθύνες πολιτικών προσώπων και δη μελών της κυβέρνησης της Ν.Δ. κατά την χρονική περίοδο διακυβέρνησης 2004-2007, τα οποία με πράξεις ή παραλείψεις του ενεπλάκησαν στη συγκεκριμένη διαδικασία**

έκδοσης των επίμαχων ομολόγων. Σε σχέση με την ειδικότερη στοιχειοθέτηση των συγκεκριμένων ευθυνών επαγόμαστε τα ακόλουθα:

1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Η εμπλοκή του Υπουργείου Απασχόλησης είναι αντικειμενική, δεδομένου ότι πρόκειται για το Υπουργείο στο οποίο υπάγονται και αναφέρονται οι Διοικήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων. Η εκάστοτε ηγεσία του φέρει διαχρονικά την ευθύνη τόσο για τις πολιτικές σχεδίασης και υλοποίησης των αντιλαϊκών μέτρων στους τομείς εργασίας και κοινωνικής ασφάλισης όσο και ως το αυτό καθεαυτό προϊστάμενο πολιτικό όργανο των Ασφαλιστικών Ταμείων. Σε ότι αφορά τη διερεύνηση της συγκεκριμένης υπόθεσης των επίμαχων σύνθετων ομολόγων εκτιμούμε ότι τεκμηριώνεται η πολιτική ευθύνη της ηγεσίας του Υπουργείου Απασχόλησης τουλάχιστον για το χρονικό διάστημα από τον Απρίλιο του 2006 έως και τον Μάρτιο του 2007, οπότε και χώρησε η διαδικασία σχεδίασης, έκδοσης και κυκλοφορίας των επίμαχων ομολόγων, με τελική κατάληξη τα Ασφαλιστικά Ταμεία, σύμφωνα με τα όσα αναλυτικά εκτίθενται στις οικείες ενότητες. Στα πλαίσια αυτά η συγκεκριμένη πολιτική ευθύνη προσωποποιείται στον Υπουργό Απασχόλησης της επίδικης χρονικής περιόδου και δη στον κ. Σάββα Τσιτουρίδη, ο οποίος, ανεξάρτητα από την οποιαδήποτε ιδιαίτερη νομική του υποχρέωση, δεν προέβη, ως εκ της θέσεώς του, σε καμία ενέργεια, η οποία θα ήταν πρόσφορη να αποτρέψει τις Διοικήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων από τις συγκεκριμένες επενδυτικές επιλογές αγοράς των επίμαχων ομολόγων, οι οποίες και προξένησαν βλάβη στα αποθεματικά των Ασφαλιστικών Ταμείων.

Η απόδοση συγκεκριμένης πολιτικής ευθύνης στον Υπουργό Απασχόλησης συναρτάται με την εκτίμηση ότι κατά το επίδικο χρονικό διάστημα τελούσε σε πλήρη γνώση των συγκεκριμένων επενδυτικών δραστηριοτήτων των Διοικήσεων των Ασφαλιστικών Ταμείων και παρά την αναμφισβήτητη αυτή γνώση του ουδέν έπραξε ως αρμόδιο κυβερνητικό στέλεχος, προς ενημέρωση τόσο των Διοικήσεων των Ασφαλιστικών Ταμείων σχετικά με το αναληφθέν ρίσκο μίας τέτοιας επένδυσης, όσο και του αρμόδιου για την έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου Υπουργείου Οικονομίας, καθώς και λοιπών θεσμικών παραγόντων (ΤτΕ). Η εκτίμηση περί της ασφαλούς γνώσης της ηγεσίας του Υπουργείου Απασχόλησης και δη του αρμόδιου Υπουργού τεκμαίρεται από τα κάτωθι:

α) Τόσο από την κατάθεση του ίδιου του Τσιτουρίδη, όσο και λοιπών κυβερνητικών και υπηρεσιακών παραγόντων της επίμαχης περιόδου προκύπτει ότι τα «σύνθετα» ομόλογα αντιμετώπιζονταν από τους αρμόδιους παράγοντες ως μία επικερδής και ασφαλής επένδυση. Ως εκ τούτου, και από τη στιγμή που υπήρχε κυβερνητική αποδοχή γύρω από αυτά τα χρηματοοικονομικά προϊόντα δεν φαίνεται να υπάρχει την περίοδο τουλάχιστον εκείνη η οποιαδήποτε επιφύλαξη που θα καθιστούσε απαγορευτική την οποιοδήποτε προτροπή ή έστω ανοχή για την αγορά τέτοιων προϊόντων.

β) Περαιτέρω, όπως συνομολογείται, από τους αρμόδιους κυβερνητικούς παράγοντες της περιόδου, το νομοθετικό πλαίσιο που συνδιαμόρφωσαν ΠΑ.ΣΟ.Κ. και Ν.Δ. επέτρεπε, χωρίς μάλιστα τον οποιοδήποτε περιορισμό, την επένδυση σε τέτοιου είδους προϊόντα, οπότε η «νομιμότητα» της άσκησης μίας τέτοιας δραστηριότητας παρείχε τα εχέγγυα για την προτροπή σε αυτή ή έστω ανοχή της.

γ) Στις συνεδριάσεις των Δ.Σ. των Ασφαλιστικών Ταμείων παρίσταντο Δημόσιοι Υπάλληλοι (κυβερνητικοί επίτροποι), οι οποίοι αναφέρονταν στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου. Ανεξάρτητα από το είδος του ελέγχου που ασκούσαν τα συγκεκριμένα όργανα (νομιμότητας και όχι σκοπιμότητας), καθώς και της έλλειψης των απαιτούμενων ικανοτήτων, που σχετίζεται με ζητήματα γραφειοκρατίας και εν γένει διάρθρωσης της Δημόσιας Διοίκησης, εν πάση περιπτώσει η παρουσία τους στα Δ.Σ. συνιστά αμάχητο τεκμήριο γνώσης της ηγεσίας του Υπουργείου για τα διαλαμβανόμενα στα οικεία Δ.Σ.

δ) Σύμφωνα με τις καταθέσεις υπηρεσιακών παραγόντων, οι ημερήσιες διατάξεις, καθώς και τα Πρακτικά των Δ.Σ. των Ασφαλιστικών Ταμείων αποστέλλονταν στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου. Και αυτή η διαδικασία συνιστά αμάχητο τεκμήριο γνώσης της ηγεσίας του Υπουργείου για τα διαλαμβανόμενα στα οικεία Δ.Σ.

ε) Περαιτέρω, στο Υπουργείο αποστέλλονταν μηνιαίως καταστάσεις σχετικά με τις επενδύσεις που πραγματοποιούσαν τα Ασφαλιστικά Ταμεία. Ως εκ τούτου είναι απίθανο να μη λάμβανε γνώση γι' αυτές η ηγεσία του Υπουργείου.

στ) Προέκυψε ότι επί Υπουργίας Τσιτουρίδη και ανά τακτά χρονικά διαστήματα πραγματοποιούνταν συσκέψεις στο Υπουργείο μεταξύ της πολιτικής ηγεσίας και των Προέδρων των Ταμείων. Στις συναντήσεις αυτές είναι αδύνατον, με βάση την κοινή λογική, να μη βρέθηκε έστω και ένα Πρόεδρος Ασφαλιστικών Ταμείων που να μη ρώτησε σχετικά με τις συγκεκριμένες επενδυτικές δραστηριότητες και συνακόλουθα να μην υπήρχε η οποιαδήποτε «παραίνεση» ή «συμβουλή» εκ μέρους του Υπουργείου,

πολύ περισσότερο από τη στιγμή που προέκυψε ότι η πλειοψηφία των Προέδρων των Ασφαλιστικών Ταμείων, πλην ελαχίστων, δεν διέθεταν εξειδικευμένες γνώσεις, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι, κατά το επίδικο χρονικό διάστημα (2005-2007), οι επενδύσεις σε τέτοιου είδους προϊόντα ήταν ιδιαίτερα δημοφιλείς στην Ελλάδα, φτάνοντας μάλιστα στο σημείο να ανέρχονται σε ποσοστό 10% περίπου επί του συνόλου των εκδόσεων στον ευρωπαϊκό χώρο!

ζ) Τέλος, ανώτατοι πολιτικοί παράγοντες του Υπουργείου Απασχόλησης, όπως ο Γενικός Γραμματέας Μαμμωνάς και ο Ειδικός Γραμματέας και «δεξί χέρι» του Υπουργού Ευγένιος Παπαδόπουλος φαίνονται να έχουν γνώση περί των συγκεκριμένων επενδύσεων.

Η αποδεδειγμένη λοιπόν γνώση του αρμόδιου Υπουργού Απασχόλησης περί της ύπαρξης σχετικών αποφάσεων εκ μέρους των Δ.Σ. των Ασφαλιστικών Ταμείων για την επένδυση μέρους των αποθεματικών, που ανέρχονταν σε εκατομμύρια ευρώ, σε δομημένα ομόλογα, καθιστούσε αναγκαία την εκ μέρους του ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών προς άρση των οποιοδήποτε κινδύνων εγκυμονούσε μία τέτοια ενέργεια. Αντ' αυτού απείχε από την οποιαδήποτε επιβεβλημένη ενέργεια, με την οποία θα εκδηλωνόταν η, εν πάση περιπτώσει, πολιτική βούληση της αρμόδιας πολιτικής ηγεσίας να ελέγξει τις συγκεκριμένες επενδυτικές δραστηριότητες.

2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η εμπλοκή του Υπουργείου Οικονομίας σχετίζεται με την αρμοδιότητα του να εκδίδει, δια των αναφερόμενων σε αυτό αρμόδιων υπηρεσιών (ΟΔΔΗΧ, ΓΛΚ), τα ομόλογα και να διεκπεραιώνει κατ' αυτόν τον τρόπο τη διαδικασία δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου. Στα πλαίσια αυτά, η συμβολή του συγκεκριμένου Υπουργείου είναι καθοριστική, δεδομένου ότι θα ήταν αδύνατη η ενεργοποίηση όλου αυτού του κερδοσκοπικού μηχανισμού, εάν δεν εκδίδονταν τα επίμαχα σύνθετα ομόλογα με τους συγκεκριμένους όρους που επέτρεψαν τη δημιουργία υπεραξιών κατά τη διακίνησή τους.

Δεδομένου ότι και στα δύο υπό εξέταση σύνθετα ομόλογα ακολουθήθηκε η ίδια περίπτωση μεθόδευση, γίνεται με σαφή και αντιληπτό τρόπο η εμπλοκή του Υπουργείου Οικονομίας, η οποία είναι δυνατόν να στοιχειοθετήσει συγκεκριμένες πολιτικές ευθύνες σε εκπροσώπους της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου, οι οποίοι ως εκ της θέσης τους, είχαν την αρμοδιότητα να εγκρίνουν την έκδοση σχετικών ομολογιακών δανείων.

Σε αυτά τα πλαίσια εκτιμάμε ότι τεκμηριώνεται η πολιτική ευθύνη του Υφυπουργού Οικονομίας κ. Πέτρου Δούκα, ο οποίος σε αгаστή συνεργασία με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου κ. Γεώργιο Κουρή ανέλαβε ενεργητικό ρόλο στην έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου, σύμφωνα και με τα αναλυτικώς προεκτεθέντα.

Ο βαθμός εμπλοκής της αρμόδιας ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομίας εξαρτάται κατά τη γνώμη μας από το κατά πόσο τελούσε εν γνώσει του γεγονότος ότι οι «θεσμικοί επενδυτές» οι οποίοι κρύβονταν πίσω από την ανάδοχο εταιρεία ήταν επί της ουσίας τα Ασφαλιστικά Ταμεία, στα οποία και θα κατέληγε το συγκεκριμένο ομόλογο. Η κατάληξη αυτή του συγκεκριμένου ομολόγου ήταν δυνατόν να είναι σε γνώση της αρμόδιας ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομίας, βάσει των κατωτέρων στοιχείων:

α) Οι σχετικές αποφάσεις των Διοικήσεων των Ασφαλιστικών Ταμείων λήφθηκαν σε χρόνο προγενέστερο της έκδοσης του συγκεκριμένου ομολόγου. Η αμεσότητα των αποφάσεων είναι δηλωτική του γεγονότος ότι οι Διοικήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων θα πρέπει να είχαν τη διαβεβαίωση από τους εμπλεκόμενους χρηματιστηριακούς (πιθανόν και από κυβερνητικούς) παράγοντες ότι η έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου εμφανίζεται ως σίγουρη. Τέτοια διαβεβαίωση μόνο οι αρμόδιοι προς έκδοση παράγοντες θα μπορούσαν να δώσουν. Και τούτο ανεξάρτητα από το γεγονός ότι πρόκειται για ιδιωτική επένδυση, δηλαδή την πρωτοβουλία για την έκδοση του ομολόγου την λαμβάνει κάποιος ιδιώτης επενδυτής, δεδομένου ότι σε καμία περίπτωση δεν εξασφαλίζεται η σίγουρη έκδοση του ομολόγου, η οποία και συναρτάται με τις δανειακές ανάγκες της συγκεκριμένης στιγμής.

β) Κύριο επιχείρημα της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομίας είναι ότι το Ελληνικό Δημόσιο δεν έχει τη δυνατότητα να καθορίσει την πορεία του ομολόγου στη δευτερογενή αγορά και ως εκ τούτου δεν ενδιαφέρεται για το που θα καταλήξει. Μοναδικό κριτήριο για την έκδοση κάποιου ομολόγου είναι το εάν οι όροι δανεισμού είναι επωφελείς για το Ελληνικό Δημόσιο. Από τη στιγμή επομένως που οι όροι δανεισμού ήταν επωφελείς δεν είχε κανένα λόγο να μην προχωρήσει στη συγκεκριμένη έκδοση. Εντούτοις, η συγκεκριμένη έκδοση έλαβε χώρα για εξοπλιστικούς σκοπούς. Ως εκ τούτου το Ελληνικό Δημόσιο είχε, για ευνόητους λόγους, κάθε συμφέρον να γνωρίζει την πορεία του συγκεκριμένου ομολόγου. Άλλωστε, η συνηθισμένη διαδικασία δανεισμού για την κάλυψη στρατιωτικών αναγκών ήταν η σύμβαση τύπου schuldschein, η οποία δεν εξασφάλιζε μόνο την απαιτούμενη εμπιστευτικότητα, αλλά περαιτέρω και την υπό προϋποθέσεις γνώση της πορείας του ομολόγου, δεδομένου ότι η

συγκεκριμένη σύμβαση δανεισμού δεν μεταβιβαζόταν, αλλά εκχωρούταν. Από τη στιγμή επομένως που προκρίθηκε, κατά παρέκκλιση της συνήθους διαδικασίας, η έκδοση σύνθετου ομολόγου με την έκδοση εμπιστευτικού ISIN, τούτο συνεπάγεται κατά λογική αναγκαιότητα, ότι οι αρμόδιοι παράγοντες του Υπουργείου Οικονομίας πρέπει να γνώριζαν την κατάληξη του συγκεκριμένου ομολόγου, γι' αυτό ακριβώς τον λόγο και υπερκεράστηκαν, οι όποιες αντιρρήσεις εξέφρασαν αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες της Δ-23 (Σπυρουλοπούλου) σε σχέση με την εμπιστευτικότητα του συγκεκριμένου ομολόγου.

γ) Όπως ήδη έχει αναφερθεί η γνώση του Υπουργείου Απασχόλησης σχετικά με την έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου, για τους λόγους που αναλυτικά εκτίθενται στην οικεία ενότητα, θεωρείται δεδομένη. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομίας δεν είχε διαβεβαιώσει τις Διοικήσεις των Ταμείων για την βεβαιότητα της έκδοσης ομολόγου (ανωτέρω υπό α), δεν πρέπει να θεωρηθεί απίθανη η ενημέρωση του Υπουργείου Οικονομίας από το αρμόδιο Υπουργείο Απασχόλησης σχετικά με την ύπαρξη σχετικών αποφάσεων Δ.Σ. Ταμείων.

δ) Σε αντίθεση με τα όσα υποστηρίζει η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομίας σχετικά με το γεγονός ότι δήθεν δεν ενδιαφερόταν για την πορεία του ομολόγου στη δευτερογενή αγορά προκύπτει ως βάσιμη η θέση ότι το Ελληνικό Δημόσιο είχε κάθε συμφέρον και κίνητρο τα δομημένα ομόλογα να διοχετευτούν στα Ασφαλιστικά Ταμεία, στα πλαίσια της γενικότερης πολιτικής μείωσης του δημόσιου χρέους, μέσω της ευκολίας διαθέσεων των τίτλων.

ε) Το Υπουργείο Οικονομίας είχε κατά τη στιγμή έκδοσης των επίμαχων ομολόγων την εμπειρία ότι και άλλα σύνθετα ομόλογα είχαν καταλήξει σε Ασφαλιστικά Ταμεία, ότι δηλαδή η επένδυση σε τέτοια χρηματοοικονομικά προϊόντα ήταν μία επιλογή που έκαναν οι Διοικήσεις των Ταμείων και μάλιστα τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Ως εκ τούτου θα ήταν πολύ εύκολο να πιθανολογήσει ότι και η συγκεκριμένη επένδυση θα κατέληγε στα Ασφαλιστικά Ταμεία, πόσο μάλλον από τη στιγμή που η επένδυση ποσού 280.000.000 ευρώ είναι σχετικά μεγάλη επένδυση για τα ελληνικά δεδομένα και ως εκ τούτου δεν μπορεί να έχει γίνει από ιδιώτη επενδυτή.

στ) Κατά τη διαδικασία έκδοσης του επίμαχου ομολόγου των 280.000.000 ευρώ παρατηρείται μία ιδιαίτερη επιμονή και πίεση εκ μέρους της αναδόχου εταιρείας JP MORGAN για την έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου, η οποία όχι μόνο δεν προβλημάτισε το Υπουργείο Οικονομίας, αλλά αντιθέτως κατέβαλε κάθε δυνατή

προσπάθεια, ώστε να εκδοθεί το συγκεκριμένο ομόλογο (π.χ. ο Γ.Γ. Γιώργος Κουρής καθοδηγεί τους εκπροσώπους της JP MORGAN να απευθυνθούν εναλλακτικά στη Δ-23, μολονότι γνωρίζει άριστα ότι ο τύπος δανεισμού προϋποθέτει άλλου τύπου δανειακή σύμβαση ή ο Υφυπουργός Πέτρος Δούκας υπογράφει τη σχετική σύμβαση, μολονότι διατυπώνονται επιφυλάξεις από παράγοντες του Υπουργείου για τη διαδικασία που ακολουθείται κλπ), παρά το γεγονός ότι δεν προέκυψαν κατά τη δεδομένη χρονική περίοδο επείγουσες ανάγκες δανεισμού.

Συνεπεία όλων των αμέσως προαναφερομένων ανακύπτει ευλόγως το ερώτημα: Είναι δυνατόν να μην γνώριζε ο καθ' ύλην αρμόδιος Υφυπουργός Πέτρος Δούκας ότι τα πιο πάνω ομόλογα θα κατέληγαν στα Ασφαλιστικά Ταμεία και εάν το γνώριζε γιατί δεν το απέτρεψε;

Από τα ως άνω αναλυτικώς εκτιθέμενα προκύπτουν οι διαχρονικές ευθύνες τόσο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. όσο και της Ν.Δ. σε ότι αφορά τη διαχείριση των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων, μέσω της διαμόρφωσης του κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου που επέτρεψε την εμπλοκή τραπεζικών, χρηματιστηριακών και επιχειρηματικών παραγόντων στη διαδικασία τζογαρίσματος των αποθεματικών.

ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Η έρευνα της Επιτροπής περιορίστηκε μόνο στο ζήτημα των δομημένων ομολόγων της χρονικής περιόδου 2004-2007. Με ευθύνη των δύο κομμάτων, του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Ν.Δ. έμεινε εκτός έρευνας το μεγάλο σκάνδαλο της λεηλασίας των αποθεματικών που για δεκαετίες διαπράττεται σε βάρος των Ασφαλιστικών Ταμείων. Αρχικά με την χαμηλότερη δέσμευση των καταθέσεών τους στην Τράπεζα της Ελλάδος που με πρόσχημα την ανάπτυξη κατά κύριο λόγο χρησιμοποιήθηκαν για την ενίσχυση των μεγάλων επιχειρήσεων. Στη συνέχεια με τους νόμους των κυβερνήσεων της Ν.Δ. (Ν.2076/1992) και του ΠΑ.ΣΟ.Κ. (Ν.2676/1999 και Ν.2992/2002) δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για την τοποθέτησή τους στο Χρηματιστήριο και σε σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα, όπως είναι τα «δομημένα» ομόλογα που είναι ένα διαχρονικό διαρκές έγκλημα που δεν παραγράφεται στη συνείδηση του λαού.

2. Αυτό το πλαίσιο διαμόρφωσε και το έδαφος για να διαπραχθεί το σκάνδαλο που είχε ως αποτέλεσμα τις απώλειες στα αποθεματικά των Ασφαλιστικών Ταμείων τόσο στο Χρηματιστήριο όσο και στα «δομημένα» ομόλογα.
3. Επομένως έχουν βαρύτερες διαχρονικές ευθύνες και τα δύο κόμματα, ΠΑ.ΣΟ.Κ. και Ν.Δ. Από κοινού και τα δύο κόμματα όχι μόνον συνδιαμόρφωσαν το θεσμικό πλαίσιο που έδωσε τη δυνατότητα αφαίμαξης των αποθεματικών, αλλά περαιτέρω καταψήφισαν την Πρόταση Νόμου του Κ.Κ.Ε. για την επιστροφή των κλεμμένων.
4. Για το συγκεκριμένο σκάνδαλο των «δομημένων ομολόγων» φέρει βαρύτερες πολιτικές ευθύνες η κυβέρνηση της Ν.Δ., η οποία χρησιμοποίησε τα ομόλογα αυτά για την «μείωση» του κόστους δανεισμού σε βάρος των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων και των ασφαλισμένων σε αυτά και ιδιαίτερα ο κατά την επίμαχη χρονική περίοδο Υφυπουργός Οικονομίας Πέτρος Δούκας και ο τότε Υπουργός Απασχόλησης Σάββας Τσιτουρίδης, ενώ περαιτέρω υφίσταται η ανάγκη σύστασης ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, με σκοπό τη διερεύνηση ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών.

ΒΕΡΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

***ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε. ΣΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ «ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΛΗΡΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ»***

**ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ
ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΥ (ΛΑ.Ο.Σ.)
ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΗΛΙΑ ΠΟΛΑΤΙΔΗ

Πορισματικές Θέσεις του Λαϊκού Ορθοδόξου Συναγερμού**Ηλίας Χ. Πολατίδης****Βουλευτής Σερρών****ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

Η υπόθεση των ομολόγων την εξεταζόμενη περίοδο και στις διάφορες φάσεις της ανέδειξε συγκεκριμένα προβλήματα σχετιζόμενα με την διαχείριση των χρημάτων των ασφαλιστικών ταμείων, τον έλεγχο της ροής μαύρου χρήματος και την διαφάνεια, τις ικανότητες των διοριζομένων από την εκάστοτε πολιτική ηγεσία προσώπων. Επίσης, ανέδειξε την ανικανότητα της σημερινής δημοσίας διοικήσεως, κυρίως λόγω νοοτροπίας και αγκυλώσεων, να διαχειριστεί τα σημερινά προβλήματα στην εξαιρετικώς περίπλοκη πραγματικότητα στην οποία ζούμε.

Η πληρωμή υπέρογκων προμηθειών, η ανάληψη τεραστίων ποσών σε μετρητά προκειμένου να χαθούν τα ίχνη, η κατάργηση της Επιτροπής για τον έλεγχο του μαύρου χρήματος οδήγησαν την κοινή γνώμη στην πεποίθηση ότι μαύρο χρήμα κατέληξε σε πολιτικά πρόσωπα προκειμένου να διευκολύνουν την καταλήστευση των ασφαλιστικών ταμείων.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Μια σειρά από ασφαλιστικά ταμεία άρχισαν από ένα σημείο (2005) και μετά να αγοράζουν το νέο χρηματοοικονομικό προϊόν που ήταν τα δομημένα ομόλογα του ελληνικού δημοσίου ή τραπεζών. Το χαρακτηριστικό όλων των δομημένων ομολόγων ήταν ότι έδιναν στα πρώτα 2 ή 3 χρόνια σαφώς υψηλές σταθερές αποδόσεις (της τάξεως του 6 ως 7%) και κατόπιν συνέδεαν τις αποδόσεις με μια σειρά από περίπλοκους όρους που είναι αδύνατο να εκτιμηθούν εκ των προτέρω με ακρίβεια. Η πλειοψηφία των μελών των ΔΣ των ασφαλιστικών ταμείων εμπιστευόταν με κλειστά μάτια τις εισηγήσεις των υπηρεσιακών παραγόντων και ορισμένων εταιρειών. Επίσης, πολλά μέλη των ΔΣ δεν μπορούσαν να κατανοήσουν ότι δεν ήταν ένα συνηθισμένο ομόλογο κυμαινομένου επιτοκίου αλλά ένα άλλο προϊόν. Κατά την εξέτασή τους πολλοί μάρτυρες είπαν ότι αν είχαν τις γνώσεις και την ενημέρωση περί δομημένων προϊόντων που απέκτησαν μετέπειτα, ουδέποτε θα συναινούσαν στην αγορά τους από τα ασφαλιστικά ταμεία.

Τέτοιου είδους προϊόντα αγοράζόταν και από ιδιώτες που είχαν όμως την διάθεση να βάλουν στοιχήματα σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις των επιτοκίων .

Βασιζόμενα λοιπόν τα ταμεία εκείνη την εποχή σε υποδείξεις περί ανόδου στο άμεσο μέλλον των επιτοκίων “έσπασαν” τα επιτόκια σταθερού επιτοκίου προκειμένου να αποφύγουν τον κίνδυνο να ξεμείνουν με ομόλογα χαμηλής αποδόσεως. Η εξέλιξη των πραγμάτων κάθε άλλο παρά δικαίωσε τις προβλέψεις.

Η διακίνηση κεφαλαίων μεταξύ ελληνικών και ξένων τραπεζών και χρηματοοικονομικών εταιρειών με έδρα σε φορολογικούς παραδείσους έδωσε την δυνατότητα σε κάποιους να συλλάβουν το σχέδιο για να κερδοσκοπήσουν εις βάρος των ασφαλιστικών ταμείων με τρόπο που φανταζόταν ότι θα περάσει απαρατήρητος.

Το Ελληνικό Δημόσιο είχε κίνητρο να πουλήσει τα ομόλογα σε ασφαλιστικά ταμεία διότι έτσι δεν θα ενεγράφοντο στο δημόσιο χρέος και οι Τράπεζες και χρηματιστηριακές εταιρείες θα πουλούσαν ένα προϊόν του οποίου η αποτίμηση δεν ήταν προφανής και άρα έδινε δυνατότητα μεγάλων κερδών. Δεν είναι εύκολο για κάποιον μη ειδικό να κατανοήσει πώς μία εταιρεία εισπράττει τεράστια κέρδη αγοράζοντας στο 100% της ονομαστικής αξίας και πουλώντας κατόπιν πάλι στο 100% ένα προϊόν.

Τα δομημένα προϊόντα συνεκέντρωναν λοιπόν μια σειρά από χαρακτηριστικά που τα έκαναν ιδιαιτέρως κατάλληλα για το στήσιμο αυτής της εξαπατήσεως των ασφαλιστικών ταμείων.

Υπάρχει και αντίλογος στα παραπάνω που λέει ότι και σήμερα ακόμη πολλά από αυτά τα προϊόντα διαπραγματεύονται σε τιμές άνω του αρτίου. Αυτό συνέβη διότι τα προϊόντα αυτά εξεδόθησαν πριν την χρηματοοικονομική κρίση και οι εκτιμήσεις που γινόταν για την εξέλιξη των επιτοκίων δεν επαληθεύθησαν. Αν τα πράγματα είχαν εξελιχθεί σύμφωνως με τις προβλέψεις, θα είχαμε ζημίες για τους αγοραστές. Οι οικονομικές εξελίξεις όμως ήταν τελείως διαφορετικές με αποτέλεσμα ορισμένα από αυτά τα προϊόντα να εμφανίζουν σήμερα σχετικώς ικανοποιητικές αποδόσεις .

Κατ' αρχήν οι θυγατρικές των τραπεζών και οι ίδιες οι Τράπεζες μπήκαν στο παιχνίδι αποκομίζοντας υψηλά κέρδη και πουλώντας στα ασφαλιστικά ταμεία τα δομημένα προϊόντα είτε εκδόσεως του Ελληνικού Δημοσίου είτε δικής τους. Ορισμένες χρηματιστηριακές εταιρείες προσπάθησαν να εισέλθουν σε αυτή την αγορά έχοντας ήδη εμπειρία από την πώληση ομολόγων σταθερού επιτοκίου στα ασφαλιστικά ταμεία. Επίμονες ερωτήσεις σε εμπλεκόμενους για το θέμα της πατρότητας της ιδέας δημιουργίας και πωλήσεως δομημένων προϊόντων εκ μέρους των χρηματιστηριακών εταιρειών δεν φώτισαν το θέμα. Ο κ. Σ. Πρινιωτάκης ανέφερε ότι η ζήτηση τέτοιου είδους προϊόντων προήλθε από τα ασφαλιστικά ταμεία, γεγονός προδήλως ανακριβές αφού οι υπάλληλοι, οι διοικήσεις αλλά και τα μέλη των ΔΣ ήταν ανάκατα ακόμη και να κατανοήσουν τις παρουσιάσεις των προϊόντων. Ο κ. Παπαμαρκάκης ανέφερε ότι την ιδέα την είχε η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ. Αν ήταν δυνατόν η Επιτροπή να διαλευκάνει από ποιόν ξεκίνησε η αρχική ιδέα (για τα δομημένα προϊόντα της JP Morgan και της Εμπορικής), ενδεχομένως να μπορούσε να προσεγγίσει την αλήθεια. Το δεδομένο είναι ότι τελικά πληρώθηκαν υψηλότερες προμήθειες στα δύο δομημένα ομόλογα της JP Morgan και της Εμπορικής και μάλιστα με έμμεσο τρόπο στις εταιρείες ιδιοκτησίας των μεγαλομετόχων τους και

όχι στις ίδιες τις εταιρείες. Η ανάληψη μάλιστα τεραστίων χρηματικών ποσών σε μετρητά οδηγεί στις υποψίες ότι αυτά μπορεί να έχουν δοθεί σε πολιτικά πρόσωπα.

Σημαντική είναι και εξέταση της διαδρομής του χρήματος διότι μόνο αυτή μπορούσε να οδηγήσει στην διαλεύκανση της υποθέσεως. Κατά την δικαστική διερεύνηση επί τρία χρόνια ισχυρίζονταν οι κ. Αποστολίδης και Πρινιωτάκης ότι τα χρήματα της προμήθειας του πρώτου παρέμεναν στην κατοχή του. Στην Επιτροπή ισχυρίσθησαν ο μεν Πρινιωτάκης ότι τα χρήματα τα έχει ο Αποστολίδης και τα διοχέτευσε στον Δεμέστιχα ο οποίος πλήρωσε τους διοικητές των άλλων τριών ταμείων, ο δε Αποστολίδης ότι τα χρήματα αμέσως μετά την ανάληψη τα παρέδωσε στον Πρινιωτάκη για να τα δώσει στους διοικητές των τεσσάρων ταμείων.

Επίσης ενδιαφέρον παρουσιάζει η συμφωνία μεγάλου αριθμού ταμείων να αγοράσουν ένα προϊόν το οποίο δεν εγνώριζαν και για το οποίο έδειξε μεγάλο ζήλο η JP Morgan να το εκδόσει αντιπαρερχόμενη την αρχική άρνηση του ΟΔΔΗΧ και τις αντιρρήσεις των υπηρεσιακών παραγόντων της Δ23 του Υπουργείου Οικονομικών (οι οποίοι προτιμούσαν τύπο *Schuldschein* για να έχουν μεγαλύτερο έλεγχο στο πού θα καταλήξει το δάνειο και όπως ήταν η συνήθης πρακτική).

Όλοι οι υπηρεσιακοί παράγοντες του Υπουργείου Οικονομικών ισχυρίσθησαν ότι δεν ήξεραν και δεν τους ενδιέφερε πού θα καταλήξει το δομημένο προϊόν, ενώ είναι προφανές ότι εφ' όσον κατέληγε σε ασφαλιστικά ταμεία θα είχε ευνοϊκή επίπτωση στο ύψος του δημοσίου χρέους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την εξέταση των μαρτύρων, εφ' όσον πέρασαν και άνω των τριών ετών από τα γεγονότα, δεν κατέστη δυνατόν να απαντηθούν τα ερωτήματα τα οποία αναφέρονται στην Πρόταση για την Σύσταση της Επιτροπής. Οι ουσιώδεις μάρτυρες, αυτοί που θα μπορούσαν να φωτίσουν την υπόθεση, ήταν όλοι σχεδόν κατηγορούμενοι και έτσι δεν εξετάσθηκαν κάνοντας χρήση των δικαιωμάτων τους. Και όσοι δέχθηκαν να μιλήσουν, είπαν πολλά αντιφατικά τα οποία είχαν μεν ενδιαφέρον για το ποινικό μέρος της υποθέσεως, αλλά δεν έδωσαν ουσιαστικά στοιχεία για αυτό της εμπλοκής πολιτικών προσώπων.

Η λήψη αποφάσεων για την διαχείριση τεραστίων χρηματικών ποσών των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων γινόταν από μέλη των ΔΣ των ταμείων τα οποία δεν είχαν τις απαιτούμενες γνώσεις και έτσι άγοντο και εφέροντο από τους προωθούντες τα προϊόντα (Τράπεζες, Θυγατρικές Τραπεζών, Χρηματοστηριακές). Οι υπηρεσιακοί παράγοντες, οι οποίοι θα μπορούσαν ενδεχομένως να συμβουλευθούν ή να εισηγηθούν στα συμβούλια, ήταν απλώς κάποιοι υπάλληλοι οι οποίοι με τα χρόνια υπηρεσίας έφθασαν σε υψηλές θέσεις στην ιεραρχία, χωρίς να είναι σε θέση να αναταποκριθούν στο βάρος των καθηκόντων στον τομέα διαχειρίσεως των διαθεσίμων μετά την απελευθέρωση.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχει ευθύνες διότι επενέβη μόνο όταν αρχισαν στο “κόλπο” να μπαίνουν και ανεξάρτητες χρηματιστηριακές εταιρείες και δεν διευκόλυνε την διερεύνηση της υποθέσεως εμπλέκοντας μέσα στον έλεγχο τα ομόλογα σταθερού ή κυμαινομένου επιτοκίου και εστιάζοντας μόνο σε τρεις συγκεκριμένες εταιρείες .

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

Πόσες προμήθειες (αμέσως ή εμμέσως) έχουν συνολικώς πληρωθεί για αγορά δομημένων προϊόντων και πού βρίσκονται αυτές σήμερα (ποια ήταν η διαδρομή τους).

Ποιά είναι η διαδρομή του μέρους από τις προμήθειες των χρηματιστηριακών εταιρειών «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» και «ΤΡΩΥΛΟΣ» που ανελήφθη σε μετρητά.

Η JP Morgan επειγόταν (στα τέλη του 2006 και αφού είχαν ήδη αποφασίσει τα ταμεία) για την δημιουργία του δομημένου προϊόντος των 280 εκ. και απευθύνθηκε στην Δ23 μετά την άρνηση του ΟΔΔΗΧ τον Οκτώβριο του 2006 λόγω ολοκλήρωσεως του δανεισμού. Παρ' όλο όμως που τελικά το ομόλογο δεν κατέστη δυνατόν να εκδοθεί το 2006, γιατί δεν απευθύνθηκε εκ νέου στον ΟΔΔΗΧ.

Εφ' όσον η απαίτηση μυστικότητας της Δ23 δημιουργούσε πρόβλημα στην JP Morgan και ο ΟΔΔΗΧ δεν είχε τέτοιες απαιτήσεις, γιατί δεν επέστρεψε σε αυτόν για να δημιουργήσει το προϊόν.

Επεδίωκε η JP Morgan την δυνατότητα επικλήσεως άγνοιας του τελικού επενδυτή κάτι το οποίο δεν θα ήταν εύκολο σε περίπτωση Schuldschein.

Πώς είναι δυνατόν να συζητείται το ομόλογο από τον Δεκέμβριο του 2006 στο Υπουργείο Οικονομικών, να υπογράφεται η Σύμβαση στις 6/2/07 και το αίτημα για χρηματοδότηση από το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης να έρχεται στις 21/2/07, μία ημέρα πριν την εκταμίευση του ποσού.

Γιατί οι Τράπεζες πώλησαν σε ιδιώτες δομημένα προϊόντα την ίδια ημέρα σε φθηνότερες τιμές από ό,τι στα ταμεία.

Ποιος είχε την αρχική ιδέα περί της δημιουργίας και προωθήσεως των προϊόντων αυτών στα ταμεία.

Εφ' όσον μία από τις εργασίες της HyroVB μετά την υπογραφή της συμβάσεως την 6/2/07 για το ομόλογο της JP Morgan ήταν και να διαπιστώσει το αν οι τελικοί πελάτες, δηλαδή τα ασφαλιστικά ταμεία έχουν διαθέσιμα το απαιτούμενα ποσά στην Τράπεζα της Ελλάδος πώς κανείς από τους υπολοίπους εμπλεκόμενους και το Υπουργείο Οικονομικών δεν ε γνώριζε ποιοι ήταν αυτοί οι πελάτες.

Ποιος ήταν ο ρόλος του τότε Γενικό Γραμματέα κ. Κουρή ο οποίος συμφώνως προς τις μαρτυρίες (Παπαμαρκάκης και Σαββίδης) ανέλαβε να προωθήσει κατόπιν επικοινωνίας με τον κ. Αδαμόπουλο την δημιουργία του προϊόντος από το Υπουργείο Οικονομικών όταν αρνήθηκε ο ΟΔΔΗΧ .

Με ποια διαδικασία και κατόπιν υποδείξεως τίνος διορίσθηκε ο κ. Δεμέστιχας σε ταμείο και μάλιστα ενώ πριν από λίγο δήλωσε στον κ. Παλαιοκρασσά ότι θα κατόρθωνε μαζί με τον κ. Αποστολίδη να συμμετάσχει στο κεφάλαιο υπό ίδρυση Τράπεζας με 10 εκ. ευρώ.

Ήταν ή δεν ήταν πραγματικές οι συνεντεύξεις Πρινωτάκη το 2007 στον κ. Ντάσκα.

Γιατί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ο κ. Πιλάβιος) στράφηκε μόνον κατά τριών χρηματιστηριακών εταιρειών και μάλιστα για μία εξ αυτών, για μη δομημένα προϊόντα. Γιατί έμειναν στο απυρόβλητο θυγατρικές Τραπεζών για πράξεις με δομημένα προϊόντα.

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Η πολιτική ευθύνη είναι βέβαιο ότι υπάρχει διότι συνέβησαν γεγονότα που απασχόλησαν και σκανδάλισαν την κοινωνία, είχαν κόστος για τα ταμεία όχι μόνο χρηματικό αλλά και εμπιστοσύνης προς το κράτος. Παρ' όλα αυτά, η πολιτική ευθύνη, δηλαδή η αναγνώριση ότι πράγματι έγιναν λάθη στην διαχείριση της πολιτικής εξουσίας, μπορεί να γίνει μόνο από τους ίδιους τους εμπλεκόμενους ή από τους ψηφοφόρους μέσω των εκλογών. Δεν είναι σκόπιμο η εξεταστική Επιτροπή να μοιράζει πολιτικές ευθύνες, αφού μάλιστα τα μέλη της(αυτά που παρέμειναν ως το τέλος) ανήκουν και σε άλλα κόμματα από τα εμπλεκόμενα πολιτικά πρόσωπα. Το θέμα είναι αν υπήρχε και πώς αποδεικνύεται ο δόλος σε αυτές τις ενέργειες ή τις παραλείψεις.

Ο τότε Υπουργός Οικονομικών κ. Αλογοσκούφης ασχέτως της πραγματικής εμπλοκής με τα περιστατικά δεν είχε νομική ευθύνη, αφού η αποκλειστική ευθύνη για τα συναφή θέματα είχε δοθεί με προεδρικό διάταγμα απευθείας στον Υφυπουργό κ. Πέτρο Δούκα.

Ο τότε Υπουργός Απασχόλησης κ. Τσιτουρίδης επικαλέσθηκε κατά την μαρτυρία του την έλλειψη αρμοδιότητας για να κατευθύνει ή να ελέγξει τις επενδύσεις των ταμείων και το ότι οι σχετικές αποφάσεις των ΔΣ των ταμείων υπήρξαν ομόφωνες. Ακόμη και στην περίπτωση του κ. Μυρογιάννη του ΤΣΕΥΠ, ο οποίος δεν ήταν της επιλογής του κ. Τσιτουρίδη και για αυτό του ζητήθηκε επιμόνως να παραιτηθεί, δεν παρατηρήθηκε κάτι διαφορετικό. Με ομόφωνη απόφαση το ΔΣ του ταμείου αποφάσισε την αγορά δομημένων προϊόντων αξίας 45 εκ. Ευρώ και μάλιστα με συζήτηση 10 λεπτών.

Για τον τέως Υφυπουργό κ. Δούκα υπάρχει μία σειρά από ερωτηματικά και κυρίως ότι ήταν υπό την εποπτεία του ο κ. Κουρής ο οποίος σύμφωνα με τις μαρτυρίες φαίνεται να έχει ενεργό συμμετοχή στο όλο θέμα.

Για τον τέως Υπουργό Εθνικής Αμύνης η συμμετοχή ήταν μάλλον τυπική και δεν υπάρχει θέμα περαιτέρω διερευνήσεως.

ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Λειτουργία Εξεταστικής Επιτροπής

Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούν οι Επιτροπές, η δυνατότητα που δίνεται σε όσους είναι κατηγορούμενοι στην ποινική διαδικασία να απαντούν με υπομνήματα (παρ' όλο που η Επιτροπή ούτε κατηγορίες απαγγέλλει ούτε με τα συγκεκριμένα πρόσωπα είχε πρόθεση να ασχοληθεί) και η χρονική απόσταση από τα γεγονότα δυσχέραναν εξαιρετικώς το έργο της Επιτροπής. Οι καταθέσεις των ίδιων μαρτύρων στην Επιτροπή ήταν πολύ πιο “κουμπωμένες” σε σχέση με αυτές στην Εθνική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες. Αυτά πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν τόσο για τη λειτουργία των Επιτροπών όσο και για την απόφαση περί συστάσεως τους σε αντίστοιχα θέματα. Η κοινωνία περιμένει πολλά από τις εξεταστικές Επιτροπές και η συνεχής σύσταση τους χωρίς τα αντίστοιχα αποτελέσματα πλήττει το κύρος του Κοινοβουλίου και δίνει τροφή στην εύκολη κριτική «*όλοι το ίδιο είναι*» και «*κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει*».

Θα μπορούσε να υπάρξει σχετική νομοθετική ρύθμιση ούτως ώστε οι μαρτυρίες σε εξεταστικές Επιτροπές μη πολιτικών προσώπων να μη μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναντίον τους από ποινικά δικαστήρια και έτσι να εξαιρεθεί η αφορμή για μη συνεργασία με τις Επιτροπές.

Ασφαλιστικά Ταμεία

Πολλά έγιναν στην ασφαλιστική νομοθεσία μετά τον θόρυβο του 2007 που εν πολλοίς διόρθωσαν την κατάσταση. Ένα σημαντικό βήμα που πρέπει να γίνει είναι η δημιουργία μιας Τράπεζας ή ενός φορέα από τα ασφαλιστικά ταμεία ο οποίος θα είναι βασικός διαπραγματευτής του δημοσίου χρέους. Είναι αδιανόητο γιατί πρέπει, προκειμένου να δανειστεί το Υπουργείο Οικονομικών από τα ταμεία, δηλαδή η μία τσέπη του κράτους από την άλλη, να μεσολαβούν Τράπεζες και μάλιστα πολυεθνικές όπως και διάφοροι άλλοι εισπράττοντας τεράστιες προμήθειες. Σε μια εποχή που η απελευθέρωση των αγορών έχει θεοποιηθεί δεν είναι δυνατόν να απαιτούν κάποιοι (οι βασικοί διαπραγματευτές) ολιγοπωλιακές συνθήκες και να τους επιβραβεύει με τεράστια ζημία του το Ελληνικό Δημόσιο. Ιδιαίτερως στις σημερινές συνθήκες λόγω του προβλήματος δανεισμού που υπάρχει δεν είναι δυνατόν να μην αξιοποιούνται τα αποθεματικά των ασφαλιστικών ταμείων, γεγονός που συνέβαινε άλλωστε μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '90. Οι Τράπεζες και τα συμφέροντά τους δεν είναι δυνατόν να τίθενται πάνω από το Δημόσιο Συμφέρον.

Περί ευθύνης υπουργών

Πρόβλημα ιδιαίτερο ανακύπτει στο κατά πόσο οι τυχόν αξιόποινες πράξεις μπορούν να τύχουν περαιτέρω ποινικής διερεύνησης βάσει του αρ. 86 του Συντάγματος και του νόμου περί

ευθύνης Υπουργών. Στο αρ. 86, παρ. 3 του Συντάγματος ορίζεται ότι: «*Η Βουλή μπορεί να ασκήσει την κατά την παράγραφο 1 αρμοδιότητά της μέχρι το πέρας της τακτικής συνόδου της βουλευτικής περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση του αδικήματος*» και στο αντίστοιχο άρθρο 3, παρ. 2 του οργανικού (και εκτελεστικού) του άρθρου 86 του Συντάγματος, Ν. 3126/2003 ότι: «*Το αξιόποινο των πράξεων των Υπουργών, που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1, εξαλείφεται με το πέρας της δεύτερης τακτικής συνόδου της βουλευτικής περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση της αξιόποινης πράξης, εάν ως τότε η Βουλή δεν έχει αποφασίσει να ασκήσει την ποινική δίωξη κατά του Υπουργού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο νόμο αυτόν*». Επειδή λοιπόν οι ελεγχόμενες πράξεις έλαβαν χώρα πριν τις εκλογές του 2007 διαφαίνεται για μια ακόμη φορά η απαράδεκτη, προκλητική και αντίθετη προς την Αρχή της Ισότητας νομοθεσία για την ευθύνη των Υπουργών. Ο Νόμος αυτός, προσβολή για το νομικό μας πολιτισμό, επιτρέπει σε Υπουργούς να παρανομούν και να έχουν σύντομες παραγραφές και δυνατότητα εξάλειψης του αξιοποίνου, γεγονός που προκαλεί όλους τους Έλληνες.

Υπενθυμίζεται ότι ο Πρόεδρος του ΛΑΟΣ κ. Καρατζαφέρης είχε καταψηφίσει ως ανεξάρτητος βουλευτής το 2001 την σχετική πρόταση κατά την διαδικασία αναθεώρησης του συντάγματος.

Υπάρχει ο αντίλογος ότι πρέπει να εξαντλείται κάθε φορά η διαδικασία στην Βουλή και να αφήνεται να διαπιστώσει την παραγραφή η δικαιοσύνη. Η όλη αυτή πρακτική εξευτελίζει τον θεσμό της εξεταστικής και της προκαταρκτικής Επιτροπής και κατ' επέκτασιν και αυτόν του Κοινοβουλίου. Είναι σαφές στην προκειμένη περίπτωση ότι όλες οι τυχόν αξιόποινες πράξεις έχουν συμβεί προ των εκλογών του 2007, άρα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία έχουν παραγραφεί.

**ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ
ΤΟΥ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ (ΣΥ.ΡΙΖ.Α)
ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

**ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.-Μέλους της Εξεταστικής Επιτροπής «για την
πλήρη διερεύνηση της υπόθεσης των Ομολόγων»,
κ. Βασίλη Μουλόπουλου**

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ ΤΩΝ ΔΟΜΗΜΕΝΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

A1. Η διαχείριση των αποθεματικών κεφαλαίων των ασφαλιστικών Ταμείων ως ένα διαρκές πολιτικό σκάνδαλο

A2. Πολιτική αποτίμηση του έργου και της διαδικασίας της Εξεταστική Επιτροπής

B. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΩΣ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΩΝ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

B1. Οι τίτλοι που εκδόθηκαν και η διακίνησή τους από τράπεζες και χρηματιστηριακές εταιρείες.

B 1.1 Οι τίτλοι του ΟΔΔΗΧ και της Δ-23

B 1.2 Η εμπλοκή τραπεζών και χρηματιστηριακών εταιρειών.

B2. Στοιχειοθέτηση της ύπαρξης ζημίας των ασφαλιστικών Ταμείων και της κυκλοφορίας μαύρου χρήματος

B 2.1 Η ζημία των ασφαλιστικών Ταμείων

B 2.2 Η παραγωγή και κυκλοφορία μαύρου χρήματος

B3. Στοιχειοθέτηση της ύπαρξης κεντρικού σχεδιασμού.

B 3.1 Η γνώση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών για τους όρους των ομολόγων και για τους τελικούς αποδέκτες των δομημένων ομολόγων προ της εκδόσεώς τους

B 3.2 Πραξεις και παραλείψεις του Υπουργείου Απασχόλησης που δείχνουν πλημμελή εποπτεία και κεντρικό σχεδιασμό

Γ. Πρόταση διερεύνησης ποινικών ευθυνών πολιτικών προσώπων και απόδοση πολιτικών ευθυνών

Γ 1. Πρόταση περαιτέρω διερεύνησης ποινικών ευθυνών

Γ 2. Απόδοση πολιτικών ευθυνών

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ ΤΩΝ ΔΟΜΗΜΕΝΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

A1. Η διαχείριση των αποθεματικών κεφαλαίων των ασφαλιστικών Ταμείων ως ένα διαρκές πολιτικό σκάνδαλο

Η κακοδιαχείριση και η εκμετάλευση των αποθεματικών των ασφαλιστικών Ταμείων δεν είναι ένα νέο φαινόμενο. Ιστορικά, η διαχείριση της περιουσίας του συνιστά ένα πολιτικό σκάνδαλο με διαχρονική ευθύνη του Ελληνικού Κράτους, μια και τα αποθεματικά των ασφαλιστικών Ταμείων έχουν υποστεί εδώ και δεκαετίες μία πρωτοφανή καταλήστευση ανεξάρτητα του αν αυτή γινόταν βάσει νόμου ή κατά παράβαση της κείμενης νομοθεσίας.

Η μεγάλη αφαίμαξη των αποθεματικών των Ταμείων ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του '50 και συνεχίστηκε για 40 περίπου χρόνια, με ευθύνη των εκάστοτε κυβερνήσεων. Για το μεγαλύτερο μέρος αυτής της περιόδου τα διαθέσιμα κεφάλαια των Ταμείων κατετίθεντο υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδας και τοκίζονταν αρχικά με μηδενικό και πολύ αργότερα με ένα επιτόκιο χαμηλότερο από το τρέχον επιτόκιο ταμιευτηρίου, καθώς και από τον πληθωρισμό, με αποτέλεσμα τη δραματική μείωση της πραγματικής τους αξίας και με σκοπό τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 επετράπη η επένδυση των αποθεματικών των Ταμείων σε κρατικά ομόλογα, ακίνητα και μετοχές, και εφεξής χρησιμοποιήθηκαν από τις κυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ και ΝΔ με πολιτικό στόχο την τεχνητή τόνωση του φούσκας του χρηματιστηρίου και την ενίσχυση της κερδοφορίας του κεφαλαίου.

Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τη χρηματιστηριακή κρίση της περιόδου 1999-2002 και 2008-2009, είχε ως αποτέλεσμα την εξανέμιση περίπου 7 δις ευρώ.

Η παρουσία του ΣΥΡΙΖΑ στην Εξεταστική Επιτροπή για τη διερεύνηση του σκανδάλου των δομημένων ομολόγων έγινε χωρίς να τρέφουμε αυταπάτες για τη λογική απόδοσης δικαιοσύνης μέσω μιας βιομηχανίας Εξεταστικών Επιτροπών για φαινόμενα πολιτικής διαφθοράς και διαπλοκής πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων.

Το υπό εξέταση ζήτημα της πώλησης δομημένων ομολόγων στα ασφαλιστικά Ταμεία είναι μία ακόμη περίπτωση αναδιανομής των εισφορών των εργαζομένων ώστε να καλυφθούν τρύπες της κεντρικής κυβέρνησης και να μοιραστούν κέρδη στις τράπεζες και τις χρηματιστηριακές εταιρείες.

Για να επιτευχθεί αυτό παρήχθη μαύρο χρήμα το οποίο κατευθύνθηκε σε μίζες εμπλεκομένων και κατά μαρτυρίες ένα μέρος τους έφθασε σε πολιτικά πρόσωπα.

A2. Πολιτική αποτίμηση του έργου και της διαδικασίας της Εξεταστικής Επιτροπής

Η Εξεταστική Επιτροπή είχε τη δυνατότητα να μελετήσει έγγραφα και να εξετάσει μάρτυρες για την πιθανολογούμενη ύπαρξη σκάνδαλου στο οποίο φέρονται να εμπλέκονται πολιτικά πρόσωπα της προηγούμενης κυβέρνησης της ΝΔ.

Το αντικείμενο της Επιτροπής ήταν εξ αρχής στενά περιορισμένο. Δεν προβλήθηκε κάποιος σοβαρός λόγος ώστε να μην εξεταστεί και η υπόθεση του ομολόγου της Goldmann Sachs του 2001 αλλά η κυβερνητική πλειοψηφία το αρνήθηκε. Με βάση την από 22/6/2010 εντολή της Ολομέλειας της Βουλής, η παρούσα Εξεταστική Επιτροπή διερεύνησε τις συνθήκες έκδοσης και πώλησης των δομημένων προϊόντων που εκδόθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο και διατέθηκαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία κατά την περίοδο 2005 - 2007, αναζητώντας τυχόν ύπαρξη ενδεχόμενων ευθυνών και εμπλοκής πολιτικών προσώπων.

Παρότι η διαδικασία διερεύνησης του σκανδάλου από την Εξεταστική Επιτροπή αναλώθηκε σε ένα θέατρο εντυπώσεων από τους βουλευτές του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ, προέκυψαν πληθώρα στοιχείων που δικαιολογούν την περαιτέρω διερεύνηση του αξιόποινου των πράξεων συγκεκριμένων πολιτικών προσώπων.

Από τα έγγραφα που τέθηκαν στη διάθεσή μας και τις μαρτυρίες που δόθηκαν στα πλαίσια της Επιτροπής προκύπτουν στοιχεία και σοβαρές ενδείξεις για τη γνώση των μεθοδεύσεων, τον προσχεδιασμό των αποφάσεων και τον κεντρικό συντονισμό και έλεγχο των επιχειρήσεων από πρόσωπα πολιτικά, δημόσιους λειτουργούς και κυβερνητικούς παράγοντες των Υπουργείων Οικονομικών, Απασχόλησης και Εθνικής Αμύνης.

Με βάση τα έγγραφα και τις μαρτυρίες από την παρούσα Επιτροπή προκύπτει πως η έκδοση των 8 δομημένων ομολόγων κατά τα έτη 2005-2007, τα 7 πρώτα από τον ΟΔΔΗΧ και το τελευταίο από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, αποτελούν κατ'αρχήν μέρος μιας πολιτικής απόφασης διαχείρισης του δημόσιου χρέους με συγκεκριμένο τρόπο.

Από στενή δημοσιονομική άποψη ο δανεισμός μέσω τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου που περαιτέρω αγοράζονται από τα Ασφαλιστικά Ταμεία δεν καταγράφεται στο Δημόσιο χρέος⁴⁴,

⁴⁴ Ως Δημόσιο χρέος ορίζεται το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης (δηλαδή τα έντοκα γραμμάτια και τα ομόλογα που εκδίδει το Δημόσιο για να καλύψει τις δανειακές ανάγκες του) μείον το ενδοκυβερνητικό χρέος (πρόκειται για τα έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του Δημοσίου που κατέχουν τα ασφαλιστικά Ταμεία και άλλοι οργανισμοί του ευρύτερου δημόσιου τομέα). Προκειμένου το δημόσιο χρέος να εμφανίζεται όσο γίνεται μικρότερο, συμφέρει το Δημόσιο, τα ομόλογά του να αγοράζονται από τα ασφαλιστικά Ταμεία και οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Φυσικά, ανεξάρτητα από το ποιος κατέχει τα ομόλογα, το κράτος, μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, θα πρέπει να καταβάλλει τα ποσά που απαιτούνται για τους τόκους και τα χρεολύσια.

ωστόσο στο κρατικό Προϋπολογισμό εγγράφονται κανονικά τα ποσά των τόκων που πρέπει να καταβάλει το Ελληνικό Δημόσιο για τις εκδόσεις αυτών των τίτλων. Στην περίπτωση δομημένων, οι τόκοι αυτοί ήταν σχετικά χαμηλοί για το Ελληνικό Δημόσιο, οι ανάδοχοι όμως Τράπεζες για να προσφέρουν αυτά τα ευνοϊκά σχετικά επιτόκια, τα αντισταθμιζόταν από σύνθετες δομήσεις πάνω στους τίτλους αυτούς, αλλά και από τις προκλητικές υπερτιμολογήσεις κατά την διοχέτευσή τους στα Ασφαλιστικά Ταμεία. Είναι, λοιπόν, φανερό ότι με αυτές τις μεθοδεύσεις ζημιώνονταν τα Ασφαλιστικά Ταμεία του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς προέβαιναν μη συννόμως στην αγορά τίτλων χαμηλής εμπορευσιμότητας, που δεν διαπραγματεύονται στην ΗΔΑΤ και μάλιστα σε τιμές πολύ υψηλότερες της πραγματικής τους αξίας. Μάλιστα, ένα εξ αυτών των δομημένων προϊόντων εκδόσεως ΟΔΔΗΧ ύψους 130.000.000 με αγοραστή το ΤΣΠΕΑΘ χαρακτηρίστηκε από συγκριτικά υπέρογκες προμήθειες, που διοχετεύθηκαν εν μέρει ως μαύρο πολιτικό χρήμα και σε άγνωστους αποδέκτες

Ειδικά για το δομημένο ομόλογο των 280.000.000 ευρώ παρατηρείται ότι κατά τη στιγμή της έκδοσής του, ο σχετικός δανεισμός με το αιτιολογικό της κάλυψης εξοπλιστικών δαπανών δεν έβρισκε έρεισμα σε συγκεκριμένο αίτημα χρηματοδότησης του ΓΕΕΘΑ, ενώ, παρά τις αντιρρήσεις των αρμοδίων υπηρεσιακών παραγόντων, κατέληξε στην έκδοση ενός «υβριδικού» προϊόντος, ουσιωδώς διαφορετικού από τα δάνεια τύπου *Schuldschein* που εξέδιδε μέχρι τότε η Δ-23, το οποίο δεν κάλυπτε τις αυξημένες ανάγκες εμπιστευτικότητας που επιτάσσει η χρηματοδότηση εξοπλιστικών δαπανών. Και αυτό αγοράστηκε υπερτιμολογημένο από ασφαλιστικά Ταμεία και χαρακτηρίστηκε από υπέρογκες προμήθειες, που διοχετεύθηκαν εν μέρει ως μαύρο πολιτικό χρήμα σε άγνωστους αποδέκτες.

Σοβαρά ερωτήματα προκύπτουν και για την ηγεσία του Υπ. Δικαιοσύνης ως προς τη δικαστική αντιμετώπιση των υποθέσεων εγείροντας έντονες υπόνοιες προσπάθειας συγκάλυψης του σκανδάλου και συνειδητής επιβράδυνσης των απαιτούμενων δικαστικών ενεργειών για την περαιτέρω διερεύνηση.

Με τα μέχρι τώρα στοιχεία και μαρτυρίες που έχουν τεθεί υπόψη της Επιτροπής προκύπτει ότι η αγορά δομημένων προϊόντων από τα Ασφαλιστικά Ταμεία:

Έγινε με τρόπο μη σύννομο και εκτός των θεσμοθετημένων κανόνων επενδυτικής συμπεριφοράς των Ασφαλιστικών Ταμείων, καθώς ούτε αποτιμώμενα στην ΗΔΑΤ είναι τα συγκεκριμένα προϊόντα, ούτε πληρούν τις προϋποθέσεις της συνετούς διαχείρισης των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων

Κατέστη δυνατή λόγω και της αδρανοποίησης της Ειδικής Επιτροπής του αρ. 42 του ν. 2676/1999 για τον Έλεγχο και την Εποπτεία της Διαχείρισης των Αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων, αδρανοποίηση για την οποία ευθύνεται η αρμόδια πολιτική ηγεσία που αρνήθηκε να προβεί στην νόμιμη συγκρότηση της Επιτροπής, παρά τις σχετικές επίμονες οχλήσεις της ηγεσίας της Τράπεζας της Ελλάδος.

Αν και μη σύννομες, οι επενδύσεις αυτές έγιναν με την συναίνεση των διορισμένων από την πολιτική ηγεσία Κυβερνητικών Επιτρόπων των Ταμείων, που φέρουν την αρμοδιότητα του ελέγχου της νομιμότητας των επενδυτικών αποφάσεων των Ταμείων. Σε μία δε περίπτωση, το ΤΣΠΕΑΘ προέβη στη λήψη σχετικής επενδυτικής απόφασης χωρίς να καλέσει, ως ώφειλε, την αρμόδια Κυβερνητική Επίτροπο στην σχετική συνεδρίαση, η οποία για τον λόγο αυτό πάσχει ακυρότητας, όπως και η σχετική απόφαση αγοράς του δομημένου των 130.000.000 ευρώ.

Έγιναν κατόπιν φερόμενης οδηγίας του Υπουργείου Εργασίας προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία, να επενδύουν τα διαθέσιμα τους στους εκδιδόμενους τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου⁴⁵.

Η επιτυχής προώθηση των συγκεκριμένων δομημένων ομολόγων απαιτούσε την ταυτόχρονη συνδρομή σωρείας πραγματικών περιστατικών και συνθηκών σχετικά με φορείς και λειτουργίες που ανήκαν στο πεδίο αρμοδιοτήτων περισσότερων του ενός Υπουργείων:

α. Εκδόσεις δομημένων προϊόντων ιδιωτικής τοποθέτησης με διασφαλισμένους δηλαδή τελικούς επενδυτές. Η αναγκαία ενεργή συμμετοχή του Υπουργείου Οικονομικών για την συνδρομή αυτής της προϋπόθεσης είναι ιδιαίτερα εμφανής στην περίπτωση του δομημένου των 280.000.000 ευρώ που εκδόθηκε από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, όπου η πολιτική ηγεσία φέρεται όχι μόνο να παρέχει διαβεβαιώσεις για την επικείμενη έκδοσή, αλλά και να παρακάμπτει τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων, προκειμένου ο δανεισμός να γίνει με τέτοια μορφή (note και όχι schuldschein) που να μπορεί να προωθηθεί από χρηματοπιστηριακές εταιρείες σε ασφαλιστικά Ταμεία.

β. Αποφάσεις Διοικητικών Συμβουλίων 13 Ασφαλιστικών Ταμείων να επενδύσουν τα αποθεματικά τους στα συγκεκριμένα νέα και σχετικά άγνωστα προϊόντα μετά από εισηγήσεις των διορισμένων από την τότε Κυβέρνηση Προέδρων τους

⁴⁵ Βλ. από 2/11/2010 κατάθεση του πρώην Προέδρου του ΤΣΕΥΠ κ. Δ. Μυρογιάννη ότι είχε συγκληθεί συνάντηση των Προέδρων των Ασφαλιστικών Ταμείων υπό τον πρώην Υπουργό Απασχόλησης κ. Τσιτουρίδη στην οποία εκπρόσωποι του Υπουργείου νουθέτησαν τους Προέδρους των Ταμείων να μην αφήνουν τα αποθεματικά των Ταμείων να «κάθονται», αλλά πρέπει να τα επενδύουν σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου για να «βοηθούν το Κράτος»

γ. Συμφωνία των Κυβερνητικών Επιτρόπων των παραπάνω Ταμείων σε μία μη σύννομη επενδυτική κίνηση, παρά το γεγονός ότι οι Κυβερνητικοί Επίτροποι διορίζονται από το Υπουργείο Απασχόλησης στα συγκεκριμένα Ταμεία, ακριβώς για να συνδράμουν στην άσκηση ελέγχου νομιμότητας για λογαριασμό του εποπτεύοντος Υπουργείου. Μάλιστα στην μία και μοναδική περίπτωση που δεν είχε διασφαλιστεί η συμφωνία της Κυβερνητικής Επιτροπής, αυτή δεν κλήθηκε, αλλά παρά την ακυρότητα που επέφερε η μη κλήση της στη συνεδρίαση και την απόφαση που ελήφθη σε αυτές, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης περιέργως κώφευσε.

δ. Εμπλοκή κατά περίπτωση και άλλων Υπουργείων, προκειμένου να ολοκληρωθούν συγκεκριμένες εκδόσεις δομημένων προϊόντων, όπως στην περίπτωση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, όπου η έκδοση έγινε με μεταγενέστερο αυτής αίτημα χρηματοδότησης εξοπλιστικών δαπανών.

ε. Αδρανοποίηση αρμοδίων φορέων ελέγχου, όπως κυρίως η Επιτροπή του αρ. 42 του ν. 2676/1999 για τον Έλεγχο και την Εποπτεία της Διαχείρισης της Περιουσίας των Ασφαλιστικών Οργανισμών και άρνηση των αρμοδίων Υπουργείων να προχωρήσουν στην ενεργοποίησή της παρά τις οχλήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος.

Μετά, δε, την αποκάλυψη του σκανδάλου,

α. η ολιγωρία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και η φερόμενη άρνηση του Υπουργού Οικονομίας να μεριμνήσει, κατά το αίτημα του ΣΜΕΧΑ, για τον έλεγχο των τραπεζικών χρηματιστηριακών εταιρειών που εμπλέκονται στην υπόθεση

β. η επιλογή του Υπουργείου Οικονομικών να μην προβεί στην ανάκληση των συγκεκριμένων δομημένων, εάν πράγματι, εν αγνοία του, αυτά προωθήθηκαν σε Ασφαλιστικούς Φορείς κατά τρόπο μη σύννομο.

γ. η άρνηση του Υπουργείου Οικονομικών να παράσχει στην Επιτροπή στοιχεία για το σύνολο των ομολόγων που εκδόθηκαν και των Ταμείων που τα αγόρασαν, παρά τα επίμονα αιτήματα της αντιπολίτευσης στη Βουλή.

δ. Η κατατόμηση του πρώην Προέδρου της Ανεξάρτητης Αρχής για την Καταπολέμηση Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, η οποία από το σύνολο σχεδόν της κοινής γνώμης αποδόθηκε στις εκθέσεις του ίδιου περί μαύρου πολιτικού χρήματος σε δύο περιπτώσεις δομημένων ομολόγων, οι οποίες δεν ελήφθησαν, εκείνο τον καιρό, αυθαιρέτως υπόψιν από τη Δικαιοσύνη.

B. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΩΣ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΟΥΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

B1. Οι τίτλοι που εκδόθηκαν και η διακίνησή τους από τράπεζες και χρηματιστηριακές εταιρείες.

B 1.1 Οι τίτλοι του ΟΔΔΗΧ και της Δ-23

Συγκεντρωτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία που απεστάλησαν στην Επιτροπή από την Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων τα δομημένα προϊόντα που αποτέλεσαν το αντικείμενο της παρούσας Επιτροπής, καθώς κατά την περίοδο 2005 – 2007 εκδόθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο και διατέθηκαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία, παρουσιάζονται παρακάτω:

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΔΔΗΧ:

Σύμφωνα με τον ν. 2628/1998 ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) είναι αρμόδιος για την διαχείριση του Δημοσίου Χρέους και έχει την ιδιότητα του εντολοδόχου του Δημοσίου κατά τη διαχείριση και εκτέλεση του προγράμματος δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου.

Ο ΟΔΔΗΧ εποπτεύεται από τον Υπουργό Οικονομικών και την περίοδο 2005 – 2007, προχώρησε σε 7 συνολικά εκδόσεις δομημένων προϊόντων, που απασχόλησαν την παρούσα Επιτροπή.

Το σύνολο των εκδόσεων αυτών, όπως παραδέχθηκε στην από 29/7/2010 κατάθεσή του στην Επιτροπή ο τ. Γενικός Διευθυντής του ΟΔΔΗΧ κ. Σπύρος Παπανικολάου, έγιναν με ιδιωτική τοποθέτηση (private placement), απευθύνονται δηλαδή σε συγκεκριμένους πελάτες, έχουν γίνει με τις προδιαγραφές που έχουν ορίσει αυτοί οι συγκεκριμένοι πελάτες και για το λόγο αυτό έχουν μικρή εμπορευσιμότητα.

Τα δομημένα αυτά προϊόντα ιδιωτικής τοποθέτησης που εκδόθηκαν από τον ΟΔΔΗΧ και απασχόλησαν την παρούσα Επιτροπή είναι τα εξής:

- **XS0223064139**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 6/7/2005 με 20ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 400.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η BNP Paribas, η EFG και η ETE.

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap), βάσει της οποίας το κόστος δανεισμού για το Ελληνικό Δημόσιο ανερχόταν σε 6μηνο Euribor – 0.05% (fxd 3,649%). Το δομημένο αυτό,

χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από τις Τράπεζες ΕΤΕ και ΕΦΓ στα Ασφαλιστικά Ταμεία στην πρωτογενή αγορά.

- **XS0223870907**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 7/7/2005 με 19ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 250.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η Alpha Bank και η Deutsche Bank. Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap). Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε σχεδόν στην ονομαστική του αξία (100% και σε περιπτώσεις 99%) από την Τράπεζα Alpha στα Ασφαλιστικά Ταμεία.

- **XS0224227313**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 13/7/2005 με 15ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 250.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η HSBC και η Morgan Stanley.

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap). Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από την Τράπεζα ΕΦΓ στα Ασφαλιστικά Ταμεία.

- **XS0251384904**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 19/4/2006 με 15ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 250.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η Alpha και η Morgan Stanley.

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap). Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από την Τράπεζα Alpha στα Ασφαλιστικά Ταμεία.

- **XS0255739350**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 31/5/2006 με 15ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 100.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η Deutsche Bank.

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap). Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από την Τράπεζα ΕΦΓ στα παρακάτω Ασφαλιστικά Ταμεία στην πρωτογενή αγορά ως εξής:

ΤΑΠ-ΟΤΕ:	25.000.000
ΤΕΑΥΕΤ:	6.000.000

- **XS0256563429**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 9/6/2006 με 15ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 150.000.000 ευρώ.

Ανάδοχος Τράπεζες ήταν η BNP Paribas, η EFG και η ΕΤΕ.

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap). Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από τις Τράπεζες ΕΤΕ και ΕFG στα Ασφαλιστικά Ταμεία.

- **XS0260349492**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 10/7/2006 με 20ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 130.000.000 ευρώ.

Ανάδοχη Τράπεζα ήταν η Εμπορική Τράπεζας της Ελλάδος.

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap). Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από την εταιρεία ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ στην πρωτογενή αγορά με αγοραστή το ΤΣΠΕΑΘ για το σύνολο του ποσού της έκδοσης, δηλαδή 130.000.000 ευρώ.

Η υπ'αριθμ. 1960/28-6-2006 απόφαση του ΔΣ του ΤΣΠΕΑΘ για την αγορά του συγκεκριμένου δομημένου Πάσχει Ακυρότητας λόγω μη κλήσης της Κυβερνητικής Επιτροπής στη συνεδρίαση.

Η «ΥΒΡΙΔΙΚΗ» ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ:

Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και συγκεκριμένα η Διεύθυνση Δημοσίου Χρέους (Δ-23) είναι, μεταξύ άλλων, αρμόδια βάσει των ισχυουσών διατάξεων και για τη σύναψη δανείων για την κάλυψη εξοπλιστικών δαπανών. Η κάλυψη των δαπανών αυτών γίνεται με την σύναψη δανείων τύπου *Schuldschein*, τα οποία φέρουν δύο βασικά χαρακτηριστικά:

α. Είναι εμπιστευτικά, όπως απαιτεί η νομοθεσία ειδικά για τη χρηματοδότηση εξοπλιστικών αναγκών και δεν ανακοινώνονται ούτε αποτιμώνται σε καμία αγορά τίτλων γιατί δεν είναι τίτλοι, αλλά δανειακές συμβάσεις

β. ΔΕΝ μεταβιβάζονται με απλή παράδοση από επενδυτή σε επενδυτή όπως τα ομόλογα, αλλά, αντίθετα για να μεταβιβάστούν πρέπει να γίνει εκχώρηση της δανειακής σύμβασής, πρέπει,

δηλαδή το Ελληνικό Δημόσιο, ως εκδότης και οφειλέτης, να λάβει γνώση και να υπογράψει τη μεταβίβαση.

Η Δ-23 για μία και μόνη φορά στην ιστορία της εξέδωσε δομημένο ομόλογο στις 6/2/2007 κατ' εφαρμογή της υπ' αριθμ. 2/8449/0023^Α/6-2-2007 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας.

Πρόκειται για το παρακάτω δομημένο προϊόν, που εκδόθηκε με προβληματικές διαδικασίες και παρά τις ρητές επιφυλάξεις των αρμοδίων υπηρεσιακών παραγόντων.

- **XS0260349492**

Το δομημένο αυτό προϊόν εκδόθηκε στις 6/2/2007 με 12ετή διάρκεια και έφερε ονομαστική αξία 280.000.000 ευρώ.

Ανάδοχη Τράπεζα ήταν η JP Morgan.

Παράλληλα με το ομόλογο αυτό το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στη σύναψη συμβάσεως ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap). Το δομημένο αυτό, χωρίς το swap που το συνόδευε, πουλήθηκε στην ονομαστική του αξία (100%) από την εταιρεία ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ στην πρωτογενή αγορά στα ασφαλιστικά Ταμεία.

Μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου και υπό την πίεση του δημοσίου διαλόγου της προεκλογικής περιόδου του καλοκαιριού του 2007, το συγκεκριμένο δομημένο προϊόν επαναγοράστηκαν στις 31/8/07 από την JPM στην ονομαστική του αξία. Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 23 του ν. 3586/07 για την επαναγορά αυτή χωρίς καταβλήθηκε από τον Κρατικό Προϋπολογισμό συνολικό ποσό 3.067.762,48 ευρώ για την απόδοση τόκου περίπου 3,9% στα εμπλεκόμενα Ταμεία.

Β 1.2 Η εμπλοκή τραπεζών και χρηματιστηριακών εταιρειών.

ΕΜΠΛΟΚΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ:

Στο σύνολο των οκτώ (8) δομημένων ομολόγων που εκδόθηκαν κατά την περίοδο 2005 – 2007 από το Ελληνικό Δημόσιο και κατέληξαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία, με τα οποία ασχολήθηκε η παρούσα Εξεταστική Επιτροπή, έξι (6) από αυτά διακινήθηκαν από Τράπεζες και θυγατρικές αυτών χρηματιστηριακές εταιρείες. Πρόκειται για το δομημένα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου με ISIN XS0223064139, XS0223870907, XS0224227313, XS0251384904, XS0255739350 και XS0256563429.

Από τα αποτελέσματα της σχετικής έρευνας σε σχέση με την συμμετοχή των Τραπεζών στις εκδόσεις αυτές προέκυψαν τα εξής:

I. ΥΠΕΡΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΑΞΙΑ:

Τα δομημένα αυτά προϊόντα αποτελούν «πακέτο» ενός δομημένου ομολόγου και μίας σύμβασης ανταλλαγής επιτοκίων (swap)⁴⁶. Η ονομαστική αξία κάθε ενός από αυτά, αφορούσε αθροιστικά τόσο το ομόλογο, όσο και την συνοδεύουσα αυτό σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων. Ο αποχωρισμός του ομολόγου από τη σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων που έλαβε χώρα προκειμένου τελικά να καταλήξουν στα Ασφαλιστικά Ταμεία μόνο τα ομόλογα χωρίς την σύμβαση ανταλλαγής επιτοκίων, επηρεάζει την τιμολόγησή τους καθιστώντας την εκ των πραγμάτων μικρότερη της ονομαστικής τους. Παρ' όλα αυτά πωλήθηκαν στα Ασφαλιστικά Ταμεία από εγχώριους τραπεζικούς ομίλους είτε στο 100%, είτε στο 99% της ονομαστικής τους αξίας.

II. Η «ΑΤΥΠΗ» ΕΜΠΛΟΚΗ ΤΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Σύμφωνα με καταθέσεις⁴⁷ πρώην Προέδρων των «αγοραστών» Ασφαλιστικών Ταμείων, ορισμένα τουλάχιστον από τα εμπλεκόμενα Ασφαλιστικά Ταμεία (ΤΑΝΠΥ, ΤΑΠΑΕ «Η ΕΘΝΙΚΗ» και ΤΑΑΣ) προχώρησαν στην αγορά των δομημένων ομολόγων μετά από προτροπή χρηματιστηριακών εταιρειών θυγατρικών των πωλητριών Τραπεζών, χωρίς διαπραγμάτευση στο 100% της ονομαστικής τους αξίας. Αναφέρθηκε, μάλιστα, ότι οι χρηματιστηριακές αυτές εταιρείες λειτουργούσαν ως «άτυποι» σύμβουλοι των Ταμείων, χωρίς να έχει συναφθεί μεταξύ τους η απαιτούμενη από το νόμο, σύμβαση παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών.

ΕΜΠΛΟΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Οι δύο τελευταίες εκδόσεις δομημένων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου κατέληξαν σε Ασφαλιστικά Ταμεία με τη διαμεσολάβηση ελληνικών και ξένων χρηματιστηριακών εταιρειών και χαρακτηρίστηκαν από ιδιαίτερα υψηλές υπερτιμολογήσεις. Από τις υπερτιμολογήσεις αυτές και στις δύο περιπτώσεις, προέκυψαν, είτε άμεσα, είτε έμμεσα με παράλληλες συμφωνίες μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιρειών, αδικαιολόγητα υψηλές προμήθειες εκατομμυρίων ευρώ, οι οποίες τελικά διακινήθηκαν μέσω μετρητών σε βαλίτσες και μέσα παράκτιων εταιρειών σε άγνωστους τελικούς αποδέκτες.

⁴⁶ Βλ. από 31/8/2010 κατάθεση Καθηγητή Χρηματοοικονομικών κ. Τραυλού Νικόλαου και από 31/8/2010 κατάθεση πρώην Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή του ΟΔΔΗΧ κ. Κωνσταντίνου Τσιβεριώτη.

⁴⁷ Βλ. από 9/9/2010 κατάθεση κ Α. Δημοσχάκη και από 22/9/2010 καταθέσεις κ.κ. Γ. Χατζή και Β. Βαβυλουσάκη.

B2. Στοιχειοθέτηση της ύπαρξης ζημίας των ασφαλιστικών Ταμείων

Είναι λογική η υπόθεση και η υποψία ότι όλη η μέριμνα και το ενδιαφέρον για την επένδυση διαθεσίμων του Ταμείου σε σύνθετο ομολόγο επισφαλούς απόδοσης δεν έγινε μόνο για το κέρδος κάποιων επιχειρηματιών αλλά και για άλλα πρόσωπα που προσδοκούσαν αθέμιτο κέρδος.

Από τις μαρτυρίες και τα στοιχεία που παρασχέθηκαν στην Εξεταστική Επιτροπή προέκυψε πως υπήρξε ζημία των Ασφαλιστικών Ταμείων, κυκλοφορία μαύρου χρήματος για το σχεδιασμό της αγοράς των δομημένων ομολόγων και υψηλές προμήθειες των εμπλεκόμενων τραπεζών και χρηματιστηριακών εταιρειών.

Η διαδρομή των δομημένων ομολόγων ζημίωσε την περιουσία των Ταμείων για να αποδώσει κέρδη σε πολλές κατευθύνσεις, ενώ ο αριθμός των συναλλαγών μέσα σε μία μέρα δείχνει πως όσοι συμμετείχαν γνώριζαν ότι δεν θα κρατήσουν το ομολόγο.

Στις τρεις διαφορετικές εκθέσεις που συντάχθηκαν για ισάριθμες αγορές δομημένων ομολόγων γίνονται σαφείς αναφορές σε ροή «μαύρου» χρήματος που ως προϊόν δωροδοκίας κατευθύνθηκε σε «συγκεκριμένο πολιτικό χώρο» και επιβεβαιώθηκε από τις μαρτυρίες στην Επιτροπή.

Η προβολή του επιχειρήματος εκ μέρους πολλών μαρτύρων για τη μη ύπαρξη άμεσης ζημίας του ελληνικού Δημοσίου δε μπορεί να γίνει αποδεκτή, δεδομένου ότι ζημιώθηκε μια σειρά Ασφαλιστικών Ταμείων με μεθοδεμένο και όχι συγκυριακό τρόπο.

Η προβαλλόμενη αντίρρηση πως δεν ζημιώθηκε άμεσα το ελληνικό δημόσιο κρίνεται υποκριτική δεδομένης της ευθύνης του κράτους για τη διαχείριση των ασφαλιστικών ταμείων.

B 2.1 Η ζημία των ασφαλιστικών Ταμείων

Η ζημία των Ταμείων από την υπερτιμολόγηση των συγκεκριμένων δομημένων έγκειται σε γενικές γραμμές:

(α) στο ότι αγόρασαν τα προϊόντα αυτά (ανεξαρτήτως του τι απόδοση θα έδιναν εάν εξοφλούνταν στη λήξη τους) προκλητικά υπερτιμολογημένα. Γενική αρχή ορίζει ότι όταν η απόδοση, δηλαδή το κόστος του ομολόγου για την εκδίδουσα αρχή, το Ελληνικό Δημόσιο δηλαδή πέφτει (πράγμα που σαφώς συμβαίνει όταν συμφωνούνται σχετικά χαμηλά επιτόκια δανεισμού) η τιμή στην οποία αυτό διατίθεται στην αγορά μειώνεται υπό το άρτιο.

(β) στο ότι αντικατέστησαν ομόλογα σταθερού επιτοκίου από την εποχή της σύγκλισης (όταν οι αποδόσεις ήταν υψηλές) τα οποία είχαν πολύ μεγαλύτερη αξία αγοράς από τα υψηλού ρίσκου (και για το λόγο αυτό χαμηλής τιμής) δομημένα προϊόντα⁴⁸

(γ) στο ότι επένδυσαν τα αποθεματικά τους σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα περιορισμένης εμπορευσιμότητας, μη εύκολα ρευστοποιήσιμα, που η ενδεχόμενη ανάγκη ρευστοποίησής του νωρίτερα από τη λήξη τους για πιθανή κάλυψη έκτακτων αναγκών των Ταμείων, που δεν μπορούσε εκ των προτέρων να αποκλειστεί, θα σήμαινε ενδεχομένως τεράστια ζημία των Ταμείων και απώλεια ακόμα και του κεφαλαίου που επενδύθηκε.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΠΟΥ ΠΩΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ:

Στην περίπτωση αυτή άμεση ζημία προκύπτει ευθέως από την υπερτιμολόγηση και ισούται με το ποσό που ωφελήθηκαν οι εμπλεκόμενοι από την διαφορά ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ της πρώτης τιμής πώλησης του κάθε δομημένου ομολόγου και της τιμής που αγόρασαν τελικά το δομημένο αυτό τα Ασφαλιστικά Ταμεία. Μάλιστα, εμπειρογνώμονες που κατέθεσαν στην Επιτροπή υπολογίζουν αυτή τη ζημία ακόμα μεγαλύτερη, καθώς ως βάση υπολογισμού της θέτουν όχι την τιμή πρώτης πώλησης των δομημένων, αλλά την πραγματική τους αξία.

ο Για το δομημένο XS0260349492 που αγοράστηκε από το ΤΣΠΕΑΘ:

Η διαφορά μεταξύ της τιμής πρώτης πώλησης στην MaxQ Fund, συμφερόντων Γ. Παπαμαρκάκη, στο 97,10% και τελικής πώλησής του στο ΤΣΠΕΑΘ στο 100% της ονομαστικής του αξίας προσδιορίζει κατ' αρχήν το ύψος της ζημίας για το ΤΣΠΕΑΘ στα 3.770.000 ευρώ. Το γεγονός όμως ότι η παράλληλη συμφωνία σύστασης πελατείας που είχε υπογραφεί μεταξύ της North Asset Management του κ. Γ. Παπαμαρκάκη και παράκτιας εταιρείας με την επωνυμία Crozana Investment Limited συμφερόντων του κ. Παστελάκου, μετόχου της ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ για την συναλλαγή του συγκεκριμένου δομημένου όριζε ως προμήθεια το ποσό των 6.5000.000 ευρώ, μαρτυρά ότι το κέρδος των εμπλεκόμενων και η αντίστοιχη ζημία του ΤΣΠΕΑΘ υπερέβαινε σαφώς το ποσό των 3.770.000 που προκύπτει από την διαφορά μεταξύ τιμής πρώτης και τελευταίας πώλησης.

ο Για το δομημένο XS0286916027 που αγοράστηκε από το ΤΕΑΔΥ, το ΤΕΑΠΟΚΑ, το ΤΕΑΥΦΕ και το ΤΣΕΥΠ:

Η διαφορά μεταξύ της τιμής πρώτης πώλησης στην North Asset Management, συμφερόντων Γ. Παπαμαρκάκη, στο 92,5% και τελικής πώλησής του στα 4 Ασφαλιστικά Ταμεία στο 100% της

⁴⁸ Νίκος Χριστοδουλάκης, Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων 29/3/07.

ονομαστικής του αξίας προσδιορίζει κατ' αρχήν το ύψος της ζημίας για των τελικών αγοραστών – Ασφαλιστικών Ταμείων στα 19.680.000 ευρώ.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΠΟΥ ΠΩΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ:

Όπως αναλυτικά αναφέρεται παραπάνω, τα 8 δομημένα προϊόντα που εκδόθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο και διερευνήθηκαν από την παρούσα Επιτροπή αποτελούν «πακέτο» ενός δομημένου ομολόγου και μίας σύμβασης ανταλλαγής επιτοκίων (swap) και η ονομαστική αξία αφορά στο σύνολο του «πακέτου» αυτού⁴⁹. Η πώληση των ομολόγων αυτών στα Ασφαλιστικά Ταμεία, χωρίς το συνοδευτικό swap, επηρεάζει αυτόματα την τιμολόγησή τους, καθιστώντας την μειωμένη κατά το ύψος της αξίας του swap και άρα ήδη μικρότερη του 100% της ονομαστικής «πακέτου».

Οι **διαφορές αγοράς και πώλησης** των δομημένων αυτών προϊόντων από τις Τράπεζες προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία εισέφεραν, σε ορισμένες τουλάχιστον περιπτώσεις, **σημαντικά κέρδη στις πρώτες με αντίστοιχη ζημία των τελευταίων**.

B 2.2 Η παραγωγή και κυκλοφορία μαύρου χρήματος

Με την πορεία του μαύρου χρήματος παρήχθη από τις προμήθειες των δομημένων XS0260349492 ύψους 280.000.000 ευρώ και XS0286916027 ύψους 130.000.000 ευρώ αντίστοιχα, ιδίως ενόψει των αποκαλύψεων των κ.κ. Πρινωτάκη και Αποστολίδη.

Μέρος των χρημάτων αυτών καταβλήθηκε για να δωροδοκηθούν είτε οι Διοικήσεις των εμπλεκόμενων Ασφαλιστικών Ταμείων, είτε για να διασφαλιστεί η συνδρομή των Υπουργείων Απασχόλησης και Οικονομίας σε σχέση με την διακίνηση του συγκεκριμένου δομημένου.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΠΡΙΝΙΩΤΑΚΗ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ

Κατά τις καταθέσεις τους στην παρούσα Εξεταστική Επιτροπή, αλλά και κατά την κατ' αντιπαράσταση κοινή εξέτασή τους, οι επικεφαλής της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ κ.κ. Σ. Πρινωτάκης και Γ. Αποστολίδης αποκάλυψαν για πρώτη φορά ότι η ανάληψη από τον κ. Γ. Αποστολίδη συνολικού ποσού 6.000.000 ευρώ (εκ των οποίων 4.200.000 είναι μέρος της προμήθειας της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ από την συμμετοχή της στην διοχέτευση του υπερτιμολογημένου δομημένου στα Ασφαλιστικά Ταμεία) από τραπεζικούς λογαριασμούς της εταιρείας διακινήθηκε περαιτέρω.

⁴⁹ Βλ. από 31/8/2010 κατάθεση Καθηγητή Χρηματοοικονομικών κ. Τραυλού Νικόλαου και από 31/8/2010 κατάθεση πρώην Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή του ΟΔΔΗΧ κ. Κωνσταντίνου Τσιβεριώτη.

Μετά τις καταθέσεις τους στην παρούσα Επιτροπή και παρά το γεγονός της διαφωνίας τους ως προς το ποιος από τους δυο διακίνησε και προς τα πού, το συγκεκριμένο ποσό **και οι δύο εμπλεκόμενοι επιβεβαιώνουν την χρήση του ποσού αυτού για μαύρες πληρωμές προκειμένου να διευκολυνθεί η συναλλαγή επί του δομημένου των 280.000.000 ευρώ.**

- Ο κ. Σ. Πρινιωτάκης ισχυρίζεται ότι από αυτά τα 6.000.000 ευρώ ο κ. Αποστολίδης προέβη σε μαύρες πληρωμές μόνο προς τον τότε Πρόεδρο του ΤΕΑΥΦΕ κ. Παναγιώτη Δεμέστιχα, προκειμένου να

(α) **ενεργοποιηθούν αφενός οι προσβάσεις του στο Υπουργείο Απασχόλησης** προκειμένου να διασφαλιστεί η προθυμία και των 4 Ασφαλιστικών Ταμείων για να καλυφθεί το σύνολο της έκδοσης ύψους 280.000.000 ευρώ

(β) **και αφετέρου στο Υπουργείο Οικονομίας** για να προχωρήσει η έκδοση του ομολόγου που είχε συναντήσει δυσκολίες⁵⁰.

Περαιτέρω ο κ. Σ. Πρινιωτάκης προκειμένου να υποστηρίξει τον ισχυρισμό του ότι τα μετρητά που αναλήφθηκαν από τον κ. Γ. Αποστολίδη κατευθύνθηκαν προς τον κ. Δεμέστιχα με σκοπό ακριβώς τη διευκόλυνση της συναλλαγής⁵¹ τόσο αναφορικά με τη διαδικασία έκδοσης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομίας, όσο και αναφορικά με την κάλυψη του συνολικού ποσού από Ασφαλιστικά Ταμεία, που εποπτεύονταν από το Υπουργείο Απασχόλησης.

Σύμφωνα με την έκθεση Ζορμπά, όσο και με την κατάθεση του πρώην Αντιπροέδρου του ΤΕΑΥΦΕ κ. Κονιδάρη στην Εξεταστική, ο κ. Δεμέστιχας είχε προσωπική γνωριμία με τους κ.κ. Μαρμωνά και Παπαδόπουλου, τότε Γενικό και Ειδικό Γραμματέα του Υπουργείου Απασχόλησης αντίστοιχα, αλλά και με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών κ. Γ. Κουρή. Επιπλέον, επί των ημερών του άλλαξε άρδην η συντηρητική επενδυτική πολιτική του Ταμείου και το 70% των διαθεσίμων του τοποθετήθηκε σε δομημένα, ενώ στην προσπάθειά του να επιβάλλει στο ΔΣ τις επενδυτικές επιλογές των δομημένων, ο κ. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ φέρεται να επικαλούνταν σταθερά ότι όλες αυτές τελούν σε γνώση και γίνονται με τη συμφωνία της αρμόδιας πολιτικής ηγεσίας της Κυβέρνησης Καραμανλή. Τέλος, ο κ. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ συναντιόταν συγκεκριμένα κάθε Τετάρτη με την τότε πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εργασίας, συναντήσεις στις οποίες φέρεται να γινόταν αναλυτική ενημέρωση για τις επενδύσεις του Ταμείου σε δομημένα

⁵⁰ Υπενθυμίζουμε ότι σύμφωνα με τα στοιχεία και τις μαρτυρίες που τέθηκαν υπόψιν της παρούσας Επιτροπής ο ΟΔΔΗΧ είχε αρνηθεί να εκδώσει το συγκεκριμένο δομημένο με το αιτιολογικό ότι είχαν ήδη καλυφθεί οι δανειακές ανάγκες του Δημοσίου. Γι' αυτό και η έκδοση επιδιώχθηκε και έγινε από την Δ-23 του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, η οποία ασχολείται με δάνεια για εξοπλισμούς και δεν εκδίδει δομημένα, αλλά Schuldshein. Και το πρόβλημα αυτό ξεπεράστηκε και η Δ-23 εξέδωσε δομημένο, που παρά τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων, υπέγραψαν οι Δούκας και Κουρή.

► Ο ΡΟΛΟΣ ΔΕΜΕΣΤΙΧΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΥΡΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ:

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ, από συνδυασμό καταθέσεων και στοιχείων προκύπτει ότι:

- Υπήρχε σταθερή σχέση και συνεργασία μεταξύ των κ.κ. Δεμέστιχα και Αποστολίδη
- Ο κ. Δεμέστιχας είχε προσωπική γνωριμία με τον Γενικό και Ειδικό Γραμματέα του Υπουργείου Απασχόλησης, αλλά και με τον Γενικό Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών την επίμαχη περίοδο.
- Ο κ. Δεμέστιχας με τον κ. Αποστολίδη τον Απρίλιο του 2006 συναντήθηκαν με τον πρώην Υπουργό Οικονομικών της ΝΔ κ. Γιάννη Παλαιοκρασσά και συζήτησαν πρότασή τους για την ίδρυση Τράπεζας με την επωνυμία Synergy Bank, με συμμετοχή και των τριών.
- 3 μήνες μετά ο κ. Δεμέστιχας διορίζεται από την Κυβέρνηση της ΝΔ Πρόεδρος στο ΤΕΑΥΦΕ με απόφαση του τότε Υπουργού Απασχόλησης κ. Σάββα Τσιπουρίδη
- Το ΤΕΑΥΦΕ αγοράζει επί της Προεδρίας του μέρος του δομημένου των 280.000.000 μετά από επενδυτική πρόταση της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ, την σύνταξη της οποίας φέρεται να είχε επιμεληθεί και ο ίδιος, καθώς σε σχέδιο της εμφανίζονται χειρόγραφες σημειώσεις που αποδίδονται σε αυτόν.
- Μέρος των κερδών της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ από το συγκεκριμένο δομημένο προορίζονται να επενδυθούν στην υπό ίδρυση Synergy Bank.
- Τόσο ο κ. Γ. Αποστολίδης, όσο και ο κ. Σ. Πρινωτάκη παρουσιάζουν τον κ. Δεμέστιχα ως αποδέκτη μαύρων πληρωμών που συνδέονται με τις υπέρογκες προμήθειες που έλαβε η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ λόγω της υπερτιμολογημένης πώλησης του δομημένου των 280.000.000 ευρώ στα Ασφαλιστικά Ταμεία. Σύμφωνα με τον κ. Σ. Πρινωτάκη, ο κ. Δεμέστιχας είναι ο αποκλειστικός αποδέκτης των χρημάτων αυτών, με τα οποία διασφαλίστηκε η ενεργητική ευνοϊκή στάση των Υπουργείων Απασχόλησης και Οικονομίας, προκειμένου να ολοκληρωθούν κατά τις επιθυμίες και τους ειδικότερους όρους των εμπλεκόμενων οι συναλλαγές των 4 Ασφαλιστικών Ταμείων ως προς το συγκεκριμένο δομημένο προϊόν. Σύμφωνα με τον κ. Γ. Αποστολίδη, ο κ. Δεμέστιχας είναι ένας από τους 4 αποδέκτες των χρημάτων αυτών, με τους άλλους τρεις να προσδιορίζονται στα πρόσωπα των Προέδρων των άλλων 3 Ταμείων. Ωστόσο, και ο κ. Αποστολίδης σημειώνει στην κατάθεση του την καταλυτική εμπλοκή του Υπουργείου Οικονομικών προκειμένου να ολοκληρωθεί η έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου με τους συγκεκριμένους όρους.

Επιβάλλεται, συνεπώς, η περαιτέρω διερεύνηση, υπό το πρίσμα των νέων στοιχείων και μαρτυριών των κ.κ. Πρινωτάκη και Αποστολίδη, προκειμένου να προσδιοριστούν οι τελικοί αποδέκτες των μαύρων πληρωμών που διενεργήθηκαν μέσω των προμηθειών της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ.

B3. Στοιχειοθέτηση της ύπαρξης κεντρικού σχεδιασμού.

B 3.1 Η γνώση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών για τους όρους των ομολόγων και για τους τελικούς αποδέκτες των δομημένων ομολόγων προ της εκδόσεώς τους

Η μεθόδευση των στόχων τη Υπουργείου Οικονομικών για τη διάρθρωση του χρέους

Από τα έγγραφα που κατατέθηκαν στην παρούσα Επιτροπή ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται το υπ' αριθμ. 2/58747/0023^α της 25/10/04 του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Σύμφωνα με αυτό, το Υπουργείο Οικονομικών και συγκεκριμένα το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους στις 25/10/2004 δίνει εντολή προς όλα τα Ασφαλιστικά Ταμεία να του αποστέλλουν αναλυτική ενημέρωση για τους τίτλους Ελληνικού Δημοσίου που έχουν στα χαρτοφυλάκιά τους και για όλες τις αγορές νέων τέτοιων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στις οποίες θα προβούν. Επιβάλλει η ενημέρωση αυτή να γίνεται κάθε 15νθήμερο και σε κάθε περίπτωση να αποστέλλεται όλο το χαρτοφυλάκιο των Ταμείων στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους κάθε 6 μήνες.

Σημειώτεον ότι η συγκεκριμένη Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών ΔΕΝ φέρει αρμοδιότητα ελέγχου ή εποπτείας της διαχείρισης των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων. Λογικά έπεται ότι ο μόνος λόγος, για τον οποίο το Υπουργείο Οικονομικών να ενδιαφέρεται για τη δομή και τα ειδικότερα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου των Ασφαλιστικών Ταμείων σε σχέση με τους τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου που αυτά αγοράζουν είναι η παρακολούθηση του ενδοκυβερνητικού χρέους και η δυνατότητα περαιτέρω επέκτασής του, δηλαδή περαιτέρω δανεισμού του Δημοσίου από άλλους Δημόσιους φορείς⁵².

Διευκρινίζεται, δηλαδή, ρητά στο ίδιο το έγγραφο ότι το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους επιθυμεί να λαμβάνει γνώση των χαρτοφυλακίων των Ταμείων, ακριβώς για να μπορεί το Υπουργείο Οικονομικών να «προσδιορίζει» το ενδοκυβερνητικό χρέος, το σύνολο δηλαδή των εντόκων γραμματίων και των ομολόγων του Δημοσίου που κατέχουν τα Ασφαλιστικά Ταμεία και άλλοι

⁵² Κατάθεση του τότε Αντιπροέδρου του ΤΣΠΕΑΘ, κ. Κ. Τσουπαρόπουλου, στο οποίο αναφέρεται χαρακτηριστικά: «Προσθέτει επίσης ο μάρτυς [...] ότι το Υπουργείο των Οικονομικών, που είχε την ευθύνη της μέσω του ΟΔΔΗΧ εκδόσεως αυτού του ομολόγου [δηλ. του ομολόγου που αγοράστηκε από το ΤΣΠΕΑΘ] στο πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής μειώσεως του

οργανισμοί του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα και το οποίο αφαιρείται από το χρέος της κεντρικής Κυβέρνησης, προκειμένου να υπολογιστεί τελικά το Δημόσιο χρέος.

Η παραδοχή τους, λοιπόν, αυτή ότι η ενημέρωση ζητείται για τον προσδιορισμό «του ενδοκυβερνητικού χρέους» αποτυπώνει και το ενδιαφέρον του Υπουργείου Οικονομικών για την ταυτότητα των τελικών επενδυτών στους οποίους προωθούνταν τα ομόλογα που εξέδιδε.

Τα ερωτηματικά που προκύπτουν από τη στάση της ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών για το δομημένο ομόλογο της JP Morgan

Τα στοιχεία και οι μαρτυρίες που κατατέθηκαν στην παρούσα Επιτροπή για την πορεία έκδοσης του συγκεκριμένου δομημένου προϊόντος με την «υβριδική» μορφή του ομολόγου με «εμπιστευτικό» ISIN εγείρουν μια σειρά ζητημάτων, που ενέχουν σαφείς ενδείξεις εμπλοκής της τότε αρμόδιας πολιτικής ηγεσίας:

- Η πρόθεση του Ελληνικού Δημοσίου για την έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου με τους συγκεκριμένους όρους ήταν γνωστή στους εμπλεκόμενους ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2006, 5 μήνες πριν την έκδοση της σχετικής απόφασης.

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΣΕΙΡΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ⁵³, Η ΠΡΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΝΑ ΕΚΔΩΣΕΙ ΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΡΟΪΟΝ ΜΕ ΤΗΝ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΕΙΧΕ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΗΔΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2006. ΜΑΛΙΣΤΑ, ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ Κ. Θ. ΠΡΙΝΙΩΤΑΚΗ, ΚΑΤΑΔΕΙΚΝΥΟΥΝ ΤΗ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΗΣ ΞΕΝΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ JP MORGAN ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ.

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΜΑΡΤΥΡΑ, Η JP MORGAN, ΓΙΑ ΝΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ ΤΟ ΑΔΙΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΟ ΚΥΡΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΔΕΝ ΘΑ ΕΘΕΤΕ ΠΟΤΕ ΤΟ ΛΟΓΟΤΥΠΟ ΤΗΣ ΣΕ ΜΙΑ ΠΡΟΦΟΡΜΑ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΜΕ ΡΗΤΗ ΜΝΕΙΑ ΟΤΙ ΘΑ ΕΚΔΟΘΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ, ΕΑΝ ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΜΟΔΙΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΤΙ Η ΕΚΔΟΣΗ ΑΥΤΗ ΘΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ.

Ως πηγή της ενημέρωσης αυτής υποδείχθηκε, μάλιστα, ο Γενικός Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών κ. Γ. Κουρή.

⁵³ Από 20/10/2010 κατάθεση του πρώην στελέχους της Hypovereinsbank κου Μπούγου Νικόλαου, από 13/10/2010 κατάθεση πρώην στελέχους της Hypovereinsbank κας Άννας Πούσκουρη, από 12/10/2010 κατάθεση επικεφαλής της North Asset Management κ. Γ. Παπαμαρκάκη, από 14/10/2010 κατάθεση στελέχους της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ κου Θ. Πρινιωτάκη.

- Τα Ταμεία είχαν εγκρίνει την αγορά του συγκεκριμένου προϊόντος μήνες πριν αυτό εκδοθεί και πριν ακόμα φτάσει το τυπικό αίτημα της αναδόχου τράπεζας στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργε΄ιου Οικονομικών.

Η απόφαση έκδοσης ελήφθη στις **6/2/2007** με απόφαση του τότε Υφυπουργού Οικονομικών κ. Π. Δούκαελήφθη παρά τις ρητές επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων για ουσιώδη ζητήματα της συγκεκριμένης έκδοσης.

Και τα 4 Ταμεία είχαν αποφασίσει βάσει της από 26/10/2006 προφοράς (μπροσούρας) της JP Morgan να αγοράσουν το συγκεκριμένο δομημένο ομόλογο πολύ πριν υποβληθεί έστω και το πρώτο τυπικό αίτημα της JP Morgan στις 15/12/2006 προς του αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Επιπλέον:

- Ενώ η προφορά (μπροσούρα) της JP Morgan κυκλοφορούσε ήδη από τις 26/10/2006 με σήμανση ότι το συγκεκριμένο δομημένο θα εκδοθεί από το Ελληνικό Δημόσιο, η πρώτη επαφή με τις αρμόδιες υπηρεσίες για την συγκεκριμένη έκδοση έγινε πολύ αργότερα. Κατά συνέπεια, η βεβαιότητα της JP Morgan και των λοιπών εμπλεκομένων ήδη από τον Οκτώβρη του 2006, δεν μπορεί να προκύπτει από τους υπηρεσιακούς παράγοντες, αφήνοντας ως μόνη εναλλακτική εκδοχή αυτήν της πληροφόρησης μέσω της αρμόδιας και εποπτεύουσας τις υπηρεσίες πολιτικής ηγεσίας.
- Η κατά μαρτυρίες υπηρεσιακή άρνηση του ΟΔΔΗΧ να προβεί στην συγκεκριμένη έκδοση του δομημένου προϊόντος των 280 εκ ευρώ, δεν πτόησε του εμπλεκομένους, που με τη βεβαιότητα της επικείμενης έκδοσης προχώρησαν τις διαπραγματεύσεις με τα Ταμεία. Ενισχύονται, συνεπώς, οι ενδείξεις ότι η βεβαιότητα των εμπλεκομένων πήγαζε από ανώτερα κλιμάκια που είχαν τη δυνατότητα να βρουν τρόπο παράκαμψης του μη συναινούτος ΟΔΔΗΧ.
- Ιδιαίτερη εντύπωση και ερωτηματικά προκαλούνται από το γεγονός ότι ενώ η από 26/10/2006 προφορά (μπροσούρα) της JP Morgan, βάσει της οποίας είχαν λάβει την απόφαση αγοράς τα Ταμεία, αφορούσε δομημένο ομόλογο (note), το τυπικό αίτημα προς τη Δ-23 αφορούσε την έκδοσή Schuldschein. Είναι παράδοξο, η JP Morgan άλλης μορφής προϊόν να διαπραγματεύεται με τους τελικούς επενδυτές και άλλης μορφής προϊόν να επιθυμεί να εκδοθεί από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Η μόνη λογική εξήγηση είναι ότι μετά την άρνηση του ΟΔΔΗΧ, η πρόταση έκδοσης της JP Morgan προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, τροποποιήθηκε – παροδικά – σε πρόταση για την έκδοση Schuldschein, αφού μόνο τέτοιες εκδόσεις έκανε μέχρι τότε η Δ-23 και ήταν πιθανό μία πρόταση απευθείας για δομημένο ομόλογο (note) να είχε απορριφθεί άμεσα, χωρίς να γνωστοποιηθεί αυτό στην πολιτική ηγεσία. Ωστόσο, με την

πρόταση για έκδοσή Sculdschein η JP Morgan και οι λοιποί εμπλεκόμενοι, που σημειωτέον, είχαν ήδη συμφωνήσει την πώληση του συγκεκριμένου δομημένου ομολόγου στα 4 Ασφαλιστικά Ταμεία, πέτυχαν την έναρξη της συζήτησης της πρότασής τους στη Δ-23 του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και η τυπική μεταφορά του αιτήματος από τους υπηρεσιακούς παράγοντες στην πολιτική ηγεσία. Φαίνεται πως ο τρόπος της μετέπειτα μετατροπής του Schuldschein σε δομημένο ομόλογο δεν τους προβλημάτιζε, αφού, σύμφωνα με μαρτυρίες, ήταν διασφαλισμένη η θετική στάση της πολιτικής ηγεσίας, γεγονός που αναδεικνύεται και από την υπογραφή της σχετικής υπουργικής απόφασης έκδοσης του δομημένου, παρά τις επιφυλάξεις των Υπηρεσιακών παραγόντων.

Από τα παραπάνω είναι προφανές ότι

- υπήρχαν διαβεβαιώσεις όχι μόνο για την πραγματοποίηση, αλλά και για τις λεπτομέρειες της έκδοσης αυτής εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου, όπως καταδεικνύεται από τον χρόνο κυκλοφορίας της από 26/10/2006 προφόρμας της JP Morgan, αλλά και από τους χρόνους λήψεως των αποφάσεων των 4 αγοραστών Ασφαλιστικών Ταμείων.
- Η βεβαιότητα των εμπλεκόμενων για την πραγματοποίηση της έκδοσης αυτής δεν μπορούσε να προκύπτει από τους υπηρεσιακούς παράγοντες, που άλλωστε, όπως προκύπτει από τα σχετικά έγγραφα, ενημερώθηκαν τελευταίοι, αλλά από την αρμόδια πολιτική ηγεσία που, σύμφωνα με μαρτυρίες, παρενέβαινε κάθε φορά που υπηρεσιακά εμφανίζονταν προσκόμματα για την συγκεκριμένη έκδοση. Όπως, άλλωστε, αναλυτικά περιγράφεται παρακάτω, η προηγούμενη φιλική σχέση ιδίως του κ. Αδαμόπουλο της JP Morgan με τον Γενικό Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών κ. Κουρή, παρουσιάζεται ως κρίσιμη, για την παρέμβαση του τελευταίου, προκειμένου να εκδοθεί τελικά το συγκεκριμένο δομημένο προϊόν από τη Δ-23 με μορφή κατάλληλη για να αγοραστεί από τα Ασφαλιστικά Ταμεία, παρά την αρχική άρνηση του ΟΔΔΗΧ και παρά τις επιφυλάξεις των στελεχών της Δ-23.

Από τα έγγραφα που κατατέθηκαν στην παρούσα Επιτροπή ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται το υπ' αριθμ. 2/58747/0023^α/25-10-04 έγγραφο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Το Υπουργείο Οικονομικών και συγκεκριμένα το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους έχει ζητήσει και λαμβάνει αναλυτική ενημέρωση για τους τίτλους Ελληνικού Δημοσίου που έχουν στα χαρτοφυλάκιά τους και για όλες τις αγορές νέων τέτοιων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στις οποίες προβαίνουν, κάθε 15νθήμερο, ενώ σε κάθε περίπτωση αποστέλλεται όλο το

χαρτοφυλάκιο των Ταμείων στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, στη Διεύθυνση Δ-23, κάθε 6 μήνες.

Με δεδομένο ότι τα πρώτα Ταμεία ξεκίνησαν να αγοράζουν δομημένα προϊόντα του Ελληνικού Δημοσίου στις 6/7/2005, στα τέλη του 2006, όταν και ξεκίνησε η διαπραγμάτευση της JP Morgan με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για την έκδοση του δομημένου των 280.000.000 ευρώ, το Γενικό Λογιστήριο και μάλιστα η συγκεκριμένη Διεύθυνση Δ-23 είχε λάβει τα σχετικά στοιχεία άλλων Ασφαλιστικών Ταμείων και γνώριζε όχι μόνο ότι τα Ταμεία αγόραζαν τα δομημένα ομόλογα που εξέδιδε ο ΟΔΔΗΧ, αλλά και το ότι αυτά τα αγόραζαν στο 100%. Ιδιαίτερη σημασία φέρει το γεγονός ότι το παραπάνω έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών το υπογράφει η κα Π. Σπυρουλοπούλου.

Η κα Π. Σπυρουλοπούλου και οι λοιποί υπηρεσιακοί παράγοντες της Δ-23, που ελάμβαναν τακτικά πληροφόρηση για τις επενδύσεις άλλων Ασφαλιστικών Ταμείων σε δομημένα προϊόντα και που γνώριζαν τα νομικά χαρακτηριστικά των εκδόσεων Schuldschein που τις καθιστούν ακατάλληλες για αγορά από τα Ασφαλιστικά Ταμεία, μπορούσαν ευχερώς να συνάγουν ποιοί είναι αυτοί οι «τελικοί επενδυτές» που για «εσωτερικούς λόγους» δεν μπορούν να αγοράσουν Schuldschein και επιθυμούν αντ' αυτού δομημένο ομόλογο.

Οι μαρτυρίες δε των κ.κ. Θεόδωρου και Σοφοκλή Πρινιωτάκη, Γεωργίου Παπαμαρκάκη και Μ. Σαββίδη ότι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών, τουλάχιστον σε επίπεδο Γενικού Γραμματέα παρενέβαινε προκειμένου να προχωρήσει η έκδοση, όπου υπηρεσιακά αντιμετωπίζονταν δυσκολίες, αλλά και η απόφαση των Υπουργών της τότε Κυβέρνησης κ.κ. Πέτρου Δούκα και Β. Μειμαράκη, αποτελούν ισχυρή ένδειξη ότι η πολιτική ηγεσία γνώριζε ίσως και νωρίτερα από τους υπηρεσιακούς παράγοντες το που κατευθυνόταν η συγκεκριμένη έκδοση.

- Η πολιτική ηγεσία προχώρησε στην έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου προϊόντος παρά τις ρητές επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων.

Σύμφωνα με το από 11/1/2007 Υπηρεσιακό Σημείωμα των αρμοδίων υπηρεσιακών στελεχών της Δ-23 διατυπώνονται διακριτικά μεν, σαφώς δε επιφυλάξεις για την συγκεκριμένη έκδοση. Οι επιφυλάξεις αυτές, παρά τα όσα υποστηρίχθηκαν από την τότε πολιτική ηγεσία κατά τις καταθέσεις των εκπροσώπων της στην παρούσα Εξεταστική, δεν αφορούσαν αποκλειστικά το θέμα της διασφάλισης της εμπιστευτικότητας στην έκδοση, αλλά αφορούσαν και την ουσία της επιλογής έκδοσης δομημένου ομολόγου και του συνήθους μέσου δανεισμού που μέχρι τότε εξέδιδε αποκλειστικά η συγκεκριμένη Διεύθυνση, δηλαδή της δανειακής σύμβασης τύπου Schuldshcein. Είναι χαρακτηριστική η αναφορά του παραπάνω Υπηρεσιακού Σημειώματος ότι η παράλληλη έκδοση ομολόγων από την Δ-23 και από τον ΟΔΔΗΧ πιθανό να δημιουργήσει

«προβλήματα στην τιμολόγηση ομολόγων, αφού το Ελληνικό Δημόσιο θα εμφανιστεί να εκδίδει την ίδια περίοδο ομολογιακά δάνεια με διαφορετικούς όρους».

Μάλιστα, η πρώην Διευθύντρια Δημοσίου Χρέους κα Σπυρουλοπούλου κατέθεσε για πρώτη φορά στην παρούσα Επιτροπή ότι πέρα από τα δύο παραπάνω σημειώματα, στις 6/2/2007

- η ίδια μαζί με τον τότε Γενικό Διευθυντή κο Φούκα είχαν συνάντηση στο γραφείο του τότε Γενικού Γραμματέα κου Κουρή, όπου ανέπτυξαν τις επιφυλάξεις τους για το δομημένο ομόλογο της JP Morgan,
- στη συνέχεια μετέβησαν στο γραφείο του κου Δούκα, στον οποίο επανέλαβαν τις επιφυλάξεις τους, αλλά αυτός είπε ότι το ομόλογο ήταν επωφελές και υπέγραψε την σχετική υπουργική απόφαση αυθημερόν.

► Ειδικά για την ιδιόχειρη σημείωση του Γενικού Γραμματέα κ. Κουρή στο από 11/1/2007 Υπηρεσιακό Σημείωμα

Πάνω στο σώμα του από 11/1/2007 Υπηρεσιακού Σημειώματος των επιφυλάξεων των υπηρεσιακών παραγόντων με αποδέκτες την αρμόδια πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών και συγκεκριμένα τους κ.κ. Γ. Κουρή και Π. Δούκαμ, ιδιοχείρως γράφει έχει σημειώσει «Αυτό που μας ζητούν τώρα δεν είναι συμβατό με το γράμμα συμφωνίας που έχουμε κάνει».

Η σημείωση αυτή προκαλεί μεγάλα ερωτηματικά, καθώς

- ο ίδιος ο κ. Γ. Κουρής ερωτηθείς από την παρούσα Επιτροπή δεν έδωσε ουσιαστικές διευκρινήσεις σε ποιο «γράμμα συμφωνίας» αναφερόταν
 - σύμφωνα με τις καταθέσεις του Προέδρου της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ κ. Σ. Πρινωτάκη μέρος των προμηθειών του συγκεκριμένου δομημένου, που αναλήφθηκε σε μετρητά και διακινήθηκε με βαλίτσες φέρεται να κατέληξε στο Πρόεδρο του ΤΕΑΥΦΕ κ. Π. Δεμέστιχα, ο οποίος το χρησιμοποίησε και για να «ξεμπλοκάρουν» η διαδικασία σε σχέση με το Υπουργείο Οικονομικών
 - η NAM, αλλά και η JP Morgan πολύ πριν ενημερωθούν οι αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες και ήδη από τον Οκτώβρη του 2006 διακινούσε προφόρμα της συγκεκριμένης έκδοσης, όπου ρητά και με βεβαιότητα αποτυπωνόταν η πρότερη γνώση ότι η έκδοση θα γινόταν από το Ελληνικό Δημόσιο και ότι θα αφορούσε δομημένο ομόλογο (note) και όχι Schuldschein.
- **Η Πολιτική Ηγεσία φέρεται όχι μόνο να παρέχει τις διαβεβαιώσεις για την επικείμενη έκδοση αλλά να εμπλέκεται ενεργά και στην προώθηση της Έκδοσης**

Σύμφωνα με τους πρωταγωνιστές της διαδικασίας έκδοσης και διοχέτευσης στα Ταμεία του συγκεκριμένου ομολόγου, αλλά και άλλους μάρτυρες⁵⁴, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών όχι μόνο γνώριζε τους τελικούς επενδυτές, αλλά και έδρασε καταλυτικά για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης έκδοσης, ενώ βρισκόταν σε συνεννόηση και με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης. Άλλωστε, όπως σειρά μαρτύρων, ανέφερε στην Επιτροπή δεν είναι δυνατόν το Ελληνικό Δημόσιο σε μία έκδοση με ιδιωτική τοποθέτηση να μην ενδιαφέρεται να μάθει, για την προάσπιση κυρίως των συμφερόντων του, ποιοι είναι αυτοί που θα χρηματοδοτήσουν τις εξοπλιστικές δαπάνες του Ελληνικού Κράτους⁵⁵.

- **Το αίτημα του ΓΕΕΘΑ για την ανάγκη κάλυψης των δαπανών εξοπλισμού ήταν μεταγενέστερο της έκδοσης του ομολόγου**

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, σύμφωνα με το νόμο, θεσπίζεται υποχρέωση εμπιστευτικότητας στο πεδίο της χρηματοδότησης εξοπλιστικών δαπανών. Στα πλαίσια αυτά,

- Οι σχετικές πράξεις δανεισμού γίνονται από την Δ-23 και όχι τον ΟΔΔΗΧ,
- Γίνονται με Schuldshcein και όχι με ομόλογα
- Και οι Υπουργικές αποφάσεις που τις αφορούν ΔΕΝ δημοσιεύονται στα ΦΕΚ.

Ωστόσο, στην περίπτωση του ομολόγου των 280 εκ ευρώ, η Δ-23 παρά τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων της, εξέδωσε, κατόπιν απόφασης της πολιτικής ηγεσίας, δομημένο ομόλογο αντί Schuldshcein. Το δομημένο αυτό ομόλογο έγινε απόπειρα να παραμείνει εμπιστευτικό παίρνοντας «εμπιστευτικό» ISIN, που όμως όπως παραδέχθηκε και ο ίδιος ο Υφυπουργός Οικονομικών στην από 21/10/2010 του κατάθεση στην Εξεταστική αυτό δεν αρκούσε για να διασφαλίσει την εμπιστευτικότητα του.

⁵⁴ Δηλαδή τους μάρτυρες Σοφοκλή και Θεόδωρο Πρινωτάκη, Γεώργιο Παπαμαρκάκη, Γεράσιμο Κονιδάρη, Αβραάμ Σαββίδη, Ανδρέα Βγενόπουλου κ.α

⁵⁵ Βλ και το σχετικό απόσπασμα της από 19/10/2010 κατάθεσης του Τραπεζίτη κ. Α. Βγενόπουλου: MARTYS (Ανδρέας Βγενόπουλος): Δηλαδή δεν είναι δυνατόν να πιστεύεις ότι είσαι άνθρωπος, τόσο εμπειρος όπως είναι αυτοί του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι συνδιαλέγονται με διεθνείς Τράπεζες εκατό φορές το χρόνο ο καθένας και προεξέχοντα τον κ. Αλογοσκούφη που είχε ένα πολύ σημαντικό κομμάτι των σχέσεων με το διεθνές τραπεζικό σύστημα να εμφανίζει την JP Morgan η οποία είναι διατεθειμένη να πάρει 280 εκ και θεωρητικά να μην την ρωτήσεις «αυτό το ομόλογο που παίρνεις, το παίρνεις για τα βιβλία σου ή θα το διαθέσεις;». Αν σου πει θα το διαθέσω, να πεις «ωραία, που και πως θα το διαθέσεις;» Εδώ υπάρχει η κατάθεση ενός ανθρώπου που δούλευε στην JP Morgan, ο οποίος είχε φύγει από την JP Morgan γιατί προσπάθησε όλο το σύστημα να πει ότι αυτός φταίει, ο οποίος είπε ότι όλοι ήξεραν.»

[...]

Τα Ταμεία δεν μπορεί να μην φοβούνται να παίρνουν τέτοιου είδους αποφάσεις. Θα έπρεπε κάπου να έχουν μιλήσει, κάπου να έχουν ρωτήσει, από κάπου να έχουν ενθαρρυνθεί. Και τελικώς βγαίνει αυτό το ομόλογο το οποίο με το που βγαίνει γίνεται ένα, δύο, τρία καταλήγει στα Ταμεία και βγαίνουν στην αγορά και βαλίτσες με μετρητά...»

Το κυριότερο, όμως, ζήτημα που προέκυψε σε σχέση με την συγκεκριμένη έκδοση αφορούσε το εάν υπήρχε, τελικά, συγκεκριμένη πιεστική εξοπλιστική ανάγκη, η χρηματοδότηση της οποίας επέβαλε αυτό το δανεισμό, τον οποίο είχε αρνηθεί ο ΟΔΔΗΧ κρίνοντας ότι δεν συντρέχουν δανειακές ανάγκες από το πρόγραμμα δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου Δεν είχε αποσταλεί στο Υπουργείο Οικονομικών προηρόμενο αίτημα του ΓΕΕΘΑ που να δικαιολογεί την συγκεκριμένη έκδοση δομημένου ομολόγου από τη Δ-23.

Ο ίδιος ο τότε Υπουργός Εθνικής Άμυνας, κ. Β. Μείμαράκης, ερωτηθείς εάν υπήρξε συγκεκριμένη εξοπλιστική ανάγκη, η χρηματοδότηση της οποίας επέβαλε αυτό το δανεισμό και εάν είχε προηγηθεί τέτοια απαίτηση του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης για κάλυψη τέτοιας ανάγκης δήλωσε ουσιαστικά άγνοια, αναφέροντας ότι το θέμα αυτό είναι υπηρεσιακό και ότι το Υπουργείου του δεν είχε κάνει κάτι μεμπτό.

Η ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΕΛΙΚΟΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ ΤΩΝ ΔΟΜΗΜΕΝΩΝ:

Σύμφωνα με τα όσα αναλυτικά αναφέρθηκαν παραπάνω, το Υπουργείο Οικονομικών:

Το Υπουργείο Οικονομικών ελάμβανε ενημέρωση και αντίγραφο των χαρτοφυλακίων των Ασφαλιστικών Ταμείων τουλάχιστον ήδη από το τέλος του 2004, προκειμένου να γνωρίζει τη διάρθρωση των χαρτοφυλακίων των Ασφαλιστικών Ταμείων και συνεπώς να μπορεί να χαράσσει ανάλογα την πολιτική του σε σχέση με τις εκδόσεις τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου που μπορούν να διοχετευθούν στα Ταμεία αυτά, στα Ασφαλιστικά Ταμεία.

Όπως αποτυπώνεται στο υπ' αριθμ. 2/58747/0023^α της 25/10/04, το Υπουργείο Οικονομικών και συγκεκριμένα το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ζητούσε και ελάμβανε αναλυτική ενημέρωση για τους τίτλους Ελληνικού Δημοσίου που έχουν στα χαρτοφυλάκιά τους τα Ασφαλιστικά Ταμεία και για όλες τις αγορές νέων τέτοιων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στις οποίες θα προβούν. Η ενημέρωση αυτή γινόταν κάθε 15νήμερο και σε κάθε περίπτωση αποστέλλοταν όλο το χαρτοφυλάκιο των Ταμείων στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους κάθε 6 μήνες.

Έχοντας αυτήν την πληροφόρηση και την σαφή εικόνα των χαρτοφυλακίων των Ασφαλιστικών Ταμείων, ακολουθήθηκε από το 2005 και μετά εκ μέρους του Υπουργείου Οικονομικών **πολιτική έκδοσης δομημένων ομολόγων ιδιωτικής τοποθέτησης, δηλαδή με χαρακτηριστικά που απευθύνονται σε συγκεκριμένους προκαθορισμένους τελικούς επενδυτές** και δεν προορίζονται να πουληθούν με δημόσια προσφορά.

Η χάραξη των πολιτικών δανεισμού ενός Κράτους, στις οποίες σαφώς εντάσσεται και η πολιτική απόφαση έκδοσης δομημένων ομολόγων με χαμηλά σχετικά επιτόκια τα οποία καλύπτονται από την σύνθετη δόμησή τους και την υπερτιμολογημένη διοχέτευση τους σε άλλους φορείς του

Δημοσίου, αποτελεί αρμοδιότητα και ευθύνη της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών και τελεί σε γνώση όχι βέβαια μόνο του αρμοδίου Υφυπουργού, αλλά και του Υπουργού Οικονομικών.

Ειδικά ως προς το τελευταίο δομημένο προϊόν που εκδόθηκε, το XS0286916027 συνολικής ονομαστικής αξίας 280.000.000 ευρώ, όχι μόνο υπήρχε προηγούμενη πληροφόρηση των εμπλεκόμενων, αλλά 6 μήνες πριν την πραγματοποίηση της έκδοσης κυκλοφορούσε η προφόρμα του συγκεκριμένου ομολόγου με το λογότυπο της JP Morgan, γεγονός που καταδεικνύει βεβαιότητα του Τραπεζικού κολοσσού για την επικείμενη έκδοση. **Η βεβαιότητα της JP Morgan ήδη από τον Οκτώβριο του 2006 για την επικείμενη έκδοση δεν μπορεί να πηγάζει από τους υπηρεσιακούς παράγοντες, αφήνοντας ως μόνη πιθανή πηγή την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών.**

Ας σημειωθεί ότι τα 4 εμπλεκόμενα Ταμεία εξέδωσαν αποφάσεις των ΔΣ τους για την αγορά 2 έως 4 μήνες (η τελευταία χρονικά απόφαση ελήφθη στις 6/12/2006 από το ΤΣΕΥΠ) πριν από την πραγματοποίηση της έκδοσης. Παρ' όλα αυτά το τυπικό αίτημα της JP Morgan προς τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες έλαβε χώρα στις 15/12/2006, ενώ η πρώτη φορά που η JP Morgan έκανε λόγο για το συγκεκριμένο προϊόν που είχαν προαποφασίσει να αγοράσουν και τα 4 Ταμεία, δηλαδή για δομημένο ομόλογο (note) και όχι Schuldschein ήταν στις 27/12/2006.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της έκδοσης και οι λεπτομέρειες της διαδικασίας αυτής για το δομημένο ομόλογο των 280.000.000 ευρώ, φανερώνουν ενεργή συμμετοχή της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών σε πέντε συγκεκριμένα σημεία.

1. Παρά το γεγονός ότι ο μόνος αρμόδιος να εκδίδει κρατικά ομόλογα (notes) **ΟΔΔΗΧ αρνήθηκε** να πραγματοποιήσει την συγκεκριμένη έκδοση, η διαδικασία δεν ματαιώθηκε, αλλά η έκδοση πραγματοποιήθηκε τελικά από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.
2. Ενώ το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους **εκδίδει αποκλειστικά Schuldschein** για την κάλυψη εξοπλιστικών δαπανών, στην περίπτωση αυτή εξέδωσε **ένα «υβριδικό» δομημένο ομόλογο με εμπιστευτικό ISIN.**
3. Η έκδοση αυτή πραγματοποιήθηκε με απόφαση της πολιτικής ηγεσίας και συγκεκριμένα του Γενικού Γραμματέα κ. Γ. Κουρή και του αρμοδίου Υφυπουργού κ. Π. Δούκα, **παρά τις ρητές επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων** οι οποίες αποτυπώνονται και γραπτά στα από 11/1/2007 και 6/2/2007 Υπηρεσιακά Σημειώματα, και προφορικά μέχρι τελευταία στιγμή σε σύσκεψη που έλαβε χώρα με τους κ.κ. Γ. Κουρή και Π. Δούκα, ωστόσο η σχετική υπουργική απόφαση υπεγράφη.

4. Το **αίτημα του ΓΕΕΘΑ** για χρηματοδότηση φέρει ημερομηνία 21/2/2007 και υπήρξε **μεταγενέστερο της υπογραφής της από 6/2/2007 Υπουργικής Απόφασης** για την έκδοση του συγκεκριμένου δομημένου, που ουσιαστικά εμφανίζεται να εκδίδεται για να καλύψει ανάγκες που κατά το χρόνο έκδοσης δεν είχαν προκύψει ως αίτημα.
5. Προβληματίζει ιδιαίτερα το ιδίοχειρο σημείωμα του τότε Γενικού Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής κ. Γ. Κουρή επί του από 11/1/2007 υπηρεσιακού σημειώματος, με το οποίο γίνεται μνεία σε προηγούμενο «γράμμα συμφωνίας» μεταξύ του Υπουργείου και ενδεχομένως της JP Morgan. Περισσότερα στοιχεία για αυτό δεν έδωσε ο κ. Γ. Κουρή στην παρούσα Επιτροπή, αν και ρωτήθηκε σχετικά.

Ιδιαίτερα κρίσιμη κρίνεται και η αναφορά του κ. Α. Σαββίδη, πρώην στελέχους της JP Morgan, ο οποίος στις 29/9/2010 κατέθεσε στην παρούσα Επιτροπή ότι ήταν τέτοια η συνεργασία **μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών, της North Asset Management του κ. Παπαμαρκάκη και της JP Morgan που μαζί όρισαν την τιμή πρώτης πώλησης του ομολόγου στο 92,5%**⁵⁶. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι το Υπουργείο Οικονομικών είχε ακριβή γνώση της πραγματικής αξίας του συγκεκριμένου δομημένου, που τελικά κατέληξε υπερτιμολογημένο στα Ασφαλιστικά Ταμεία, κίνηση για την οποία ΕΠΙΣΗΣ είχε ζητήσει να ενημερώνεται απευθείας από τα Ταμεία το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Τέλος, αναφορικά με το ζήτημα της γνώσης του Υπουργείου Οικονομικών της προώθησης των συγκεκριμένων εκδόσεων σε Ασφαλιστικούς Φορείς, πρέπει να επισημανθεί ότι, όταν το θέμα πήρε διαστάσεις, **το Υπουργείο Οικονομικών μπορούσε να επέμβει και να επανορθώσει την κατάσταση, κάνοντας ανάκληση αυτών των προϊόντων**⁵⁷, καθώς η δυνατότητα του Δημοσίου για ανάκληση αναφέρεται σαφώς στους όρους έκδοσης των δομημένων. Όμως δεν το έκανε, γιατί ενδεχομένως να ερχόταν αντιμέτωπο με την απάντηση των αναδόχων Τραπεζών ότι οι τελικοί επενδυτές ήταν γνωστοί στο Δημόσιο από την αρχή.

Το Υπουργείο Οικονομικών **όχι μόνο γνώριζε, αλλά είχε εκφράσει και ρητά τη βούλησή του τα συγκεκριμένα δομημένα να διοχτευθούν με τον τρόπο που διοχτετεύθηκαν, παρά το όποια**

⁵⁶ ΜΑΡΤΥΣ (Αβραάμ Σαββίδης): Ναι. Η τιμή πώλησης στη NAM ήταν στο 92,95% και ορίστηκε εσωτερικά από την JP Morgan. Είχαμε λάβει εσωτερική έγκριση, μας είχαν πει σε ποια επίπεδα να κινηθούμε και η τιμή αυτή ήταν και προϊόν διαπραγματεύσεων και με τη NAM και με το ελληνικό Δημόσιο.

⁵⁷ ΜΑΡΤΥΣ (Ανδρέας Βγενόπουλος): **Αυτό είχε τη δυνατότητα να το κάνει το Δημόσιο και να επανορθώσει την κατάσταση, αλλά δεν το έκανε. Και το ερωτηματικό είναι γιατί δεν το έκανε. Η μόνη απάντηση που μπορεί να υπάρξει που και πάλι όμως καταθέτω ότι είναι υποθετική, είναι ότι εάν πήγαινε σε μία Τράπεζα που ήταν ανάδοχος και της έλεγε «Επειδή, αντελήφθην, ότι αυτά πάνε στο Ταμείο, θέλω αναστροφή και θέλω τις προμήθειές σου» πιθανότατα θα έπαιρνε την απάντηση από την Τράπεζα «τι είναι αυτά που μου λες; Δεν το ήξερες;»**

νομικά προσκόμματα, στα Ασφαλιστικά Ταμεία, βούληση που είχε κοινοποιηθεί και στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης, καθώς ήταν αναγκαίος ο συντονισμός των δύο αυτών Υπουργείων για την επιτυχή ολοκλήρωση των επίμαχων συναλλαγών⁵⁸.

► Ειδικά για το δομημένο προϊόν XS 0251384904 στο οποίο επένδυσε το Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων μετά από φερόμενη έγκρισή του ίδιου του τότε Υφυπουργού Οικονομικών.

Στην από 16/9/2010 κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή ο τ. Πρόεδρος του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων κ. Παύλος Περάτης δήλωσε πως για την αγορά του συγκεκριμένου δομημένου ομολόγου, το οποίο αγοράστηκε υπερτιμολογημένο στο 100% της ονομαστικής του αξίας, **ο τότε Υπουργός Οικονομικών κ. Π. Δούκας**, που επόπτευε το συγκεκριμένο Ταμείο Υπαλλήλων του Υπουργείου του, όχι μόνο γνώριζε, αλλά είχε δώσει και την έγκρισή του.

B 3.2 Πραξεις και παραλείψεις του Υπουργείου Απασχόλησης που δείχνουν πλημμελή εποπτεία και κεντρικό σχεδιασμό

Σύμφωνα με τα στοιχεία και τις καταθέσεις που τέθηκαν υπόψη της παρούσας Επιτροπής, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης:

- Αφενός επέδειξε σοβαρές πλημμέλειες κατά την εποπτεία των Ασφαλιστικών Ταμείων και των έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των Διοικήσεών τους, παρά το γεγονός.
- Αφετέρου φέρεται να παρότρυνε τις διορισμένες από αυτήν Διοικήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων να επενδύσουν τα αποθεματικά τους στα δομημένα ομόλογα που εξέδιδε το Ελληνικό Δημόσιο, παρά το γεγονός ότι μια τέτοια επενδυτική κίνηση δεν είναι σύνηθες.

Ιδιαίτερα κρίσιμο για την εξέλιξη του συγκεκριμένου σκανδάλου υπήρξε το γεγονός της αδρανοποίησης από το 2004 και μετά της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου και Εποπτείας της Διαχείρισης των Αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων του αρ. 42 του ν. 2676/1999, Ωστόσο, η συγκεκριμένη Επιτροπή δεν ενεργοποιήθηκε με ευθύνη της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Απασχόλησης, παρά το γεγονός ότι η ανάγκη συγκρότησής της είχε γίνει αντικείμενο συζήτησης μεταξύ του κ. Τσιτουρίδη και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος,

⁵⁸ Βλέπε εκτός από τις υπό σημ. 26 αναφερόμενες και τις καταθέσεις Γεράσιμου Κονιδάρη (22/9/2010), Κώστα Τσουπαρόπουλου (29/9/2010) Τζώρτζη Ρούσσου (21/10/2010)

όπως παραδέχεται ο ίδιος ο πρώην Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Απασχόλησης κ. Δ. Μαμμωνά στην από 12-10-2010 κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή⁵⁹.

Μάλιστα, την ύπαρξη επίμονων της Τράπεζας της Ελλάδος δια του κ. Θωμόπουλου προς την τότε αρμόδια πολιτική ηγεσία επιβεβαιώνει και ο πρώην Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Νικόλαος Γκαργκάνας στην από 22/9/2010 κατάθεσή του, αλλά και ο τ. Γενικός Διευθυντής της Διεύθυνσης Εργασιών Δημοσίου της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Ν. Αλεξόπουλος στην από 28/7/2010 κατάθεσή του. Παρά, όμως, τις οχλήσεις αυτές ο τότε Υπουργός Απασχόλησης κ. Τσιτουρίδης, δεν προέβη, ως όφειλε, στο διορισμό των μελών της Επιτροπής αυτής, προκειμένου να επαναλειτουργήσει.

Εκτός από το ζήτημα της εποπτείας στη διαχείριση των αποθεματικών σοβαρές πλημμέλειες εκ μέρους του Υπουργείου Απασχόλησης παρατηρούνται και ως προς το ζήτημα του ελέγχου νομιμότητας των αποφάσεων των ΔΣ των Ασφαλιστικών Ταμείων, που ασκείται από το Υπουργείο δια μέσου των Κυβερνητικών Επιτρόπων που αυτό ορίζει, αλλά και τελικά των διορισμένων από αυτό Διοικήσεων.

Σύμφωνα με την κατάθεση του Επιστημονικού Διευθυντή ΓΣΕΕ κ. Σάββα Ρομπόλη στις 27/7/2010 «προβληματίζει πως και τα 13 Ταμεία επένδυσαν μέσα στην ίδια χρονική περίοδο στα συγκεκριμένα δομημένα προϊόντα». Την πεποίθησή ότι το Υπουργείο Απασχόλησης όχι μόνο γνώριζε, αλλά ενδεχομένως και κατεύθυνε τις Διοικήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων στις συγκεκριμένες αγορές δομημένων ομολόγων εξέφρασε σειρά μαρτύρων⁶⁰, με τον ισχυρισμό ότι δεν είναι διαφορετικά ερμηνεύσιμη η προκλητικά πλημμελής εποπτεία των Ασφαλιστικών Φορέων με τις συναφείς αποφάσεις 13 Διοικήσεων να επενδύσουν σε ένα νέο και άγνωστο μέχρι τότε προϊόν.

Την πεποίθηση αυτή ενισχύει το γεγονός της μη κλήσης της κας Μαρίας Σαράκη, πρώην Κυβερνητικής Επιτρόπου στο ΤΣΠΕΑΘ στις επίμαχες συνεδριάσεις του ΤΣΠΕΑΘ, που για το

⁵⁹ ΜΑΡΤΥΣ (Δημοσθένης Μαμμωνάς): Σας είπα ότι είχε γίνει αντικείμενο – αν θέλετε – συζήτησης με τον κύριο Υπουργό. Ο κύριος Υπουργός είπε ότι είχε συζητήσει το θέμα με τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Χρήστος Πρωτόπαπας): Ο κ. Τσιτουρίδης ήταν;

ΜΑΡΤΥΣ (Δημοσθένης Μαμμωνάς): Ο κ. Τσιτουρίδης.

⁶⁰ ΜΑΡΤΥΣ (Ανδρέας Βγενόπουλος): [...] Εμένα, λοιπόν, η εκτίμησή μου – για να μην παρεξηγηθώ – είναι ότι το Υπουργείο Απασχόλησης [...] του κ. Τσιτουρίδη γνώριζε πλήρως που επενδύοντο τα αποθεματικά του ταμείου και ενδεχομένως να υπήρχε και κάποια κατεύθυνση. Και γιατί το λέω αυτό; Όταν μιλάμε για ένα προϊόν το οποίο είναι εξωτικό αντιλαμβάνεσθε ότι ο Πρόεδρος ενός Ταμείου και δη αν είναι και λίγο αδαής – όπως φαινόταν ότι η συντριπτική πλειοψηφία αυτών ήταν αδαείς – δεν μπορεί να μην έχει φόβο για το τι κάνει. Αυτόν το φόβο κάποιος πρέπει να του τον βγάλει για να μπορέσει να προχωρήσει.

λόγο αυτό κατέστησαν άκυρες. Μάλιστα, η κα Σαράκη κατέθεσε στην παρούσα Επιτροπή ότι μετά την επίμαχη αγορά συναντήθηκε με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Απασχόλησης, κ. Μαρμωνά, όμως ο τελευταίος το μόνο που την ρώτησε ήταν η άποψή της για την επαναγορά του συγκεκριμένου δομημένου. Δεν ενδιαφέρθηκε, δηλαδή, να μάθει ο Γενικός Γραμματέας τα περί της παράτυπης και προκλητικής μη κλήσης στις επίμαχες συνεδριάσεις του προσώπου που η ίδια η Κυβέρνησή του είχε διορίσει ως Επίτροπο στο ΤΣΠΕΑΘ.

Σε επαφή μάλιστα με τους τότε Γενικούς Γραμματείς κ. Ε. Παπαδόπουλο και Δ. Μαρμωνά για θέματα του ΤΕΑΔΥ κατέθεσε ότι βρισκόταν και ο Πρόεδρος του ΤΕΑΔΥ κ Α. Σημαιοφορίδης, αλλά, κατά την εξέτασή του από την παρούσα Επιτροπή, δεν θέλησε να αιτιολογήσει την ομολογουμένως περιεργη χρονική σύμπτωση της εντολής του Γ.Γ. Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Μαρμωνά προς τον ίδιο να του παραδώσει την 23/2/2007 (μία μέρα μετά την 22/2/2007 που εκδόθηκε το επίμαχο δομημένο) και ώρα 10:00 φάκελο με όλα τα στοιχεία που αφορούσαν σε επενδύσεις του ΤΕΑΔΥ σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου.

Τα περισσότερα όμως ερωτηματικά προκαλεί η κατάθεσή στην παρούσα Επιτροπή του κ. Α. Βγενόπουλου και συγκεκριμένα τα στοιχεία που προσκόμισε σχετικά με την από 10-10-2006 απάντηση του κ. Τσιτουρίδη σε ερώτηση του βουλευτή του ΠΑΣΟΚ κ. Χ. Βερελή σχετικά με την επένδυση του ΤΑΞΥ σε «τραπεζικό» ομόλογο. Σύμφωνα με τον κ. Βγενόπουλο, από την απάντησή του κ. Υπουργού προκύπτει:

4. ότι ο πρώην Υπουργός, ακόμα και αν δεν ήξερε μέχρι τότε τι συνέβαινε με τις αγορές των δομημένων από ασφαλιστικά Ταμεία, ενημερώθηκε ήδη από τον Οκτώβρη του 2006 προκειμένου να απαντήσει στην ερώτηση.
5. ότι ο πρώην Υπουργός στην απάντησή του ψευδώς έκανε λόγο για ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, αποκρύβοντας ότι πρόκειται για δομημένα προϊόντα.
6. ότι ο πρώην Υπουργός επίσης ψευδώς ανέφερε ότι οι συγκεκριμένες τοποθετήσεις έγιναν «χωρίς την ανάληψη επενδυτικού κινδύνου»

Τέλος, οι ενδείξεις περί συντονισμού επιτείνονται από την αποκάλυψη στην παρούσα Επιτροπή του πρώην Προέδρου του ΤΣΕΥΠ κ. Δ. Μυρογιάννη στην από 2/11/2010 κατάθεσή του ότι συγκληθεί συνάντηση των Προέδρων των Ασφαλιστικών Ταμείων υπό τον πρώην Υπουργό Απασχόλησης κ. Τσιτουρίδη στην οποία εκπρόσωποι του Υπουργείου νουθέτησαν τους Προέδρους των Ταμείων να μην αφήνουν τα αποθεματικά των Ταμείων να «κάθονται», αλλά πρέπει να τα επενδύουν σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου για να «βοηθούν το Κράτος»

Γ. Πρόταση διερεύνησης ποινικών ευθυνών πολιτικών προσώπων και απόδοση πολιτικών ευθυνών

Γ1. Πρόταση περαιτέρω διερεύνησης ποινικών ευθυνών πολιτικών προσώπων

ΔΟΥΚΑΣ ΠΕΤΡΟΣ:

Από τα έγγραφα που μας παρασχέθηκαν προς μελέτη στην Εξεταστική Επιτροπή και από τις μαρτυρίες που δόθηκαν ενώπιόν της προκύπτουν ισχυρές ενδείξεις για συμμετοχή του πρώην υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών κ. Πέτρου Δούκα σε ποινικά κολάσιμες πράξεις και παραλείψεις.

Ο πρώην υφυπουργός Πέτρος Δούκας δε μπορεί να επικαλείται άγνοια για τις κινήσεις των υπηρεσιών του υπουργείου του.

Η αρμόδια διευθύντρια της διεύθυνσης Γ23 κ. Σπυρουλοπούλου που είχε εισηγηθεί την έκδοση ενός εκ των ομολόγων είχε συναντηθεί μαζί με τον τότε γενικό διευθυντή της υπηρεσίας κ. Φούκα στο γραφείο του τότε γ. γ. κ. Γ. Κουρή, όπου ανέπτυξαν τις επιφυλάξεις τους για το ομόλογο. Οι επιφυλάξεις αυτές αφορούσαν κυρίως την εμπιστευτικότητα του ομολόγου, καθώς αυτό προοριζόταν για εξοπλιστικές δαπάνες. Τις ίδιες επιφυλάξεις μετέφεραν και στον τότε υφυπουργό κ. Π. Δούκα.

Ευθύνεται για:

- Την απόφαση έκδοσης δομημένων ομολόγων ιδιωτικής τοποθέτησης με εκ των προτέρων προσδιορισμένους τελικούς επενδυτές τα Ασφαλιστικά Ταμεία που θα κάλυπτα με δική τους ζημία τα κόστος του φθηνού δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου, στα πλαίσια της διαχείρισης εκ μέρους του Υπουργείου Οικονομικών του δημόσιου χρέους και ειδικότερα του ενδοκυβερνητικού, του δανεισμού δηλαδή του Δημοσίου με ομόλογα που αγοράζονται από άλλους δημόσιους φορείς.
- Τη διατύπωση οδηγίας προς την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Απασχόλησης κατ' ελάχιστον να ανεχθεί την αγορά τέτοιων δομημένων προϊόντων από τα Ασφαλιστικά Ταμεία, παρά το γεγονός ότι η αγορά αυτή ήταν μη σύννομη καθώς τέτοια ομόλογα δεν αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ και δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του κανόνα συνετούς διαχείρισης.
- Την ύπαρξη ενδεχόμενης προσunenνόησης της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, είτε δια του ιδίου, είτε δια του Γενικού Γραμματέα αυτού κ. Γ. Κουρή για την επικείμενη έκδοση του δομημένου των 280.000.000 με τους συγκεκριμένους όρους, με τα εμπλεκόμενα πρόσωπα εκ μέρους της JP Morgan και της NAM, προσunenνόηση

που οδήγησε την JP Morgan στη βεβαιότητα για την επικείμενη έκδοση, βεβαιότητα που αποτυπώθηκε και στην κυκλοφορία σχετικής προφοράς (μπροσούρας) με το λογότυπο της τελευταίας ήδη από τον Οκτώβρη του 2006.

- Τις παρεμβάσεις της πολιτικής ηγεσίας για την παράκαμψη των προσκομμάτων που εμφανίστηκαν κατά την έκδοσή του δομημένου των 280.000.000 ευρώ δια των επαφών του Γενικού του Γραμματέα με τον κ. Αδαμόπουλο της JP Morgan και των κ. Παπαμαρκάκη.
- Την υπογραφή της Υπουργικής Απόφασης έκδοσης του δομημένου των 280.000.000 ευρώ παρά την έλλειψη το χρόνο εκείνο ρητού αιτήματος κάλυψης εξοπλιστικών δαπανών του ΓΕΕΘΑ και παρά τις επιφυλάξεις των υπηρεσιακών παραγόντων.
- Την φερόμενη έγκρισή του για την αγορά από το ΜΤΠΥ δομημένου προϊόντος στην ονομαστική του αξία.

Για τους λόγους αυτούς προτείνουμε την περαιτέρω διερεύνηση τυχόν ποινικών ευθυνών του.

ΣΑΒΒΑΣ ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΗΣ

Από τα έγγραφα που μας παρασχέθηκαν προς μελέτη στην Εξεταστική Επιτροπή και από τις μαρτυρίες που δόθηκαν ενώπιόν της προκύπτουν ισχυρές ενδείξεις για συμμετοχή του πρώην υπουργού Απασχόλησης Σάββα Τσιτουρίδη σε ποινικά κολάσιμες πράξεις και παραλείψεις.

Ερωτηματικά προκύπτουν για το τί ακριβώς γνώριζε ο τότε Υπ.Απασχόλησης Τσιτουρίδης με δεδομένο το ότι οι πρόεδροι των Ταμείων ήταν δικής του επιλογής και είναι δύσκολο να ενεργούσαν εν αγνοία του.

Ο κ. Σάββας Τσιτουρίδης τόσο σε γραπτή δήλωση του όσο και στην κατάθεσή του στην Εξεταστική, δήλωσε άγνοια αλλά και αναρμόδιος για τα όσα συνέβησαν με την διακίνηση των δομημένων ομολόγων.

Ο κ. Τσιτουρίδης είχε απαντήσει τότε ότι οι επενδύσεις σε τίτλους τους ελληνικού Δημοσίου είναι ελεύθερες, και ότι δεν υπήρξε πιστωτικός κίνδυνος. Αλλά ο κ. Τσιτουρίδης απέκρυψε το γεγονός ότι μιλάμε για δομημένα ομόλογα και «είπε ψέματα σε σχέση με τον πιστωτικό κίνδυνο».

Η επίκληση, όμως, εκ μέρους του της αναρμοδιότητας είναι αδιάφορη από τη στιγμή που τα γεγονότα τον διαψεύδουν και υπάρχουν σαφείς υπόνοιες για ενεργητική ανάμιξη του στο σκάνδαλο.

Ανακεφαλαιωτικά, ο Σάββας Τσιτουριδής ευθύνεται για την παράλειψή του

- να συγκροτήσει την Επιτροπή Εποπτείας της Διαχείρισης των Αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων, παρά τις οχλήσεις της ηγεσίας της Τράπεζας της Ελλάδος. Η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας της Διαχείρισης των Αποθεματικών των Ασφαλιστικών Οργανισμών, εφόσον λειτουργούσε και εφαρμόζοντας τις αρμοδιότητές της που ρητά της απονέμονται⁶¹, όφειλε προφανώς να διαγνώσει τις ιδιαιτερότητες των δομημένων προϊόντων, μέσω του ελέγχου των στοιχείων των επενδυτικών επιλογών των Ταμείων, να εντοπίσει την αδυναμία εκπλήρωσης της υποχρέωσης αποτίμησής τους μέσω ΗΔΑΤ, να εισηγηθεί ενδεχομένως την αποχή των Ταμείων από τέτοιου είδους επενδύσεις, που αδυνατούσαν να τις αξιολογήσουν λόγω της συνθετότητάς τους ή / και να προτείνει συγκεκριμένους κανόνες επενδυτικής συμπεριφοράς για τα προϊόντα αυτά.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, απαντήσεις οφείλονται και μόνο για το λόγο ότι η Επιτροπή αυτή, παρά την ρητή νομοθετική πρόβλεψη και την προηγούμενη λειτουργία της, είχε αδρανοποιηθεί από το 2004 και μετά.

- αλλά και να ασκήσει έλεγχο νομιμότητας, όπως οφείλει δια των Κυβερνητικών Επιτρόπων, στις μη σύννομες επενδύσεις των Ταμείων σε δομημένα που δεν αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ. Οι ασφαλιστικοί Φορείς αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επιτρεπόταν με αποφάσεις των ΔΣ τους να επενδύουν τα διαθέσιμα τους ελεύθερα σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου, όμως για αυτούς τους τίτλους θεσπίζει ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ κανόνα συνετής διαχείρισης⁶² που ως

⁶¹ Ο ν. 2676/1999, που ίσχυε εκείνη την εποχή (το 2007 μετά τον θόρυβο του σκανδάλου των δομημένων καταργήθηκε από το νόμο Πετραλιά, δηλαδή τον ν.3685/2007) αποκαλύπτει ότι το έργο της Επιτροπής συνίσταται μεταξύ άλλων και:

«Στον τακτικό ή περιοδικό έλεγχο των στοιχείων στα οποία στηρίζονται οι επενδυτικές επιλογές των πάσης φύσεως διαχειριστών των ασφαλιστικών φορέων και της εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας» (αρ. 42 παρ. 3 β)

«Στον καθορισμό των κανόνων επενδυτικής συμπεριφοράς για την αξιοποίηση της κινητής περιουσίας των ασφαλιστικών οργανισμών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων οι ανωτέρω κανόνες καθίστανται υποχρεωτικής εφαρμογής για τους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

⁶² Κοινή Υπουργική Απόφαση με αριθμό 155492/Β. 638, με θέμα «Καθορισμός Κανόνων Επενδυτικής Συμπεριφοράς για την αξιοποίηση της κινητής περιουσίας των Ασφαλιστικών Οργανισμών» που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του νόμου 2676/1999

προς την αποτίμησή τους θέτει τον περιορισμό αυτοί οι τίτλοι να αποτιμώνται αποκλειστικά στην ΗΔΑΤ, την Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων⁶³.

Επιπλέον, διορισμένες διοικήσεις με ενεργό ρόλο όχι μόνο στην λήψη απόφασης για την επένδυση αλλά και στον σχεδιασμό των δομημένων ομολόγων, όπως ο κ. Π. Δεμέστιχας, αλλά και ο κ. Σημαιοφορίδης, του οποίου λογαριασμοί ελέγχονται για ύποπτες εισροές χρηματικών ποσών, σύμφωνα με την έκθεση Ζορμπά, ήταν επιλογή του.

Ευθύνεται για τις ψευδείς απαντήσεις που έδωσε σε ερώτηση στη Βουλή σχετικά με τις επενδύσεις Ασφαλιστικών Ταμείων σε δομημένα ομόλογα στις 10/10/2006, όπου διαβεβαίωνε τη Βουλή πως τα Ασφαλιστικά Ταμεία επένδυσαν αποκλειστικά σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου που δεν φέρουν επενδυτικό κίνδυνο, όταν ήδη τότε σειρά δομημένων του Ελληνικού Δημοσίου είχαν καταλήξει σε Ασφαλιστικά Ταμεία.

Τέλος, ευθύνεται γιατί, έχοντας την εποπτεία των Ασφαλιστικών Φορέων, και διενεργώντας εβδομαδιαίες συναντήσεις δια του Γενικού Γραμματέα του με τις Διοικήσεις του, δεν απέτρεψε την μη σύννομη επένδυση των Ασφαλιστικών Φορέων σε σύνθετα δομημένα προϊόντα, ενώ γνώριζε και ενθάρρυνε, τουλάχιστον σε επίπεδο ανώτερων στελεχών του Υπουργείου του, την επένδυση των αποθεματικών των Ταμείων σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, με το αιτιολογικό της «βοήθειας» προς το Κράτος.

Για τους λόγους αυτούς προτείνουμε την περαιτέρω διερεύνηση τυχόν ποινικών ευθυνών του.

⁶³ Αυτή η ρητή πρόβλεψη **εξαιρεί σαφώς και εκ της φύσεώς τους τα δομημένα προϊόντα, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές**. Μάλιστα η ΚΥΑ ρητώς συνδέει την υποχρέωση αυτής της αποτίμησης με την ανάγκη για «ακριβή, έγκυρη και έγκαιρη παρακολούθηση της επενδυτικής δραστηριότητας, καθώς και την προσέγγιση και ανάλυση στοιχείων για την διασφάλιση της ορθότητας στη λήψη των επενδυτικών αποφάσεων».

Ουσιαστικά, με την απόφαση αυτή τέθηκαν συγκεκριμένοι κανόνες συνετούς επενδυτικής συμπεριφοράς και θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά διαδικασία καθημερινής αποτίμησης όλων των κινητών αξιών του χαρτοφυλακίου των Ασφαλιστικών Φορέων, η οποία ειδικά για τους τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου γίνεται αποκλειστικά μέσω ΗΔΑΤ, μη αφήνοντας κανένα ερμηνευτικό περιθώριο για συμπερίληψη σε αυτούς δομημένων προϊόντων⁶³.

Συνεπώς, τόσο η μέχρι τότε πρακτική, όσο και η τότε ισχύουσα νομοθεσία είχε διασφαλίσει ότι οι Ασφαλιστικοί Οργανισμοί θα επένδυσαν με διαφάνεια τα αποθεματικά τους σε ομόλογα και μόνο σε τίτλους σταθερού ή κυμαινόμενου επιτοκίου για τους οποίους δίνονται επί καθημερινής βάσης τιμές από την Τράπεζα της Ελλάδος. Οι διοικήσεις των ασφαλιστικών οργανισμών, που όφειλαν να γνωρίζουν την κείμενη νομοθεσία για τις επενδύσεις των αποθεματικών τους, ευθέως παραβίασαν το νόμο, επενδύοντας σε προϊόντα εκ προοιμίου ευρισκόμενα εκτός θεσμικού πλαισίου επενδυτικής πολιτικής των Ταμείων.

Γ 2. Απόδοση πολιτικών ευθυνών

Γιώργος Αλογοσκούφης

Ο κ. Αλογοσκούφης παρά τον ισχυρισμό του ότι *οι αρμοδιότητες για τα θέματα έκδοσης ομολόγων του ελληνικού δημοσίου τα οποία περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητες του υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ανατέθηκαν από τον πρωθυπουργό αποκλειστικά σε υφυπουργούς*, όφειλε και μπορούσε να είχε γνώση των πράξεων των πολιτικά υφισταμένων του κυρίων Κουρή και Δούκα.

Το υπουργείο Οικονομικών και η Δ23 ήθελαν να έχουν εποπτεία για τις αγορές ομολόγων από τα Ταμεία και το επιχείρημα ότι «δεν ήταν στην αρμοδιότητά τους να ελέγξουν», όπως έλεγαν στην Επιτροπή, καθίσταται αδιάφορο για την υπόθεση.

Σύμφωνα με αναφορές μαρτύρων, αλλά και τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την παρούσα Εξεταστική Επιτροπή, η αρμόδια προς έλεγχο Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δεν προέβη στον απαιτούμενο έλεγχο των εμπλεκόμενων στις πωλήσεις δομημένων ομολόγων χρηματιστηριακών εταιρειών - θυγατρικών Τραπεζών.

Ευθύνες στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, αλλά και στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών απέδωσε και ο Πρόεδρος του ΣΜΕΧΑ κ. Α. Μωραϊτάκης στην από 21/9/2010 κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή.

Ο ίδιος ο κ. Α. Πιλάβιος, τότε Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς είχε παραδεχθεί κατά την κατάθεσή του στην παρούσα Επιτροπή ότι η ζημία των Ασφαλιστικών Ταμείων έγκειται στο γεγονός ότι αγόρασαν υπερτιμολογημένα τα συγκεκριμένα δομημένα προϊόντα. Με δεδομένο ότι και οι Τράπεζες πούλησαν στα Ασφαλιστικά Ταμεία, είτε απευθείας, είτε μέσω θυγατρικών τους χρηματιστηριακών εταιρειών δομημένα προϊόντα στο 99% ή το 100% της ονομαστικής τους αξίας, δηλαδή προφανώς υπερτιμολογημένα και ερωτηθείς για τον έλεγχο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς επί των ημερών του ως προς αυτές τις περιπτώσεις, ο κ. Πιλάβιος απάντησε ότι δεν είχε σχετική αρμοδιότητα ελέγχου σε Τράπεζες.

Όμως, μετέπειτα καταθέσεις μαρτύρων επιβεβαίωσαν την εμπλοκή τραπεζικών χρηματιστηριακών εταιρειών⁶⁴, για τις οποίες έχει αρμοδιότητα ελέγχου η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ενώ ο Πρόεδρος του ΣΜΕΧΑ⁶⁵ επέριψε ρητά ευθύνες στον τότε Πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς που δεν προχώρησε στον έλεγχο των εμπλεκόμενων εταιρειών

⁶⁴ Βλ. από 9/9/2010 κατάθεση κ Α. Δημοσχάκη και από 22/9/2010 καταθέσεις κ.κ. Γ. Χατζή και Β. Βαβυλousακη

⁶⁵ Βλ. από 21/9/2010 κατάθεση Αλ. Μωραϊτάκη

θυγατρικών Τραπεζών, οι οποίες στο βαθμό που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Κρισιμότερη επίσης είναι η αποκάλυψη πως ο ΣΜΕΧΑ ζήτησε από τον τότε Υπουργό κ. Αλογοσκούφη να ελεγχθούν και οι χρηματιστηριακές των Τραπεζών που μεσολάβησαν στις συναλλαγές, αλλά το αίτημά αυτό ΔΕΝ ικανοποιήθηκε, ενώ οι ίδιες οι χρηματιστηριακές αποχώρησαν από τον ΣΜΕΧΑ.

Για τους λόγους αυτούς πιστεύουμε πως ο Γιώργος Αλογοσκούφης ως τότε Υπουργός έχει χωρίς ελαφρυντικά την πολιτική ευθύνη για όσες παράνομες πράξεις και παραλείψεις σχετικές με τα εν λόγω δομημένα ομόλογα συνέβαιναν στο Υπουργείο που διοικούσε.

Ευάγγελος ΜΕΙΜΑΡΑΚΗΣ

Για να εκδοθεί το ομόλογο υπεγράφη από τους τότε αρμοδίους η υπ' αρ. 2/8449/0023/6.2.2007 κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Αμυνας κκ. Δούκα και Μείμαράκη. Όσοι υπέγραψαν και προσυπέγραψαν την εν λόγω απόφαση είναι εξ ορισμού και εξ ολοκλήρου πολιτικά υπεύθυνοι.

Το γεγονός ότι ο κ. Μείμαράκης κατέθεσε ότι «εμπιστεύθηκε εκείνη την ώρα τους υπουργούς Οικονομικών που του έφεραν την απόφαση» δε θα μπορούσε με κανένα τρόπο να τον απαλλάξει των πιθανών πολιτικών ευθυνών του.

Σε ό, τι αφορά το γεγονός ότι το ομόλογο του TEADY εκδόθηκε στις 6 Φεβρουαρίου, ενώ το αίτημα κάλυψης εξοπλιστικών δαπανών διαβιβάστηκε 15 μέρες αργότερα, η εκτίμηση του πρώην υπουργού ότι θα υπήρχαν συγκεκριμένες ανάγκες και ότι οι αρμόδιες διευθύνσεις είχαν συνεννοηθεί προφορικά δε μπορεί να γίνει αποδεκτή από τη στιγμή που η κοινή υπουργική απόφαση για την έκδοση του ομολόγου δεν προσδιόριζε συγκεκριμένο χρηματοδοτικό πρόγραμμα, ενώ από αυτή δεν προέκυπτε ότι υφίστατο ανάγκη χρηματοδότησης του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης.

Το υπουργείο Εθνικής Αμυνας εμφανιζόταν, δηλαδή, να δανείζεται και να πληρώνει τόκους χωρίς να υπάρχει συγκεκριμένη ανάγκη χρηματοδότησης.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Οι υπουργοί Δικαιοσύνης της ΝΔ κκ. Αν. Παπαληγούρας και Σ. Χατζηγάκης φαίνονταν να διαδραματίζουν ρόλο απλού θεατή στον «πόλεμο» του τέως Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Γ. Σανιδά κατά του τότε επικεφαλής της Αρχής για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος κ. Γ. Ζορμπά.

Ο κ. Σανιδάς «μπλόκαρε» τη διαδικασία με εγκύκλιό του προς τους διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών και Πρωτοδικών, η οποία κοινοποιείτο και στον κ. Παπαληγούρα, τους υπεδείκνυε να εκλαμβάνουν το *«μη συννόμως υπό μόνου του προέδρου της “Αρχής” συνταγμένο “πόρισμα”*».

□□ Η εισαγγελική παρέμβαση επαναλήφθηκε με αφορμή νέο πόρισμα της Αρχής σχετικά με το δομημένο ομόλογο του ΤΣΠΕΑΘ.

Επομένως, η δικαστική αντιμετώπιση των υποθέσεων εγείρει έντονες υπόνοιες προσπάθειας συγκάλυψης του σκανδάλου και συνειδητής επιβράδυνσης των απαιτούμενων δικαστικών ενεργειών για την περαιτέρω διερεύνηση.

Για τους λόγους αυτούς καταλογίζουμε στους κυρίους Αναστάσιο Παπαληγούρα και Σ. Χατζηγάκη την πολιτική ευθύνη τους για τις πλημμελείς πράξεις και ποαραλείψεις της Δικαιοσύνης κατά τη διερεύνηση του σκανδάλου των δομημένων ομολόγων.

**ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ
ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΣΟΥΚΑΛΗ

Σύμφωνα με την από 22/06/2010 ομόφωνη απόφαση της Ολομέλειας της Βουλή, συστάθηκε Εξεταστική των Πραγμάτων Επιτροπή προκειμένου να διερευνήσει στο σύνολό της, την υπόθεση των δομημένων ομολόγων. Σύμφωνα με το περιεχόμενο της απόφασης (εντολή) διερεύνησε διεξοδικά τις συνθήκες έκδοσης από το ελληνικό δημόσιο και αγοράς από τα ασφαλιστικά ταμεία, σύνθετων χρηματιστηριακών προϊόντων (δομημένων ομολόγων) κατά την περίοδο 2005-2007, προκειμένου να εντοπίσει πιθανές πολιτικές ευθύνες πολιτικών προσώπων. Όπως είναι αναπόφευκτο, η περίοδος διερεύνησης διευρύνθηκε ούτως ώστε να αξιολογηθούν συνολικά οι μέθοδοι δανεισμού του ελληνικού δημοσίου από το τέλος της δεκαετίας του '90 και συγκεκριμένα από της συστάσεως του ΟΔΔΗΧ, ο χαρακτήρας των δανείων και ειδικότερα, επί του προκειμένου, οι τρόποι διαχείρισης των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων.

Δικαστική Διερεύνηση της υπόθεσης

Παρά τις μεγάλες και ανεξήγητες καθυστερήσεις, η τακτική δικαιοσύνη που διερευνά την ένδικη υπόθεση βρίσκεται στο πέρας της τακτικής ανάκρισης. Ήδη έχει απαγγελθεί κατηγορία για βαρύτατα αδικήματα, κακουργηματικού χαρακτήρα, στους εμπλεκόμενους στην υπόθεση συμμετόχους. Σχεδόν όλοι έχουν απολογηθεί, επίκειται δε η παραπομπή τους, προκειμένου να δικαστούν.

Συγκεκριμένα, για τους Σοφοκλή Πρινιωτάκη, Θεόδωρο Αποστολίδη και Γεώργιο Παπαμαρκάκη, Αγάπιο Σημαιοφορίδη, Παναγιώτα Καραδήμα, Κων/νο Χρηστίδη, Παναγιώτη Δεμέστιχα, Κονιδάρη Γεράσιμο έχουν απαγγελθεί κατηγορίες για συγκρότηση δομημένης και με διαρκή δράση ομάδας (εγκληματική οργάνωση), απάτη σε βάρος νομικού προσώπου, ηθική αυτουργία σε κακουργηματική απιστία, νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική οργάνωση για ποσά που υπερβαίνουν τα 150.000 ευρώ. Επίσης, έχουν απαγγελθεί κατηγορίες για υπόθαλψη εγκληματιών καταχραστών του Δημοσίου, κλπ, κατά του πρώην Ειδικού. Γραμματέα του Υπ. Απασχόλησης Ευγένιου Παπαδόπουλου.

Ενώ λοιπόν όπως προκύπτει από την ποινική δικογραφία, η δικαστική διερεύνηση βρίσκεται στο τελευταίο στάδιο, πριν δηλαδή την παραπομπή των εμπλεκόμενων συμμετόχων, η διερεύνηση της υπόθεσης όσον αφορά στα πολιτικά πρόσωπα, δηλαδή για όσους διετέλεσαν Υπουργοί ή Υφυπουργοί δεν έχει εισέλθει καν στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης, γεγονός το οποίο αναδεικνύει τις अपαράδεκτες ρυθμίσεις ολόκληρου του θεσμικού πλαισίου περί ευθύνης Υπουργών. Η

ανακολουθία αυτή κατέστησε πολύ δύσκολο το έργο της Επιτροπής, αφού πολλοί από τους κρίσιμους μάρτυρες – εμπλεκόμενους αρνήθηκαν να καταθέσουν ως μάρτυρες επικαλούμενοι το βασικό τους δικαίωμα που απορρέει από την ιδιότητά τους ως κατηγορουμένου.

Έργο της Επιτροπής

Παρόλα αυτά, η Επιτροπή αξιοποίησε στο μέτρο του δυνατού το πλούσιο αποδεικτικό υλικό που περιείχονταν στη ποινική δικογραφία, τις καταθέσεις των δεκάδων μαρτύρων, που εξετάσθηκαν ενώπιων της επιτροπής, τις εκθέσεις και γνωματεύσεις ειδικών με το θέμα επιστημόνων, εμπειρογνομόνων.

Αυτό όμως που κυρίως καθοδήγησε τη διατύπωση της πορισματικής μου θέσης, ήταν οι τρεις, επί της ερευνώμενης υπόθεσης, εκθέσεις του Προέδρου της Εθνικής Αρχής για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, κ. Γ. Ζορμπά, ο οποίος εντός έτους από την αποκάλυψη της υπόθεσης, χρόνο πρωτόγνωρο για τα ελληνικά δεδομένα, κατάφερε να πραγματοποιήσει έρευνες, να συλλέξει υλικό, να αξιολογήσει δεδομένα και στοιχεία τα οποία δυστυχώς η τακτική δικαιοσύνη φαίνεται ότι δεν κατάφερε σε διάστημα τεσσάρων ετών. Για την ‘τύχη’ των συγκεκριμένων εκθέσεων εκ μέρους της Ελληνικής δικαιοσύνης και ιδίως του τότε εισαγγελέα Αρείου Πάγου κ. Σανιδά θα κάνω ειδική αναφορά πιο κάτω.

Από την αξιολόγηση όλου του προαναφερόμενου αποδεικτικού υλικού κατέληξα στα εξής συμπεράσματα και αντίστοιχες κρίσεις:

1. Σύμφωνα με την υπ' αριθ. **155492/Β.638/21-3-2002** Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων «περί καθορισμού κανόνων επενδυτικής συμπεριφοράς για την αξιοποίηση της κινητής περιουσίας των Ασφαλιστικών Οργανισμών που εκδόθηκε του άρθρου 42 του Ν. 2676/1999, παρέχεται η «σχετική» ελευθερία των διοικήσεων των ασφαλιστικών φορέων να επενδύουν τα διαθέσιμά τους σε τίτλους του ελληνικού Δημοσίου, τόσο στην πρωτογενή όσο και δευτερογενή αγορά, στα πλαίσια όμως « **...συνετής διαχείρισης στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων συνετής διαχείρισης στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων, με γνώμονα την επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής αποδόσεως με ελαχιστοποίηση του αναλαμβανόμενου κινδύνου.** Συγχρόνως όμως , για κάθε επενδυτική πράξη υποχρεούνται να υποβάλλουν στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, όλα

τα στοιχεία για τις επενδύσεις αυτές με βάση τις τρέχουσες τιμές, όπως αυτές δημοσιεύονται στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (της Τράπεζας της Ελλάδας). Επίσης σύμφωνα με την πιο πάνω απόφαση, ασφαλιστικοί φορείς υποχρεούνται να συστήνουν **υπηρεσιακή μονάδα**, με ευθύνη την παρακολούθηση και αποτίμηση του χαρτοφυλακίου και εν γένει την περιουσία του ασφαλιστικού φορέα, καθώς επίσης την εισήγηση για τη νομιμότητα και σκοπιμότητα των επενδύσεων των διαθεσίμων του. Σύμφωνα λοιπόν με τις διατάξεις της πιο πάνω απόφασης:

α) οι ασφαλιστικοί φορείς δεν μπορούσαν να επενδύσουν σε σύνθετα επενδυτικά προϊόντα (δομημένα ομόλογα) γιατί αυτά δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές, δεν μπορούν να αποτιμηθούν από την Τράπεζα της Ελλάδας και ως εκ τούτου, δεν αποτιμώνται στην ΗΔΑΤ.

β) Η άκρως αδικαιολόγητη απουσία υπηρεσιακών μονάδων για την αξιολόγηση της επικινδυνότητας των συγκεκριμένων τίτλων καθιστούσε απαγορευτική την επένδυση σε τέτοια προϊόντα και

γ) οι ασφαλιστικοί φορείς ήταν εκ των πραγμάτων αδύνατον να αποστείλουν πλήρη στοιχεία των επενδυτικών τους πράξεων στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, δεδομένου ότι ήταν αδύνατη η αποτίμησή τους ως περιουσιακό στοιχείο του αντίστοιχου ασφαλιστικού φορέα, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η αποτίμηση της συνολικής περιουσίας του.

2. Σύμφωνα με την **υπ. αριθμ. 2538/11-2-2004** απόφαση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος επεκταθήκαν οι αρμοδιότητες του Τμήματος Ελέγχων και Παρακολούθησης των Επενδύσεων της Περιουσίας των Ασφαλιστικών Φορέων της Διεύθυνσης Εργασιών Δημοσίου, ώστε να περιλάβει και επιτόπιους ελέγχους εκτός των άλλων και στους ασφαλιστικούς φορείς αρμοδιότητας Υπ. Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Απ' ότι προέκυψε από την όλη διαδικασία, η υπηρεσία αυτή της ΤτΕ απήχε πλήρως από κάθε πράξη παρακολούθησης των επενδύσεων των ταμείων και κατά την επίμαχη περίοδο.

3. Με το άρθρο 42 του Ν. 2676/99 συστάθηκε **Ειδική Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας της Διαχείρισης της Περιουσίας των Ασφαλιστικών Ταμείων**, με κύριο έργο « τον έλεγχο των επενδύσεων που πραγματοποιούν οι Ασφαλιστικοί Φορείς σε κινητές αξίες, με εξαίρεση αυτές που αφορούν σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου και σε ομόλογα τραπεζών και μετοχές εταιρειών που ιδιωτικοποιούνται, καθώς και την παροχή

των σχετικών εγκρίσεων», ως επίσης και «στον καθορισμό κανόνων επενδυτικής συμπεριφοράς για την αξιοποίηση της κινητής περιουσίας των Ασφαλιστικών Οργανισμών». Η πιο πάνω Επιτροπή λειτούργησε ατελώς μέχρι το 2004, αδρανοποιήθηκε όμως μετά κατόπιν πολιτικής απόφασης, όπως προέκυψε, των πολιτικών ηγεσιών του Υπουργείου Απασχόλησης, με αποτέλεσμα κατά την επίμαχη περίοδο 2005-2006, να μην μπορεί να επιτελέσει έστω και τυπικά το έργο της.

4. Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος που αφορούν σε πράξεις αγοραπωλησίας ομολόγων του Δημοσίου από το Τ.Ε.Α.Δ.Υ. , προκύπτει ότι κατά το από χρονικό διάστημα 2005 έως και 2006, αγοράστηκαν οι πιο κάτω τίτλοι με τα επι μέρους στοιχεία και χαρακτηριστικά:

Το 2005 αγοράστηκαν οι τίτλοι που φέρουν στοιχεία ISIN GR0133002155, 124021552, 124026601, 124026601, 138001673, 133002155, 114015408, 124006405, 124015497, 124018525, 528002315 και 110015170, ονομαστικής αξίας 40.500.000, 42.000.000, 30.000.000, 30.000.000, 40.000.000, 30.000.000, 10.700.000, 10.000.000, 11.000.000, 11.000.000, 10.000.000, 20.500.000 και 20.500.000 € αντιστοίχως, στις οποίες η αναγραφόμενη στον πίνακα τιμή αγοράς φαίνεται να υπερβαίνει εκείνη της ΗΔΑΤ, κατά διαφορά ποσών 64.799,99, 132.300, 147.000, 51.000, 88.000, 87.000, 2.140, 3.999,99, 1.100, 5.500,01, 1.274,01, 36.900 και 32.800 € αντιστοίχως, σε βάρος του Ταμείου.

Το 2006 αγοράστηκαν οι τίτλοι, που φέρουν στοιχεία ISIN GR124028623, 124026601, 124026601, 124028623, 114018436, 114019442, 124026601, 124028623, 124026601, ονομαστικής αξίας 20.000.000, 18.268.000, 80.000.000, 77.500.000, 75.000.000, 70.000.000, 63.000.000, 63.000.000, 23.200.000 και 23.200.000 € αντιστοίχως, στις οποίες η αναγραφόμενη στον πίνακα τιμή αγοράς φαίνεται να υπερβαίνει εκείνη της ΗΔΑΤ, κατά διαφορά, σε βάρος του Ταμείου, ποσών 20.000,01, 16.441,19, 46.399,99, 38.750,06, 25.500,01, 4.6755.999,99, 74.340, 78.120,06, 28.768,03 και 27.375,99 € αντιστοίχως.

Επίσης κατά το έτος 2005 πωλήθηκαν οι τίτλοι που φέρουν στοιχεία ISIN GR114008338, 124006405, 124006405, 114012371, 118007559, 124001356, ονομαστικής αξίας 34.991.636,10, 68.537.931,03, 44.020.542,92, 8.900.000, 35.216.434,33 και 11.738.811,45 αντιστοίχως, στις οποίες η αναγραφόμενη στον πίνακα τιμή πώλησεως είναι μικρότερη εκείνης της ΗΔΑΤ, σε ποσά 129.468,98, 445.496,55, 211.298,61, 60.520,01, 235.950,10 και 105.649,30 € αντιστοίχως, σε βάρος της περιουσίας του Ταμείου.

Κατά το έτος 2006 πωλήθηκαν τίτλοι, που φέρουν στοιχεία ISIN GR138001673, 138001673, 133002155, 133001140, 124021552, 124024580, 124018525, 124015497 και 124006405 ονομαστικής αξίας 20.000.000, 20.000.000, 154.500.000, 91.571.239,91, 65.500.000, 28.500.000, 23.500.000, 22.315.000 και 20.000.000,01 αντιστοίχως, στις οποίες η τιμή πωλήσεως φέρεται να υπολείπεται εκείνης της ΗΔΑΤ σε ποσά 2.000,01, 12.000, 259.560,04 , 128.199,55 , 144.100, 116.850.01, 43.239,99, 4.463, 12.000,01€ αντιστοίχως, σε βάρος της περιουσίας του Ταμείου.

Όπως προκύπτει αβίαστα από την αντίστοιχη Έκθεση του κ. Ζορμπά, επιβεβαιώνεται δε πλήρως από το μεταγενέστερο αποδεικτικό υλικό αλλά και από το περιεχόμενο των κατηγορητηρίων, από τις προαναφερόμενες αγοραπωλησίες κατά το διάστημα από 2000-τέλος του 2006, αλλά και από την διαφορά που προκύπτει από τις τιμές της αγοράς και πώλησης κάθε τίτλου με αυτή που ίσχυε στην ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά τίτλων- ΗΔΑΤ της Τράπεζας της Ελλάδος, το συγκεκριμένο ασφαλιστικό Ταμείο (TEADY) υπέστη σοβαρή ζημιά. Επίσης προκύπτει ότι ο κύριος όγκος των πιο πάνω συναλλαγών πραγματοποιήθηκε κατά τα έτη 2005 και 2006. Επίσης προκύπτει η αποκλειστική σχεδόν ανάμειξη της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ «ΑΧΕΠΕΥ» κατά το έτος 2006, από την οποία αποκέρδισε σημαντικά ποσά και κυρίως από τη συναλλαγή ομολόγου ονομαστικής αξίας 70.000.000 ευρώ για λογαριασμό του Ταμείου, που έγινε σε ποσοστό 106,750% επί της ονομαστικής του αξίας και σε διαφορά ποσού 4.675.999,99€.

5. Σύμφωνα με το Ν. 2628/98, αποκλειστικά αρμόδιος φορέας για τη διαχείριση του Δημόσιου χρέους ορίστηκε ο **Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους- ΟΔΔΗΧ**. Ορίζεται, ότι ο Οργανισμός αναλαμβάνει ως εντολοδόχος και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου, την διαχείριση και εκτέλεση του προγράμματος δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου, με τη σύναψη δανείων, τη διεξαγωγή εκδόσεως τίτλων και δημοπρασιών και παρακολούθηση και στήριξη της αγοράς των ομολόγων και ό,τι άλλο απαιτείται για την αποτελεσματική εκτέλεση και διαχείριση του προγράμματος αυτού, με μέσα που ο Οργανισμός κρίνει προσφορότερα ώστε να επιτυγχάνεται βελτίωση του κόστους δανεισμού και εξασφάλιση των εκάστοτε χρηματοδοτικών αναγκών του Ελληνικού Δημοσίου. Ορίζεται, εξ άλλου, στο άρθρο 3 του Νόμου αυτού, ότι το διοικητικό συμβούλιο του Οργανισμού, καταστρώνει το πρόγραμμα δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου σε ετήσια, τριμηνιαία και μηνιαία βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις χρηματοδοτικές ανάγκες σύμφωνα με τις προβλέψεις και τις εκτιμήσεις του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Παρόλη τη σαφή διατύπωση του νόμου περί των αρμοδιοτήτων

του Οργανισμού, παραδόξως όλες οι κυβερνήσεις από το 1998 μέχρι και σήμερα, εξαιρούσαν των αρμοδιοτήτων του ΟΔΔΗΧ τις δανειακές συμβάσεις που προορίζονταν για εξοπλιστικές δαπάνες. Η εξαίρεση στηριζόταν, σύμφωνα με άκρως αμφιλεγόμενη ερμηνεία των σχετικών διατάξεων, στο Ν.Δ. 483/74, οι διατάξεις του οποίου όμως, σύμφωνα με την ορθή νομική άποψη, έχουν καταργηθεί σιωπηρώς, πλην όμως ρητώς μετά την ισχύ του Ν. 2628/98. Η εξαίρεση αυτή ήταν δυστυχώς η αιτιολογία για την παράκαμψη του ΟΔΔΗΧ και η έκδοση του ομολόγου των 280.000.000 από τη Δ/ση Δ-23 του Γενικού Λογιστηρίου του κράτους με όσα επακολούθησαν.

6. Κατά το χρονικό διάστημα 2005-2007, ο ΟΔΔΗΧ εξέδωσε τα εξής 7 σύνθετα χρηματιστηριακά προϊόντα (δομημένα ομόλογα) με τα αντίστοιχα στοιχεία: α) XS 0223064139 ονομαστικής αξίας 130.400.000 ευρώ, β) XS 0223870907 ονομαστικής αξίας 250.000.000 ευρώ, γ) XS0224227313 ονομαστικής αξίας 250.000.000 ευρώ, δ) XS 0251384904 ονομαστικής αξίας 250.000.000 ευρώ, ε) XS 0255739350 ονομαστικής αξίας 100.000.000 ευρώ, στ) XS 0256563429 ονομαστικής αξίας 150.000.000 ευρώ και ζ) XS 0260349492 ονομαστικής αξίας000.000 ευρώ. Τα πιο πάνω «δομημένα» ομόλογα ήταν ιδιωτικής τοποθέτησης, πραγματοποιήθηκαν δε μέσω διαπραγμάτευσης μεταξύ περιορισμένου αριθμού βασικών διαπραγματευτών και κατευθύνθηκαν όλα σε ασφαλιστικά ταμεία για δανεισμό του Δημοσίου, όπως κατέθεσε και ο πρώην Πρόεδρος του ΟΔΔΗΧ κ. Παπανικολάου.

7. Όσον αφορά το «δομημένο» ομόλογο **XS 0260349492** ονομαστικής αξίας 280.000.000 ευρώ που τελικά κατέληξε σε τέσσερα ασφαλιστικά ταμεία (Τ.Ε.Α.Δ.Υ., Τ.Α.Ε.Π.Ο.Κ.Α., Τ.Α.Υ.Φ.Ε. και Τ.Σ.Ε.Υ.Π.) διαπιστώθηκαν τα εξής:

α) όπως προαναφέρθηκε, το συγκεκριμένο ομόλογο εκδόθηκε κατ' εξαίρεση από τη Δ/ση Δημοσίου Χρέους Δ-23 του Γενικού λογιστηρίου του κράτους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για τη σύναψη δανείων προς κάλυψη εξοπλιστικών δαπανών. Επειδή λόγω του σκοπού τους, τα πιο πάνω δάνεια κατά πάγια τακτική, πρέπει να έχουν αλλά και να διατηρούν τον άκρως εμπιστευτικό χαρακτήρα τους, η Δ-23 συνήπτε δάνεια τύπου *Schuldschein* τα οποία διέπονται από το γερμανικό δίκαιο. Οι τελευταίες αυτές δανειακές συμβάσεις, είναι ως εκ της φύσεώς τους εμπιστευτικές και μεταβιβάζονται βάσει εκχώρησης, όπως δε προέκυψε από τη διαδικασία ενώπιον της επιτροπής, το ελληνικό δημόσιο (Δ-23) ενημερωνόταν πάντα για την εκχώρηση αλλά και τον εκάστοτε αποδέκτη. Αυτό που απασχόλησε ιδιαίτερα την Επιτροπή ήταν το γεγονός ότι **η Δ/23 εξέδωσε ομόλογο και**

μάλιστα σύνθετης μορφής για πρώτη και μοναδική φορά στη συγκεκριμένη περίπτωση του ομολόγου των 280.000.000 ευρώ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ, ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΤΩΝ 280 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ

Η πορεία του συγκεκριμένου ομολόγου από τη στιγμή της διαπραγμάτευσής μέχρι και την κατάληξη στους τελικούς αποδέκτες, 4 ασφαλιστικά ταμεία, έχει ως εξής:

α) Η τελική ανάδοχος του ομολόγου J.P MORGAN επεδίωξε αρχικά την έκδοση ομολόγου στον κατ' αρχήν αρμόδιο φορέα τον ΟΔΔΗΧ, περί τις αρχές Οκτωβρίου 2006. Ο ΟΔΔΗΧ απάντησε ότι δεν ενδιαφέρεται για την έκδοση ομολόγου διότι είχαν εξαντληθεί οι ετήσιες δανειακές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου.

β) Εξαιτίας της προαναφερόμενης άρνησης του ΟΔΔΗΧ για την έκδοση του ομολόγου, η J.P MORGAN, απευθύνθηκε στην Δ-23 του Γεν. Λογιστηρίου του Κράτους και στις 15.12.2006 υπέβαλλε πρόταση σύναψης δανειακής σύμβασης τύπου Schuldschein. Οι όροι και οι προδιαγραφές της Σύμβασης ήταν πανομοιότυπες με αυτές που είχε υποβάλλει η πιο πάνω τράπεζα προς τον ΟΔΔΗΧ, αλλά όπως αποδείχθηκε εκ των υστέρων, προς τα ενδιαφερόμενα Ασφαλιστικά Ταμεία.

γ) Στις 18.12.2006, η Δ-23 απέρριψε την πρόταση με το ίδιο αιτιολογικό του ΟΔΔΗΧ.

δ) Παρόλα αυτά, η J.P MORGAN επανέρχεται στις 27.12.2006, διαφοροποιώντας, αυτή τη φορά την πρότασή της και αντί δανειακής Σύμβασης τύπου Schuldschein , προτείνει την έκδοση ομολόγου σύνθετης μορφής με τις ίδιες ακριβώς προδιαγραφές ισχυριζόμενη ότι τη μορφή αυτού του δανεισμού **επιθυμούσαν οι επενδυτές.**

ε) Στις 11.01.2007, οι αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες της Δ-23 αποστέλλουν προς την πολιτική ηγεσία υπηρεσιακό σημείωμα στο οποίο **διατυπώνονται σαφείς επιφυλάξεις για την έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου,** αφενός μεν γιατί δεν διασφαλιζόταν πλήρως η εμπιστευτικότητα της έκδοσης αλλά και γιατί υπήρχε πιθανότητα να δημιουργηθούν προβλήματα σε μελλοντικό δανεισμό του ελληνικού Δημοσίου και συγκεκριμένα στην τιμολόγηση των ομολόγων, αφού το ελληνικό Δημόσιο θα εμφανιζόταν να εκδίδει την ίδια περίοδο ομολογιακά δάνεια με διαφορετικούς όρους. Όπως αποδείχθηκε δε εν συνεχεία, **είχε προταθεί τόσο στον κ. Κουρή όσο και προς τον κ. Δούκα, η άποψη της υπηρεσίας, να προϋπάρξει, πριν την έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου, συνεννόηση με τον ΟΔΔΗΧ.**

Πιο συγκεκριμένα, όπως αποδείχθηκε πέρα από κάθε αμφισβήτηση, οι ίδιες όπως παραπάνω επιφυλάξεις, επαναλήφθηκαν με τον ίδιο σαφή τρόπο και στο τελευταίο προ της εκδόσεως του ομολόγου, υπηρεσιακό σημείωμα με την ειδική αναφορά δηλαδή ότι «η υπηρεσία μας διατηρεί τις επιφυλάξεις που είχε αναφέρει στο από 11.01.2007 σημείωμά της όσον αφορά στην έκδοση του ομολόγου». Εντύπωση προκάλεσαν στα μέλη της Επιτροπής, οι καταθέσεις της πρώην Δ/τριας Δημοσίου Χρέους κ. Σπυρουλοπούλου και του Δ/τη κ. Φούκα, οι οποίοι αποκάλυψαν για **ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ** ενώπιον της Επιτροπής, η πρώτη άμεσα, ο δε δεύτερος έμμεσα πλην σαφέστατα ότι εκτός των δύο υπηρεσιακών σημειωμάτων, είχαν **ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΠΑΦΗ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΟΣΟ ΜΕ ΤΟ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ ΥΠ. Κ. Γ. ΚΟΥΡΗ ΟΣΟ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡΜΟΔΙΟ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟ Π.ΔΟΥΚΑ** στους οποίους εξέθεσαν τις πιο πάνω επιφυλάξεις τους. Αυτό το νέο στοιχείο, δηλαδή της φυσικής επαφής των υπηρεσιακών παραγόντων με τους πολιτικούς τους προϊσταμένους, ενισχύει όπως είναι φυσικό τις υπόνοιες για γνώση των τελευταίων για τη σύναψη του συγκεκριμένου δανείου και κυρίως των όρων αυτού. Είναι χαρακτηριστικό ότι όπως προκύπτει από την κατάθεση της κας Σπυρουλοπούλου, ο κ. Δούκας παρέκαμψε εντελώς τις επιφυλάξεις και **υπέγραψε αυθημερόν και μάλιστα ενώπιον των δύο προαναφερομένων υπηρεσιακών παραγόντων** τη σχετική Υπουργική Απόφαση. Δεν καθυστέρησε ούτε μια μέρα την υπογραφή για να ζητήσει έστω την προηγούμενη συνεννόηση με τον ΟΔΔΗΧ, γεγονός που προφανώς σημαίνει ότι ανέλαβε ο ίδιος με πολιτική απόφαση την ευθύνη έκδοσης του ομολόγου και βεβαίως της περαιτέρω πορείας του.

στ) Στις 6-2-2007, η JP Morgan διέτύπωσε προς το Υπουργείο Οικονομικών τους όρους της 12ετούς δανειστικής σύμβασης καθώς και της σύμβασης ανταλλαγής επιτοκίων SWAP. Επί του κειμένου αυτών, και κατόπιν αυθημερόν υποβληθέντος προς τον Υφυπουργό Πέτρο Δούκα και τον Γενικό Γραμματέα Γεώργιο ΚΟΥΡΗ ενημερωτικού σημειώματος της 23^{ης} Διεύθυνσης Δημοσίου Χρέους του Γενικού Λογιστήριου του Κράτους, ο Γεώργιος ΚΟΥΡΗΣ σημείωσε ιδιοχείρως τη σύμφωνη γνώμη του.

ζ) Την ίδια ημέρα (6-2-2007) εκδίδεται η υπ' αριθ. 2/84449/1023/2007 κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας, με την οποία αποφασίζεται και εγκρίνεται η έκδοση ομολογιακού δανείου του Ελληνικού Δημοσίου με ιδιωτική τοποθέτηση με την Τράπεζα JP Morgan με σκοπό «*την χρηματοδότηση των απαιτήσεων διαφόρων εν εξελίξει ή και νέων προγραμμάτων του Υπ.ΕΘ.Α.*» υπό τους κατά τα άνω όρους της δανειστικής συμβάσεως και της συμφωνίας ανταλλαγής επιτοκίων μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και της JP Morgan,.

η) Στις 21-2-2007 υπογράφεται η σύμβαση μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου ως εκδότη και της J.P.Morgan Bank ως αναδόχου διαχειρίστριας.

θ) Στις 22-2-2007 και μάλιστα με διαφορά λίγων ωρών και πριν το συγκεκριμένο ομολόγο καταλήξει στους τελικούς αποδέκτες – τέσσερα ταμεία - διακινήθηκε ως εξής:

- η JP Morgan το μεταβίβασε στην North Asset Management (NAM), συμφερόντων Γεωργίου ΠΑΠΑΜΑΡΚΑΚΗ, στο 92,95% της ονομαστικής του αξίας και εισέπραξε περί τα 260.000.000 €,
- στη συνέχεια η NAM προς την Hygrovereisbank στο 99,90% της ονομαστικής του αξίας, με κέρδος (της NAM) 19.400.000 €,
- η γερμανική τράπεζα προς την «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ» στο 99,95% της ονομαστικής του αξίας, (με κέρδος της Hygro 140.000 €)
- και τέλος η «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» μεταβίβασε τον τίτλο προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία στην πλήρη ονομαστική του αξία.

Από την προαναφερόμενη διαδρομή διακίνησης – διαδοχικών μεταβιβάσεων του ομολόγου αυτού καταφαίνεται ότι τα κέρδη όλων όσων διαμεσολάβησαν και αναμείχτηκαν ήταν υπέρμετρα ψηλά. Όμως ψηλό υπήρξε και το κέρδος της ανάδοχης JP Morgan αφού από όλα τα στοιχεία, στα οποία συμπεριλαμβάνεται και η σαφής κατάθεση εκπροσώπου της ίδιας της JP Morgan στην οικεία Επιτροπή της Βουλής η αρχική αξία του τίτλου κατά ποσοστό της ονομαστικής του αξίας δεν υπερέβαινε το 87 % αυτής. Η αποτίμηση αυτή συνάγεται από την οικονομική εκτίμηση από την αξιολόγηση όλων των παραγώγων στοιχείων και όρων και της σύμβασης του υπολογισμού επιτοκίων κατά το χρόνο της συμβάσεως (SWAP). Βεβαίως η αποτίμηση αυτή προαπαιτεί υψηλή οικονομοτεχνική μεθοδολογία η οποία μπορεί μεν να μην είναι εφικτό να προσδιορισθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος, αλλά ήταν αρχικώς εφικτό να γίνει εκ μέρους τη JP Morgan ώστε να έχει την ευχέρεια πώλησης του ομολόγου σε ποσοστό 92,95 της ονομαστικής του αξίας. Και ασφαλώς οι όροι του συμβατικού κειμένου υπολογισμού των επιτοκίων, που απέδιδαν την προκείμενη οικονομική ωφέλεια της ανάδοχης τράπεζας, που υπεβλήθησαν την 6-2-2007 στο Υπουργείο Οικονομικών και εγένοντο δεκτοί, πρέπει να ήσαν γνωστοί, έστω κατόπιν μελέτης, στην υπηρεσία του Υπουργείου, αφού είναι ανεπίτρεπτη η υπόθεση για την ύπαρξη άγνοιας επί τόσο σοβαρού θέματος, ιδίως όταν ο ΟΔΔΗΧ είχε ήδη εκδώσει επτά (7) πανομοιότυπα σύνθετα προϊόντα. Πιθανολογείται επί πλέον ότι ίσως αυτή ήταν η αιτία που δεν ζητήθηκε ούτε από την Δ-23 αλλά ούτε από τον κ. Δούκα η προηγούμενη άποψη του ΟΔΔΗΧ για τη σκοπιμότητα έκδοσης.

ΟΜΩΣ:

Όπως αποδείχθηκε αδιαμφισβήτητα από το αποδεικτικό υλικό Η η NORTH PRINCIPAL INVESTMENTS FUND LIMITED, συμφερόντων Παπαμαρκάκη είχε προηγουμένως συνάψει με τις εταιρείες Acropolis Participation Ltd και Forest Dove, συμφερόντων της «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ» και σχεδόν ταυτόχρονα (12/2/07) με την έκδοση του επίμαχου ομολόγου συμβάσεις σύστασης πελατείας έναντι συνολικής αμοιβής 8.400.000 ευρώ.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ

Στις 12-2-2007 η NORTH PRINCIPAL INVESTMENTS FUND LIMITED είχε υπογράψει συμβάσεις σύστασης πελατείας με τις εταιρείες Acropolis Participation Ltd και Forest Dove, τις οποίες υπέγραψε για λογαριασμό των τελευταίων ο Σοφοκλής ΠΡΙΝΙΩΤΑΚΗΣ). Στις 13-2-2007 η NORTH PRINCIPAL INVESTMENTS FUND LIMITED ενέβασε στην Acropolis Participation Ltd, σε λογαριασμό της στην Λαϊκή Τράπεζα στην Αθήνα, ποσόν 4.200.000 €.

Στις 28-2-2007 πιστώθηκαν δύο (2) τραπεζικές επιταγές στον υπ' αριθ. 080/658099-83 ατομικό λογαριασμό ταμιευτηρίου της Εθνικής Τράπεζας του Γεωργίου ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ, ποσού 1.500.000 € και 1.900.000 € κάθε μια, που εκδόθηκαν από την Λαϊκή Τράπεζα στις 27-2-2007 και 28-2-2007 αντίστοιχα. Το συνολικό ποσό 3.400.000 € μεταφέρθηκε στον υπ' αριθ. 080/041011-04 προθεσμιακό λογαριασμό του ανωτέρω και την 01-03-2007 πιστώθηκε εκ νέου ο υπ' αριθ. 080/658099-83 λογαριασμός ταμιευτηρίου πλέον τόκων (3.400.298,35 €).

Την ίδια μέρα (1-3-2007) ο Γεώργιος ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ προέβη σε ανάληψη ποσού 2.400.000 € σε μετρητά από τον ανωτέρω λογαριασμό ταμιευτηρίου και πιστώθηκε εκ νέου ο υπ' αριθ. 080/041011-04 προθεσμιακός λογαριασμός του με ποσό 1.000.699,25 €.

Στις 1-3-2007 η NORTH PRINCIPAL INVESTMENTS FUND LIMITED ενέβασε στην Forest Dove σε λογαριασμό της στην Τράπεζα Πειραιώς στην Αθήνα, ποσόν 4.200.000 €. Στις 6-3-2007 εκδόθηκε τραπεζική επιταγή της Τράπεζας Πειραιώς ποσού 4.200.000 €. σε διαταγή της ανωτέρω εταιρείας, η οποία κατατέθηκε στον υπ' αριθ. 16443457 λογαριασμό της Hitech SNT A.E. στην Τράπεζα Κύπρου. Η Hitech SNT A.E. φέρεται ότι είχε εκδώσει ομολογιακό δάνειο. Ως αγοράστρια των ομολογιών φέρεται η Forest Dove. Όμως μετά από έρευνα που διενεργήθηκε από την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (Υπ.Ε.Ε.) στα γραφεία της Hitech SNT A.E. όλες οι εγγραφές που αφορούσαν στο δάνειο χαρακτηρίστηκαν ως ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ

Από τους πιο πάνω λογαριασμούς προκύπτει ότι την 1.3.2007 ο κ. Αποστολίδης ανέλαβε το συνολικό ποσό των 6.000.000 ευρώ δίχως όμως μέχρι σήμερα να έχει διαπιστωθεί ποια είναι η περαιτέρω τύχη του. Μέχρι και τις τελευταίες ημέρες συνεδρίασης της Επιτροπής μας κανένας δεν γνώριζε που βρίσκεται το πιο πάνω ποσό. Περιοριζόμενοι στην εντελώς ασαφή και εντελώς αδιευκρίνιστη αναφορά του κ. Αποστολίδη ότι τα παρακρατεί προς ασφάλεια. Ωστόσο περί το τέλος λειτουργίας της Επιτροπής παρουσιάστηκαν δύο άκρως αντιφατικές πλην όμως αποκαλυπτικές εκδοχές για την τύχη των χρημάτων. Η εκδοχή του κ. Αποστολίδη ήταν ότι τοποθέτησε το ποσό των 6.000.000 στο χρηματοκιβώτιο της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ χωρίς να γνωρίζει την περαιτέρω τύχη του. Η εκδοχή δε του κ. Σ. Πρινωτάκη ήταν ότι το ποσό παραδόθηκε από τον κ. Αποστολίδη προς τον κ. Π. Δεμέστιχα, προκειμένου να πληρωθούν οι «καλές» υπηρεσίες παραγόντων του Υπ. Απασχόλησης και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την έκδοση του ομολόγου των 280.000.000 ευρώ. Παρά την αντίφαση των δύο καταθέσεων, υπάρχει ένας κοινός παρονομαστής ως προς την τελική διάθεση του συγκεκριμένου ποσού.

- **Προς ενίσχυση των πιο πάνω ενδείξεων, αξίζει να επισημανθούν τα εξής:**

- Κατά την επαναγορά του πιο πάνω ομολόγου, η J.P. MORGAN έθεσε τον όρο να συμπράξουν και οι υπόλοιποι διαμεσολαβητές διακίνησής του και να επιστρέψουν τις προμήθειες που είχαν λάβει, συμπεριλαμβανομένης βεβαίως και της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ για το ποσό των 8.400.000 ευρώ. Τελικά η προμήθεια αυτή δεν επεστράφη με τον ισχυρισμό των εκπροσώπων της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ότι τα χρήματα δεν βρίσκονται στην κατοχή τους, έτσι η J.P. MORGAN επαναγόρασε το ομόλογο... «χαρίζοντας» 8 ολόκληρα εκατομμύρια και επιβαρυνόμενη του ποσού αυτού δίχως καμία περαιτέρω δικαστική ενέργεια για επανείσπραξή του!! Επίσης ιδιαίτερη εντύπωση προκάλεσε στα μέλη της Επιτροπής, ο «χλιαρός» τρόπος, με τον οποίο η ελληνική Δικαιοσύνη διερεύνησε τα αντιπαρήλθε την ενδελεχή διερεύνηση της τελικής κατάληξης του ποσού αυτού.

- Εν τω μεταξύ, και κατά τη διάρκεια όλων των προαναφερομένων διαδικασιών για την έκδοση του ομολόγου αυτό είχε ήδη «πωληθεί» , με τη μεσολάβηση των εκπροσώπων της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ, προς τα τέσσερα ασφαλιστικά ταμεία.

Συγκεκριμένα:

- Στις **11/10/2006**, οι εκπρόσωποι της «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ», με επιστολή – προσφορά, ενημερώνουν λεπτομερώς τη διοίκηση του ΤΕΑΔΥ για τους όρους του σύνθετου ομολόγου το οποίο βεβαιώνουν ότι θα εκδοθεί οσονούπω!! Το ΤΕΑΔΥ ανταποκρίνεται αμέσως και την επόμενη (12/10/06) όχι μόνο συγκαλείται το δ.σ. αλλά ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ «*ομόφωνα συναινούντος του Κυβερνητικού επιτρόπου*», να επενδύσει

100.000.000 €, «στο νέο σύνθετο ομόλογο που πρόκειται να εκδοθεί (12ετούς διάρκειας με σταθερό επιτόκιο 6,25% για τα δύο πρώτα έτη και κυμαινόμενο επιτόκιο για το τρίτο έως το δωδέκατο έτος και με τιμή απόδοσης 100%. Η απόφαση αυτή του διοικητικού συμβουλίου του ταμείου διατυπώθηκε κατόπιν ενημερωτικής εισηγήσεως της διευθύντριας του Ταμείου, η οποία αφού εξέθεσε προς το συμβούλιο ότι **«υπάρχει η πληροφόρηση, ότι ένα τέτοιο ομόλογο σύνθετο πρόκειται σύντομα να εκδοθεί»** ανέφερε με κάθε λεπτομέρεια τους βασικούς όρους αυτού και οι οποίοι επί λέξει αναφέρονταν στην προαναφερόμενη επιστολή της χρηματιστηριακής εταιρείας.

Στις 14-11-2006 το διοικητικό συμβούλιο του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Οργανισμού Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τ.Ε.Α.Π.Ο.Κ.Α.), αποφασίζει επίσης ομοφώνως, με την σύμφωνη γνώμη και της κυβερνητικής επιτροπής, να επενδύσει ποσό 80.000.000 € στο ίδιο ομόλογο με τις ίδιες ακριβώς προϋποθέσεις και όρους που είχε αποφασίσει και το ΤΕΑΔΥ. Αξίζει να επισημανθεί ότι της πιο πάνω απόφασης είχε προηγηθεί – ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΗΜΕΡΑ – υποβολή έγγραφης ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ Κ. Πρινωτάκη προς τον πρόεδρο του ταμείου κ. Χριστίδη. Στην απόφαση μνημονεύεται ως χρόνος έκδοσης του ομολόγου ο Νοέμβριος 2006 ένδειξη που σήμαινε ότι η έκδοση του ομολόγου αναμενόταν σε χρόνο προγενέστερο του Φεβρουαρίου.

Στις 16-11-2006 το διοικητικό συμβούλιο το ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εργασιών (ΤΕΑΥΦΕ) αποφασίζει, επίσης ομοφώνως, την επένδυση 55.000.000 επί του συγκεκριμένου ομολόγου

Τέλος στις **6-12-2006** το διοικητικό συμβούλιο του Ταμείου Συντάξης Εφημεριδοπωλών και Υπαλλήλων Πρακτορείων (Τ.Σ.Ε.Υ.Π.), υπό την προεδρία του Δημητρίου ΜΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, ολοκληρώνει το παζλ του ομολόγου, αποφασίζοντας, επίσης ομόφωνα, και με την σύμφωνη γνώμη της κυβερνητικής επιτροπής, η διάθεση ποσού 45.000.000 € «στο_νεοεκδιδόμενο ομόλογο του Ελληνικού Δημοσίου, που πρότεινε η «**ΑΚΡΟΠΟΛΙΣΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ**».

Από όσα προαναφέρθηκαν αλλά από την αξιολόγηση όλων των αποδεικτικών στοιχείων που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής συνάγεται αβίαστα, ότι η έκδοση του προκείμενου συνθέτου ομολόγου ήταν σε γνώση πολλών ενδιαφερομένων έξι (6) μήνες περίπου πριν αυτό εκδοθεί. Χαρακτηριστικό της βεβαιότητας των εμπλεκόμενων για την έκδοση του ομολόγου ήταν το γεγονός ότι οι εκπρόσωποι της «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» διαβεβαίωναν τις διοικήσεις των ταμείων για την επικείμενη έκδοση ακόμα και όταν είχαν «εισπράξει», ήδη από τις αρχές Οκτωβρίου 2006, την κατηγορηματική άρνηση του ΟΔΔΗΧ για την έκδοση. Από πού είχαν διαβεβαίωση για την επικείμενη έκδοση όταν ο αποκλειστικά αρμόδιος – τουλάχιστον μέχρι εκείνη τη στιγμή - για την έκδοση ομολόγων είχε αποκλείσει κάτι τέτοιο, ήταν δε ή θα έπρεπε να ήταν γνωστό τόσο στην JP MORGAN όσο και στην «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ», ότι **ΚΑΝΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ή ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΕΝ ΕΚΔΙΔΕΙ ΟΜΟΛΟΓΑ;** Είναι προφανές, λοιπόν, ότι η εκ μέρους των πολλών ενδιαφερομένων επιλογή των τελικών αγοραστών του τίτλου, λογικά και αναγκαία προϋπέθετε όχι απλά βεβαιότητα αλλά και γνώση ότι προκειται να εκδοθεί το συγκεκριμένο προϊόν.

Ενισχυτικό στοιχείο για την πιθανολόγηση προσυεννόησης της πολιτικής ηγεσίας του Υπ. Οικονομικών και των διακινητών του συγκεκριμένου ομολόγου για την έκδοση του, αποτελεί αναμφισβήτητα, η ιδιαίτερα στενή – από ότι προέκυψε με σαφήνεια - σχέση του στελέχους της J.P. MORGAN κ. Αδαμόπουλου με τον Γεν. Γραμματέα του Υπ. Οικονομικών κ. Κουρή. Όπως προκύπτει από το αποδεικτικό υλικό, η σχέση αυτή ήταν τη δεδομένη στιγμή κρίσιμη έως καθοριστική για την υποχώρηση των στελεχών της Δ-23 ως προς την παραβίαση της μέχρι τότε τακτικής τους να δανείζονται με σύμβαση τύπου Schuldschein και να αποφασίσουν την έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου.

Προς τεκμηρίωση αυτού του βασικού αυτού στοιχείου παραθέτω αυτούσια σχετικά αποσπάσματα από τις καταθέσεις ενώπιον της Επιτροπής μας των κ.κ. Σαββίδη και Παπαμαρκάκη.

ΑΠΟ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΒΡ. ΣΑΒΒΙΔΗ

*«ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Λοιπόν, έχουμε ένα στοιχείο - που δεν ξέρω αν ρωτηθήκατε - αδιαμφισβήτητο, το οποίο είναι ένα στοιχείο της δικογραφίας, ότι όταν οι ναυαγεί η χρηματοδότηση από τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. όταν έχει ματαιωθεί η χρηματοδότηση από τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ., υπάρχει μέσα στη δικογραφία ένα e-mail, που στέλνεται από τον κ. Παπαμαρκάκη στον κ. Αδαμόπουλο και, ουσιαστικά, τον εκβιάζει, τον πιέζει και του λέει επί λέξει **«κοίταξε να δεις, πήγαινε βρες τον Κουρή, να τελειώσει η υπόθεση, να κλείσουμε την ,υπόθεση να φύγει το ομόλογο, να κλείσει το ομόλογο. Σε περίπτωση που δεν το κάνεις, τότε θα αλλάξω τράπεζα»**. Το γνωρίζετε αυτό εσείς;*

ΜΑΡΤΥΣ (Αβραάμ Σαββίδης): Πρέπει να αναφέρεστε στο συγκεκριμένο e-mail που ανέφερα πριν στον συνάδελφό.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Το ξέρατε εσείς αυτό;

ΜΑΡΤΥΣ (Αβραάμ Σαββίδης): Ναι. Ήμουν στην κοινοποίηση.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Το είχατε λάβει και εσείς αυτό το e-mail;

ΜΑΡΤΥΣ (ΑΒΡΑΑΜ ΣΑΒΒΙΔΗΣ): Ναι, μου είχε κοινοποιηθεί.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Πώς το ερμηνεύετε αυτό;

ΜΑΡΤΥΣ (ΑΒΡΑΑΜ ΣΑΒΒΙΔΗΣ): Είναι η πίεση που δεχόμαστε από πελάτες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ): Προφανώς η ΝΑΜ, αυτό το ρώτησα και εγώ πριν, έχοντας συμφωνήσει με τα ασφαλιστικά ταμεία έβλεπε σίγουρη δουλειά και μεγάλο κέρδος, λογικό είναι το να πιέζε λοιπόν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Το κατανοώ το να πιέζει η ΝΑΜ. Ο κ. Αδαμόπουλος πήγε, μίλησε με τον κ. Κουρή; Τηλεφωνικά, πήγε εκεί επί τόπου, τον είδε προσωπικά;

ΜΑΡΤΥΣ (ΑΒΡΑΑΜ ΣΑΒΒΙΔΗΣ): Δεν γνωρίζω πώς επικοινωνούσαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ): Μας είπατε προηγουμένως ότι επικοινωνούσαν συνεχώς.

ΜΑΡΤΥΣ (ΑΒΡΑΑΜ ΣΑΒΒΙΔΗΣ): Δεν το θεωρώ μεμπτό.

ΜΑΡΤΥΣ (ΑΒΡΑΑΜ ΣΑΒΒΙΔΗΣ): Η πρώτη επαφή για την συγκεκριμένη συναλλαγή του κ. Αδαμόπουλου με τον κ. Κουρή έγινε μετά την άρνηση του ΟΔΔΥΧ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Περίπου στα μέσα Νοεμβρίου, 20 Νοεμβρίου, περίπου τότε.

ΜΑΡΤΥΣ (ΑΒΡΑΑΜ ΣΑΒΒΙΔΗΣ): Εξ όσων γνωρίζω η ιδέα ήταν να ζητήσει ουσιαστικά τη βοήθεια του κ. Κουρή μήπως και μεταπειστεί ο ΟΔΔΥΧ για να προχωρήσει στην έκδοση του ομολόγου. Τελικά, μέσα από τις συζητήσεις τους, μου διαμηνύθηκε ότι προκρίθηκε η ιδέα να γίνει εσωτερικά γιατί ήταν κάτι το οποίο μπορούσε να το κάνει και η Δ23.»

ΜΑΡΤΥΣ (ΑΒΡΑΑΜ ΣΑΒΒΙΔΗΣ): Εγώ θυμάμαι πολύ καλά ότι η ιδέα στην αρχή ήταν να βοηθήσει ο κ. Κουρής αν μπορούσε και όσο μπορούσε μήπως μεταπειστεί ο ΟΔΔΥΧ για να προχωρήσει στην έκδοση. Από εκεί και πέρα δεν γνωρίζω τι άλλο ειπώθηκε.»

.....

«ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Μπορείτε να μου πείτε εάν εσείς με τον κ. Αδαμόπουλο είχατε επαφή μετά από αυτή τη συνάντηση που είχε με τον κ. Κουρή και τι ακριβώς σας μετέφερε;

ΜΑΡΤΥΣ (ΑΒΡΑΑΜ ΣΑΒΒΙΔΗΣ): Η οδηγία ήταν να υποβάλουμε την πρόταση στην Δ23».

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΠΑΠΑΜΑΡΚΑΚΗ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ:Θέλω να είστε ειλικρινής και να μου πείτε το εξής: **Πιστεύετε ότι η επαφή Αδαμόπουλου με Κουρή ήταν ο λόγος που τελικά εκδόθηκε το συγκεκριμένο ομόλογο;**

ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Παπαμαρκάκης): **Ναι, πιστεύω ότι αυτός ήταν ο λόγος.**

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Ήταν αυτός ο λόγος, η επαφή του κ. Αδαμόπουλου με τον κ. Κουρή;

ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Παπαμαρκάκης): *Ναι.*

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Όταν λέτε ότι η επαφή Αδαμόπουλου με Κουρή ήταν ο λόγος που εκδόθηκε, εξηγήστε μου πώς μπορεί να έγινε αυτό.

ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Παπαμαρκάκης): Κάποια στιγμή μου στάλθηκε ένα e-mail από το Μάκη Σαββίδη, ο οποίος μου είπε ότι με τον ΟΔΔΗΧ δεν μπορεί να εκδώσει το ομόλογο και άρα πρέπει να απευθυνθούν στον κ. Κουρή. Τις καλές σχέσεις με τον κ. Κουρή τις είχε ο κ. Αδαμόπουλος. Φαντάζομαι ότι συζήτησε με τον κ. Αδαμόπουλο –ξαναλέω ότι φαντάζομαι, δεν είναι συζητήσεις τις οποίες γνωρίζω- και του εξήγησε ότι αυτό είναι προς το συμφέρον του ελληνικού δημοσίου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Στη συνέχεια ο κ. Κουρής τι έκανε;

ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Παπαμαρκάκης): Από ό,τι ξέρω, μετά κινήθηκαν οι διαδικασίες και εκδόθηκε το ομόλογο».

- Επί του θέματος σοβαρά ερωτήματα προκαλεί ο επιφανειακός τρόπος που η δικαιοσύνη αξιολόγησε και στη συνέχεια αντιμετώπισε την εμπλοκή και επήρεια του κ. Κουρή στην έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου. Κληθηκε να καταθέσει μία (1) μόνο φορά και μάλιστα προκαταρκτικά, από τον κ. Λέγκα, όπου έκανε μια γενική αναφορά στις σχέσεις του με τον κ. Αδαμόπουλο. Ενώ δηλαδή στην κατάθεση αυτή παραδέχεται τη μακροχρόνια γνωριμία τους, παραλείπει ανεξήγητα να αναφέρει την κρίσιμη και πλέον πρόσφατη σε σχέση με την κατάθεσή του συνάντηση που είχαν στο γραφείο του, περί τα μέσα Νοεμβρίου 2006. Δηλαδή στη συνάντηση κατά την οποία ο κ. Αδαμόπουλος φέρεται να του

ζήτησε να παρακαμφθούν οι αντιρρήσεις του ΟΔΔΗΧ, προκειμένου να εκδοθεί το επίδικο ομόλογο. Επί πλέον μετά την αποκάλυψη της πιο πάνω κρίσιμης συνάντησής τους που πιθανολογεί τον καθοριστικό ρόλο του κ. Κουρή στην έκδοση του ομολόγου, η δικαιοσύνη δεν έκρινε απαραίτητη την εξέταση του προκειμένου να διασαφηνιστεί το η σκοπιμότητα και το περιεχόμενο των επαφών αυτών.

- **Υπήρχε γνώση των τελικών επενδυτών;**
- Όπως προανέφερα, κατά τα έτη 2005-2006 ο ΟΔΔΗΧ, εξέδωσε εφτά συνολικά σύνθετα επενδυτικά προϊόντα (δομημένα ομόλογα) τα οποία είχαν όλα ως τελικούς επενδυτές ασφαλιστικά ταμεία. Το γεγονός αυτό, είναι βέβαιο ότι το γνώριζαν ή σε κάθε περίπτωση θα έπρεπε να το γνωρίζουν τός ο οι παράγοντες του Υπουργείου οικονομικών και του Υπ. Απασχόλησης, αλλά και η αρμόδια διεύθυνση της τράπεζας της Ελλάδος δεδομένου ότι στοιχεία όλων των επενδυτικών πράξεων, αποστέλλονταν σε αυτούς. Είναι, επί πλέον αφελές να υποθέσει κανείς ότι αποφάσεις τεσσάρων (4) ασφαλιστικών ταμείων, που λήφθηκαν σχεδόν ταυτόχρονα, με συνοπτικές διαδικασίες, πράξεις διαχειριστικές, που όλες ανακοινώθηκαν, σύμφωνα με το νόμο, στο αρμόδιο Υπουργείο Απασχόλησης αλλά και στην Τράπεζα της Ελλάδος, δεν ήσαν γνωστές και σε παράγοντες του Υπουργείου Οικονομικών μέχρι την έκδοση του ομολόγου.
-
- Είναι αυτονόητο έως και αυταπόδεικτο ότι οι αρμόδιοι της Δ-23 όσο και η πολιτική ηγεσία του Υπ. Οικονομικών γνώριζαν τους τελικούς αποδέκτες για το ομόλογο των 280 εκατ. δεδομένου ότι σύμφωνα με καταθέσεις μαρτύρων αλλά και έγγραφα προκύπτει ότι η αλλαγή του τύπου δανεισμού από σύμβαση *Schuldschein* σε ομόλογο έγινε κατόπιν απαίτησης των τελικών επενδυτών. Πολύ δε περισσότερο, ότι η εμπιστευτικότητα του ομολόγου όσον αφορά τη δυνατότητα απειριορίστου περαιτέρω μεταβιβάσεώς του, θα περιοριζόταν μόνο αν η Δ-23 απαιτούσε να μάθει τους τελικούς αποδέκτες.

- **ΠΕΡΙ ΔΕΚΑΣΜΟΥ ΤΡΙΤΩΝ**

- Από πολλά στοιχεία του αποδεικτικού υλικού αλλά και γενικά από την αξιολόγηση όλης της διαδρομής μεταβιβάσεων του ομολόγου, σε συνδυασμό με τα υψηλότερα ποσά προμηθειών που απέφερε στις ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές εταιρείες, πιθανολογούν ενδείξεις περί παρανόμου χρηματισμού τρίτων. Αυτό προκύπτει τόσο από την κατάληξη σημαντικών χρηματικών ποσών της προμήθειας της «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» στην HITECH, με αιτιολογία ομολογιακού δανείου που βεβαιώθηκε ως εικονικό καθώς επίσης από τις άκρως αντιφατικές πλην όμως αποκαλυπτικές, όψιμες εκδοχές των κ.κ. Αποστολίδη και Πρινιωτάκη οι οποίες αξιολογήθηκαν πιο πάνω.

Αλλά στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί, ότι και ο ίδιος ο Αγάπιος ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΙΔΗΣ χαρακτηρίζει την όλη συναλλαγή του ομολόγου αυτού ότι συνιστά ουσιαστικώς θέμα πολιτικό και ότι «εμπλέκονται πολιτικά πρόσωπα σε αυτήν την ιστορία», ως και ότι το όνομα του «χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον για να κουκουλωθεί ενδεχομένως κάτι μεγαλύτερο σχετικό με αυτήν την ιστορία» (βλ. την από 30-7-2007 συμπληρωματική κατάθεση του Αγάπιου ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΙΔΗ)

- **Σε σχέση με το XS 0260349492 ομόλογο- ΤΣΠΕΑΘ**

Το συγκεκριμένο ομόλογο, στις 10.07.2006, εκδόθηκε από τον ΟΔΔΗΧ. Βασικός διαπραγματευτής ήταν η Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδας, η οποία όμως στη συγκεκριμένη περίπτωση λειτούργησε για λογαριασμό της Calyon Corporate and Investment Bank. Η Calyon πώλησε αυθημερόν το προϊόν στη MAX-Q fund, συμφερόντων Γ. Παπαμαρκάκη στο 97,10 % της ονομαστικής του αξίας. Η MAX-Q fund πώλησε την ίδια μέρα στην PROTON Bank στο 97,12% της ονομαστικής του αξίας, και η τελευταία την ίδια στιγμή στην ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ, στο 100% της ονομαστικής του αξίας. Τέλος η ΤΡΩΥΛΟΣ ΚΕΠΕΥ μεταβίβασε το ομόλογο στο ΤΣΠΕΑΘ στο 100% της αξίας του. Δηλαδή φαινομενικά δίχως προμήθεια, κάτι το οποίο αποτέλεσε ιδιαίτερο αντικείμενο διερεύνησης από την Επιτροπή μας.

Στο πλαίσιο διερεύνησης για την έκδοση και διακίνηση του συγκεκριμένου ομολόγου προέκυψαν κάποια ενδιαφέροντα στοιχεία, που ακόμη δεν έχουν πλήρως τεκμηριωθεί και αιτιολογηθεί.

Συγκεκριμένα

ΣΤΟ πλαίσιο της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της Ελληνικής Εθνικής Αρχής της καταπολέμησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και ομολόγων Αρχών και της Ομοσπονδιακής Διοικητικής Αρχής της Ελβετίας γνωστοποιήθηκε ότι στις 7-7-2006, δηλαδή τρεις ημέρες πριν από την έκδοση του επιμάχου ομολόγου, είχε υπογραφεί σύμβαση μεταξύ της εταιρείας North Asset Management, που εδρεύει στα Cayman island και της εταιρείας Crozana Investment Limited, συμφερόντων Δημητρίου Παστελάκου, μετόχου της ΤΡΩΥΛΟΣ Κ.Ε.Π.Ε.Υ., με αντικείμενο γενικώς την ανάπτυξη πελατειακών σχέσεων στον τομέα της διάθεσης στην αγορά επενδυτικών προϊόντων. Επίσης στις 10-7-2006 υπογράφηκε ειδικότερη συμφωνία, σύμφωνα με την οποία η Crozana έλαβε από τη North Asset Management International ως αμοιβή ποσό 6.500.000 € για τη διαμεσολάβηση διακίνησης του πιο πάνω ομολόγου των 130.000.000 ευρώ. Το ποσό αυτό καθώς επίσης κι ένα άλλο 7.150.000 €, που αφορά στη συναλλαγή του άλλου ομολόγου, επίσης ποσού 130.000.000 €, που κατέληξε στο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εργασιών - Τ.Ε.Α'Υ.Φ.Ε. -), φαίνεται να μεταφέρθηκαν σε τραπεζικούς λογαριασμούς του Δημητρίου Παστελάκου στην Ελβετία, ο οποίος στη συνέχεια είχε αποστείλει, μέρος αυτών, εκτός των άλλων και σε άλλα πρόσωπα με τα οποία είχε οικονομικές συναλλαγές, χωρίς αυτές να έχουν ακόμα προσδιοριστεί. Οι διακινήσεις αυτές αναφέρεται στο από 5/10/2007 πληροφοριακό δελτίο, του Γραφείου Αξιωματικών συνδέσμων της Ελβετίας στην Ευροπολ, που διαβιβάστηκε στην Εθνική Μονάδα Ευροπολ της Ελληνικής Αστυνομίας, με αίτημα την παροχή πληροφοριών σχετικά με έρευνα που διεξήγαγε για υπόθεση νομιμοποίησης εγκληματικών εσόδων, στην οποία φέρονταν ότι είχαν συμμετοχή και Έλληνες υπήκοοι. Στο πληροφοριακό δελτίο αναφέρονται ονομαστικά ως ελεγχόμενα πρόσωπα οι Νικόλαος Δεσποτόπουλος, Δημήτριος Καπράνος, Ευάγγελος Γανουτζής, Κωνσταντίνος Κυριακόπουλος, Αριστοτέλης Τρουλλινός, Κωνσταντίνος Μπαλατσούκας, Βασίλειος Πούλιος, Κωνσταντίνος Τάλαρης Μπαλατσούκας, Ευαγγελία Μπουκόρου, ενώ γίνεται αναφορά και στις εταιρείες Viatsa S.A.» και «Ellinki Europaiki Anaptiksiaki S.A.». Προκύπτει, όμως, από άλλο, το από 27/6/2007 ενημερωτικό έγγραφο της προαναφερόμενης Ομοσπονδιακής Διοικητικής Αρχής της Ελβετίας, ότι ο Δημήτριος Παστελάκος, τον Ιούλιο 2006, είχε επαφές στην Ελβετία, με τους Αριστοτέλη Τρουλλινό και Κωνσταντίνο Κυριακόπουλο, με τους οποίους μάλιστα διέμεινε στο ίδιο ξενοδοχείο (Hotel Kenrine). Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί, ότι ο Κωνσταντίνος

Κυριακόπουλος, όπως προκύπτει από τις μαρτυρικές καταθέσεις ήταν αυτός που σύστησε στις αρχές του 2006, τον Γεώργιο Παπαμαρκάκη στον Δημήτριο Παστελάκο, Επίσης ο Κ. Κυριακόπουλος ήταν στέλεχος της Proton Bank και αυτός που επεξεργάστηκε το σχέδιο των όρων και επιτοκίων του επίμαχου ομολόγου. Σε ξενοδοχείο στη Γενεύη φέρεται ότι διέμενε στις 25-7-2006 και 16-11-2006 ο Δημήτριος Καπράνος, ενώ ο Νικόλαος Δεσποτόπουλος φέρεται να επισκέφτηκε τη Γενεύη τον Ιούλιο 2006, όπου συναντήθηκε πιθανότατα με τους Παστελάκο και Τρουλλινο. Την ίδια περίοδο, δηλαδή τον Ιούλιο 2006, φαίνεται ότι ανοίχθηκαν, στην Ελβετία, λογαριασμοί στο όνομα του Νίκου Δεσποτόπουλου και Δημητρίου Καπράνου. Συγχρόνως, όπως προκύπτει από στοιχεία της εξέτασης προκύπτει, ότι ο Δημήτριος Παστελάκος απέστειλε από λογαριασμό του στην Dresdner Bank στις 3-8-2006, έμβασμα ποσού 150.000 € σε λογαριασμό της εταιρείας «Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή Α.Ε.», συμφερόντων του, στην Proton Bank στην Αθήνα. Επίσης κατά το διάστημα από 18-7-2006 έως 8-3-2007 απέστειλε πάλι μέσω της Dresdner Bank, εμβάσματα συνολικού ποσού 2.114.999 € σε λογαριασμό της εταιρείας «Viatsa.» συμφερόντων του ιδίου και της Ζωής Μπασπανέλου, που τηρείται στην «Ελληνική Τράπεζα». Επι πλέον βεβαιώνεται η ύπαρξη χρηματικών δοσοληψιών μεταξύ του Νικολάου Δεσποτόπουλου και του παλαιού γνώριμου του Δημήτριου Καπράνου και η μεταβίβαση σε λογαριασμούς του τελευταίου εμβασμάτων από λογαριασμούς του Νικολάου Δεσποτόπουλου στη Dresdner Bank, κατά το έτος 2006, συνολικού ποσού 270.000 €

Προκύπτει, επίσης, από το με χρονολογία 2-7-2007 πληροφοριακό Δελτίο του Γραφείου Αξιωματικών Συνδέσμων της Ελβετίας στην Euroroi, αλλά και από το από 11-7-2007 ενημερωτικό έγγραφο της Ομοσπονδιακής Διοικητικής Αρχής της Ελβετίας, ότι στις 2-7-2007 συνελήφθη στα σύνορα Ελβετίας – Ιταλίας, ο Ευάγγελος Γανουτζής, σε φορτηγό αυτοκίνητο του οποίου, βρέθηκε ποσό 200.000 €, το οποίο του το είχε παραδώσει, ως δέμα βιβλίων, ο Νικόλαος Δεσποτόπουλος προκειμένου να το μεταφέρει στην Ελλάδα. Όπως δε προκύπτει από κατάθεση του Ευάγγελου Γανουτζή στην Ελβετική Αστυνομία, είχε δηλώσει, ότι επρόκειτο να παραδώσει το πακέτο στην Ελλάδα σε πρόσωπο άγνωστο σε αυτόν πλην όμως που κατείχε κυβερνητική θέση. Κατέθεσε δε ο ίδιος ότι είχε μακροχρόνια, από το 1975, προσωπική γνωριμία με τον Δημητρη Καπράνο. Από όλα τα προαναφερόμενα και σύμφωνα με στοιχεία της όλης εξέτασης φαίνεται ότι υπήρχαν κεφαλαία του Νικολάου Δεσποτόπουλου στην τράπεζα Dresdner Bank, τα οποία μάλιστα μεταφέρθηκαν από λογαριασμούς του Δημητρίου Παστελάκου. Οι συγκεκριμένες δοσοληψίες δεν διερευνήθηκαν μέχρι σήμερα μέσω υποβολής

αιτήματος δικαστικής συνδρομής προς την Ελβετική Δικαιοσύνη. Πάντως και σε κάθε περίπτωση οι προαναφερθείσες δοσοληψίες δεν δικαιολογούνταν από οποιαδήποτε μεταξύ τους, συνεργασία.

- **ΟΜΟΛΟΓΟ ΤΕΑΥΦΕ**

Η ίδια ακριβώς προσχεδίαση, μεθόδευση και πορεία με αυτά των προηγούμενων ισχύει και για το σύνθετο ομόλογο των 130.000.000 € που διατέθηκε στο Τ.Ε.Α.Υ.Φ.Ε. Τα υπέρογκα κέρδη όσων διαμεσολάβησαν προκύπτουν από τις συμβάσεις που καταρτίστηκαν με εταιρείες συμφερόντων του Γεωργίου Παπαμαρκάκη και που είχαν εμπλακεί και σε ανάλογες συμβάσεις που αφορούσαν στο δομημένο ομόλογο των 280 εκατ. ευρώ. Επί των συγκεκριμένων συμβάσεων, εικονικών απ' ότι φαίνεται, αναφέρθηκα στο προηγούμενο κεφάλαιο. Είναι προφανές, όσον αφορά στην προκειμένη περίπτωση, ότι η αποτίμηση εκ μέρους της Calyon, της αγοραίας αξίας του ομολόγου, στο 97,5% της ονομαστικής του αξίας, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να δικαιολογήσει το προαναφερθέν συμβατικό κέρδος της εταιρείας CROZANA του Δημητρίου Παστελάκου στα 7.150.000 €, παρά μόνο εάν η πραγματική αξία του συγκεκριμένου ομολόγου ήταν πολύ μικρότερη, κάτι το οποίο πράγματι τεκμηριώθηκε κατά την προκείμενη εξέταση

Μεταχείριση πορισμάτων του κ. Ζορμπά από την Ελληνική Δικαιοσύνη

Τα τρία (3) πορίσματα του προέδρου της Εθνικής Αρχής για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, κ. Γ. Ζορμπά αποστάλθηκαν εγκαίρως και στην Εισαγγελική Αρχή πλην όμως κρίθηκαν μη σύνομα από τον Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών.

Η ανακριτική δικογραφία, η οποία αφορούσε την πρώτη έρευνα για το μεγάλο Ομόλογο του ΤΕΑΔΥ διαβιβάστηκε στην Εισαγγελία Πλημμελειοδικών στις **7η Αυγούστου του 2007**, η οποία, λίγες ημέρες μετά, επιστράφηκε στον αποστολέα, πρόεδρο της Αρχής, με έγγραφο του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών, στις 20 Αυγούστου, το οποίο αναφερόταν στο από 13-8-2007 έγγραφο του Εισαγγελέως Εφετών Αθηνών. Συγκεκριμένα όπως αναφερόταν, επί λέξει, στο πιο πάνω έγγραφο η έκθεση επιστρεφόταν *«Διότι είναι μη σύνομη ως εκδοθείσα αναρμοδίως και κατά παράβαση ρητών διατάξεων του νόμου, υπό μόνου του Προέδρου της, της εκτιμήσεις και της απόψεις του οποίου απηχεί, μη ερειδόμενες εν πολλοίς στο συλλεγέν υπό της Αρχής αποδεικτικό*

υλικό». Έκρινε δε περαιτέρω ότι έπρεπε να είχε εκδοθεί πόρισμα από την Αρχής, ως συλλογικού οργάνου. Έκρινε ότι σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 7 του ν. 3424/2005 στη περίπτωση που η Αρχή θεωρήσει ορισμένη σύμβαση ή συναλλαγή υπό την νομιμοποίηση των εσόδων, συντάσσει αιτιολογημένο πόρισμα και το αποστέλλει μαζί με το φάκελο της υπόθεσης στον αρμόδιο εισαγγελέα. Θεώρησε δηλαδή η Εισαγγελική Αρχή ότι η πορισματική κρίση και η έκθεση που θα την περιλάβει είναι συλλογική πράξη, διοικητικής μορφής, που προϋποθέτει διοικητική απόφαση. Όμως σύμφωνα με την Ποινική Δικονομία η ποινική προδικαστική έρευνα είναι μυστική και πουθενά δεν προβλέπει κρίση συλλογικού οργάνου και λήψη απόφασης σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Αξίζει να αναφερθεί εδώ η εμπλοκή στην υπόθεση, του τότε Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Σανιδά, ο οποίος μάλιστα, γνωμοδότησε εν τέλει ότι μπορεί η Εισαγγελική αρχή να χαρακτηρίσει τα έγγραφα του Προέδρου της Αρχής έστω, ως διαβιβαστική αναφορά και να το επισυνάψει στη δικογραφία. Όμως η Εισαγγελία Εφετών Αθήνας δεν έπραξε ούτω αυτό.!!

Της 14.12.2007 Διαβιβάστηκε στον κ. Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών η δικογραφία της Αρχής που αφορούσε το ομόλογο των 130 εκατ. ευρώ, που διατέθηκε στο ΤΣΕΠΕΑΘ. Με έγγραφο του Εισαγγελέως Εφετών και νυν Προϊσταμένου της Εισαγγελίας Εφετών κυρίου Ιωάννη Σακελάκου, στο οποίο επαναλαμβανόταν η πάγια πλέον άποψη περί «μη συννόμου» αλλά με μια επί πλέον παραγγελία για τη λήψη και άλλων στοιχείων και καταθέσεων μαρτύρων αυτή την φορά επέστρεψε όλη τη δικογραφία προκειμένου να συμπλήρωση.

Σε κάθε περίπτωση θεωρώ ότι δεν έχει καμία αρμοδιότητα η εισαγγελική αρχή να κρίνει ως άκυρες προανακριτικές πράξεις, κάτι όμως που μπορεί να κάνει το αρμόδιο Δικαστικό Συμβούλιο.

Σύμφωνα με την κατάθεση του ενώπιον της Επιτροπής μας, ο κ. Ζορμπάς κατά τη διάρκεια της ανταλλαγής των προαναφερόμενων εγγράφων είχε τηλεφωνική επικοινωνία με τον κ. Σανιδά από τον οποίο ζήτηση να κινηθεί η διαδικασία δικαστικής συνδρομής, κυρίως με τις αρμόδιες αρχές της Ελβετίας, προκειμένου να διασαφηνιστούν όλες οι ύποπτες διακινήσεις χρηματικών ποσών στα εκεί τραπεζικά ιδρύματα. «Ακόμη δεν αρχίσαμε να κάνουμε την προκαταρκτική, αίτημα (για συνδρομή) θα κάνουμε;» φέρεται να απάντησε στο αίτημα ο κ. Σανιδάς. Ο τελευταίος αρνήθηκε το συμβάν κατά τη διάρκεια της δίκης του

κατάθεσης πλην όμως και σε κάθε περίπτωση είναι πλέον βέβαιο και έχει αξιολογηθεί αρκούντως από όλα τα μέλη της Επιτροπής ότι οι αρμόδιες δικαστικές αρχές και πρωτίστως η Εισαγγελία Εφετών Αθηνών **ΠΑΡΕΛΕΙΨΕ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΝΑ ΠΡΟΒΕΙ ΣΤΙΣ ΑΚΡΩΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ**, με αποτέλεσμα να υπάρχει «σκοταδι» στη διακίνηση σοβαρών χρηματικών ποσών, που αφορούν αναμφισβήτητα στην υπόθεση που εξετάζουμε.

Η εξεταστική επιτροπή, αξιολόγησε ιδιαίτερος επιφυλακτικά έως και αρνητικά τη συνολική στάση της ελληνικής δικαιοσύνης ως προς τη διαδικασία διεκπεραίωσης της υπόθεσης που ερευνήσαμε. Επισημάναμε ιδιαίτερος τα εξής:

A) Ανελήφθη σε μια ανεξήγητη έως ύποπτη αντιπαράθεση με τον Πρόεδρο της Εθνικής Αρχής επί σοβαρών θεμάτων, που άπτονταν της ουσίας της υπόθεσης επικαλούμενη δικονομικά έως και διοικητικής φύσεως ζητήματα, αποστερώντας έτσι τη δυνατότητα στη δικαστική έρευνα πολύτιμων πρωτογενών στοιχείων, που είχε συγκεντρώσει με μεθοδική κι επίμονη προσπάθεια η Εθνική Αρχή και καθυστερώντας, τουλάχιστον για ένα (1) χρόνο την έναρξη διερεύνησης της υπόθεσης.

B) Δεν προέβη σε καμία ενέργεια διερεύνησης μέσω της υποβολή αιτήσεων δικαστικής συνδρομής, της πορείας του ύποπτου χρήματος που εντοπίστηκε κατά τη διάρκεια της έρευνας από την Εθνική Αρχή και αναφέρεται στο πιο πάνω ιστορικό αλλά και στις Εκθέσεις του προέδρου της Αρχής, με αποτέλεσμα να υφίσταται μέχρι σήμερα η ανεπίτρεπτη έως αδιανόητη ασάφεια επί του κρίσιμου αυτού θέματος.

Γ) Σοβαρά ερωτήματα προκαλεί το γεγονός ότι κάθε φορά που η έρευνα πλησίαζε ή έπρεπε να ασχοληθεί επικίνδυνα με πολιτικά πρόσωπα, αυτή λοξοδρομούσε ή «σιωπούσε» εύγλωττα. Πχ. Όπως προαναφέρθηκε μας προκάλεσε έντονη δυσφορία το γεγονός ότι ένα από τα βασικά πρόσωπα της υπόθεσης, ο τότε Γ.Γ. του Υπουργείου Οικονομικών κ. Κουρής κλήθηκε να καταθέσει **ΜΟΝΟ** μία φορά, και αυτή στα πλαίσια της προκαταρκτικής εξέτασης (από τον κ. Λέγκα) ενώ θα έπρεπε να κληθεί τουλάχιστον δύο (2) ακόμη προκειμένου να καταθέσει τόσο για τις επαφές του κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα (Μέσα Νοεμβρίου 2006) πριν την έκδοση του ομολόγου των 280 εκατ. ευρώ, με τον μακροχρόνια γνωστό του κ. Αδαμόπουλο, στέλεχος της jr Morgan και για την πιθανή συνεισφορά του στην έκδοση καθώς επίσης και προκειμένου

να διευκρινίσει τους λόγους που παρέκαμψε τόσο ο ίδιος όσο και ο κ. Δούκας τις επιφυλάξεις που είχαν διατυπωθεί από τα στελέχη της Δ-23 για την έκδοση του ομολόγου. Η ίδια «σιωπή» παρατηρήθηκε ακόμα και όταν η επιτροπή μας, εντοπίζοντας της πιο πάνω παράλειψη, απέστειλε προς τον κ. Εφέτη Ανακριτή, τα αποσπάσματα των πρακτικών που αναφέρονταν στις συγκεκριμένες και αδιευκρίνιστες μέχρι σήμερα, συμπεριφορές του κ. Κουρή.

Γ) Τα ίδια που προαναφέρονται για τον κ. Κουρή ισχύουν και για την περίπτωση των κ.κ. Δούκα και Τσιτουρίδη. Πολλές φορές τα στοιχεία που συνεισφέρονταν στην υπόθεση καθιστούσε απαραίτητη τη παροχή διευκρινήσεων από αυτούς, πλην όμως ευσχήμως αποφεύγονταν έστω και μόνο η αναφορά των ονομάτων τους για εύλογους λόγους.

I. Πολιτική ευθύνη

Προκειμένου να καταστεί σαφέστερο το πλαίσιο λειτουργίας και ενασχόλησης της εξεταστικής των πραγμάτων επιτροπής πρέπει να επαναφέρω προς υπόμνηση την έννοια της πολιτικής ευθύνης, όπως αυτή ορίζεται στο Ελληνικό Σύνταγμα και τους νόμους.

Η πολιτική ευθύνη είναι θεμελιώδης αρχή της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, που προβλέπει τη λογοδοσία των διαχειριστών της πολιτικής εξουσίας στο Κοινοβούλιο και εμμέσως στους πολίτες.

Το Σύνταγμα προβλέπει στο άρθρο 85 ότι «Τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, καθώς και οι Υφυπουργοί, είναι συλλογικώς υπεύθυνοι για τη γενική πολιτική της κυβέρνησης και καθένας από αυτούς για τις πράξεις ή παραλείψεις της αρμοδιότητάς του ...;». Αντίστοιχα, το άρθρο 35 υπογραμμίζει τη βαρύτητα, που ενέχει η υπουργική υπογραφή. Αν και αναφέρεται στις αποφάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, οι οποίες απαιτούν προσυπογραφή του αρμόδιου Υπουργού, το γεγονός ότι μόνο η Υπογραφή του Υπουργού στοιχειοθετεί την προσωπική του ευθύνη, δείχνει το βάρος, που έχει η υπογραφή του.

Πλέον, η πολιτική ευθύνη των Υπουργών και της κυβέρνησης ορίζεται από το Π.Δ. 63/2005, άρθρο 42: **«Οι υπουργοί υπέχουν κοινοβουλευτική ευθύνη για τις πράξεις ή παραλείψεις τους, καθώς, επίσης, και για πράξεις ή παραλείψεις των υφυπουργών του υπουργείου, στο οποίο προΐστανται, ακόμα και αν στους υφυπουργούς αυτούς έχουν ανατεθεί κοινοβουλευτικές αρμοδιότητες και νομοθετική πρωτοβουλία».**

Η έννοια της πολιτικής ευθύνης δεν ταυτίζεται με την έννοια της ενοχής. Είναι ευρύτερη. Περιλαμβάνει και την ηθική και την κοινωνική και τη διοικητική ευθύνη. Είναι βαθύτατα πολιτική - κυβερνητική έννοια και κατά πολύ προγενέστερη από την «αστική» ή «ποινική» σημασία της λέξης.

Η ευθύνη συνδέεται άμεσα με την ανάληψη αρμοδιοτήτων. Ο θεσμός της πολιτικής ευθύνης συνεπάγεται την υποχρέωση της κυβέρνησης να παρέχει πληροφορίες για το έργο της, να λογοδοτεί στο κοινοβούλιο και να παραιτείται, όταν αίρεται η εμπιστοσύνη της Βουλής. Τα μέλη της Κυβέρνησης και οι Υφυπουργοί, που αν και δεν είναι μέλη της κυβέρνησης, θεωρούνται ως τέτοια λόγω αρμοδιοτήτων τους, είναι ατομικώς υπεύθυνοι για όσα ζητήματα υπάγονται στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων τους: από την προσυπογραφή των πράξεων (πχ. ενός Π.Δ.), έως τη χάραξη και τη διοικητική διεκπεραίωση της πολιτικής του Υπουργείου. Αντίστοιχα, όταν ο Πρωθυπουργός καλύπτει συγκεκριμένους Υπουργούς, η ευθύνη από τις πράξεις τους, μετατίθεται σε ολόκληρο το Υπουργικό Συμβούλιο. Η έννοια της πολιτικής ευθύνης δεν είναι, ή μάλλον δεν θα έπρεπε να είναι μια φραστική έννοια, ανευ ουσίας και αντικειμενικού χαρακτήρα.

Τόσο το Σύνταγμα, όσο και η νομοθεσία, της προσδίδει ουσιαστική αξία, αντικειμενικό χαρακτήρα και δυνατότητα εφαρμογής.

Εδώ και χρόνια, ακούγεται από την αντιπολίτευση η ανάγκη ανάληψης πολιτικών ευθυνών, αίτημα, όμως, το οποίο πέφτει στο κενό από τις εκάστοτε κυβερνήσεις, καθιστώντας την έννοια της πολιτικής ευθύνης απλή ρητορεία. Η ρητορεία γύρω από την έννοια της πολιτικής ευθύνης τελικά αποδυναμώνει από κάθε πραγματικό περιεχόμενο την συγκεκριμένη αρχή λειτουργίας του πολιτικού συστήματος, φτάνοντας, σήμερα, στο σημείο να μην παραδέχεται κανένα πολιτικό πρόσωπο ευθύνη.

Σχεδόν όλοι οι Πολιτικοί-Μάρτυρες, που κατέθεσαν στην προηγούμενη Εξεταστική Επιτροπή, προσπάθησαν να μας πείσουν ότι η πολιτική είναι απλή διαχείριση και διεκπεραίωση μηχανισμών εξουσίας.

Επειδή, όμως, σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους, καθένα από τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, καθώς και οι Υφυπουργοί, ανεξαρτήτως της συλλογικής ευθύνης της Κυβέρνησης, φέρουν και πολιτική ευθύνη για τις συγκεκριμένες πράξεις ή παραλείψεις των αρμοδιοτήτων τους, προχωρήσαμε τότε στην πιο κάτω εξειδίκευση των πράξεων ή παραλείψεων αυτών.

II. Απόδοση Πολιτικών Ευθυνών

Πέρα από τις επιμέρους ενέργειες ή παραλείψεις Υπουργών και Υφυπουργών που συνετέλεσαν στην πραγματοποίηση των μη σύννομων και ζημιογόνων για τα Ασφαλιστικά Ταμεία συναλλαγών σε δομημένα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, εκ των οποίων παρήχθη συν τοις άλλοις μαύρο χρήμα, **καίριο ρόλο τόσο στη σφαίρα ευθυνών και αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Οικονομίας, όσο και στην αντίστοιχη του Υπουργείου Απασχόλησης διαδραμάτισαν οι Γενικοί Γραμματείς, πρόσωπα εμπιστοσύνης των αρμοδίων Υπουργών και διορισμένοι από αυτούς με πολιτικά κριτήρια.**

A. Από την αξιολόγηση του συνόλου του αποδεικτικού υλικού προκύπτει ότι ο βασικός κρίκος που συνέδεε και συντόνιζε όλη τη διαδικασία διαπραγμάτευσης, έκδοσης και περαιτέρω κυκλοφορίας του σύνθετου ομολόγου των 280.000.000 ευρώ, υπήρξε ο Γενικός Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής **κ. Γ. Κουρής, γιατί:**

1. Προκύπτει ότι κατά την κρίσιμη περίοδο, διαπραγμάτευσης με τα ασφαλιστικά Ταμεία, διαπραγμάτευσης μεταξύ ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ και των τεσσάρων ασφαλιστικών Ταμείων για την αγορά του προαναφερομένου ομολόγου, διαδραμάτισε κρίσιμο ρόλο στην τελική έκδοσή του από την Δ-23 Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Για τεκμηρίωση του συγκεκριμένου ισχυρισμού, επαναφέρω τα αποδεικτικά στοιχεία.

*ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ:Θέλω να είστε ειλικρινής και να μου πείτε το εξής: **Πιστεύετε ότι η επαφή Αδαμόπουλου με Κουρή ήταν ο λόγος που τελικά εκδόθηκε το συγκεκριμένο ομόλογο;***

*ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Παπαμαρκάκης): **Ναι, πιστεύω ότι αυτός ήταν ο λόγος.***

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Ήταν αυτός ο λόγος, η επαφή του κ. Αδαμόπουλου με τον κ. Κουρή;

ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Παπαμαρκάκης): Ναι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Όταν λέτε ότι η επαφή Αδαμόπουλου με Κουρή ήταν ο λόγος που εκδόθηκε, εξηγήστε μου πώς μπορεί να έγινε αυτό.

ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Παπαμαρκάκης): Κάποια στιγμή μου στάλθηκε ένα e-mail από το Μάκη Σαββίδη, ο οποίος μου είπε ότι με τον ΟΔΔΗΧ δεν μπορεί να εκδώσει το ομόλογο και άρα πρέπει να απευθυνθούν στον κ. Κουρή. Τις καλές σχέσεις με τον κ. Κουρή τις είχε ο κ. Αδαμόπουλος. Φαντάζομαι ότι συζητήσε με τον κ. Αδαμόπουλο –ξαναλέω ότι φαντάζομαι, δεν είναι συζητήσεις τις οποίες γνωρίζω- και του εξήγησε ότι αυτό είναι προς το συμφέρον του ελληνικού δημοσίου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Στη συνέχεια ο κ. Κουρής τι έκανε;

ΜΑΡΤΥΣ (Γεώργιος Παπαμαρκάκης): Από ό,τι ξέρω, μετά κινήθηκαν οι διαδικασίες και εκδόθηκε το ομόλογο».

«ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Λοιπόν, έχουμε ένα στοιχείο - που δεν ξέρω αν ρωτηθήκατε - αδιαμφισβήτητο, το οποίο είναι ένα στοιχείο της δικογραφίας, ότι όταν οι ναυαγεί η χρηματοδότηση από τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. όταν έχει ματαιωθεί η χρηματοδότηση από τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ., υπάρχει μέσα στη δικογραφία ένα e-mail, που στέλνεται από τον κ. Παπαμαρκάκη στον κ. Αδαμόπουλο και, ουσιαστικά, τον εκβιάζει, τον πιέζει και του λέει επί λέξει **«κοίταξε να δεις, πήγαινε βρες τον Κουρή, να τελειώσει η υπόθεση, να κλείσουμε την υπόθεση να φύγει το ομόλογο, να κλείσει το ομόλογο. Σε περίπτωση που δεν το κάνεις, τότε θα αλλάξω τράπεζα»**. Το γνωρίζετε αυτό εσείς;

ΜΑΡΤΥΣ (Αβραάμ Σαββίδης): Πρέπει να αναφέρεστε στο συγκεκριμένο e-mail που ανέφερα πριν στον συνάδελφό.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Το ξέρατε εσείς αυτό;

ΜΑΡΤΥΣ (Αβραάμ Σαββίδης): Ναι. Ήμουν στην κοινοποίηση.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Το είχατε λάβει και εσείς αυτό το e-mail;

ΜΑΡΤΥΣ (ΑΒΡΑΑΜ ΣΑΒΒΙΔΗΣ): Ναι, μου είχε κοινοποιηθεί.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Πώς το ερμηνεύετε αυτό;

ΜΑΡΤΥΣ (ΑΒΡΑΑΜ ΣΑΒΒΙΔΗΣ): Είναι η πίεση που δεχόμαστε από πελάτες.

2. Ως Γεν./ γραμματέας Δημοσιονομικής πολιτικής και επικεφαλής του ΟΔΔΗΧ, πρέπει ή θα έπρεπε να έχει πλήρη γνώση των συνθηκών δανεισμού της χώρας και συγκεκριμένα ότι η Δ/23 ποτέ δεν είχε δανειστεί μέσω ομολογιακού δανείου αλλά μόνο με σύμβαση τύπου Schuldsein και έτσι δεν θα έπρεπε να συστήσει στον γνωστό του κ. Αδαμόπουλο την υπηρεσία αυτή για έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου.

3. Με τις πιο πάνω ιδιότητές του, πρέπει ή θα έπρεπε να γνωρίζει ότι τουλάχιστον επτά ίδια ακριβώς σύνθετα προϊόντα (δομημένα ομόλογα) είχε εκδώσει ο ΟΔΔΗΧ ο οποίος είχε και τη σχετική εμπειρία για τη σωστή διαπραγμάτευση και ενώ θα έπρεπε να κατευθύνει τον κ. Αδαμόπουλο προς τον ΟΔΔΗΧ για τις δανειακές ανάγκες του επόμενου έτους, όχι μόνο δεν το έκανε, αλλά από ότι προκύπτει και από το αποδεικτικό υλικό ούτε καν ενημερώθηκε πριν τη συγκατάθεσή του για την έκδοση του ομολόγου από τη Δ/23.

4. Με τις ίδιες όπως παραπάνω ιδιότητές του πρέπει ή θα έπρεπε να γνωρίζει ότι και τα επτά δομημένα ομόλογα που είχε εκδώσει ο ΟΔΔΗΧ είχαν ως τελικούς επενδυτές ασφαλιστικά Ταμεία και ως εκ τούτου πρέπει ή θα έπρεπε να γνωρίζει ότι ασφαλιστικά Ταμεία θα ήταν και οι τελικοί επενδυτές και του ομολόγου αυτού.

5. Επίσης θα έπρεπε να γνωρίζει ότι κατά τη διαδικασία έκδοσης ίδιων προϊόντων από τον ΟΔΔΗΧ προηγείτο διαπραγμάτευση με περιορισμένο έστω αριθμό βασικών διαπραγματευτών, προκειμένου να επιτευχθούν οι ευνοϊκότεροι για το δημόσιο όροι δανεισμού, κάτι όμως που δεν επεδίωξε με το συγκεκριμένο ομόλογο με αποτέλεσμα να είναι αμφίβολος ο ισχυρισμός του ότι επιτεύχθηκαν οι καλύτεροι δυνατοί όροι δανεισμού.

6. Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτουν οι λόγοι που παρέκαμψε τις επιφυλάξεις των στελεχών της Δ/23 για την έκδοση του συγκεκριμένου ομολόγου. Από όλα τα προαναφερόμενα, προκύπτει ότι κατά πάσα πιθανότητα ο κ. Κουρής ήταν αυτός που είχε διαβεβαιώσει έξι μήνες πριν την έκδοσή του, τόσο την JP Morgan όσο και την ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΧΕΠΕΥ ότι τελικά το ομόλογο θα εκδίδονταν με τους συγκεκριμένους όρους από το ελληνικό δημόσιο. Γιατί πώς αλλιώς να εξηγηθεί το γεγονός ότι ενώ η πρόταση για την έκδοση είχε ήδη απορριφθεί από τον ΟΔΔΗΧ, από τα μέσα Οκτωβρίου 2006, κανένας άλλος δε Οργανισμός του Δημοσίου δεν εξέδιδε τέτοιους είδους προϊόντα, οι εκπρόσωποι της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ συνέχιζαν απτόητοι να προκαλούν αποφάσεις των ασφαλιστικών Ταμείων για επένδυση στο συγκεκριμένο προϊόν μέχρι και τις αρχές Δεκεμβρίου 2006.

Β. Σοβαρές ευθύνες για την εξέλιξη της υπόθεσης φαίνεται ότι έχει και ο τότε Ειδικός Γραμματέας Κοινωνικών Ασφαλίσεων **Δ. ΜΑΜΜΩΝΑΣ**, γιατί:

1. Εκ του νόμου, όπως αναφέρθηκε στο πιο πάνω ιστορικό, είχε τη γενική ευθύνη ελέγχου σκοπιμότητας και νομιμότητας των επενδυτικών δραστηριοτήτων των ασφαλιστικών Ταμείων. Στον τομέα ευθύνης του λειτουργούσαν Υπηρεσίες οι οποίες συγκέντρωναν μηνιαίες, εξαμηνιαίες και ετήσιες καταστάσεις με τα πλήρη στοιχεία των επενδυτικών πράξεων των Ταμείων και προφανώς αυτών που ελέγχονταν.

2. Όπως προέκυψε από την αποδεικτική διαδικασία, είχε ζητήσει επιτακτικά από όλους τους διοικητές και τα στελέχη των ασφαλιστικών Ταμείων να έχουν συχνότατες κοινές συσκέψεις στις οποίες είναι προφανές ότι εκτός των άλλων συζητούντο και οι επενδυτικές προθέσεις ή και δραστηριότητές τους.

Πέρα των παραπάνω, σύμφωνα με το σύνολο των γεγονότων που τέθηκαν υπόψη της παρούσας Επιτροπής, ευθύνες προκύπτουν για τα παρακάτω πρόσωπα, που την κρίσιμη περίοδο, διατέλεσαν Υπουργοί και Υφυπουργοί.

Γ. Πέτρος Δούκας

Από την έρευνα της παρούσας Επιτροπής προκύπτουν ενδείξεις ότι ο τότε Υφυπουργός Οικονομικών κ. Π. Δούκας:

1. Είχε την αποκλειστική ευθύνη διαχείρισης του Δημοσίου Χρέους, των συνθηκών δανεισμού, του ΟΔΔΗΧ, άμεσος δε συνεργάτης του ήταν ο Γεν. Γραμματέας του Υπουργείου, κ. Κουρής. Ο κ. Δούκας είχε ή θα έπρεπε να

γνωρίζει τον χαρακτήρα και την επικινδυνότητα των συγκεκριμένων σύνθετων προϊόντων, τους τελικούς αποδέκτες των προηγούμενων ομολόγων που είχε εκδώσει ο ΟΔΔΗΧ, θα έπρεπε να του προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ο λόγος που η υφιστάμενη του υπηρεσία Δ/23 του Γεν. Λογιστηρίου του Κράτους χρησιμοποιούσε για πρώτη φορά τον τρόπο αυτό δανεισμού παρακάμπτοντας τη σύμβαση τύπου Schuldsein και θα έπρεπε να γνωρίζει ή να υποθέσει βάσιμα ότι τελικοί αποδέκτες του ομολόγου των 280.000.000 θα ήταν ασφαλιστικά Ταμεία.

2. Ακόμα δεν έχει διευκρινιστεί με ποια αιτιολογία έλαβε την πολιτική απόφαση και παρέκαμψε τις σοβαρές και επαναλαμβανόμενες επιφυλάξεις των στελεχών της Δ/23 για τη σκοπιμότητα έκδοσης του συγκεκριμένου ομολόγου και κυρίως για ποιο λόγο δεν φρόντισε να προσυνηνοθηθεί με τον ΟΔΔΗΧ όπως προτεινέτο στις έγγραφες επιφυλάξεις με τον ΟΔΔΗΧ, τόσο προκειμένου για να διασφαλιστούν οι ευνοϊκοί όροι για την επικείμενες δανειακές ανάγκες του Δημοσίου αλλά βεβαίως και για να εκμεταλλευτούν τη δεδομένη εμπειρία του στην έκδοση τέτοιων τίτλων.
3. Τελικά συνυπέγραψε από κοινού με τον κ. Μείμαράκη και μάλιστα αυθημερόν και ενώπιον των ενιστάμενων υφισταμένων του, στελεχών της Δ/23, την Κ.Υ.Α. για την έκδοση του ομολόγου.

Όπως προανέφερα όλες οι πιο πάνω πράξεις ή παραλείψεις του κ. Δούκα, απαραίτητες προκειμένου να υπάρξει πλήρης δικαστική διερεύνηση της υπόθεσης, δεν έτυχαν της στοιχειώδους αξιολόγησης των επιμέρους αρμόδιων δικαστικών αρχών, με αποτέλεσμα να ανακύπτουν σοβαρά ερωτήματα για την πληρότητα της δικαστικής έρευνας.

Δ. Σάββας Τσιτουρίδης

Ως αρμόδιος για το γενικότερο έλεγχο λειτουργίας των ασφαλιστικών Ταμείων και γενικότερα της εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου για τον έλεγχο νομιμότητας και σκοπιμότητας διαχείρισης της περιουσίας τους, φέρει την πολιτική ευθύνη επειδή:

1. Παρέλειψε από κοινού με τους προκατόχους του από το 2004 να επαναδραστηριοποιήσει την Επιτροπή Εποπτείας και Διαχείρισης Αποθεματικών Ασφαλιστικών Ταμείων, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα να

ήταν αδύνατη οποιαδήποτε προληπτική ή και κατασταλτική παρέμβαση προς την κατεύθυνση διασφάλισης της περιουσίας τους.

2. Είχε την αποκλειστική και ανέλεγκτη αρμοδιότητα του διορισμού των Προέδρων και των κυβερνητικών εκπροσώπων των διοικητικών συμβουλίων των ταμείων.

3. Φαίνεται ότι είχε ή θα έπρεπε να έχει γνώση για τις επενδύσεις των ασφαλιστικών Ταμείων σε δομημένα προϊόντα αφού

Τα περισσότερα όμως ερωτηματικά προκαλεί η κατάθεσή στην παρούσα Επιτροπή του κ. Α. Βγενόπουλου και συγκεκριμένα τα στοιχεία που προσκόμισε σχετικά με την από 10-10-2006 απάντηση του κ. Τσιτουρίδη σε ερώτηση του βουλευτή του ΠΑΣΟΚ κ. Χ. Βερελή σχετικά με την επένδυση του ΤΑΞΥ σε «τραπεζικό» ομόλογο με την οποία ζητάει να ενημερωθεί για τα επενδύσιμα ποσά και τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν. Σύμφωνα με τον κ. Βγενόπουλο, από την απάντησή του κ. Υπουργού προκύπτει:

α. ότι ο πρώην Υπουργός, ακόμα και αν δεν ήξερε μέχρι τότε τι συνέβαινε με τις αγορές των δομημένων από ασφαλιστικά Ταμεία, ενημερώθηκε ήδη από τον Οκτώβρη του 2006 προκειμένου να απαντήσει στην ερώτηση.

β. ότι ο πρώην Υπουργός στην απάντησή του ψευδώς έκανε λόγο για ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, αποκρύβοντας ότι πρόκειται για δομημένα προϊόντα.

γ. ότι ο πρώην Υπουργός επίσης ψευδώς ανέφερε ότι οι συγκεκριμένες τοποθετήσεις έγιναν «χωρίς την ανάληψη επενδυτικού κινδύνου»

«MARTΥΣ (Ανδρέας Βγενόπουλος): Είναι δύο τα ψέματα. Το πρώτο ψέμα είναι ότι είναι ομόλογα, ενώ είναι δομημένα ομόλογα. Και το δεύτερο είναι ότι έγινε χωρίς την ανάληψη επενδυτικού κινδύνου.

[‘...] ... εάν υποθεθεί πως θα μπορούσε να ισχυριστεί [Σημείωση: ο πρώην Υπουργός κ. Τσιτουρίδης] οποιαδήποτε άγνοια διότι οι Πρόεδροι που έβαλε αυτός δεν τον ενημέρωναν, διότι οι Κυβερνητικοί εκπρόσωποι που έβαλε αυτός δεν τον ενημέρωναν, διότι στις συσκέψεις πήγαιναν και συζητούσαν μόνο για ποδόσφαιρο και όχι για τα χρήματα των ταμείων, εν πάσει περιπτώσει στην ημερομηνία αυτή, στις 10 Οκτωβρίου που απάντησε, είχε γνώση ότι κάτι συμβαίνει.»

3. Από το αποδεικτικό υλικό και κυρίως από τις καταθέσεις του ήδη κατηγορουμένου και του πρ. Αντιπροέδρου του ΤΕΑΥΦΕ κάθε φορά που ετίθετο ζήτημα για τη σκοπιμότητα και νομιμότητα των επενδύσεων του Ταμείου στα σύνθετα προϊόντα , ο πρόεδρος του και επίσης κατηγορούμενος κ. Π. Δεμέστιχας διαβεβαίωνε ότι για κάθε επένδυση υπήρχε η γνώση και η έγκριση από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου.

4. Θεωρείται τουλάχιστον αφελής η άποψη ότι ο απίστευτος συντονισμός και η ταχύτητα λήψης των αποφάσεων των διοικητικών συμβουλίων των Ταμείων για επένδυση τόσο μεγάλων ποσών σε προϊόντα πρωτόγνωρα όσο αφορά τη δομή τους δεν προϋπέθετε αν όχι την προηγούμενη αλλά έστω και εκ των υστέρων γνώση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου.

Ε. ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ:

Ως Υπουργός των Οικονομικών και παρότι οι συγκεκριμένες και εξειδικευμένες αρμοδιότητες που αφορούν τον έλεγχο του ΟΔΔΗΧ, τη διαχείριση του δημόσιου χρέους, ήταν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του υφυπουργού κ. Δούκα, είναι προφανές ότι ευθύνεται για την παράλειψη γενικότερης εποπτείας στην διαχείριση του δημόσιου χρέους, της ανεπάρκειας θεσμικού πλαισίου, της ορθής λειτουργίας και συνέργειας των συναρμόδιων υπηρεσιών και ελεγκτικών μηχανισμών.

Ιδιαίτερη ευθύνη φέρει για τη δυσλειτουργία έως και ανεπάρκεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς να προβαίνει σε ουσιαστικούς ελέγχους των συναλλαγών των χρηματιστηριακών εταιρειών και κυρίως αυτών των τραπεζικών ταμείων. Επίσης ήταν εμφανής έως και κραυγαλέα η δυσφορία τόσο του ίδιο όσο και ολόκληρης της κυβέρνησης για το ουσιαστικό έργο του τότε Προέδρου της Εθνικής Αρχής Καταπολέμησης Εσόδων από Παράνομες δραστηριότητες κ. Ζορμπά, που τον οδήγησε αρχικά στη συκοφάντηση του έργου του και στη συνέχεια την έμμεση πλην σαφή κατατόμησή του μέσω της μετατροπής της Αρχής σε απλή Επιτροπή του Υπουργείου του, υπό τον αποκλειστικό έλεγχό του.

Στ' ΜΕΙΜΑΡΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ:

Υπέχει πολιτική ευθύνη αφού συνυπέγραψε από κοινού με τον κ. Δούκα την Κ.Υ.Α. για έκδοση του δομημένου ομολόγου χωρίς να επιδείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη μορφή δανεισμού με τη μορφή ομολόγου κι όχι τύπου Schuldsein που αφορούσε δαπάνες στο Υπουργείο του, και με δεδομένο ότι κατά το χρόνο υπογραφής δεν είχαν συγκεκριμενοποιηθεί οι ανάγκες αυτές.

Καταληκτικό συμπέρασμα

Από την εξαντλητική αξιολόγηση όλων των στοιχείων που τέθηκαν υπόψη της Επιτροπής, προκύπτει ότι:

α. το θεσμικό πλαίσιο, οι συναρμόδιες υπηρεσίες και οργανισμοί και οι αντίστοιχοι ελεγκτικοί μηχανισμοί που αφορούν στη λειτουργία των ασφαλιστικών Ταμείων και τη χρηστή, προς όφελος των ασφαλισμένων και του Δημόσιου συμφέροντος διαχείριση της περιουσίας τους, μπορούν να χαρακτηριστούν (σύμφωνα με αναφορά του Σ. Ρομπόλη) ως «επιμελώς ανοργάνωτα». Η όλη διάρθρωση του συστήματος είναι έτσι διαμορφωμένη και λειτουργεί κάτω από τέτοιες συνθήκες ούτως ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στην εκάστοτε πολιτική εξουσία να λειτουργεί προς όφελος των πελατειακών σχέσεων και για την εξυπηρέτηση ιδιοτελών επιδιώξεων. Πρόκειται για ένα διάτρητο σύστημα που στη διαχρονική του λειτουργία εξηγεί τις αιτίες της κατάρρευσης του ασφαλιστικού συστήματος. Είναι αυτονόητο ότι καμία προσπάθεια εξυγίανσης του όλου συστήματος δεν μπορεί να πετύχει αν δεν θωρακιστεί με ένα απρόσβλητο και διαφανές θεσμικό πλαίσιο και του αντίστοιχους μηχανισμούς λειτουργίας και ελέγχου.

β. Ειδικότερα, τεράστια ευθύνη για την εμφάνιση, την εξέλιξη και τα αποτελέσματα της υπόθεσης που εξετάστηκε φέρουν η Τράπεζα της Ελλάδας (θεματοφύλακας των αποθεματικών των Ταμείων) και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για λόγους που αναφέρθηκαν με λεπτομέρεια στο πιο πάνω ιστορικό.

γ. Χαρακτηριστικό της βαριάς αμέλειας τόσο του ελληνικού δημοσίου όσο και των διοικήσεων των ασφαλιστικών ταμείων προς διασφάλιση των συμφερόντων τους είναι το γεγονός ότι μέχρι σήμερα δεν έχουν ασκηθεί αγωγές προς όλες τις κατευθύνσεις με στόχο την πλήρη αποζημίωσή τους από τις καταχρηστικές συμβάσεις δανεισμού τους.

δ. Για άλλη μία φορά σε υπόθεση τέτοιας υφής μας εξέπληξε δυσάρεστα η λειτουργία της ελληνικής δικαιοσύνης. Όπως έχω ήδη αναφέρει, έχω διαμορφώσει την άποψη για να μην πω την πεποίθηση ότι η προαναφερόμενη συμπεριφορά των συγκεκριμένων δικαστικών αρχών μεθοδεύτηκε προκειμένου να αποκλειστεί, πάση θυσία, η εμπλοκή της Βουλής στη διερεύνηση πιθανών ευθυνών εμπλεκομένων πολιτικών προσώπων. Η συμπεριφορά αυτή, όμως, προκάλεσε όλα τα προβλήματα

που αναφέρω στην εισαγωγή του παρόντος, ως προς την ουσιαστική διερεύνηση της υπόθεσης εκ μέρους της επιτροπής μας.

ε. Τελικά, από την επενδυτική δραστηριότητα των ασφαλιστικών ταμείων στους σύνθετους (δομημένους τίτλους) προέκυψε οικονομική βλάβη, που υπερβαίνει σαφώς το ποσό των 150.000 ευρώ, που το αγόρασαν στην τιμή της οικονομικής του αξίας και μάλιστα σε βλάβη αντίστοιχη με τη συγκεκριμένη διαδρομή τους στην δευτερογενή αγορά και την υπέρμετρη κερδοφορία των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών εταιρειών.

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν και κατόπιν ενδελεχούς εκτίμησης και αξιολόγησης του αποδεικτικού υλικού που έχει τεθεί υπόψη της επιτροπής μας, η υπόθεση χρήζει περαιτέρω διερεύνησης, με τη σύσταση Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, για εντοπισμό πιθανών ποινικών ευθυνών για τους κ.κ. **Πέτρο Δούκα** και **Σάββα Τσιτουρίδη**. Πρέπει επί πλέον να επισημανθεί ότι σοβαρή παράλειψη της ελληνικής δικαιοσύνης είναι η μη, αντίστοιχη, εκ μέρους της μεταχείριση του πρώην Γ.Γ. του Υπουργείου Οικονομικών **κ. Γ. Κουρή**.

Αθήνα 30 Νοεμβρίου 2010

Νικόλαος Τσούκαλης
Ανεξάρτητος Βουλευτής Δημοκρατικής Αριστεράς
Ν. Αχαΐας

ΜΕΡΟΣ Δ΄

Η Επιτροπή συνήλθε σε τελευταία συνεδρίαση την 30η Νοεμβρίου 2010, κατά την οποία συζητήθηκε και εγκρίθηκε, κατά πλειοψηφία, το Πόρισμα, στο οποίο καταχωρίζονται και οι γνώμες της Μειοψηφίας.

Το παρόν αποτελεί ενιαίο κείμενο προς υποβολή στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων.

Αθήνα, 30 Νοεμβρίου 2010

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΑΪΔΟΣ

ΑΡΙΑΔΝΗ ΑΓΑΤΣΑ

